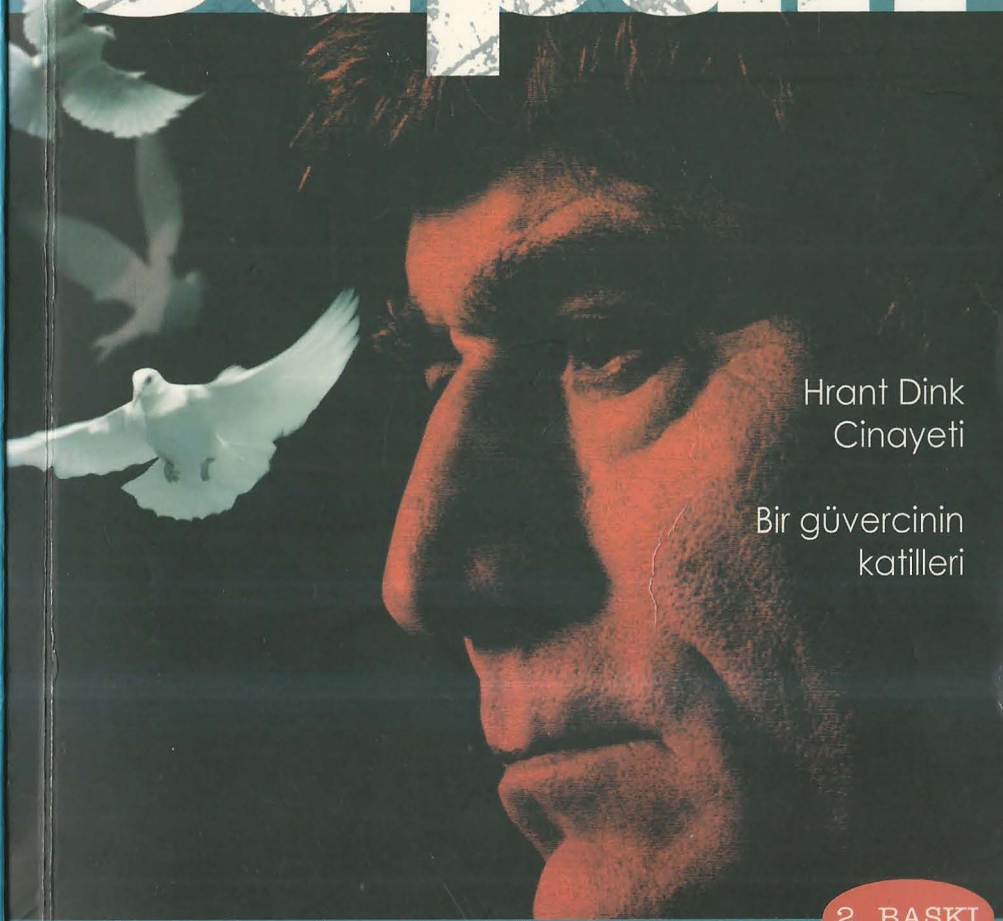
sapan

Hrant Dink Cinayeti

TİMUR SOYKAN
DEMET BİLGE ERGÜN

GÜNCEL YAYINCILIK

Hrant Dink Cinayeti

Bir güvercinin katilleri

2. BASKI

TİMUR SOYKAN DEMET BİLGE ERGÜN

GÜNCEL YAYINCILIK

SAPAN

Bir Güvercinin Katilleri

GÜNCEL YAYINCILIK: 308
Güncel Kitaplar - 19

•

ISBN 978-9944-84-007-1
Sapan

•

Genel Yayın Yönetmeni: Aysel Akdaş

•

Kapak Tasarımı: Talip Aktaş

•

Kapak Fotoğrafı: Sebati Karakurt

•

Birinci Basım: Eylül 2007
İkini Basım: Ekim 2007

•

Ofset Hazırlık
Güncel Yayıncılık Ltd. Şti.

Baskı ve Cilt: Kayhan Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. Güven San. Sitesi D Blok No: 155
Topkapı / İstanbul / Tel: 0 212 576 0136

© Güncel Yayıncılık Ltd. Şti. - 2007
© Timur Soykan - Demet Bilge Ergün - 2007

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayımcının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

GÜNCEL YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Çatalçeşme Sok. No: 54/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0 212 511 22 37 Fax: 0 212 522 86 68
e- mail: info@guncelyayincilik.com.tr
http://www.guncelyayincilik.com.tr

SAPAN

Bir Güvercinin Katilleri

TİMUR SOYKAN – DEMET BİLGE ERGÜN

GÜNCEL YAYINCILIK

TEŞEKKÜR

Kitabı yazım aşamasında okuyup, yeni ve değerli fikirler veren arkadaşlarımız Umay Aktaş, Erdal Erkasap, kitap bittikten sonra okuyup hem yazım hatalarını düzelten hem de değerli eleştirilerle ufkumuzu açan Cengiz Alkan'a, fotoğraflarıyla kitabımıza destek veren Bülent Ergün, Bünyamin Aygün ve Cem Türkel'e teşekkürler...

"... Biraz iyi bir Ermeni'yimdir, iyi bir solcuyumdur. İkisi yan yana geldi mi bu ülkede neler olduğunu bilirsiniz..."

Hrant Dink

KİM KİMDİR?

Kitap okumasını kolaylaştırmak için cinayette adı geçen ve karıştırılması muhtemel bazı isimler şöyle:

Ahmet İskender: Yasin Hayal'in Pelitli'den çocukluk arkadaşı. Pelitli'de kırtasiye işletiyordu. Dink cinayetinden haberi olanlardan ve organizasyonun içinde yer alanlardan biri. Sanık O.S.'yi cinayet için İstanbul'a uğurlayanlar arasında o da vardı. Cinayetten sonra Yasin Hayal'le birlikte gözaltına alındı.

Alper Esirgemez: Erhan Tuncel'in eski ev arkadaşlarından. Mc Donald's bombalamasından sonra Yasin Hayal'in saklandığı evde o da kalıyordu.

Coşkun İğci: Yasin Hayal'in eniştesi. Jandarmaya bilgi verdiğini ifadesinde kabul etti. Dink'in öldürüleceği konusunda aylar öncesinde JİTEM elemanlarına bilgi verdiğini anlattı.

Ekrem Fuat: Erhan Tuncel'in ev arkadaşlarından. Cinayetle net bağlantıları tespit edilemedi ve soruşturmanın dışında kaldı.

Emre Altuntaş: Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrenci Derneği Başkanı. Erhan Tuncel'i istihbarat polisleriyle tanıştırdığı söyleniyor.

Engin Yılmaz: Yasin Hayal'in arkadaşı. Hayal, onu Dink öldürülmesi eylemine dahil etmek istedi. Soruşturmada çok detaylı ifadeler verdi.

Erbil Susaman: Elazığlı. KTÜ öğrencisi. Erhan'ın üniversiteden arkadaşı. Mc Donalds bombalamasından sonra Erhan

Tuncel, Yasin Hayal'i ilk olarak Erbil Susaman'ın evine götürdü. Trabzon'dan sonra Sakarya'da yaşıyordu. Sakarya'da ülkücü bir oluşum için çalıştığı ve yasadışı işlere karıştığı öne sürülüyor.

Ersin Yolçu: Yasin Hayal'in Pelitli'den arkadaşı. Cinayet organizasyonunun içinde yer aldı. O.S.'yi Dink'i öldürmek için İstanbul'a giderken uğurladı.

Hakkı Bahadır Cihan: Yaşar Cihan'ın oğlu. Erhan Tuncel ve Yasin Hayal'in arkadaşı. Alperen Ocakları örgütlenmesi için yer aldı.

Halis Egemen: BBP Merkez Karar Yürütme Kurulu üyesi. Mc Donalds bombalamasından sonra Yasin Hayal'e cezaevinde yardım edenlerden.

Hüseyin Özçiçek: Yasin Hayal'in Mc Donalds'ı bombaladıktan sonra İstanbul'da evinde gizlendiği arkadaşı.

Hüseyin Tan: Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi. Erhan Tuncel'i istihbarat elemanlarıyla tanıştıranlardan biri. Yasin Hayal'le de görüştüğü ortaya çıktı.

İrfan Özkan: Yasin Hayal'in Pelitli'de samimi olduğu arkadaşlarından biri. Yasin Hayal'in Hrant Dink'i öldüreceğini aylar öncesinden biliyordu. Cinayet soruşturmasında Pelitli'deki yapılanma hakkında detaylı bilgiler verdi.

İsmail Hacıibrahimoğlu: Yasin Hayal'i Alperen Ocakları'ndan tanıyordu. Mc Donald's bombalamasından sonra Yasin, onu arayarak yardım istedi. Dink öldürüldüğünde Ankara'da bir üniversitede öğretim üyesi olarak çalışıyordu.

Mehmet Aytekin: Erhan Tuncel'in hemşerisi ve Trabzon'da yaşayan mühendis arkadaşı. Mc Donald's bombalamasından sonra Erhan Tuncel'e eylemi kastederek 'Yemeğin kokusu güzel geliyor' şeklinde mesaj gönderdiği öne sürülüyor. Yasin ifadesinde bu kişiden dinamit almayı planladıklarını anlatıyor. Erhan'ın bomba yapmayı

bu kişiden öğrendiği de iddialar arasında.

Mikdat Kot: Yasin Hayal'in Pelitli'deki en yakın arkadaşlarından. Dink cinayeti hazırlıkları konusunda çok fazla bilgiye sahipti. Cinayetin ardından sayfalar dolusu ifade verdi.

Mustafa Öztürk: Trabzon Alperen Ocakları eski başkanı. Erhan ve Yasin Hayal'in arkadaşı. Cinayet planlarına tanık olduğunu ifadesinde anlattı.

Numan Şişman: Yasin Hayal'in mahalleden arkadaşı. Mc Donald's bombalamasından sonra İrfan Özkan'la birlikte Hayal'in saklanmasına yardım ettiği öne sürüldü. İfadelerinde hiçbir şey söylemedi.

Osman Alpay: Erhan Tuncel'in ev arkadaşlarından. Dink cinayetinden sonra tutuklandı, ancak ilk duruşmada serbest bırakıldı.

Ömürhan Yılmaz: Trabzonlu. Gazi Üniversitesi Felsefe Bölümü mezunu. Üniversitedeyken Alperen Ocaklarında yöneticilik yaptı. Dink cinayetinden önce Erbil Susaman'la birlikte Sakarya'da yaşamaya başlamıştı.

Salih Hacısalihoğlu: Silah kaçakçılığı yaptığı öne sürülen bir aileden geliyor. Babası BBP'nin belediye başkan adayı olarak seçimlere girmişti. Bir otelin işletmesini yapıyor, sık sık yurtdışına çıkıyordu. Bazı tanıklar, Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in onun adamı olduğunu, çek senet tahsilatı yaptıklarını anlatıyordu. Dink'i öldüren mermileri onun temin ettiği öne sürüldü.

Seyfi Yarımbaş: Erhan Tuncel'in ev arkadaşı.

Süleyman Hacısalihoğlu: Salih Hacısalihoğlu'nun kardeşi, cinayetin azmettiricileri ondan da mermi istemişti.

Şenol Akduman: Erhan Tuncel'in ev arkadaşı.

Veysel Toprak: Erhan Tuncel'in eski ev arkadaşlarından biri. Mc Donald's bombalamasından sonra iki gün Yasin Hayal, evinde saklandı.

X

Yahya Öztürk: Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü. Birçok karanlık noktası olan Mc Donalds bombalaması davasındaki evraklarda imzası var. Yasin Hayal'in babasına oğlunun az bir cezayla kurtulacağını söylediği iddia ediliyor. Cep telefonundaysa BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıoğlu'nun resmi olduğu öne sürüldü.

Yaşar Cihan: Eski BBP Trabzon İl Başkanı. Mc Donalds bombalamasından sonra cezaevine giren Yasin Hayal'e para ve giyecek yardımı yaptığı ortaya çıktı. Ticaretle uğraşıyor. Yasin Hayal'i Alperen Ocakları'ndan tanıyor.

Zeynel Abidin Yavuz: Yasin Hayal ve O.S.'nin Pelitli'den arkadaşı. Yasin Hayal, ilk olarak onu tetikçi seçti. O. S. tetikçi olduktan sonra cinayet organizasyonunun içinde yer aldı.

M. Z.: Erhan Tuncel'i polis muhbiri yapan istihbarat polisi.

Ümit Öksüz, Murat Atalar, Enes Güldal, Hüseyin Terzi: O. S.'nin Pelitli'den arkadaşları. Cinayetten önce onlara bilgi vermişti.

Orhan Özbaş, Kaan Gerçek, Mesout Kadri, Turan Meral: O.S. İstanbul'a geldiğinde görüştüğü arkadaşları.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 13

1. BÖLÜM
Hrant'ı Vurdular 17

2. BÖLÜM
Bir Ermeni Gazeteci Varmış 39

3. BÖLÜM
19 Ocak Saat 14:57 125

4. BÖLÜM
Devlet Her Şeyi Biliyordu 193

5. BÖLÜM
Toprağın Dibi 303

Sonsöz 319

ÖNSÖZ

Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından düzenlenen tepki yürüyüşünde biz de vardık. Yüzbinlerce insanın içinde insan kendini yalnız, hisseder mi? Biz ve bizim gibi yüz binler Hrant Abi'nin öldürülmesinden sonra öyle hissediyordu. Hiç anlaşılmamış ve hiç anlaşılamayacak olmanın karamsarlığı vardı. Birbirimize dönüp bir şeyler yapmamız gerektiğini konuştuk. Elinizdeki kitap, bir şeyler yapmış olmanın yüreğimizdeki ferahlığıdır.

Dink'in "... Biraz iyi bir Ermeni'yimdir, iyi bir solcuyumdur. İkisi yan yana geldi mi bu ülkede neler olduğunu bilirsiniz..." cümlesi, yazdığı bir makalenin içindeki sıradan, yalın bir anlatımdı. Ama yaşadıklarını ve ölümünü özetlemeye yetiyordu. Hrant Dink, düşündüklerini cesurca söyleyen bir solcu ve Ermeni olduğu için öldürüldü. Kurşunlar sadece düşüncelerine değil, bu ülkedeki renklerin barışına sıkılmıştı.

Cinayetin ardından televizyon ve gazetelerdeki bilgi bombardımanı, aynı zamanda büyük bir kafa karışıklılığı yarattı. Cinayetin aktörleri, üstlendikleri roller ve derin bağlantıları, bilgi kirliliğinin içinde kayboldu. Biz de *Radikal* gazetesinde yayımlanan haberlerimizde çoğu zaman bu bilgi bombardımanın insanlarda yarattığı kafa karışıklılığına tanık olduk. Bu sorunu gazete sayfalarında çözmek, olayı bütün detaylarıyla toplanmış bir şekilde insanlarla paylaşmak mümkün değildi. Gazete haberlerinde cinayetin pek çok aşaması hak ettiği

önem ölçüsünde yer bulamadı. Cinayet soruşturmasında adı geçen kişiler ve rolleri yeterince değerlendirilemedi. Cinayet şebekesinin bağlantıları ortaya konulamadı. Akıllarda çok sayıda soru işareti kaldı.

Bu kitap, Dink cinayeti soruşturmasındaki onlarca ifade, binlerce resmi evrak ve delil incelenerek hazırlandı. Kronolojik bir sırayla cinayetin aşamaları ele alındı. Cinayetin aktörlerinin daha önceki eylemleri detaylı bir şekilde değerlendirildi. Bu eylemlerin ardından nasıl korundukları, devletle nasıl bir ilişki içine girdikleri ortaya koyuldu.

Dink cinayetinin soruşturmasındaki ifadelerin satır aralarında, katil ile azmettiricilerin, kişilikleri, sosyal çevreleri ve ülkedeki şoven, ırkçı söylemlerin üzerlerinde yarattığı etki vardı. Cinayetin her adımında, İstiklal Marşı 'korkma' diye başlayan ülkede, kendisinden korkan bir toplum yaratılmasının izleri duruyordu. 'İçten yıkılma' paranoyasını yayarak farklı olanı hedef gösterenlerin ırkçı çığlıkları, sokaklarda destekçisini çabuk bulmuştu. Ne de olsa devletin resmi politikasının güvenli kucağında risk yok, sadece avantaj vardı. Dink'in katilleri, eylemlerinin ardından bir kahraman olarak karşılandıkları ve desteklendikleri bu şoven dünyada yaşıyorlardı.

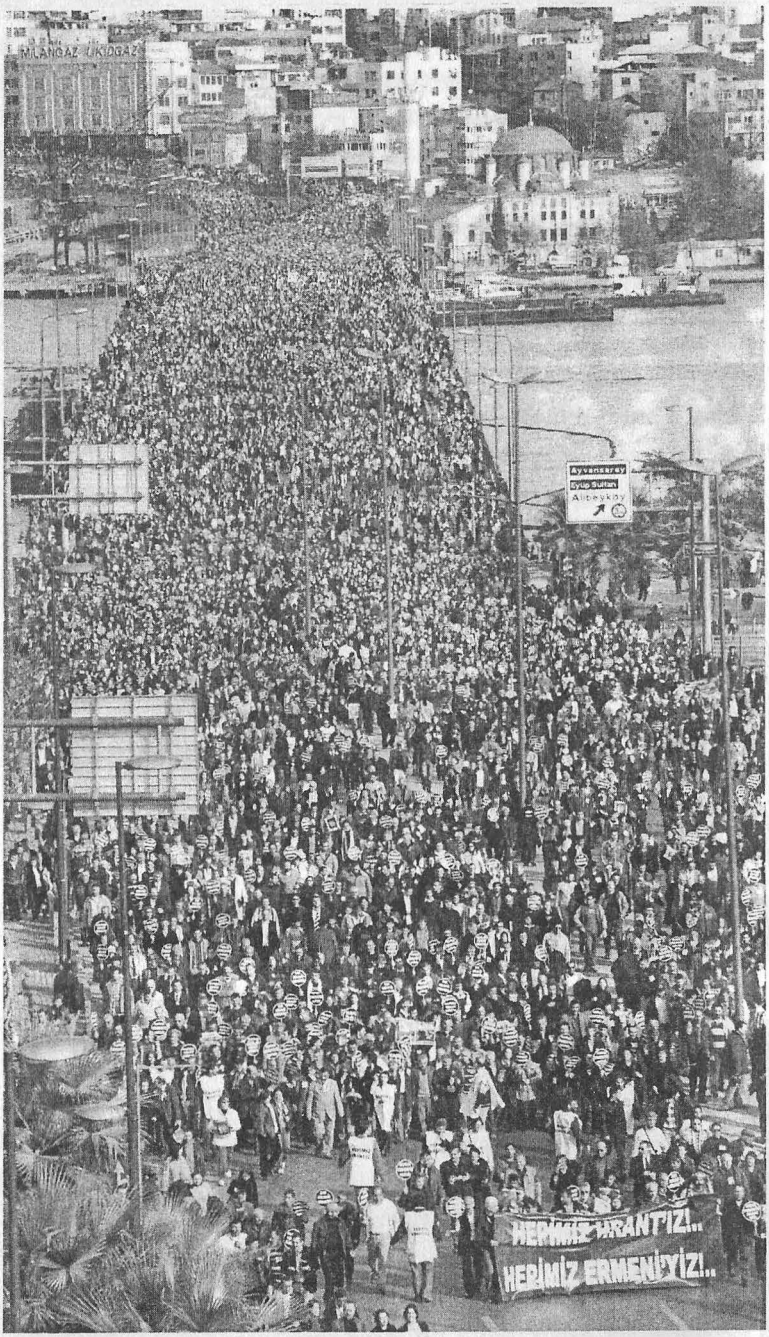
Bu karanlık dünyanın onları koruyan, destekleyen örgütleri de vardı. Bu kitapta cinayetin aktörlerinin içinde bulundukları örgütlenmeler, oluşturdukları ilişki ağları irdelendi. Polis ve jandarmayla yakın ilişkilerinin derinlerine inildi.

İncelemeler sonucunda ortaya çıkan tabloda en çarpıcı noktalardan biri; cinayetin göz göre göre, sokaklarda haykırılarak gelişi, devletin ise gözlerini ve kulaklarını kapatışıydı. Sadece 'İhmal' kelimesiyle açıklanamayacak devletin sorumluluğunun fotoğrafı çekildi. Kurumlar arasında yaşanan çatışma ve bu çatışmadan sızan bilgiler birlikte ele alındı.

Kitabı hazırlarken en zorlandığımız nokta, sanıkların ifadelerinin önemli verilerimizden biri olmasıydı. İfadelerinde bağlantılarının, ilişkilerinin ne kadarını anlatmışlardı? Belki

de onların gizlemek istediklerinin önüne ördükleri duvarı aşamıyorduk. Bu şüpheyle onların sözlerini okumaya çalıştık. Çelişkilerinin ya da özellikle söylemediklerinin peşine düştük. Cinayet soruşturmasını yürüten savcı ve polislerin delil ve bilgilerinin arasında ipuçları aradık.

Temel sorumuz; cinayetin görünen yüzündekilerin arkasında kalan karanlığın ne kadar büyük olduğuydu. Bu sorunun yanıtını bu kitap yayımlandığı sırada kesin olarak bilmek mümkün değildi. Ama şüpheleri okurla paylaşabilirdik. Bunun için sanık ve tanıkların ifadelerine içlerindeki anlam bozukluklarına dokunmadan yer verdik. Bağlantılı ifade ve bilgileri ekledik. Cinayetle ilgili halen cevapları olmayan soruları sorduk. En azından herkes kendi şüphesini ve kanaatini oluşturabilirdi.

MILANGAZ LIKIDGAZ
Ayvansaray
Eyüp Sultan
Alibeyköy
HEPİMİZ HRANT'IZI..
HEPİMİZ ERMENİYİZ..

1. BÖLÜM

✹

HRANT'I VURDULAR

AYNI ANDA BULUŞANLAR

Hrant Dink, bankanın kapısından çıktığında Tunç Erdem Yakar, Halaskargazi Caddesi'ni ortadan bölen tretuvarda yürüyordu. Şişli'de bir arkadaşıyla buluştuktan sonra Kurtuluş'ta oturan manevi babasının evine gidecekti. Sebat Apartmanı'nın yakınına geldiğinde karşıya geçmek istemiş, trafiğinin yoğunluğundan bir süre tretuvarda ilerlemişti. Karşıya geçmek için bir boşluk beklerken biraz önce geçtiği kaldırımda Dink yürüyordu. Beyaz bereli genç arkasından hızlı adımlarla yaklaşıyordu. Tunç Erdem Yakar, kurşun sesini duyduğunda refleks olarak döndü. Gördüklerini şöyle anlattı:

"Sol tarafıma döndüm. Dink, hemen düşmedi. Katil silahını indirdiğinde o da dizlerinin üzerine düştü, sonra yüzükoyun devrildi. Katil soğukkanlı bir şekilde döndü. Yüzünde bir korku ifadesi yoktu. Yürürken güldü. Bana gülmüyordu. İkinci adama 'bak yaptım' der gibi 'bir iddiayı kazanmış' gibi gülüyordu. İkinci adam tombul yanaklı, esmer, daha iri yarı, sert ifadeli biriydi. Üzerinde koyu renk uzun bir palto vardı. Pantolonu da koyu renkti ve kalın bacaklıydı. Katil ateş ettikten sonra birkaç adım bu adama doğru yürüdü.
Bu ikinci kişi köşede, caddeye yakın bir yerde bekliyordu. Silahı yoktu. Katil ona yaklaşınca hiçbir şey konuşmadan sokağa doğru 4-5 adım attılar, sonradan da birlikte koşmaya başladılar. Beyaz bereli olan daha hızlı koşuyordu, öndeydi. Onları gören bir kadın çığlık attı, onlar koşmaya başlayınca birkaç adım peşlerinden koştu."

Yakar daha sonra ikinci kişinin cinayetin azmettiricisi ol-

duğu ortaya çıkan Yasin Hayal'e benzediğini söyleyecekti.

Öğretmen Ayşe P., Harbiye'deki işyerinden çıkmıştı. Vakti vardı, oyalanarak Şişli'deki evine gidiyordu. Halaskargazi Caddesi'nden Mecidiyeköy'e doğru kaldırımdan yürüdü. *Agos* gazetesinin bulunduğu Sebat Apartmanı'na yaklaşmıştı. Bankadan kadife ceket ve pantolon giymiş, gözlüklü adam çıktı. Onu tanıyordu. Hrant Dink'ti.

Daha önce Eğitim-Sen'in bir toplantısında tanışmışlardı. Dink, önünde yürüyordu. Merhaba diyebilmek için adımlarını hızlandırdı. Beyaz bereli katilin adımları daha hızlıydı.

Gördüklerini polise şöyle anlattı:

"Yaklaşmaya başladığımda Hrant Dink'in arkasında, biraz çaprazında bir kişinin Dink'in kafasına silah doğrulttuğunu gördüm. Hiçbir şey söylemeden Dink'in arkasından sol ensesine doğru silahını ateşledi. Panik olmuştum. Hrant Dink'i uyaramamıştım. 'Katiller' diye bağırdım. Silahını ateşleyen kişi bir iki kez daha ateş etti. Caddede bir panik havası oluştu. Biri bana çarptı ya da itti. Yere düştüm."

Dink, bankadan çıktığında iki kadın banka şubesinin kapısına birkaç adım uzaklıktaydı. Mesme H., yakındaki bir markette temizlikçi olarak çalışıyordu. Komşusuna bir iş bulmuştu. İş görüşmesini yapmak için birlikte Mecidiyeköy istikametine yürüyorlardı. Önce Ziraat Bankası'na uğrayıp para çekmeyi planlıyorlardı. Birkaç adım önlerinde Hrant Dink yürüyordu. Bankanın yanındaki Şafak Sokak'ı bir adım geçmişlerdi. Arkalarından gelen bir darbeyle sarsıldılar. Aralarından, onlara çarparak beyaz bereli genç geçti. Tepki göstermeye hazırlanırken yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Hrant Dink'in kafasının sol tarafına üç el ateş etti. Önümüzdeki şahıs anında yüzüstü sağ yanağının üzerine yere düştü. Ağzından ve kafasından kanlar geliyordu. Ateş eden kişi 'Geber Ermeni geber' diye bağırdı. Sonra Akbank'ın köşesindeki Şafak So-

kak içerisine yürüyerek girdi. Şivesi doğu şivesine benziyordu. Sokak içinde biraz duraksadı. Geri döndü. Öldürdüğü kişinin tarafına gelmek istedi. 'Adamı vurdun' diye bağırdım. Arkadaşım da bana 'Seni de vurur, kim vurduya gidersin boş ver' deyince sustum. Etraf kalabalıklaşınca sokağın ilerisine doğru koşmaya başladı. Ateş ettikten sonra silahını ne yaptığını görmedim. Silahı açık renkliydi. Öldüren şahıs sokağın içinde kaçarken yaklaşık 3 metre kadar sonra elinde beyaz bir paketi, paket gibi, bez gibi bir şeyi sokağın sol tarafındaki bir ağacın altına attı. Cep telefonunu çıkardı, bir şeyler konuştu. Öldürülen kişi de ölmeden önce bir şeyler konuşuyordu. Ama telefonla mı konuşuyordu bilmiyorum. Yalnızdı."

Gördüklerinden sonra korkuya kapılan ve kimliğinin gizlenmesini isteyen bir tanık ise diş hekimine gitmek için evinden çıkmıştı. Osmanbey Metrosu'na doğru yürüyordu. *Agos* gazetesi binasına 50 metre uzaktaydı. Yazılarından tanıdığı Dink'in bankadan çıktığını gördü. Gazete binasına doğru yürüyordu. Dink'i tanıdığı için yaptıklarına dikkat etmişti. Gördüklerini şöyle anlattı:

"Hrant Dink'in Akbank'tan çıktığını ve gazete binasına yürüdüğünü gördüm. Bu sırada Dink'in yanına 40-45 yaşlarında, 1.65 boylarında, kısa siyah kıvırcık saçlı, yuvarlak yüzlü, hafif kalın kaşlı, kilolu, üzerinde siyah gömlek, siyah kumaş pantolon, diz üstüne kadar inen siyah paltolu bir adamın gelerek onunla 3-5 saniye konuştuğunu ve el temasında bulunduğunu gördüm. Aynı anda Dink'e arkadan ve önden birer şahsın yaklaştığını gördüm. Arkadan yaklaşan şahıs yuvarlak yüzlü, 1.70 boylarında, kısa kestane renkli saçlı, hafif kirli sakallı, açık tenli, hafif kalın kaşlı, tombul, kısa parmaklı, uyuşturucu almış gibi bir haldeydi. Üzerinde siyah kumaş pantolon, dizlere kadar inen siyah bir palto, rengarenk enine çizgili bisiklet yakalı bir kazak, siyah ayakkabı giymişti. Hatırladığım kadarıyla Dink'e iki el ateş etti. Önden gelen sonradan televizyonlardan adının O.S. olduğunu öğ-

rendiğim şahıs da diğeriyle birlikte aynı zamanda iki el ateş ederek, içinde Ermeni kelimesi geçen bir cümle söyleyerek bağırdı. Bu sırada Hrant Dink'in yüzü Şişli istikametine, arkası Taksim istikametine dönüktü. O.S. benim istikametime bakıyordu. Ateş ettikten sonra hafif kirli sakallı olan şahıs kaldırımdan aşağı inip yol kenarından Şişli'ye doğru koşmaya başladı. O.S. bana doğru gelirken korkarak yüzümü banka kapısına döndüm. Bu nedenle hangi tarafa kaçtığını görmedim. Bu kişiler ateş etmeden önce 3-5 saniye Dink'le konuştuğunu belirttiğim şahsın Akbank'ın yanında bulunan sokağa girdiğini ve koşmakta zorlandığını gördüm."

Gizli tanığa savcılıkta gözaltına alınan bütün sanıkların resimleri gösterildi. Dink'e ateş eden hafif kirli sakallı dediği kişinin Yasin Hayal olduğunu söyledi. Hayal'in orada olmadığı daha sonra ortaya çıkacaktı.

Turizm firmasında çalışan Serkan İ., *Agos* gazetesinin yakınına park ettiği aracın içinde bekliyordu. Çalıştığı firmanın bir misafirini alacaktı. Yarım saattir, beyaz otomobilin içindeydi. Misafir gecikmişti. Bankadan giren çıkanları görüyordu. Kadife ceketli adamın çıktığını, fark etmemişti. Bankanın yakınında bekleyen beyaz bereli genç de dikkatini çekmemişti. Başka bir yöne bakarken üç kurşun sesine gözlerini çevirdi. Gördüklerini birkaç saat sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde polislere şöyle anlatacaktı:

"O yöne baktığımda bir erkek şahsı gördüm. Benle arasında 5 - 6 metre vardı. Maktulse 6-7 metre ilerideydi. Başında beyaz beresi, mavi kot pantolon ve mavi kot montu bulunan 1.70-1.75 boylarındaki kişi maktulün yanındaydı. Görmemle birlikte aynı anda cadde üzerinde kaçmaya başladı. Yaşlı bir kadınla teması oldu. Bu sırada silahı beline taktığını ve Akbank'ın köşesinden yukarı doğru uzaklaştığını gördüm."

Yakınlardaki başka bir aracın içindeyse Cemal Y. vardı. Bir

nakliye firmasında şoför olarak çalışıyordu. Hrant Dink vurulduğu sırada, arabasının içinde nakliyat için müşteri bekliyordu. Aracının yönüyse Halaskargazi Caddesi'ne bakıyordu. Silah seslerini duymamıştı. Ancak, kaçan birini görmüştü:

"Bir erkek şahsın Halaskargazi Caddesi'ne paralel olan Süleyman Nazif Sokağı'na koşarak girerken gördüm. Başında beyaz şapka vardı. Şapkasını çıkartıp montun içerisine soktu. Telaşlı biçimde sokaktan içeri girdi. Kapkaççı diye düşündüm."

Hrant Dink banka şubesinden çıktığında Taksim'den Mecidiyeköy istikametine doğru ilerleyen otobüs kırmızı ışıkta durdu. Dolu olan otobüste onlarca kişi, dışarıya bakıyordu. Ayakta duran yolculardan genç bir kadın, birazdan Türkiye için çok önemli olacak anın, sıradanlığını izliyordu. Hrant Dink, *Agos*'a doğru yürüdüğü fark edilmeyecek kadar önemsiz bir detaydı. Beyaz bereli gencin hareketlendiğini de fark etmedi. Silah sesini ilk duyduğunda sesin kaynağına döndü. Katil, halen tetiğe basıyordu ve Dink, henüz yere düşmemişti. Yaşadıklarını anlattı:

"Otobüs ışıklarda yeni durmuştu. *Agos* binasının tam önündeydik. Ben camdan dışarı bakıyordum, sadece 7-8 metre uzaktaydım. Çok düşük seste 3 patlama duydum. Hrant Bey, yavaş yavaş yere düştü. Bu sırada kafasında beyaz bere bulunan, sonradan televizyonlardan da gördüğüm şahıs, ateş ettikten sonra koşmaya başladı. Yüzünde kızgın bir ifade vardı, yere bakıyordu. Şafak Sokak'a doğru çok hızlı bir şekilde koşup gözden kayboldu. Otobüsteki hemen herkes yaşananları gördü. Ama kimse aşağıya inmedi. Zaten katilin elinde silah vardı. Sadece iki kadın çığlıklar atıyordu. Sokak tenhaydı, ona yardım eden biri dikkatimi çekmedi. Bir iki dakika hayat durdu. Sadece sanırım bir esnaftı, başına gidip ölüp ölmediğine baktı. Bazıları, cep telefonuyla polisi arıyordu. Biz Hrant Dink olduğunu anlamamıştık. Otobüste bir iki kişi, 'Göz göre göre vurdu, adam. Kayboldu' di-

ye konuştu. Bence gideceği yönü çok iyi biliyordu. Tereddütsüz o sokağa girdi. Karşısından insanlar, caddeye doğru yürüyordu. Örneğin bir anne-kız vardı. Kısa süre önce yanımızdan bir polis otosu geçmişti. Hrant Dink'in yanına iki dakika sonra sarı saçlı bir kız geldi, çığlık atmaya başladı. Otobüs yaklaşık 10 dakika orada bekledi, sonra gitti."

Emsale Ç., ifadesine göre cinayete tanık olmaya herkesin aksine katilin olduğu taraftan başlamıştı. Özel bir şirkette tasarım asistanı olarak çalışıyordu. Malzeme almak için Bayrampaşa'ya gitmiş ve oradan Osmanbey'e gelmişti. Dükkânların vitrinlerine bakarak ilerliyordu. Şafak Sokak'taydı. Yanından geçen üç kişi dikkatini çekti. Cinayetten kısa süre öncesini şöyle anlattı:

"Yanımdan üç şahıs geçti. Bunlardan biri buz mavisi kot pantolonlu, kot montlu, siyah ayakkabılı, beyaz renkli şapkalı, buğday tenli, 1.70-1.75 boylarındaydı. İkincisi esmer, üzerinde fitilli kadife açık kahverengi mont ve kot pantolon vardı. Üçüncüyse 1. 60-1.65 boylarında, toplu biriydi. Şafak Sokak üzerinde yanımda yürüdüler. Ne konuştuklarını duymadım. Biraz ilerledikten sonra beyaz bereli olan cadde üzerinde kaldı. Diğer ikisiyse ara sokaktan girdiler. Cadde üzerinde Şafak Sokak'ın başında bulunan merdivenlere gelmeden sağ tarafta bulunan kumaşçı dükkânına girmek üzereyken silah sesini duydum. Sağa sola bakarken merdivenlerin baş tarafından aşağı doğru, beyaz bereli kişiyi kaçarken gördüm. Caddeye çıktığımda kalabalık vardı. Ne oluyor diye baktığımda yerde yatan şahsı gördüm."

Emsale Ç.'nin anlatıkları dikkat çekiciydi. Cinayet anını gören tanıkların, katil ile ilişkilendirdiği kişiyi o da benzer biçimde tarif etmişti. Üstelik cinayetten önce yanlarında bir kişinin daha olduğunu söylüyordu.

Osmanbey Kavşağı'nda görevli trafik polisi T. Ç, kırmızı ışıkta duran araçların önündeydi. Üç kurşun sesini duyunca

sese yöneldi. Yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Halaskargazi istikametinden üç el silah sesi duydum. O tarafa yöneldim. Kavşağın köşesinde bulunan trafik ikaz lambalarının yanına geldiğimde Akbank binasının köşesinden bir kişinin yukarı doğru koştuğunu gördüm. Başında beyaz bere vardı. Üzerindeyse kot pantolon, yeşil veya lacivert renkli ceket vardı. Peşinden 50 metre kadar koştum ama yetişemedim. Olay yerine döndüm. Bir şahıs yerde yatıyordu. Başından kanlar akmıştı. Telsizle merkeze durumu haber verdim. Yakın civarında bulunan Şişli ekiplerinden biri olay yerine geldi. Olay yerinde kalabalık ve trafikte sıkışma olduğu için trafiği açmaya çalıştım."

Agos'un bulunduğu Sebat Apartmanı'nın tam karşısındaki Selamet Han içindeki Engin Fotoğrafçılık ikinci kattaydı. Stüdyonun sahibi Emin Engin kurşun sesinin geldiği yöne baktığında, Dink yerde yatıyor, yanı başında elinde silah olan bir genç duruyordu:

"Başında beyaz beresini gördüm, yüzü görünmeyecek kadar uzaktı. Silahlı elini havaya kaldırdığını gördüm, 'Ermeni'yi öldürdüm' diye bağırdı. Oradaki bir kadın çığlık atmıştı. Saldırgan ona dönüp, 'Sus' diye bağırdı ve birkaç adım uzaktaki Şafak Sokak'a doğru koşup gözden kayboldu."

Katilin kaçtığı yöndeki insanların tanıklığı da çok önemliydi. Onlar sadece silah seslerini ya da çığlıkları duymuşlar ve tetiği çekeni kendilerine doğru koşarken görmüşlerdi. Caddeden Şafak Sokak'a girildiğinde sadece 50 metre uzakta olan Şafak Büfe'nin çalışanları katili görmüştü. Büfe çalışanı 17 yaşındaki İlker Ö. kurşun seslerinin duyulmasına saniyeler kala bir siparişi götürmek için küçük büfenin içinde bekliyordu. Önce duyduğu üç patlama sesi, dikkat çekmeyecek kadar düşüktü. Ama bir kadının çığlığını duyunca büfenin önüne çıktı, sonrasını şöyle anlattı:

"Kadın, çığlık attıktan sonra 'Yakalayın' diye bağırdı. Onu o zaman gördüm. Elinde silah vardı, kirli sakallıydı, esmerdi. Yanımdan koşup gitti. Beyaz bere takmıştı. Kot mont giymişti, 20 yaşlarında vardı. Hiç paniğe kapılmamış gibi görünüyordu..."

Aynı büfede döner kesen Emin K. ise "Ben de gördüm, koşarak hızla girdi, sokağa. Kadın 'Tutun' diye bağırdı. Elinde silah tutan adam, tutulur mu? Ben tutmam" dedi.

Hem Öksüz hem Karakoç, katilin yanında başka birini görmediklerini söylüyorlardı. İlker Ö. çığlıkların geldiği yöne koştu. Hrant Dink, yüzüstü yerde yatıyordu. Gördüklerini şöyle anlattı:

"Yüzüstü yatıyordu. Başında, delikler vardı, henüz kan akmıyordu. Hiç hareket etmedi."

Şafak Sokak'tan ayrılan ilk sokak Matbaacı Osmanbey Sokak'tı. Burada da beyaz bereli katili gören yoktu. Yaklaşık 30 metre sonra Şafak Sokak'ı Süleyman Nazif Sokak kesiyordu. İki sokağın kesiştiği köşedeki kumaş mağazasının genç çalışanı, katili görmüştü. Pek çok gün olduğu gibi işleri kesattı ve dükkânın önünde sigara içerek vakit öldürüyordu. Silah seslerini ve çığlıkları duyamayacak kadar olay yerinden uzaktı. Sadece bir gencin sokakta hızla koştuğunu gördü. Şunları söyledi:

"Ben dükkânın önünde sigara içerken koşarak geldiğini gördüm. Beyaz bereli, yüzünde ince, İspanyol stili derler ya, öyle sakal vardı. Kot mont, kot pantolon giymişti. Bizim burada çok kapkaç olur, Nişantaşı'ndan kapan, bu yoldan kaçar. Bu tersten geliyordu. Ama koştuğunu görünce kapkaççı olduğunu düşündüm. Arkasına baktım, başka kimse gelmiyordu. Bizim köşeden Rumeli Caddesi'ne doğru döndü. Yüzünde en ufak bir korku ifadesi yoktu. Bizim dükkânı geçince yavaşlayıp, durdu. Başındaki bereyi çıkardı, montunun içine soktu. Ben arkasından koşan

olup olmadığına bakmak için Şafak Sokak'a baktım kimse yoktu. Rumeli Caddesi'nde hangi tarafa saptığını görmedim."

Herkes kendi bakış açısından gördüklerini anlattı. Hiç şüphesiz cinayetin çözülmesine anlatılanlar yardımcı olmuştu. Ama çelişkiler vardı. Olay yerinde katilin yalnız olmadığı ihtimali giderek güçleniyordu. Güvenlik kameralarındaki görüntüler bu ihtimali daha da güçlendirecekti.

CİNAYETİN GÖRÜNTÜLERİ

Olay yeri görüş açısına giren bir kamera, bütün çelişkileri ortadan kaldırabilirdi. Ancak çok işlek bir nokta olmasına, İstanbul'da asayiş olaylarının çözümü için 500 MOBESE kamerası yerleştirilmesine karşın cinayetin işlendiği alan, kör bir noktaydı. Tetiğin çekildiği anın görüntüsü yoktu. Cinayet mahallinin çevresinde tetik çekilmeden öncesinde ve sonrasında yaşananların bir kısmı güvenlik kameralarınca kaydedildi. Cinayet yerine en yakın kamera, Dink'in öldürülmesinden önce çıktığı Akbank Pangaltı Şubesi'nin ATM kamerasıydı. Cinayetten sonra polis tarafından alınarak incelenen kameranın kayıtlarında saat 12:53'te beyaz bereli katil, bankanın önünden Taksim istikametine doğru yürüyerek geçiyordu. Beş dakika sonra 12:58'de bankanın önünde duruyor ve çevresine bakıyordu.

Aynı kameranın kayıtlarında, bankanın köşesinde duran ve sürekli telefonla konuşup sigara içen şüpheli bir kişi vardı. Bu kişi tanıkların, katil ile göz göze gelip güldüğünü söylediği kişinin tarifine uyuyordu. Tanıkların, 'tıknaz' diyerek aynı şekilde tarif ettiği kişiydi. Cinayetten sonra Emniyet Müdürlüğü'nde görüntüleri izleyen tanıklardan Tunç Erdem Y., 'tıknaz adam' göründüğünde kaydın geriye sarılmasını istemiş, "cinayet yerindeki ikinci adam buydu" demişti.

Beyaz bereli katil, saat 13:20'de başka bir kameranın gö-

rüş alanındaydı. Akbank ile *Agos*'un bulunduğu Sebat Apartmanı'nın arasındaki Şafak Sokak'ta yürürken Saray Kumaşçılık isimli işyerinin güvenlik kamerasına yakalanmıştı.

Akbank Pangaltı Şubesi'nin içindeki güvenlik kameralarının kayıtlarında Dink'in, son dakikaları vardı. Saat 14.20 sıralarında Dink, Akbank şubesine geliyor ve sıra fişi aldıktan sonra çıkıyordu. Hrant Dink saat 14:53'te sıranın kendisine geldiğini düşünerek tekrar banka şubesine geliyordu. Kameranın önünden geçerken yüzünde endişeli bir ifade vardı. Bankanın köşesinde bekleyen beyaz bereli genç ile göz göze gelmiş ve ondan şüphelenmişti. Bankanın içindeki kamera görüntüsünde işlemlerini yaparken görünüyordu. Kameranın saati 14:56'yı gösteriyordu. Bir dakika sonra 14:57:36'da ATM kamerasında biri işlem yaparken arkasından Hrant Dink geçiyordu. Katilin kendisinden birkaç saniye uzaklıkta olduğundan habersizdi. Yürüyerek güvenlik kamerasının kadrajından çıktı.

Katilin, cinayetten bir gün sonra televizyonlardan yayınlanarak kimliğini deşifre edecek görüntü Saray Kumaşçılık'ın güvenlik kamerasına aitti. Kameranın saati 14:59:17'ydi ve beyaz bereli katil, eliyle belindeki silahı tutarak Şafak Sokak'ta kaçıyordu.

Hrant Dink, kameranın görüş açısından çıktıktan hemen sonra iki kişi sokakta beliriyordu. Şüpheli hareketleriyle dikkat çekiciydiler. Sadece Saray Kumaşçılık'ın iç güvenlik kamerasına takılmışlardı. Katilin koştuğu tarafa doğru el hareketleri yaptıktan sonra sokakta restore edilen Can Teks ve Messe Tekstil isimli işyerlerinin bulunduğu binanın içine giriyorlardı. Bu kişilerden biri ATM kamerası önündeki şüpheli, 'tıknaz adam'dı. Bu görüntüdeki şüpheli iki kişiyi polis değil, kayıtları izleyen Dink'in avukatları ile ailesi tespit etmiş ve araştırılmasını istemişti. Cinayetin üzerinden iki ay geçtikten sonra Şafak Sokak 79 numaralı binaya polisler geldi. Tadilat yapılan firmaların görevlilerini ve tadilatta çalışan işçileri, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürdüler. Olay günü

inşaat işlerinin yapıldığı binada bulunan Messe Tekstil firmasının yetkilisi Semih İlter, inşaat boyacısı Abdurrahman Selek, boyacı Mehmet Turan, Can Teks firmasının yetkilisi İhsan Akyürek, Messe Tekstil'in tezgâhtarı Sami Polat, Messe Tekstil'in mağaza sorumlusu Muhammet Ateş'e binaya giren iki kişinin görüntüleri izletildi. Hepsi, görüntülerdeki kişileri tanımadığını ifade etti. Oysa binaya girişleri açıkça görünüyordu. Bu durum davadaki soru işaretlerinden biriydi.

Katilin koşarak uzaklaşmasındaki son görüntü ise Rumeli Caddesi'ndeki HSBC Bankası'nın güvenlik kamerasına aitti. Artık beyaz beresi yoktu, peşinde kimse olmadığından emin, daha yavaş adımlarla koşuyordu. Katil, Nişantaşı Kavşağı'na geldiğinde gözden kayboluyordu. İstanbul'un lüks mağazalarla dolu, işlek alışveriş semtinde başka hiçbir kameraya yakalanmamış olması dikkat çekiciydi.

Güvenlik kameraları kayıtları konusunda polisin asıl büyük ihmali ise daha sonra ortaya çıkacaktı. Polis, olay yerine en yakın ve cinayetin gelişimi konusunda en fazla bilgiyi veren Akbank Pangaltı Şubesi'nin ATM'si ve diğer güvenlik kamera görüntülerinin bir kısmını almıştı. Bankadan sadece olay günü saat 12:00'den sonraki görüntüler alındı. Oysa öğleden önceki görüntülerde de önemli ipuçları olabilirdi. Bu ihmali cinayetten aylar sonra dava dosyasını inceleyen avukatlar fark etti. Kamera kayıtlarının üzerine 15 gün sonra yenileri çekiliyordu ve cinayet günü öğleden önceki bölümlerin üzerine yeni görüntüler çekilmişti.

OLAY YERİNDEKİ İZLER

Televizyonlar, 'son dakika' yazılı ekranlarından Ermeni gazeteci Hrant Dink'in öldürüldüğünü duyuruyordu. Düşüncelerinden dolayı yargılandığı adliyelerin koridorlarındaki görüntülerini tekrar tekrar veriyorlardı. Kaldırımda yüzüstü yatan Dink'i çevreleyen güvenlik şeridinin arkasında yüzlerce in-

san toplandı. Dink'in cesedinin görünmesini engellemek için yanı başına bir ambulans getirilmişti. Üzerine beyaz bir kâğıt örtülmüş, rüzgârdan uçmaması için kenarlarına taşlar konulmuştu. Yüzlerce kişi, onlarca objektif cansız Dink'e bakıyordu. Meraklıların boş bakışlarının arasında ağlayan gözler de vardı. Meraklılar, sıkılıp uzaklaşırken ağlayanların sayısı artıı. Polis de Hrant Dink'in cesedinin başındaydı.

Bir polis, elindeki tebeşiri Dink'in çevresinde gezdirerek kaldırıma yattığı pozisyonu çizdi. Beyaz giysileri, ayaklarında galoşlarıyla Olay Yeri İnceleme ekipleri, uzun namlulu silahlarla olay yerinin 'güvenliği'ni sağlayanlar, lacivert polis yelekleri giymiş sivil polisler, takım elbiseli yargı mensupları, üniformalı polis memurları güvenlik şeridinin içindeydi. Çevredeki işyerlerinin güvenlik kameralarında katilin görüntüsü aranıyor, tanıklar bulunmaya çalışılıyordu. Televizyon habercileri, görüntüleri polisten önce alma çabasındaydı. Olayın oluş biçimiyle ilgili tanıkların farklı anlatımları varken Olay Yeri İnceleme ekibi, cinayetin izlerini toplamaya çalıştı.

İstanbul Cumhuriyet Savcısı Hasan Bölükbaşı, cesedin kaldırılarak, incelemenin Şişli Etfal Hastanesi Morgu'nda yapılması talimatını verdi. Çevredeki kalabalık artmıştı. Polisler, kaldırılması sırasında görünmesini engellemek için çevresinde lacivert üniformalı bir duvar oluşturdu. Duvarın arkasında kalan deneyimsiz polisler cesedi görebilmek için parmaklarının ucuna yükseldi. İki sağlık görevlisi, Dink'in cesedini bir sedyeyle alarak ambulansa yerleştirdi.

Ambulans sirenini çaldı, önündeki kalabalık ve güvenlik şeridi açıldı. Gür bir ses bağırdı: "Kahrolsun faşizm." Alkışlar ve gözyaşları içinde ambulans uzaklaştı. Tebeşirle çizilmiş kaldırımdaki konumunun başında kan birikintisi duruyordu. Kardeşi, tebeşirden insan siluetinin başında acı içinde gözyaşı döktü.

Olay yeri ve katilin kaçtığı sokakta akşam karanlığına kadar yapılan aramalar sonucunda polis memurları Osman Ku-

tanis ve Tuncay Kurt, 'olayın oluş şekli ve olay yeriyle ilgili gözlemlerini' şöyle raporlaştırdı:

"19 Ocak 2007 günü nöbetçi amirliği tarafından belirtilen adreste ateşli silahla öldürme olayı olduğu bildirilmesi üzerine 49-46 kod No'lu ekip olarak adrese intikal edildi. Olay yerinin Halaskargazi Caddesi üzerinde bulunan No: 192'de bulunan Sebat Apartmanı eklentisi ile 192/A'da bulunan Filiz Optik adlı işyerinin önü kaldırım üzerinde olduğu, olay yerinin güvenlik şeridiyle çevrilmiş olduğu görüldü.

Olay hakkında 45-41 kod No'lu ekipten alınan bilgiye göre saat 15.00 sıralarında 20-25 yaşlarında bir şahsın Fırat Dink'i ateşli silahla öldürerek, olay yerinden yaya olarak kaçtığı öğrenildi.

Olay yerine cumhuriyet savcısının gelmesine müteakiben beraber yapılan incelemede cesedin 192/A No'lu işyerinin önünde kaldırım üzerinde yüzükoyun yatar vaziyette baş kısmı kuzeye, ayakları güney istikametinde, sol yanı cadde istikametinde, üzeri giyinik, üstünde beyaz branda örtülü bir erkek cesedi olduğu görüldü. Olay yerinde çok sayıda insan, çok sayıda basın mensubu ve maktul yakınlarının olması sebebiyle olay yeri güvenliğinin zaman zaman aksaması nedeniyle cesedin ilk haliyle fotoğraf ve kamera görüntüsü alınarak cesedin bulunduğu yer tebeşirle işaretlendi. Ceset ve olay yerinin daha detaylı incelenmesi amacıyla ceset Şişli Etfal Hastanesi morguna kaldırıldı. Ceset kaldırılırken kafasının altında bir adet MKE 7,65 mm kovan ve sağ yanı ayak hizasında 'since 1985' ibareli metal kırık düğme, bir çerçevesi kırık, bir camı dışarıda gözlük olduğu, 192/A No'lu Filiz Saat Optik isimli işyerinin kepenk yuvasının alt köşesinde bir adet MKE 7,65 mm kovan olduğu, 192/B önü kaldırım üzerinde iki adet mermi çekirdeği nüve parçası ile bir adet mermi çekirdeği gömleği parçası olduğu görüldü. Olay yerinin yakın ve geniş çevresinde yapılan detaylı aramada başkaca bir suç unsuruna rastlanılmadı. Cumhuriyet savcısının talimatıyla maktulun Sebat Apartmanı birinci katında bulunun ofisinin fo-

toğraf ve kamera çekimleri yapıldı. İşyerinde bilgisayarının açık olduğu, askılıkta mont, kasket ve boyun atkısının asılı olduğu, çalışma masası üzerinde evrakların olduğu görüldü. Bahse konu ofis, Cumhuriyet savcısının talimatı ile polis merkezi görevlilerine teslim edildi."

Akşam karanlığı çökmüştü. *Agos* gazetesi binasının önünde kalabalık artıyor, sloganlar gürleşiyordu. Cinayete karşı Türkiye'nin daha önce tanık olmadığı kadar büyük bir tepkinin ilk işaretleri vardı. Sadece birkaç saat önce çıktığı demir kapıya Dink'in büyük bir fotoğrafı asılıyor, çevresi karanfillerle süsleniyordu. Kanının aktığı kaldırıma bir yol temizleme aracı yaklaştı. Başında kan biriken tebeşirden insan siluetini sildi.

Sebat Apartmanı'nın önü canlı yayındaki kameraların ışığıyla aydınlanırken Türkiye'nin aklındaki en büyük soru cinayeti kimin ya da kimlerin işlediğiydi. Hrant Dink'in neden öldürüldüğünü tahmin etmek zor değildi. Uzun süredir, aynı nedenlerle hedef gösteriliyordu.

SANIK SANDALYESİNDEN NAMLUNUN UCUNA...

Hrant Dink, yaptığı konuşmalar, yazdığı yazılar nedeniyle sürekli birilerinin hedefi olmuştu. Şanlıurfa'da yaptığı bir konuşmadan dolayı yargılanıp beraat etmişti. *Agos* gazetesinde Sabiha Gökçen'in Ermeni olduğu konusunda yayımlanan bir haberden sonra *Hürriyet* gazetesinin manşetine çıkmıştı.

Haberin yayımlanmasından sonra 24 Şubat 2004 günü güvenlikten sorumlu İstanbul Vali Yardımcısı Ergun Güngör, Dink'i Valiliğe çağırdı. Sabiha Gökçen konusundaki haberin belgeleriyle valinin odasına giden Dink, Vali Yardımcısı'nın yanında biri kadın iki kişinin olduğunu gördü. Vali yardımcısı, onları yakınları olarak tanıtmıştı. Ancak Vali Yardımcısı

susup, daha sonra MİT'ten olduğu öğrenilecek bu şahıslar konuşmuştu. Bir saat boyunca konuşan erkek MİT mensubu "*Agos* böyle haberler yapmaya devam ederse, sen böyle konuşmaya devam edersen başına bir şeyler gelir" demişti. Dink'in öldürülmesinden sonra açıklama yapan İstanbul Valisi Muammer Güler, bu görüşmenin Dink'in saldırılara karşı uyarılması amacı taşıdığını söyledi.

Aynı günlerde *Agos* gazetesinin önünde ülkücüler protesto eylemleri yapıyordu. Eski İstanbul Ülkü Ocakları İl Başkanı Levent Temiz ve arkadaşları 26 Şubat'ta *Agos* gazetesinin Şişli'deki binasının önünde toplanıp, "Hrant Dink, bundan sonra bütün öfkemizin ve nefretimizin hedefidir" diyordu. "Asılsız Ermeni İddiaları ile Mücadele Federasyonu" adını kullanan başka bir grup daha *Agos*'un önünde ırkçı sloganlar atmıştı.

Hrant Dink'i ülkücü grupların kara listesine sokan olaylardan biri Kasım 2003 tarihinde *Agos* gazetesinde yayımlanmaya başlayan yazı dizisinde yer alan bir cümleydi. Sekiz bölümlük yazı dizisinin son günü "Türk'ten boşalacak o zehirli kanının yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" cümlesi onu hedefe sürüklemek isteyenler için bir nimetti. Yazdığı makalelerin içinde bambaşka bir anlamı olan bu cümle, cımbızlanıp alınarak onun dünya görüşünün, düşüncelerinin tam tersi bir şekilde kitlelere sunulacaktı. İnternette 'Türk kanına zehirli' dediği yalanı hızla yayılıyordu.

Oysa onu anlamak için yazdıklarının bütününü okumak yeterliydi. Yazıda Ermeni kimliğini ele alıyordu. Diaspora Ermenileri'ne seslenerek, Türk'e olan öfkelerini kendi kimliklerinden dışlamalarını ve 1915 olaylarını soykırım olarak dünyaya kabul ettirme çabası ve inadından kurtulmak gerektiğini söylüyordu. Yazıda 'Türk' kelimesini, Ermeni kimliğindeki bir ruhsal sorun olarak kullanıyordu. "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarınca mevcuttur" cümlesi,

Ermenilerin bu ruhsal sorundan kurtulması gerektiğinin ifadesiydi. Aslında 'zehir' kelimesiyle, Ermeni kimliğini zayıflatan Türklere ve Türkiye'ye endeksli hatalı anlayışı kastediyordu. Baştan sona Ermeni diasporasını eleştirdiği yazısında çekip çıkarılan bir cümle, anlatmaya çalıştığının tam tersiydi.

Ama bu cümle nedeniyle yargılandı. 6 ay hapis cezası aldı. Bilirkişi raporlarının, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, cümlenin gerçek anlamını ortaya koyan açıklamalarına karşın cezası onandı.

Oysa davasının temyize gittiği aşamada Dink'in 'zehirli kan davası'nın dosyasını inceleyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, söylemek istediklerini anlamıştı. Ceza kararının değişmesi gerektiğini, bir suçun olmadığını şöyle anlatıyordu:

> "Yazıda yer alan 'Türk'ten boşalacak zehirli kan' ibaresindeki 'kanın' Türklere ait olduğu gibi bir anlayış söz konusu olabilmektedir. Ancak cümlenin devamına bakıldığında ise, boşalacak zehirli kanın yerini alacak olan temiz kanın, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı damardan alınacağı belirtilmektedir. Yazıda Ermenistan'la bağ kuracağı belirtilen kişilerin Ermeniler olması ve bu damarın da Ermenilere ait damar olması karşısında bu damardan boşalacak zehirli kan da kuşkusuz Ermenilere ait kandır... Sanık 'zehir'le de Ermeni kimliğini zayıflatan Türklere endeksli hatalı anlayışı kastetmektedir. Bu durumda, Türklüğü tahkir ve tezyif söz konusu değildir. Ermeni kimliği yönünden hatalı çıkış noktasını ve zehiri oluşturan bu Türk saplantısı terk edilip, bunun yerinin Ermenistan'la kurulacak bağla dolacak temiz kanla doldurulması durumunda, daha sağlıklı bir kimliğin ortaya çıkacağını ileri sürmektedir."

Ama Yargıtay, ceza almasında direndi.

Mahkeme kararını *Agos* gazetesinde eleştirince yine mahkeme salonlarındaydı. Bu kez suçlama 'yargıyı etkilemeye çalışmak'tı. Duruşmanın yapıldığı 16 Mayıs 2005 tarihinde Büyük Hukukçular Birliği üyeleri, adliye önünde toplanmıştı.

Dink'e "Hain", "Alçak" diye bağırıyorlardı. Ellerinde şikâyet dilekçeleri vardı. Bu dilekçelerden biri, adı derin devletle birlikte anılan, Susurluk skandalının ardından karanlık ilişkileriyle gündeme gelen emekli Tuğgeneral Veli Küçük'e aitti. Veli Küçük'ün duruşmaya gelmesi Hrant Dink'i tedirgin etmişti. Duruşmadan sonra kardeşine, Küçük'ün duruşmaya gelmesinin tehlikede olduklarını ortaya koyduğunu söylüyordu.

Yargı süreci devam ederken "zehirli kan" sözü, internet ve medya yoluyla zihinlere kazınıyordu. İnternetteki forumlarda Türk'ün kanına "zehirli" diyen bir Ermeni gazeteciden söz edilip, düşmanlık körükleniyordu. Dink'e ulaşan tehditler de sürekli artıyordu.

Tehditler...

Agos'un elektronik posta adresine, faksına her gün sadece kendi canı değil, çocukları için de Dink'i endişelendirecek yazılar geliyordu. Kimliğinin tespit edilmemesi için sol elle yazılmış bir mektup, tehditlerin korkunçluğuna sadece bir örnekti. Şunlar yazıyordu: "Hrant Dink, oğlunu, seni ve Serkis Seropyanı bir daha hiç konuşmamak üzere susturacağız. Ama önce oğlunun cesedini Ankara çıkışındaki jandarma bölgelerinin birinden alacaksın."

Bilgisayarında da mail yoluyla gelmiş, çok sayıda tehdit vardı. Dink, 'küfürler' isimli bir klasör açmış ve kendisine yönelik hakaret içerikli e-postaları bu klasörün içinde toplamıştı. Tehdit mesajlarından biri 'Ergenekonlubozkurt' kodlu kişiden geliyordu. "... Satılmış hükümeti arkanıza aldınız, konuşuyorsunuz. Ama unutmayın ki bu günler çok yakında bitecek ve sizden mutlaka hesap sorulacaktır. Bu ülkeyi ya sevin yada s... gidin Erivan'daki kanı bozuk milletinizin yanına o.. çocukları" yazmıştı. Bir başkasından gelen mail şöyle bitiyordu: "...Hiç unutmayın ki hücum borumuz çaldığında Türkiye sana dar gelir ama bir mezar sana dar gelmez." 28 Ekim 2005 tarihli bir mail ise şöyleydi: "S... git Ermenistan'da yaşa. O... çocuğu genli Ermeni P... yakında geberti-

recekler seni..."

'Turkoglu' takma adını kullanan bir kişiden ise 2 Mayıs 2006 tarihinde, "Heyyyyyy nerede yaşadığınızı nerden beslendiğinizi unuttunuz galiba asıl sizin o pis kanınızı akıtacak günler elbet gelecek o zaman hangi köpekler kurtaracak bakalım sizi" yazılı bir mail gelmişti. Dink, Bursa'dan gelen bir tehdit mektubu nedeniyle Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na da suç duyurusunda bulunmuştu.

Zamanla tehditler, evinin kapısına kadar ulaştı. Cinayetten yaklaşık 3 ay önceydi. Dink'in oturduğu Bakırköy'deki apartmanın kapıcı dairesinin zili çaldı. Kapıcı Mithat A., megafondan "Kim o?" diye sorduğunda, "Polis" yanıtını aldı. Gündüz saatleriydi, kapıyı açtı. Mithat A. ifadesinde karşısındaki iki kişiyi şöyle tarif ediyordu:

> "1. Şahıs: Benimle sürekli konuşan şahıs, 1.80-1.85 boylarında 90-95 kilolarında, başında siyah beresi olduğundan, yüzünü tam göremediğim şahıs konuşmasında doğu şiveli, üzerinde bej renginde kot mont, mavi kot pantolon, ayağında kahverengi yarım bot. 2. Şahıs: 1.70-1.75 metre boylarında, 70-75 kilolu, başında siyah beresi olduğundan yüzünü tam olarak göremediğim şahıs, benimle hiç konuşmadığından, konuşma şivesini bilmiyorum. Üzerinde siyah çeket, siyah kumaş pantolon, siyah sivri burunlu ayakkabıları vardı."

Kapıyı açtıktan sonra A. durumlarını şüpheli gördüğü kişilere, kimliklerini sordu. Hiç konuşmayan, tehditkâr baktı. Diğeri kimliklerinin olmadığını söyledi. Belindeki silahı gösterip, "Kimlik olmak zorunda mı?" dedi. Kapıcı, "Buraya gelen bütün polisler kimliklerini gösteriyor" dediğinde silahının kabzasını tutarak "Kimlik göstermek zorunda değiliz" diye daha sert konuştu. A. daha sonra yaşadıklarını şöyle anlattı:

> "Evimde kimse yoktu ve korktuğum için bana Hrant Dink ile ilgili sormuş olduğu sorulara yanıt verdim. Bana Dink'in kaç nu-

marada oturduğunu, kaç çocuğunun olduğunu, şu an nerede olduğunu ve ailesiyle ilgili başka kişileri tanıyıp tanımadığımı sordu. Ben de Dink'in 10 numaralı dairede oturduğu, üç tane çocuğunun olduğunu, en büyük çocuğu olan Ararat Dink'in ayrı oturduğunu ve nerede ikamet ettiğini bilmediğimi söyledim. Dink'in şu an burada olmadığını tatil için yurtdışına Belçika'ya ya da Amerika'ya gittiğini söyledim. Ailesiyle ilgili başka kimseyi tanımadığımı söyledim. Daha sonra benimle hiç konuşmayan kapı önünde duran, eşkalini verdiğim 2. şahıs kapının önünden ayrıldı. Ayrılırken yüzünde bulunan siyah bereyi yüzünden çıkardığını gördüm. Ancak yüz kısmını tam olarak görmedim. Kapı zilini çalan oğlum dış kapıdan içeri girdiği esnada eşkalini verdiğim 1. şahıs bana Müslüman olup olmadığımı sordu. Bende 'Elhamdülillah Müslümanım' dedim. Bana 'Onun gazetede yazmış olduğu yazıyı okudun mu?' diye sordu, ben de 'Okumadım' dedim. Bunun üzerine "Ne yazısı yazmış?" diye sorduğumda "Türk kanı Ermeni kanıyla yıkanacak" diye yazmış dedi. "Türkiye'ye geldiğinde Hrant Dink'e söyle akıllı olsun, onu fazla yaşatmayacağız, öldüreceğiz" diyerek ayrıldı. Bana 10 dakika dışarı çıkmamamı söyledi, geri geleceğini söylemişti, ama gelmedi."

Mithat A. yaşadıklarını bir hafta sonra apartman yöneticisine anlatmıştı. Hem apartman yöneticisi hem de Mithat A., defalarca Dink ile bu tehdit konusunda konuşmuşlardı. A. ifadesinde, "En son olarak da cinayetten dört gün önce tekrar kendisine söylediğimde Hrant Dink, bana, 'Hiç korkma kaderde ne varsa o olur' dedi" diyordu.

Artık kapısının önüne kadar gelen tehlikenin farkındaydı. Bakırköy'deki evinden işyerine taksi değiştirerek gidiyordu. Evden çıkış saatlerini de değiştirmişti. Tehdit edildiği devlet tarafından biliniyor ama korunmuyordu. O da koruma istememişti.

Korunmasızlığını, anlaşılamamanın sancısını ve endişesini öldürülmesinden bir gün önce *Radikal* gazetesinin Pazar Eki Radikal İki'ye gönderdiği yazıda anlatıyordu:

"Şu çok açık ki, beni yalnızlaştırmak, zayıf ve savunmasız kılmak için çaba gösterenler, kendilerince muratlarına erdiler. Daha şimdiden, topluma akıttıkları kirli ve yanlış bilginin tesiriyle Hrant Dink'i artık 'Türklüğü aşağılayan' biri olarak gören ve sayısı hiç de az olmayan önemli bir kesim oluşturdular.

Bilgisayarımın güncesi ve hafızası bu kesimdeki yurttaşlar tarafından gönderilen öfke ve tehdit dolu satırlarla yüklü.

(Bu mektuplardan birinin Bursa'dan postalandığını ve yakın tehlike arz etmesi açısından da hayli kaygı verici bulduğumu ve tehdit mektubunu Şişli Savcılığı'na teslim etmeme rağmen bugüne değin herhangi bir sonuç alamadığımı yeri gelmişken not düşeyim.)

Bu tehditler ne kadar gerçek, ne kadar gerçek dışı? Doğrusu bunu bilmem elbette mümkün değil. Benim için asıl tehdit ve asıl dayanılmaz olan, kendi kendime yaşadığım psikolojik işkence. 'Bu insanlar şimdi benim hakkımda ne düşünüyor' sorusu asıl beynimi kemiren. Ne yazık ki artık eskisinden daha fazla tanınıyorum ve insanların 'A bak, bu o Ermeni değil mi' diye bakış fırlattığını daha fazla hissediyorum. Ve refleks olarak da başlıyorum kendi kendime işkenceye.

Bu işkencenin bir yanı merak, bir yanı tedirginlik. Bir yanı dikkat, bir yanı ürkeklik.

Tıpkı bir güvercin gibiyim...

Onun kadar sağıma soluma, önüme arkama göz takmış durumdayım.

Başım onunki kadar hareketli... Ve anında dönecek denli de süratli...

... Evet kendimi bir güvercinin ruh tedirginliği içinde görebilirim, ama biliyorum ki bu ülkede insanlar güvercinlere dokunmaz.

Güvercinler kentin ta içlerinde, insan kalabalıklarında dahi yaşamını sürdürür...

Evet biraz ürkekçe ama bir o kadar da özgürce."*

*Dink'in son yazısının tamamını 304. sayfada okuyabilirsiniz.

HER BİNİ
HİNAYE
DİNİZ

2. BÖLÜM

✹

BİR ERMENİ GAZETECİ VARMIŞ

PELİTLİ'DE CİNAYET ÖRGÜTÜ

Hrant Dink'in öldürülmesi Türkiye için kaygı verici ve büyük bir soru işaretiydi. Başbakan, katil ve arkasındaki güçlerin ortaya çıkarılacağının sözünü veriyordu. Televizyonlarda saatlerce cinayetin yorumları yapılırken gazeteciler, bilgi kırıntılarının peşindeydi. Büyük bilinmezliğin içinde en küçük bir bilgi çok değerliydi. Bütün Türkiye aynı sorunun yanıtını ararken Trabzon'un Pelitli Beldesi'nde cevaplar vardı.

Trabzon daha önce defalarca cinayetler ve sağ siyasi şiddet ile gündeme gelmişti. 29 Kasım 2004 Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Hicabi Cındık, silahla öldürüldü. 7 Ocak 2005'te yine aynı üniversitenin öğretim üyesi Prof. Dr. Sadettin Güner ve üç yaşındaki oğlu Selçukhan Güner çapraz ateşe tutularak yaşamını yitirdi. 19 Ocak 2006'daysa Doğulu inşaat işçilerinin gittiği bir kahvehaneye molotofkokteyli atıldı.

Altı gün sonra MHP İl binasına bomba konuldu. Tutuklu Yakınları ve Dayanışma Derneği (TAYAD) üyeleri 6 Nisan 2005'te binlerce kişi tarafından linç edilmek istendi. Bu olayı protesto eden TAYAD'lılar dört gün sonra yine saldırıya uğradı. Hz Muhammed'in karikatürlerinin Danimarka'da yayımlanması tartışmalarının sürdüğü 5 Şubat 2006'da silah sesleri bu kez Santa Maria Kilisesi'nden geldi. 16 yaşındaki lise öğrencisi O.A. Katolik rahibi Andrea Santoro'yu öldürmüştü. Trabzon'dan şiddetin sesleri yükselirken, en yetkili makamdan gelen itiraf Trabzon'daki durumu gözler önüne sermişti. Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir, Eylül 2006'da Trabzon'da oynanması planlanan Türkiye-İsrail ümit milli

maçını 'bazı olumsuz gelişmeler yaşanabileceği' düşüncesiyle başka ile alınmasını istedi. Maç Ankara'da oynandı.

Pelitli ise karşısındaki Trabzon Havalimanı'ndan kalkan uçakların üzerinden geçtiği bir yoksulluktu. Toprak kaymalarının yok ettiği Çaykara, Of, Sürmene gibi ilçelere bağlı köylerin insanları için devletin yaptığı afet evleriyle kurulmuştu. Afet ile başlayan göç, yoksullukla büyümüştü. Afet evlerinin çevresindeki sıvasız gecekonduları Gümüşhane, Erzurum, Artvin gibi illerden iş için buraya gelenler inşa etmiş ve Pelitli'nin nüfusu kısa süre içinde 30 bine yaklaşmıştı.

Beldenin kısa tarihindeki çarpıklığın sonucuysa sokaklarda biriken işsizlikti. Her sokak başında toplanmış gençler, tıka basa gençlerle dolu internet kafeler ve kahvehaneler sadece işsizliği değil, suç potansiyelini ortaya koyuyordu. Beldede 11 otel, 13 lokanta, 20 kahvehane ve 30 internet kafe vardı.

Dışarıdan bakanlar için Trabzon'a minibüsle 15 dakika uzaklıkta hırsızların, tinercilerin, sokak serserilerinin toplandığı sabıkalı bir muhitti. Yine de Trabzon'a yakın olması ve kiraların ucuzluğu nedeniyle memurların da tercih ettiği bir bölgeydi.

19 Ocak 2007 günü bütün Türkiye ve dünyayı sarsan cinayetin zanlıları, Pelitli'deki Mihmandar isimli kafede televizyondan gelişmeleri izliyordu. Sadece iki gün sonra onları bütün Türkiye tanıyacaktı. Televizyona bakıp gülümseyenin adı Yasin Hayal'di. Şimdilik sadece Pelitli'de agresif yapısı, suç dolu geçmişiyle tanınan bir simaydı.

Gümüşhane'den göç edip, beldenin yokuşunda iki katlı, sıvasını henüz yapmadıkları binada oturan Hayal ailesinin oğluydu. Yasin Hayal, 1981 yılında Trabzon'da doğdu. Babası inşaat ustasıydı. Biri zihinsel engelli, dört kardeşi vardı. Ailesi yoksuldu. Okul dışındaki zamanlarında ayakkabı boyacılığı yapıyordu. Liseyi bitirdikten sonra bir iş tutturamamıştı. Beldenin futbol takımında oynarken geçici işler yapıyordu. Bir dönem okulların önünde simit sattı. Çoğu zaman sigara parasını çıkardıktan sonra tezgâhını toplayıp giderdi.

Ancak asıl geliri, topladığı haraçlardı. Pelitli'de onun şiddetine defalarca maruz kalan ve boyun eğen çok sayıda kişi vardı. Haraca bağladıklarından biri, mahalleden tanıdığı Tuncay Gargar'dı. Yasin'in karakteri konusunda ipucu veren bir olayı şöyle anlattı:

> "Havalimanında bir kafeterya işletmeye başlamıştım. Bir gün Yasin, geldi ve 15 YTL vermemi istedi. Param olmadığını söyleyince hiçbir şey söylemeden tokat attı. 15 YTL'yi aldıktan sonra tekrar geleceğini söyleyerek gitti."

Büyüdüğü sokaklarda vukuatları eksik olmuyordu. Pek çok kavganın altından o çıkıyordu. Ülke gündemine gelecek saldırılarından önce dört kez darp şikâyetiyle gözaltına alındı. 13 Mayıs 2001 günü iki kişiyle kavga etmiş, jandarma tarafından götürülmüştü. 5 Aralık 2003 tarihinde bir lise kantini işletmecisini yaraladı. Daha sonraki yıllarda arkadaşlarıyla birlikte iki kişiyi daha yaraladı. Ancak mağdurlar, daha sonra davalarından vazgeçti. Hiç adli makamlara intikal etmeyen onlarca vukuatı olmuştu. Örneğin bir gün bir çocuk koşarak yanına gelmiş ve üniversiteli bir gencin berberde Trabzonlular ve Trabzonspor hakkında ileri geri konuştuğunu söylemişti. Yasin hemen koşarak berbere gitti. Yanındaki çocuğa Trabzon aleyhinde konuşanı göstermesini söyledi. Çocuğun gösterdiği üniversiteli genç, "Sadece berber muhabbeti yapıyoruz" dedi ama Yasin hiç konuşmadan üzerine saldırdı ve üniversiteli genci dövdü. Çevredekiler Yasin'i zorlukla uzaklaştırmıştı.

Ailesi muhafazakârdı. O da kendisini bildi bileli radikal İslamcı söylemlerin peşinden gidiyordu. Polisteki bir ifadesinde kendisini anlatmaya "Ben çocukluğumdan beri İslam'ı yaşamayı benimseyen bir kişiyim. Dini vecibelerimi yerine getirmekteyim" diyerek başlamıştı. 1998 yılında Adıyamanlı Menzil grubuna girmişti. Tarikatın Trabzon Ortahisar Mahallesi'nde gerçekleştirilen faaliyetlerine iki ay boyunca katıl-

mıştı. Aynı zamanda ülkenin politik atmosferinde, sokak sokak yayılan milliyetçilik rüzgârı ona da dokununca Türk-İslam sentezci yapılanmalarla tanıştı. Böylece radikal İslamcı fikirlerinin yanına ülkücü söylemler eklendi. Onun saldırgan kişiliğine böylesi çok daha uygundu. Trabzon'un merkezinde bulunan Büyük Birlik Partisi (BBP)'ne gitmeye başladı.

O dönemler BBP'nin gençlik kolunun ismi Nizam-ı Alem Ocakları'ydı. Yasin Hayal, ocağın Trabzon Şubesi'ne sık sık gidiyordu. Karakteri orada da kısa süre içerisinde anlaşıldı. Kavgalarda, kaba kuvvetin gerektiği yerde işe yarayabilecek biriydi. Kendisinden yaşça büyük olanların, özellikle parti yöneticilerinin karşısında el pençe divan duruyordu. 'Ocak'taki üniversite öğrencilerine karşı da saygılı davranıyordu. 'Bir bilen' konuştuğunda susup ilgiyle dinliyor ve çok kolay etkileniyordu. Kendisinden küçük olanların üzerinde ise şiddetle baskı kuruyordu.

Nizam-ı Alem'in çay ocağını işletmeye başladıktan sonra politik görüşlerindeki keskinleşme çevresindekilerin dikkatini çekmişti. Gençleri etrafında toplayarak partide ve ocakta duyduklarını anlatıyordu. Özellikle Çeçenistan ve Irak'ta Müslümanlara zulmedilmesinden bahsediyordu. Evinde ise ailesi onu ilk kez dergi ve kitap okurken görüyordu. BBP'de ve ocakta Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ)'nde okuyan çok sayıda arkadaşı vardı. O da ocak sayesinde üniversite ortamına adım atmıştı, yapılan eylemlere, organizasyonlara katılıyordu. Ocağın mahalle çalışmaları ayağını yürütüyordu. Bir sene BBP'nin desteğiyle dershaneye gitti, üniversite sınavına hazırlandı. Ancak kazanamadığında askere gitme zamanı gelmişti.

Deli çavuş

2001 yılının mayıs ayında Türk bayraklarıyla donatılmış arabalar Pelitli'de tur attı. Yasin Hayal, davul zurnayla askere uğurlandı. Konya İnzibat Taburu'nda acemiliğini yaptı. Usta birliği ise Ankara Gölbaşı Bayrak Garnizonu'ydu. Bura-

da da agresif kişiliğiyle terör estiriyordu. Kışladaki dershanenin camını kafa atarak kırdıktan sonra lakabı artık 'Deli Çavuş'tu. Garnizona yeni gelen askerleri dövüyordu. Kendisine küfür ettiği gerekçesiyle bir uzman çavuşu dövdükten sonra ruhsal muayeneden geçirildi. Raporuna 'Antisosyal kişilik bozukluğu' yazıldı.

Gözlerinde vahşi bir ifade, ağzında komanda bıçağı, iki elinde G-3 tüfeğiyle objektife baktığı bir fotoğrafı ruh halini ortaya koyuyordu.

Askerlere içinde büyüyen nefretten bahsediyordu. Sürekli papazlara karşı kin beslediğini ve Müslümanlar adına onlardan intikam alacaklarını anlatıyordu. Birliğindeki askerler aynı günlerde bir gazete de 'Henrikos' isimli bir papaz hakkında haber gördü. O günden sonra Yasin'e 'Aziz Henrikos' diyorlardı.

Yasin Hayal, 2002 yılının mart ayında iznini kullanarak Pelitli'ye geldi. Artık yanında en çok görünen kişi, askere gitmeden kısa süre önce tanıştığı üniversite öğrencisi Erhan Tuncel'di. Erhan'ı, ona 'reis' diye tanıştırmışlardı. Bu, Yasin'in basit dünyasında birine tabi olmak için yeterli bir sıfattı. Dink cinayetinden sonra alınan ifadesinde bu psikolojisini, "Erhan 'reis' statüsüne yükselmiş, önemli bir mertebe elde etmişti" diyerek ortaya koyacaktı. Erhan vaatlerle Yasin'i kendine bağlıyordu. Ailesi Yasin'e, askerdeyken para gönderemiyordu. Erhan, ona yardım edeceğini, para göndereceğini söylemişti. Yasin'e "Merak etme bundan sonra ben senin yanındayım. Sen ocağa tabi olmaya devam et. İleride ticaret yapacağız ve çok para kazanacağız" diyordu.

Askerden izne geldiğinde kilisede misyonerlik faaliyetleri yapıldığı dedikodusu yayılmıştı. Yirmi günlük izninde birkaç kez Santa Maria Katolik Kilisesi'ne 'kontrol etmek' amaçlı gitti. Amacı misyoner faaliyetler yapılıp yapılmadığını öğrenmekti. Kiliseye daha önce de gelmişti. Kilisenin içinde tehditkâr bir tavırla gezen bu genci, rahip ve yardımcıları artık tanıyordu. Yasin, hiçbir zaman yanlarına gelip konuşmamıştı.

Bir gün yanında İsa isimli arkadaşıyla kiliseden içeri girdi. Bir köşeye oturup, ayini izlediler. Ayin sırasında İsa ağlamaya başladı. Kilisedeki cemaat İsa'ya peçete uzattığında Yasin'in yüzündeki nefret büyüyordu. Dışarı çıktıklarında "Neden ağlıyorsun. Dinini mi değiştirdin?" diye bağırdı. İsa'nın gözyaşlarını tanıdığı herkese alay ederek anlattı.

Rahibi döverek nam salmak

Yasin, izni bitip Ankara'ya birliğine döndüğünde Pelitli'de onun hakkında kulaktan kulağa bir efsane yayılıyordu. Pek çok kişi Trabzon Merkezi'ndeki Santa Maria Katolik Kilisesi'nde bir papazı keser sapıyla dövdüğünü anlatıyordu. Bu öyküyü kendisi yaymıştı. Mahalleden tanıdığı pek çok kişiyi kenara çekip aynı öyküyü anlatmıştı. Onun anlattıklarına göre; Yasin yanına bir keser sapı alarak gündüz saatlerinde kilisenin kapısından içeri girmişti. İçeride boynunda haç olan sivil giyimli bir kişi yalnızdı. Arkasından yaklaştı. Keser sapıyla vurduktan sonra kimseye görünmeden kaçmıştı. Her dedikodu gibi bu hikâye insandan insana ulaştıkça büyüdü. Yasin Hayal'in çocukluk arkadaşı, kırtasiyeci Ahmet İskender, 'Yasin'in kilise papazını, kilisenin içinde keser sapıyla dövdüğünü, kaburgalarının kırıldığını, kafatasının çatladığını ve papazın 40 gün komada kaldığını' duymuştu, bir başkası da papazı yerlerde sürüklediğini. Biri ise dayaktan sonra papazın Trabzon'dan kaçtığını anlatıyordu.

Ancak Dink cinayetinden sonra polis tarafından ifadesi alınan kilisenin rahip yardımcısı Lenuta Roman'ın olayla ilgili anlattıkları tamamen farklıydı.

2002 yılı yaz aylarında Trabzon'da rahip bulunmadığı için Samsun'da görev yapan rahip Pierre Brunissen'in zaman zaman Trabzon'a gelerek ayinleri yönettiğini anlattı. Roman, "Brunissen burada olduğu bir dönemde kilisenin dış bahçe giriş kapısındayken üç çocuk sırtına tekme vurmuş. Merdivenlerden yuvarlandığı için elinde sıyrıklar oluşmuş. Küçük bir olay olduğu için hastaneye ya da polise başvurmamış" dedi.

Yasin Hayal, 2002 yılının Kasım ayında askerden Pelitli'ye geri döndüğünde bu dedikoduların kendisine getirdiği saygınlıkla karşılandı. Pek çok kişi misyonerlere iyi bir ders verdiğini söylüyordu. Artık sözü daha fazla dinleniyor, etrafında mahalleden daha fazla çocuk toplanıyordu. Politik sohbetlerini, "ben savaşacağım", "ben yapacağım" diyerek bitiriyordu.

Nizam-ı Alem Ocakları isim değiştirerek Alperen Ocakları olmuştu. Burada da 'papaza saldırısı'nın saygınlığını yaşıyordu. Üstelik bu konuyla ilgili hakkında hiçbir yasal işlem yapılmamıştı. Dink cinayetinin ardından savcılara ifade verirken bu saldırıya kendisini azmettirenin Erhan Tuncel olduğunu söyleyecekti. Savcılara, "Erhan, ortak siyasi görüşlerimiz doğrultusunda, Santa Maria Kilisesi papazını dövmem konusunda beni yönlendirdi. Bu eylemi tek başıma yaptım. Ancak beni yönlendiren Erhan Tuncel'dir" dedi.

'BÜYÜK ABİ' ERHAN TUNCEL

Pelitli'de yaşayanlar, kilise papazını döven Yasin'in, yanında sürekli Elazığlı bir üniversite öğrencisini görüyordu. Yasin'in onunla gezmeye başlamasından sonra söylemlerinin daha da politik olması, pek çok kişinin dikkatini çekmişti. Erhan Tuncel, 1981 yılında Elazığ'da doğmuştu. Babası köy hizmetlerinden emekli bir işçiydi. Lisedeyken mahallenin gücü olan ülkücülere yanaştı. Daha sonrasında BBP'nin Elazığ İlçe Teşkilatı'nın müdavimi liseli öğrencilerden biriydi. Sürekli olarak il başkanının yanında vakit geçiriyordu. Partinin diğer aktif üyeleri 80 öncesinin, sabıkalı ülkücüleriydi. Onlardan 1980 öncesinde dökülen kanın süslenmiş öykülerini dinliyordu. Bir süre Elazığ BBP İl Merkezi'nin çaycılığını yaptı.

2001 yılında KTÜ İktisadi İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nü kazandığında Trabzon'da gideceği ilk yeri biliyordu: BBP. Referansı Elazığ teşkilatıydı. KTÜ, ülkücü öğ-

rencilerin hâkimiyetinde bir kampüstü. Farklı olana karşı tahammülsüzlüklerini gösteren pek çok olay yaşanmıştı.

Erhan Tuncel ve çevresindeki diğer BBP'li gençler yaklaşık 30 kişilik bir Nizam-ı Alemci topluluk oluşturmuşlardı. Erhan'ın yerleştiği Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun yurdunda da onlar hâkimdi. Okul ve öğrenci yurdunun dışında BBP binasında toplanıyorlardı.

Üniversitenin sorumlularından biri Erhan Tuncel'di. Resmi görev almamasına karşın ocağın aktif eylemcilerinden biriydi. Kendini övmesi ve çok konuşması nedeniyle sevilmiyordu. Üniversiteye ilk geldiğinde sürekli olarak Elazığ'daki siyasi faaliyetlerinden bahsediyordu. Ocaktakilerle birlikte Tuncelili gençleri dövdüklerini, detaylarına kadar defalarca anlatmıştı. Bir arkadaşı onun hakkında "Elazığ Alperen Ocakları'nda ve BBP'de geçen anılarını anlatırdı. Saatlerce usanmadan konuşurdu. Sürekli olarak isimlerini zikrettiği insanlar vardı. Komando Recep, Hasan Kandu gibi. 1980 öncesinin eski ülkücüleriymiş... Elazığ'ın psikopatlarından bahsederdi. Mela, Fırat gibi." diye ifade vermişti.

Dink cinayetinin ardından ifadeleri alınan arkadaşları, Tuncel'i 'güvenilmez biri' olarak tanımlıyordu. Üniversitede içinde yer aldığı Türk-İslamcı oluşum içinde provokatif hareketlerinden dolayı ondan uzaklaşmak istediklerini söyleyenler vardı. Ancak bu ifadelerin bir cinayet sorgusunda verildiğini göz önünde bulundurmak gerekiyordu. Deneyimli polis ve savcılar, ifade sahiplerinin kendilerini suçtan uzak göstermek için zanlıyı kötüleyen ifadeler verdiklerine defalarca tanık olmuştu.

Arkadaşlarının ifadelerine göre; Erhan, sorumsuz davranışları nedeniyle kaldığı evlerden de sürekli uzaklaştırılmıştı. Onunla aynı evi paylaşan Veysel Toprak, ev arkadaşlıklarının sona ermesini şöyle anlatıyordu:

"Ben yurtta kalırken Erhan'ın ev arkadaşı aradığını öğrendik. Arkadaşım Alper Esirgemez ile birlikte Erhan'ın evine taşındık... Bir

zaman sonra ev sahibimizin akrabası ve kira işleriyle ilgilenen Abdurrahman Abi, beni aradı ve görüşmek istedi. Ben bu şahsın Trabzon merkezde bulunan mimarlık bürosuna gittim. Sorun Erhan'ın bizden almış olduğu ev kirası ve faturaların paralarını karı kız ile yemesiydi. Abdurrahman Abi, bize 'Siz temiz çocuklarsınız, dikkatli olun' dedi. Biz de bunun üzerine Erhan'ı bulduk ve bir hayli tartıştık. Erhan bize, 'Ben size bir şerefsizlik yaptım, ben artık sizinle kalamam' dedi. Yaklaşık 3 ay bu şekilde geçti ve evde ortam sürekli geriliyordu. Sonunda Erhan evden ayrıldı, ama bize olan borçlarını ödemedi."

Erhan Tuncel, çevresinde kendisini milliyetçi ve İslamcı biri olarak tanımlıyordu. Bu söylemleriyle hayatı arasında bir tutarlılığının olmadığının yakın arkadaşları farkındaydı. Ev arkadaşları onun, içki içtiğini ve Rus kadınlarıyla para karşılığı seks yaptığını biliyordu. Ev arkadaşı Veysel Toprak, onun hakkında "Eve gelen kişilerle yaptığı sohbetlerde kendisini milliyetçi ve Müslüman biri olarak tanıtsa da onların bulunmadığı zamanlarda karı kız ve içki alemlerine takılırdı" diyecekti.

Erhan'ın ev arkadaşlarından Ekrem Fuat ise ifadesinde Erhan'ın 'imaj milliyetçisi' olduğunu söyledikten sonra şöyle devam ediyordu:

"Milliyetçiliğini her yerde ön plana çıkararak söylerdi. Bu yüzden de BBP'ye takılırdı. BBP'nin mevcudu az olduğu için birbirlerine daha çok sahip çıktıklarını, daha çok tanıdıklarını söylerdi. İmaj milliyetçisi dememdeki maksat ise Erhan'ı tanıdığım süre içerisinde cuma namazını kıldığını üç ya da dört kez gördüm. Bunun yanında içki içtiğini ve yabancı kadınlarla gittiğini biliyorum. Hatta Ramazan ayında gizli gizli sigara içerken üç dört sefer yakaladım."

Herkes ondan bu yönleriyle bahsederken bir yandan da cinayet bağlantılarından kendilerini uzaklaştırma kaygısında-

dı. Ama anlatılan olumsuzluklarına karşın Erhan ile arkadaşlıklarının sıkı bir şekilde devam ettiği, ifadelerin bütünü incelendiğinde ortaya çıkıyordu. 2002 yılında bir gün ocağa girdiğinde arkadaşlarının oturduğu masada tanımadığı asker tıraşlı bir genç vardı. Masadakiler tanıştırdı. Pelitli'den Yasin Hayal'di. Yasin'e ise Erhan'ı gösterip, 'Reis' dediler.

SALDIRGAN İKİLİ

Tanışmalarının ardından onları yakınlaştıran ortak özellik, saldırganlıklarıydı. İkisi de arkadaşlarına ve birbirlerine sürekli olarak hayal ettikleri kan kokan eylemlerden bahsediyorlardı. Keskin fikirleriyle dikkat çekmeyi seviyorlardı. Erhan Tuncel, en büyük hayalinin İsrail'e atom bombası atmak olduğunu söylüyordu. ABD'nin İncirlik Üssü'nün bombalanması yönünde planlar yaptığını anlatıyordu. Komplo teorilerini çok seviyor, ülkedeki her gelişmenin ardından sonu ABD, AB ve Yahudilerin tuzaklarına çıkan bildik ve yaygın teorileri sıralıyordu.

Ev arkadaşlarından Ekrem Fuat onun bu özelliğine şöyle dikkat çekiyordu: "Sürekli olarak komplo teorileri üretirdi. Ben onun bu özelliğiyle dalga geçerdim. Derin devletle ilgili kitaplar okurdu."

Yasin Hayal'in söylemleri daha çok 'Müslümanların Filistin, Irak ve Çeçenistan'da yaşadıkları savaşlar ve cihat ile ilgiliydi. Erhan'ın milliyetçi söylemlerine genellikle İslam sentezini o ekliyordu. Yasin, Mehmet Ali Ağca'ya hayrandı. Ağca'nın hayatını ezberlemişti. Arkadaşlarıyla konuşmalarında ayrıca Abdullah Çatlı'nın adını sıklıkla anıyordu. ASALA örgütünden, öldürülen diplomatlardan bahsediyordu. Dink cinayetinden sonra Erhan Tuncel, ifadesinde Yasin'in saldırganlığını, kendini kurtarmaya çalışarak şöyle anlatıyordu:

"İki silah alıp önce bir kiliseyi tarayacağını sonrasında çıkıp

HSBC bankasını kurşunlayıp oradan da Mc Donald's'a gidip içerisinde müşterileri rehin alıp yetkilileri çağırıp ABD'nin Irak işgalini herkese duyuracağını söylemişti. Ben ısrar ederek bu fikirden vazgeçirmeye çalıştım. Şunu da belirtmek isterim ki bu konuyu sadece benimle değil, herkesle paylaştı."

Yasin'in bu konuşmaları sıklıkla yaptığı insanlardan biri, çocukluktan beri Pelitli'den arkadaşı ve Dink cinayeti soruşturması kapsamında tutuklanan Mikdat Kot'tu. Kot, çocukluk arkadaşını tek cümleyle şöyle özetlemişti: "Bu tür konularda kim akıl verir ve yönlendirirse onu yapar."

Bu sırada Erhan da, Hayal'in mahallesine taşınmıştı. Artık üniversiteden çok Pelitli Beldesi'nde vakit geçiriyordu. Ve sürekli yanında Yasin vardı. Mahalledeki gençlere politik konuşmaları artık birlikte yapıyorlardı. Üniversiteli olmanın referansıyla çevresinde biriken mahalleli gençlerin sayısı da artıyordu. Bu gençleri öğrenci evine davet etmesi ona olan ilgiyi arttırmıştı. Bu eve Alperen Ocakları'ndan, BBP'den kişiler de geliyordu. Burada gençlerle yapılan konuşmalar partide 'ev sohbetleri' olarak anılıyor, değerlendiriliyordu.

O dönemlerde Erhan'ın ev arkadaşı olan Veysel Toprak, ifadesinde ev toplantılarıyla ilgili şunları söyledi:

"Yasin Hayal, Mikdat Kot ve mahalleden diğer gençler, sürekli olarak Erhan'ı ziyarete gelirlerdi. Bu ziyaretlerde yemek yiyip, çay içer, sohbet ederdik. Zaman zaman Irak savaşı ve milliyetçilik konularında da muhabbetler olmuştur..."

Erhan'ın, Pelitli'den bulduğu gençleri üniversiteye götürmesi Alperen Ocakları'ndan diğer ülkücüleri arasında saygınlığını arttırıyordu. Bu gençlerden çevresinde bir dokunulmazlık çemberi yaratmıştı. Okuldaki bazı eylemlere Yasin Hayal'in de aralarında bulunduğu Pelitlili genç grupları getirmişti. Üniversitede Alperen Ocakları'yla MHP'liler arasında yaşanan çatışmalara, mahallede çevresinde topladıklarını gö-

türmeye çalışmıştı. Yasin Hayal, Dink cinayeti azmettiricisi suçlamasıyla girdiği cezaevinden savcıya yazdığı bir mektupta şunları anlatmıştı:

"Erhan, KTÜ'de MHP'ye mensup öğrencilerle Alperen Ocağı'na mensup kişileri karşı karşıya getirmeye çalışıyordu. Bu maksatla mahallede gençleri topladı. Üniversiteye götürecekti. Çatışma olacağını anladığımız için sağduyulu davranıp gitmedik. Bu tip girişimleri sürekli olarak olmaktaydı."

Üniversiteye taşıdığı bu 'mahalle çalışması'nın tanıklarından biri o dönem KTÜ'de öğretim görevlisi olan Hüseyin Tan'dı. Erhan'a hemşerisi olduğu için sürekli yardımcı olduğunu anlatan Tan, daha sonra şunları söyleyecekti:

"...Bir ihtiyacı olursa yanıma uğramasını istemiştim. İlk başlarda saygılı bir çocuktu. Ancak zamanla değişti... Bir gün benim odamın kapısını çaldı. Yanında tanımadığım gençler vardı. Bana, 'Ben Pelitli Mahallesi'nde bu çocuklarla konuşuyorum. Onları yola getirdim' dedi. Bir tanesini gösterip, 'Bu tiner kullanıyordu. Şimdi namazında niyazında' gibi şeyler söyledi. Ben onu odanın dışına çıkararak kızdım. Bu insanları odamdan çıkarmasını ve bir daha getirmemesini istedim."

Erhan'ın, Hüseyin Tan'ın yanına getirdiği gençlerden biri Yasin Hayal'di. Ancak Hüseyin Tan'ın ifadelerinin aksine Yasin, Dink cinayetinin ardından verdiği ifadede defalarca Erhan'ın kendisini üniversiteye, öğretim üyelerinin yanına götürdüğünü anlatacaktı.

Yasin Hayal'in ifadelerine göre Erhan, onu sürekli olarak polis, öğretim üyesi, MİT görevlisi olduğunu söylediği kişilerin yanına götürüyordu. 2003 yılında Erhan, Yasin'i yanına alarak Kuran Kursu Mahallesi'ndeki Gül Sitesi'nde bir eve götürmüştü. Yasin, "Bu daire 5-6 polis memurunun birlikte kaldığı bir bekar eviydi. Burada çay içip sohbet ettik ve na-

maz kılmıştık" dedi. Yasin, Dink cinayetinden sonra cezaevinde verdiği ifadesinde, bu dönemler Erhan'ın suça yatkın kişiliğinin örneklerini de sıralıyordu:

> "2003-2004 döneminde bir kez bana Trabzon'a doğudan esrar getirip satıp satamayacağımızı, daha sonraki bir seferde ucuza kaleşnikof silah getirip satıp satamayacağımızı sormuştu. Ben de her ikisine sert tepki gösterip, böyle bir şey yapmayacağımı söyleyince bu konuları bir daha hiç açmadı. Anladığım kadarıyla bu tür teklifleri beni tanımak, kişiliğimi anlamak için deneme maksadıyla yapıyordu... Tanışık olduğumuz beş yıllık dönem içerisinde ondan sık sık duyduğum konu Sabancı suikastını sürekli anlatıp bu eylemi övmesiydi. Hatta ben buna tepki göstererek bizim milliyetçi olduğumuzu, o eylemin ise Türkiye'yi bölmek isteyenler tarafından yapıldığını, bunu nasıl övebileceğini söylüyordum. Ancak aldırmadan sürekli bu eylemi övüyordu."

Bu sırada Yasin ve Erhan, Trabzon'da düzenlenen pek çok eyleme birlikte katılıyordu. Bunlardan biri 23 Mart 2004 günü İskender Paşa Camisi'nde, İsrail tarafından öldürülen Filistin'in ruhani lideri Şeyh Ahmet Yasin için yapılan eylemdi. Cami de gıyabında kılınan cenaze namazının ardından kalabalık bir grup slogan atıyordu. "Seller gibi kan aksa kurtulacak El aksa", "İslami direniş engellenemez", "Ahmet Yasin yolun, yolumuz" gibi sloganları ilk bağıran ve kalabalığa aynı sloganları attıran Yasin Hayal'di. Ancak bu eylemler ne Yasin'e ne de Erhan'a yetiyordu.

Bomba ihbarı

Yasin Hayal'in eylemlerinden biri Trabzon Havalimanı'na asılsız bomba ihbarı yapmasıydı. 16 Ağustos 2004 tarihinde jandarma ihbar hattını arayan biri, havaalanına bomba yerleştirildiğini, ilk İstanbul uçağı indiğinde bombanın patlayacağını söyledi. Bu sırada Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın uçağı Trabzon Havaalanı'na yaklaşıyordu. Uçak bir süre havada

bekletildi. Çok sayıda güvenlik gücü havaalanına sevk edildi, detaylı arama yapıldıktan sonra Başbakan'ın uçağı alana indirildi.

Telefon kayıtlarından jandarmayı arayan numara tespit edildi. Telefon Serdan Ergenç isimli bir kişiye aitti. Serdar Ergenç, Yasin Hayal'in sürekli çevresinde gezen ve ona hayranlık duyan biriydi. Dink cinayeti soruşturmasında onu tanıyanların anlatımlarına göre, sürekli olarak Yasin'in dalkavukluğunu yapıyordu. Yasin'in kavgacı yönünün etkisi altındaydı. Onu tanıyanlardan Mikdat Kot "Yasin her ay bir kez Serdar Ergenç'i döverdi. Hayatımda gördüğüm en boş insandı. Kimse onu adam yerine koymazdı" demişti.

Bu kişi yakalandığında kendisinin telefonuyla arayan kişinin Yasin Hayal olduğunu polise söyledi. Yasin, bu ihbarı yapmasının nedenini "arkadaşlarla iddiaya girdik" diyerek açıkladı. Televizyonda bir uçağa bomba ihbarı yapıldığını görmüşlerdi. Arkadaşları, her ihbarda tedbir alınmadığını söylerken Yasin aksini savunmuştu. Ertesi gün ihbar yaptığında Yasin haklı çıkmış ve yargılanmıştı. Yasin 275 YTL para cezası aldı.

YASİN'İN ÇEÇENİSTAN YOLCULUĞU

Yasin asılsız bomba ihbarını yaptığı sırada Çeçenistan'a giderek Ruslara karşı savaşmanın yollarını arıyordu. 2004 yılının yaz mevsimi boyunca neredeyse karşısına çıkan herkese Çeçenistan'a giderek savaşacağını söylemişti. Bunun için para biriktirmeye başlamıştı. Tabii ki bildiği yöntemlerle... Kendisinden küçüklerin yolunu çeviriyor, "Cihat'a gidiyorum, para verin" diyordu. Dink cinayetinden sonra ifade veren arkadaşı Miktad Kot, onun bu hallerini şöyle anlatacaktı:

"Ben gördüğümde mahallenin gençlerini çevresine toplamış, paralarını alıyordu. Ne yaptığını sorduğumda bana, 'Çeçenis-

tan'a savaşmaya gidiyorum, para lazım' demişti."

Yasin Hayal'in Dink cinayetinden sonraki itiraflarına göreyse Çeçenistan'a gitme fikrini aklına Erhan Tuncel sokmuştu. Yasin, kısa sürede samimi olduğu Erhan'ın öğrenci evine çok sık gidiyordu. Buraya gittiği zamanlarda macera filmlerinin yanı sıra Çeçenlerin, Ruslara karşı savaşının propaganda CD'lerini izliyordu. Bu CD'leri izlerken Yasin kendinden geçiyor, tekbir getiriyordu. Yasin ifadesinde bu durumu şöyle anlatıyor:

"Erhan sürekli bizi evine davet ederdi. Mahalledeki bütün arkadaşlar onun evinde takılırdı. İlk zamanlar 2002-2003 yıllarında bize sürekli Çeçenistan'daki savaşla ilgili CD'ler izletirdi... Erhan, Çeçenistan ve Iraktaki savaş CD'lerini izlerken 'Yasin, Miktat sizin gibi adamların yeri oralar, buralarda ne işiniz var' diyerek bize gaz verirdi. Ayrıca, 'Ben okumasam, sizin yerinizde olsam giderim' diyordu. Ben de bu CD'lerden etkilenerek 'Bana zemin hazırlarsan giderim' dedim. Bunun üzerine o da o dönemin Elazığ BBP Başkanı ile bu konuyu görüşmeye gitmişti... BBP Elazığ İl Başkanı Trabzon BBP'yi arayacağını söyledi. Gerekli yardımın yapılmasını söyleyeceğini bildirdi."

Ama Yasin'in ifadelerine göre BBP, istedikleri desteği vermedi.

Erhan Tuncel, Dink cinayetinin ardından tutuklu bulunduğu cezaevinde savcılara konuyla ilgili farklı bir tablo ortaya koyacaktı:

"2004 yılı Temmuz ayında Yasin, Çeçenistan'a gitmek için benden ve Trabzon'da tanıdığı diğer kişilerden yardım istedi. Aslında ben yardımcı olmak istemiyordum. Ama ısrar ettiğinden dolayı ben de Elazığ'dan tanıdığım Cemil Ç.'ye konuyu açtım. O da bana 'Trabzon'da yardımcı olacak insanlar vardır' dedi. Ben de Yasin'e yardımcı olamayacağımı söyledim."

Yasin, Çeçenistan'a gidişi konusunda kendisine yardımcı olabileceğini öğrendiği Trabzon'da Taşbaşı yokuşunda bulunan bir CD dükkânının sahibine gitti. Piramit Müzik isimli işyerinin sahibi Yücel Yüce, adamı bıçaklama suçundan sabıkalı biriydi. Sürekli olarak dükkânından Çeçen marşları yükseliyordu. Dini içerikli film ve CD'ler satıyordu. Yasin 2004 yılının Ağustos ayında dükkândan içeri girdi. Yücel Yüce'ye savaşmak için Çeçenistan'a gitmek istediğini, kendisine yol göstermesini istedi. Yasin Hayal'in anlatımlarına göre Yücel Yüce, yapması gerekenleri sıraladı. Rus Konsolosluğu'ndan turist vizesi alması gerektiğini anlattı. Yasin Hayal, pasaport çıkarttı ve vize başvurusu yaptı. Ancak Piramit Müzik'e gittiğinde dükkân kapamıştı. Dükkânın bulunduğu iş hanın çaycısı, Yüce için "O sürekli batar, çıkar. Artık onu bulamazsın. Ne zaman gelir belli olmaz" dedi. Yüce'nin ağabeyinin Rus pazarında çalıştığını söyledi. Yasin Rus pazarında Yücel Yüce'nin ağabeyi Musa Yüce'yi buldu. Ancak ona yardım etmek yerine öğüt veriyordu:

"Bak iyi bir çocuğa benziyorsun. Onlarla işin olmasın. O benim kardeşim ama iyi işlerle uğraşmıyor. Öyle kardeş olmaz olsun."

Dink cinayetinin ardından Yasin Hayal'in Çeçenistan'a gidişi konusunda anlattıkları üzerine polis, Yücel Yüce'yi bularak gözaltına aldı. Yüce getirildiği İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde verdiği ifadesinde şunları söyledi:

"Şimdi tam olarak hatırladım. Yasin Hayal bana 'Çeçenistan'a nasıl gidebilirim' diye sordu. Ben de 'Ben Çeçen konsolosu değilim' dedim. Sonra bana 'Pasaport nasıl çıkarırım' dedi. Ben de dört fotoğraf ve kimlik fotokopisiyle Pasaport Şube'ye git. Sonrasında vize için Rus Konsolosluğu'na git' dedim. Hatta Yasin Hayal'e 'Çeçenistan'a neden gidiyorsun. Oralar çocuk oyuncağı değil. Yabancı dilin yok' dedim. O da herhangi bir cevap vermeden ayrıldı. Sonra yanıma geldi. Ne kadar masrafının olacağını

sordu. Hatırlamadığım bir miktar söyledim. 'Çeçenistan da tanıdıklarımın olup olmadığını sordu. Ben de şimdi adını hatırlamadığım bana borcu olan bir kişinin ismini verdim. Bu vermiş olduğum isimli şahıs var mı yok mu bilmiyorum. O an başımdan gitmesi için salladım. Herhangi bir adres vermedim."

Yüce, dükkânını kapattıktan sonra gömlek işi için Rusya'ya gittiğini ifadesinin devamında anlatıyordu. Yasin'in kendisinin yanına gelmesini ise sadece, "Çeçen marşları çaldığım için benden yardım istemiş olabilir" diyerek açıklıyordu.

Yücel Yüce ile yaşadıklarından detaylarıyla bahseden Yasin Hayal, ifadesinde yurtdışı yolculuğunun başlangıcı konusunu kısa yanıtlarla geçiştirmişti. Onun anlatımlarına göre Erhan, kendisine Bakü'de Çeçen kampları olduğunu, oraya gitmesi halinde Çeçen savaşçılarla irtibata geçebileceğini ve Çeçenistan yolunda kendisine yardımcı olacaklarını anlatmıştı. Yasin Hayal, 18 Ağustos 2004 tarihinde Bakü'ye giden bir otobüsün içinde Sarp Sınır Kapısı'nı geçiyordu. Otobüs Gürcistan üzerinden Azerbaycan'a ulaştı.

Dink cinayetinin ardından akıllardaki önemli sorulardan biri, katil ve azmettiricilerinin dış bağlantılarının olup olmadığıydı. Yasin Hayal'in Azerbaycan'da bir süre kalmış olması, bu konuda çeşitli şüpheler doğuruyordu. Adı daha önce derin devletle anılan pek çok kişinin Azerbaycan'da örgütlenmeler oluşturduğu ve bu örgütlerin çok faal olduğu biliniyordu. Bu kişilerin başında Susurluk kazasından sonra deşifre olan ve Dink cinayeti'nden sonra da adı anılan emekli Tuğgeneral Veli Küçük vardı. Veli Küçük, Dünya Azerbaycanlılar Kongresi'nin Türk Dünyası Genel Sorumlusu'ydu. *Özgür Politika*'nın 2 Ağustos 2005 yılında yaptığı bir haberde, Veli Küçük'ün Azerbaycan'da Ermenilere karşı örgütlenmeler oluşturduğu öne sürülüyordu. Mizgin Bingöl imzalı haberde eski Azerbaycan İçişleri Bakanı'nın oğlu Turan A. "Veli Küçük, Ermenilere karşı Türkleri örgütlemek için geliyor ve

Azerbaycan'dan bazı kişileri Türkiye'ye götürüyordu. Türkiye Azerbaycan'a askeri yardımlarda bulunuyor... Biz biliyoruz ki, Türkiye bize yardım ediyor ve biz Veli Küçük'ü bir kahraman olarak görüyoruz" diyordu.

Ama Yasin Hayal ifadelerinde, Çeçenistan'da savaşmak için kendisine yardım edecek hiç kimse bulamamaktan yakınmıştı. Şunları anlattı:

"Azerbaycan'da ismini bilmediğim, 30 yaşlarında bir Azeri vatandaş ile tanıştım. Samimi olduktan sonra Çeçenistan'a gidip İslam adına savaşmak istediğimi ve bana yardımcı olmasını istedim. Bu şahıs da beni ismini bilmediğim 30-35 yaşlarında bir erkek Çeçen ile tanıştırdı. İki, üç gün beraber olduk. Bakü'de bulunan muhtelif internet kafelerde cihat ile ilgili konuşmalarımız oldu. İnternetten bana bomba yapımıyla ilgili bilgiler gösterdi ve kendisinde mevcut olan cihat içerikli CD'ler seyrettirdi. Bu şahıs sınır tedbirlerinin yüksek olduğunu, geçme şansımın olmadığını, Gürcistan üzerinden gitmem gerektiğini söyledi. Telefonumu not etti ve şartların oluşması halinde tekrar buraya gitmek üzere anlaşarak ayrıldım."

Ancak cinayetinin ardından cezaevinde 13 Mart 2007 tarihinde yazdığı ve savcıya gönderdiği mektubunda aynı olayı farklı anlatıyordu. Mektubunda şunları yazmıştı:

"Çeçenistan'a gitmek için yola çıktım. Bakü'ye vardım. Amacım Bakü'deki Çeçen mülteci kamplarını bulmaktı. Bir, iki Azeri vatandaşa açıldım. 'Böyle böyle abi beni Çeçenlerle tanıştırır mısınız?' dedim. Bana yardımcı olmadılar. Ben de zaten bir hafta İran Garaji'nda otobüste yatmıştım. Sonra dönmeye karar verdim. Öznuhoğlu firmasıyla (yanılmıyorsam) yola çıktım. Otobüsteki yolcuların çoğu zaten Azeri ve Gürcü vatandaşıydı. Türkiye sınırına girdikten sonra Artvin Hopa'da mola verdik. Bu sırada bilet alıp bizimle İstanbul'a gitmeye hazırlanan iki Çeçen vatandaşla tanıştım. Birisi Türkçeyi iyi biliyordu. Adı 'Refayi'ydi. Ona

'Azerbaycan'dan yeni döndüğümü amacımın Çeçenistan'a gitmek olduğunu ama yardımcı olan olmadığı için dönüş yaptığımı söyledim. O da bana 'Bu girişimden onur duydum. Ben sana yardımcı olurum' dedi. Bana telefonunu verdi. 'Beni bu numaradan ararsın. İstanbul dönüşünde seni alır beraber döneriz' dedi. Trabzon'a döndüğümde birçok kez o numarayı aradım ama ulaşamadım. En son aradığımda yarım yamalak Türkçe konuşan bir kadın telefonu açtı. 'Burada Refayi adında biri yok' dedi. Ben de bir daha o numarayı aramadım. Refayi bana otobüs yolculuğu sırasında 'Çeçenistan'a gidiş güzergahını sana kim tarif ettiyse seni ölüme yollamış. Azeriler bizi sevmez, Rus yanlısıdır. Çeçenistan'a bir tek gidiş yolu var. O da Gürcistan üzerinden' demişti."

Yasin 27 Ağustos 2004 tarihinde Trabzon'a geri dönmüştü. Onu görenler şaşırdı. Çünkü Çeçenistan'a gittiğini herkese yaymıştı ve savaşmadan geri dönmüştü. Yine de bıkıp usanmadan, şovunu yaparak anlatacağı bir macerası daha olmuştu. Üstelik Çeçenistan'a kendisine kimse yardımcı olmadığı için gidemediğini söylüyordu.

Erhan Tuncel de Yasin'i Çeçenistan'a gittikten bir hafta sonra Pelitli'de gördüğünde şaşırdığını anlatıyordu. Dink cinayetinden sonra uzun süren suskunluğundan sonra savcılara şifahi beyanda bulunurken şunları söylemişti:

"2004 yılının Ağustos ayında Çeçenistan'a gittiğini duyduktan bir hafta sonra Yasin ile sokakta karşılaştım. Bana Bakü'ye gittiğini, Çeçenistan'a giremediğini söyledi. Ancak ülkeye geri dönerken bir Çeçen ile tanıştığını onun Çeçenistan'a gitme konusunda kendisine destek olacağını söylemişti. Yasin bana yurtdışından geldikten sonra 'Cihat yurtdışında değil bu ülkede olacak' demeye başladı."

Bu Yasin'i tanıyanlar için şaşırtıcı bir cümleydi. Yurtdışında fikirlerini değiştiren bir şeyler, belki de kişiler olduğu anlaşılıyordu.

Yasin ifadesinde, bu dönemde Irak'a gitmek için de çabaladığını söylüyordu. Erhan, onu Irak'a göndereceğini söylemişti. Yasin cezaevindeki ifadesinde şunları söyledi:

"... Erhan beni sürekli Irak'a göndereceğini söylüyordu, bu amaçla kendi ifadesine göre 12 Eylül döneminde uzun süre cezaevinde kalmış olan Elazığlı 40-45 yaşlarında olduğunu söylediği bir şahısla beni telefonla görüştürdü, bu şahsın adını bilmiyorum, ben şahsa telefonda Irak'a gitmek istediğimi söyleyince, bu şahıs da beni ve gelecek arkadaşları Necef'e götüreceğini söylüyordu, ancak bir süre sonra Erhan o şahısla kavga ettiğini, Irak'a gidişin iptal olduğunu söyleyerek Mc Donald's fikrini ortaya atmıştı."

MC DONALD'S BOMBALAMASI

24 Ekim 2004 günü saat 13.30'a yaklaşırken Yasin Hayal elinde siyah bir poşet ile Trabzon'un en işlek merkezi Atatürk Meydanı'na doğru yürüyordu. 50 metre gerisinden yavaş adımlarla Erhan Tuncel dikkat çekmeden onu takip ediyordu.

Yasin'in elindeki poşette gazete kâğıdına sarılı el yapımı bir bomba vardı. Mc Donald's'ın yanındaki Gazeteciler Cemiyeti'nin bulunduğu binanın önünde durdu. Çevreyi kolaçan etti. Erhan'ı gördü. Yolun karşısındaki bir bankta oturuyordu. Erhan bir gazete açtı, okuyor gibi yapıyordu. Göz göze geldiler. Atatürk Meydanı'ndaki sıradan günün patlamayla karışacağının farkındaydılar. Yasin, gözlerini Erhan'dan ayırıp Mc Donald's'a yöneldi, adımlarını hızlandırdı. Yürürken poşetin fitilini kaldırdı, cebinden çıkardığı çakmakla ateşledi. Bombayı giriş kapısının sol tarafına doğru savurdu.

O sırada oradan geçenlerin çoğunluğu dershaneye giden gençlerdi. 16 yaşındaki Ö. A., arkadaşlarıyla buluşmak için Mc Donald's'a gelmiş, içeride olmadıklarını görünce dışarı çıkmıştı. Arkadaşlarını aramak için cep telefonunu çıkardı. O sırada yanından elinde siyah poşet olan bir adam geçti. Akra-

basını ziyarete giden 76 yaşındaki Hasan K., poşeti görmedi. Ama birinin yanından hızla geçtiğini fark etti.

Hasan Koç'un arkasından Gülümser Kurt ve Gürcan Toprak yürüyordu. Bir adamın elindeki siyah poşete çakmağını yaklaştırdığını gördüler. Arkalarından aynı dershaneden çıkan Merve Serdar ve Derya Değirmenci vardı. Aynı adamın Mc Donald's'ın kapısına doğru poşeti attığını fark ettiler. Poşeti bırakan adamın hızla kaçmasına anlam vermeye çalıştıkları birkaç saniye içinde büyük gürültüyle sarsıldılar.

Bombanın içinden fırlayan çivi parçaları, etrafa saçıldı. Çivilerin saplandığı 6 kişi acı ve yardım çığlıkları atıyordu. Çiviler bacakları ve vücutlarının çeşitli yerlerine isabet etmişti. Beşi ayakta tedavi edilecek yaralar ile kurtulmuştu, Özlem Araz'ın birkaç gün hastanede yatması gerekecekti.

Ortalık bir sis ile kaplanmıştı. Sis bulutunun içinden çıkan biri, yolun karşısına doğru kaçtı. Bombayı onun attığını gören bir polis, "dur" ihtarında bulundu. Bombayı attığını gören yaklaşık 10 kişi peşinden koştu. Bir tanık, Yasin'i tanımıştı. O sırada yakalanma ihtimaline karşın yanına aldığı bıçağı belinden çekti.

Bu sırada bankta oturan bir genç, elindeki gazeteyi toplayarak bombanın patladığı yere ve yarattığı tahribata baktı. Kısa süre sonra küçük adımlarla caddede ilerleyerek gözden kayboldu.

Bu sırada Yasin Hayal, peşindekileri atlatmak için daha önceden planladıkları gibi Avrasya Pazarı'na girdi. Üzerindeki beyaz montu ve beyaz şapkayı bir tezgâhın altına attıktan sonra kalabalığın arasında kayboldu. Ayak bileğinde acı hissediyor ve topallıyordu. Bombadan fırlayan bir çivi sağ ayak bileğine isabet etmişti. Pantolonunda yayılan kan lekesine baktı. Koşar adımlarla pazardan yola çıktı. Bıçağı bir çöp tenekesine attı. Pelitli istikametine doğru yavaşça yürüdü. Yoldan gelen Arsin-Yanbolu minibüsüne işaret ederek durdurdu. Minibüste İsmet Korkmaz isimli bir kişinin yanına oturdu. Korkmaz, yanındaki Yasin'in, minibüs şoförüne para uzattığı

sırada parmağındaki kan lekesini gördü. Yasin soluk soluğaydı. Dudaklarının kenarında beyaz köpük vardı. Kafasını öndeki koltuğa dayayarak elini sallıyor, daha derin nefes almaya çalışıyordu.

Tedirgin bir şekilde sürekli çevresine bakıyor. Korku, soğukkanlı olmasına izin vermiyordu. Her geçen dakika biraz daha gerildi. Şoföre "Daha hızlı gidemez misin?" diye bağırdı. Şoför saatli çalıştığını yavaş gideceğini söyleyince içinde bulunduğu gerilime daha fazla dayanamadı. Pelitli Mevkii'nde polis okuluna giden yoldaki kavşakta indi. İsmet Korkmaz Mc Donald's bombalaması davasında şunları söyleyecekti:

"Bu şahıs ile minibüs şoförü arasında para alıp verme üzerine kısa bir muhabbet geçti. Sonra minibüsten indi. O indikten iki dakika sonra polis minibüsü durdurdu. Biz şahsı tarif ettik ve indiği yeri söyledik."

Polis minibüsü durduğunda Yasin Hayal, topallayarak evine doğru yürüyordu. Minibüstekiler, kısa süre önce inen şüpheliden bahsetti ama polis onu yakalayamadı.

Mc Donald's'ı bombalama planı

Hrant Dink cinayetinin ardından cezaevinde tutuklu bulunan Yasin Hayal, telefon görüşmesi olduğu söylenerek hücreden çıkarıldı. Karşıdaki ses babasınındı. Babasına "Mahkemede her şeyi anlatacağım. Ortalık karışacak. Ben fazla yatmam ama ben konuştuğumda Erhan ömür boyu cezaevinden çıkamayacak" dedi.

Babası bu sözleri gazetecilere aktarınca, savcılar Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nin yoluna koyuldu. 15 gündür cezaevinde bulunan Yasin hücresinden çıkarılarak ifade vereceği odaya alındı. Burada söyleyecekleri Mc Donald's bombalamasının aslında çözülmemiş bir dava olduğunu ortaya koyacaktı. Yasin, Mc Donald's davası boyunca Erhan Tuncel'in saldırıdaki

rolünü söylememiş, onu sürekli korumuştu. Bunun için ifadesine Mc Donald's saldırısını Erhan ile birlikte planladıklarını anlatarak başladı.

Yasin'in ifadesine göre 2004 yılında Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve Alperen Ocakları'ndan arkadaşları üniversitede Amerika'nın Irak'a saldırmasını protesto etmek için korsan bir gösterinin hazırlıklarını yapıyorlardı. Yasin şunları söyledi:

"Bize korsan gösteriyi yapacağımızı söyledi. Biz de 'Reisimiz sensin' diyerek kabul ettik."

Ancak eylem gerçekleştirilmedi. Bunun ardından sürekli saldırı fantezilerini konuşan Erhan ve Yasin, gerçek bir plan için masaya oturdu. Yasin, Erhan'ı yıllar sonra ele verdiği ifadesinde eylem fikrinin Erhan'dan çıktığını şöyle anlatıyordu:

"Erhan daha büyük ses getirecek ve Amerikan karşıtlığını gösterebilecek bir eylem planlamaya başladı. Bu bağlamda 'Trabzon'da Amerika'ya ait ne var?' diye bana sordu ve o anda 'Mc Donald's'a bir eylem yapalım' dedi ve bomba koyacağımızı, bombayı kendisinin hazırlayacağını bana söyledi. Bu planlamada sadece ikimiz vardık. Başka bir kişi katılmadı. Bu şekilde eylemi benim yapacağımı söyledi. Ben de ramazan ayında yapmamız gerektiğini söyledim."

Daha sonra cezaevinden savcıya yazdığı bir mektupta öyküsünde eksik kalan boşluklardan birini de şöyle doldurdu:

"Daha sonra ben 'Neden Mc Donald's?' dedim. 'Amerikalı bir gazeteci veya bir diplomat daha mantıklı olmaz mı?' dedim. 'Hayır, 10 tane diplomat vuracağımıza bir tane Mc Donald's bombalayalım, daha çok ses getirir' dedi. 'Zira Mc Donald's Amerika'nın bayrağıdır. Amerika Mc Donald's'ın girdiği her ülkeyi müttefik bilir' dedi."

Yasin ayrıca Erhan'ın kendini ikna etmek için çeşitli vaatlerde bulunduğunu da söyledi. Dink cinayetinden sonra cezaevinden savcıya gönderdiği mektupta, "Mc Donald's olayından önce Erhan bana 'Yakalanıp cezaevine girersen ben BBP kanalıyla sana aylık para bağlayacağım. Hiç endişe etme' diyordu" diye yazmıştı. Ayrıca Erhan'ın saldırıdan sonra kendisini İstanbul ya da Elazığ'a kaçırarak saklayacağının sözünü verdiğini anlatıyordu.

Erhan Tuncel'in ifadesinde ise planlayıcı Yasin, peşinden sürüklenen kendisiydi. Erhan'ın sözleri tespit tutanağında şöyle yer aldı:

"2004 yılının ramazan ayında Mc Donald's'ı yiyecek sattığından dolayı kurşunlayacağını söyledi. Ben yine yapmamasının uygun olacağını söyledim. Onun bu enerjisini de boşaltıp sakin durabilmesi için ona bomba yapmayı deneyebileceğimi söyledim. Yasin de Mc Donald's'a bomba atma fikrini ortaya attı."

İkisi de saldırının planlanması konusunda suçu birbirlerine atsalar da değişmeyen gerçek, eylem öncesinde, Erhan'ın evinde sürekli bir araya geldikleri, planlar yaptıklarıydı. Bir odaya çekilerek uzun sohbetler yapıyorlardı.

Saldırıdan beş gün önce odalarına kapanırken yanlarında bir kişi daha vardı. Bu kişiden Yasin de Erhan da Mc Donald's saldırısı ve Dink cinayetinden sonra verdikleri ifadelerinde bahsetmeyeceklerdi. Sadece Erhan'ın o dönem ev arkadaşı olan KTÜ Orman Fakültesi öğrencisi Ekrem Fuat şunları söyledi:

"Mc Donald's bombalama olayından iki üç gün önce Yasin Hayal bizim eve geldi. Evde ben Seyfi Yarımbaş ve Erhan vardı. 5-10 dakika sonra da KTÜ Orman Mühendisliği Fakültesi öğrencisi Erbil Susaman geldi. Bu arkadaş da Yasin ile çok samimi değildi. Ancak Erhan ile okuldan tanışıyorlardı. Üçü birlikte Erhan'ın odasına geçtiler. Ne konuştuklarını bilmiyorum."

Dink cinayetinden sonra bu ifade üzerine gözaltına alınan Erbil Susaman ise Ekrem'in yanlış hatırladığını, Erhan ve Yasin ile kendisinin odaya kapanmadığını, hatta Erhan ile samimiyetinin olmadığını öne sürecekti.

Erhan burada Mc Donald's saldırısında kullanacakları bombanın küçük örneklerini yaptı. Bomba hazırlarken kapıyı içeriden kilitliyor, saatlerce çıkmıyorlardı. Yasin iki kez Erhan'ın bomba yapmasını izlemiş, bütün aşamalarını öğrenmişti. Yasin'in anlatımlarına göre özellikle Trabzonspor'un maçlarının olduğu günlerde Pelitli Mahallesi'ndeki çocuklara para vererek oyuncak marketinden torpil aldırıyordu. Yine çocukları bir kilo ince ve uzun çivi almaya yollamıştı. Komşularının çöpünden bulduğu kömür tozu, cam bir kavanoz, teneke kutu ve gübreyi de bomba yapımında kullanması için Erhan Tuncel'e getirmişti.

Yasin Hayal'in ifadelerine göre Erhan, bomba yapmayı Elazığ'da mermer madenlerinde çalıştığı sırada öğrendiğini anlatmıştı. Yasin, Mc Donald's bombalamasından sonra mahalleden arkadaşı Engin Yılmaz'a Erhan'ın bomba yapma uzmanlığını anlatmıştı. Engin, Yasin'in o sözlerini şöyle aktardı:

> "Ben Yasin Hayal'e 'Sen bombayı nasıl yaptın?' diye sorduğumda, kendisi bana bombayı Erhan Tuncel'in yaptığını ve bombaya birkaç parça malzemeyi eksik koydurttuğunu eğer malzemeyi tam olarak koymuş olsaydı, binanın yerle bir olabileceğini ve birçok insanın ölebileceğini söylemişti. Aynı zamanda Yasin bana Erhan'ın zippo çakmağının içine bir evi çökertecek kadar güçlü bomba yerleştirebileceğini de söylemişti."

Erhan Tuncel, Mc Donald's bombalamasından sonra ev arkadaşı Ekrem Fuat'a ise bomba yapmayı Trabzon Çimento'da mühendis olan hemşerisi Mehmet Aytekin'den öğrendiğini anlatmıştı. Ancak Ekrem Fuat ifadesinde, "Bomba konusunda konuşurken tutarsız şeyler söylüyordu. Bazen internetten öğrendiğini, bazen Mehmet Aytekin'den öğrendiğini bazen ise

bomba yapmak için hiç kimseye ihtiyacı olamadığını kendisinin de basit bir şekilde yapabileceğini söylüyordu" dedi.

İki kez bombaları denemek için Pelitli'deki Cumhuriyet Mahallesi'nde tenha bir yerde bulunan inşaata gittiler. Trabzonspor'un kazandığı bir maçın ertesinde, şehirde maytap ve silahlar patlarken bombaları denediler. Yerleşimden uzak bir yer olduğu için patlama sesinin dikkat çekmediğini daha sonra ifadelerinde öne süreceklerdi.

Eylemin hazırlıkları sürerken Yasin, gizliliğe özen göstermiyordu. Aksine sokaklarda gençlere Mc Donald's'a bomba atacağını, oraya gitmemelerini tembihliyordu. Yasin'in mahalleden arkadaşı ve Dink cinayetinden sonra tutuklanan Ahmet İskender, bu konudaki bir tanıklığını şu sözlerle ifadesinde anlatmıştı:

"Bu eylemi yapmadan önce mahallede bütün gençlere 'Ben Mc Donald's'a eylemde bulunacağım. Sakın oraya gitmeyin' şeklinde konuşuyordu."

İddialara göre Ahmet İskender, Mc Donald's bombalamasından önce polisi arayarak birkaç gün içinde Mc Donald's'ın bombalanacağını ihbar etti. Bunu kardeşi Muhammed İ.'nin eylemde yer alacağı kaygısıyla yapmıştı. Ahmet İ., Dink cinayetinden sonra konulduğu cezaevinde alınan ek ifadesinde şöyle konuştu:

"Mc Donald's eyleminden önce, Yasin ramazan ayında mutlaka burayı bombalayacağını söylüyordu. Bunun üzerine ben olaydan yaklaşık 3 gün önce pazar günü olarak hatırlıyorum, Trabzon Meydan Parkı'ndaki ankesörlü telefondan 155'i arayarak, Yasin Hayal'in ismini verip 10 gün içerisinde Mc Donald's'ı bombalayacağını ihbar ettim..."

Erhan Tuncel ise ev arkadaşı Seyfi Yarımbaş'a bir sohbetleri sırasında "HSBC mi Mc Donald's mı?" diye sormuş ve

arkadaşından "Mc Donald's" yanıtını almıştı. Ankara Alperen Ocakları Genel Merkezi'ne Mc Donald's bombalaması öncesinde gittiğinde ocağın üst düzey yöneticisi Nedim Yıldız'a, "Ramazan'da Türkiye'yi ayağa kaldıracağız" demişti. İfadesinde bunu karşısındaki kişinin yasal bir yürüyüş, ya da gösteri sanabileceği şekilde söylediğini anlatacaktı. Erhan, Yasin'in aksine perdenin arkasında kalmaya özen gösteriyordu.

EYLEM KARARI VERİLDİ BOMBA YAPILDI

Eylemi 24 Ekim 2004 tarihinde yapmaya karar verdiler. Yasin'in Dink cinayetinden sonra anlatımına göre; Erhan, 24 Ekim'in Türkiye'de ilk Mc Donald's şubesinin açıldığı tarih olduğunu söylemişti. Yasin için ramazan ayı olması yeterliydi. Çünkü Mc Donald's'ın içinde oruç tutmayanlar yemek yiyordu.

23 Ekim günü Erhan, öğrenci evindeki odasını içeriden kilitledi. Yere serdiği gazete kâğıdının üzerine kömür tozunu boşalttı. Üzerine daha önce mahallenin çocuklarına aldırdıkları torpillerin beyaz barutlarını serpti. Bunları tahta ile karıştırarak yoğurduktan sonra gübre, çivi, teneke kutu ve kavanozu kullanarak bombayı hazırladı. Fitilini yerleştirdi. Bombayı, bir inşaatın kenarındaki çalıların arasına gizlediler.

Ertesi gün Yasin Hayal öğle namazını kıldıktan sonra bombayı gizlediği yerden aldı. Bir dolmuşla Atatürk Meydanı'na geldi. Mc Donald's' a doğru yürürken hemen arkasında Erhan Tuncel vardı. Erhan, eylemi uzaktan izleyecekti. Böyle kararlaştırmışlardı.

Erhan, o anı daha sonra şöyle anlatacaktı:

"Ben adi torpillerden barut boşaltarak etrafı çivili basit bir düzenek yaptım. (Buna büyük bir torpil diyebiliriz) Bu düzeneği kendi evimde yaptım, ev arkadaşlarımın haberi yoktu. 24 Ekim 2007 tarihinde Yasin, Mc Donald's'a benim yaptığım bombayı

koydu. Eylem yaparken ben de yolun karşısında duruyordum. Bomba patladı. Ben ayrıldım."

Yasin ifadelerinde bomba konusunda da Erhan tarafından aldatıldığını öne sürecekti:

"Deneme amacıyla yaptığımız bombalar, birer ses bombası gibiydi. Deneme amacıyla yaptığı bombaları insana zarar vermeyecek malzemelerden yaptığını ve kimyasal madde katmadığını biliyorum. Ancak eylemde kullandığım bombaya isteğim dışında içine kimyasal madde (gübre) katmış. Bunu bana söylemedi. Bana eylem sırasında kullandığım bombadan çivilerin etrafa saçılmayacağını, yere doğru saplanacağını söylemişti."

Ama eylemden sonra çivilerden biri, Yasin'in bileğindeydi.

Yasin saklanıyor

Yasin, Mc Donald's saldırısından sonra bindiği minibüsten ayak bileğindeki yara nedeniyle zorlukla indi. Önce Pelitli'de Fındıklı denilen bir yere gitti. Orada Numan Ş. vardı. Ayak bileğindeki yarayı Numan temizledi ve tentirdüyot sürerek pansuman yaptı. Yasin, yine mahalleden samimi arkadaşı olan İrfan Ö.'ye haber vermesini istedi. Numan İrfan'ın ailesine ait olan Özkan Büfe'ye koşarak geldi. Yasin'in bombalama eylemini yaptığını ve yaralı olduğunu söyledi. İrfan, Kurtlar Vadisi fanatiği, insanlara kendinin Polat Alemdar olduğunu söyleyen, onun gibi giyinen ve tavırlarını taklit eden biriydi. Numan ile birlikte Fındıklı'ya gittiler ama Yasin orada yoktu.

Bir yandan sekerken bir yandan adımlarını hızlandırarak gitmeye çalıştığı yer, Erhan'ın eviydi. Planları gereği Erhan onu evde bekleyecekti. Erhan, pencereden yaralı adamın yaklaşmasını izliyordu. Kapıyı açtı. Yarasına yeniden pansuman yaptılar. Erhan, Yasin'in kanlı pantolonu ve diğer kıyafetlerini aldı, ona yeni kıyafetler verdi.

Erhan, Yasin'e kıyafetlerini yakacağını söyleyerek evden çıkmıştı. Yasin kıyafetlerinin yakıldığını sanıyordu. Dink cinayetinden sonra cezaevinden savcıya yazdığı mektupta "Mc Donald's olayı olduktan sonra Erhan üzerimdeki elbiseleri alıp, sakin bir yerde yaktı. Başka giysiler verdi bana. Erbil Susaman şahittir" diyordu. Oysa Erhan'ın kıyafetlerini yakmadığı daha sonra anlaşılacaktı.

Erhan'ın savcılara Dink cinayetinden sonra verdiği ifadeyse şöyleydi:

"Yasin yaralı olarak geldi. Bana bir kâğıda yazılı telefon numarası verdi. 'Beni yalnız bırakma, İsmail Abi'yi ara' dedi. İsmail Abi dediği şahıs Yasin'in tanıdığı bir şahıstı. Ben bu şahsı bir kere görmüştüm. Şahsın Rize'de oturduğunu Yasin bana söylemişti... Bu şahıstan para alıp kendisine getirmemi daha sonra da İstanbul'a gideceğini bana söyledi. Ben İsmail Abi'yi aramadım. Yasin, onu Trabzon Alperen Ocakları'ndan tanıyordu. Ben ocakta bir kere görmüştüm. O dönemlerde Rize'de yüksek lisans yapıyor, olabilir. Bu şahıs KTÜ Rize İlahiyatta Yüksek lisans yapıyordu. Bu şahıs Ankaralı, Rizeli ya da Trabzonlu olabilir. Yasin İsmail Abi'nin para vereceğini tahmin ettiği için benden para istememi söyledi."

Erbil Susaman'ın evi

Erhan, Yasin'e evinde kalmasının tehlikeli olduğunu anlatarak, ona başka bir ev ayarlayacağını söyledi. Dediğini yaptı. Bir arkadaşının evine Yasin'i götürdü. Ancak Erhan, Yasin'i evine götürecek kadar yakından tanıdığı arkadaşının ismini ifadesinde vermedi. "Şu an adını hatırlayamadığım bir arkadaşım" diyerek geçiştirdi. Yasin de ifadesinde bu kişiyle ilgili aynı ifadeleri kullanacaktı: "Erhan, şu an ismini hatırlayamadığım bir arkadaşına beni götürdü."

İsmini söylememek de ısrar ettikleri kişi Erbil Susaman'dı. Erbil ifadesinde 24 Ekim 2004 günü evinde iftarı beklerken uyuyakaldığını, kapının çalmasıyla uyandığını

anlattı. Saat 18.00'di. Onun anlatımlarına göre kapıyı açtığında Erhan'ı ve arkasında duvara yaslanmış bir şekilde duran Yasin Hayal'i gördü. Ekrem Fuat ifadesinde saldırıdan iki üç gün önce Erhan, Yasin ve Erbil Susaman'ın birlikte Erhan'ın odasına kapandıklarını söylemişti. Ama Erbil, Yasin'i aylardır görmediği için kapıda görünce şaşırdığını anlatıyordu:

"Uyku sersemliği içindeydim. Hiçbir şey söylemeden içeri girdiler. Daha sonra ikisi birlikte benim odama geçtiler. Ben de hazır ayaktayken orucumu açmak ve bakkaldan bir şeyler almak için dışarıya çıktım. Bakkaldan bir şeyler aldıktan sonra eve dönerken, tanımadığım daha sonra adının İrfan Özkan olduğunu öğrendiğim kişi arkamdan seslenerek 'Bakar mısın?' dedi. Kendisi bana 'Yasin ve Erhan burada mı?' diye sordu. Ben de yeni geldiklerini söyledim. İrfan'ın yanında kimsenin olup olmadığını hatırlamıyorum. İrfan ile birlikte eve çıktık. Erhan ayakta, Yasin ise bacağını uzatmış, koltukta oturuyordu. Yasin'in ayağının yaralı olup olmadığını bilmiyorum. Sonradan burada sizden öğrendim. Erhan'a 'Hayırdır ne oldu?' diye sordum. O da bana 'Hiçbir şeyden haberin yok mu, ne kadar uykucusun, Trabzon'da yer yerinden oynadı' dedi. Ben de 'Hayırdır deprem mi oldu?' diye sordum. Erhan bana, 'Mc Donald's bombalandı, duymadın mı?' dedi. Daha sonra 'Yasin, Mc Donald's'ı bombaladı' dedi. Ben bunun üzerine 'Neden böyle saçma sapan bir şey yaptınız' diye söyledim. O da bana 'Yasin Irak'taki Amerika'nın yapmış olduğu zulümlere karşı kafasının bozulduğunu, bunun için böyle bir şey yaptığını söyledi. Kendisine ölü ya da yaralı olup olmadığını sorduğumda 7 şahsın yaralı olduğunu söyledi. 'Yaralı insanların suçu ne ben de herkes gibi iftarımı açmak için orada olabilirdim' diye söylendim. Bunun üzerine Yasin bana, 'Böyle bir eylem yapmasaydım. Kimseye sesimi duyuramazdım' dedi. Ben de anlattıklarına inanmadığımı söyledim. Erhan, televizyonu açmamı söyledi. Yerel kanallar bu olaydan bahsediyordu. Ama görgü tanıklarının anlatımlarına göre olayın faili Yasin'e hiç benzemiyordu. Yasin de 'Şimdi Müslüman olduğumun farkı-

na vardım' dedi. Ben de onun bu olayı yaptığını düşünmeye başladım. Benim evime gelmiş olmaları beni rahatsız etti. Suçlu duruma düşebileceğimi düşündüm. Bu sırada Erhan, Yasin ve İrfan kendi aralarında konuşuyorlardı. Ben onlardan kurtulmayı düşündüğüm için konuşmalarına hiç dikkat etmedim. Yasin ve İrfan'ın tehlikeli olabileceğini düşündüğüm için evimden ayrılmaları yönünde bir tepki göstermedim. Yarım saat kaldıktan sonra İrfan gitti. Erhan'ı koridora çağırdım. 'Böyle bir şey yaptığınıza inanmıyorum, yaptıysanız benim evimden gidin', 'Bu olayı yaparken bana mı sordunuz da yaptıktan sonra benim kapımı çalıyorsunuz' diye kızdım. Erhan sessizdi, hiç konuşmadı. Bir tepki göstermedi. Ben onu korkutmak için ev arkadaşımın babasının MİT'te çalıştığını söyledim, hemen evi terk etmelerini istedim. 'Tamam o zaman ben Yasin'i alır, giderim' dedi. Olayın olduğu akşam saat 20.00 sıralarında evden ayrıldılar."

İrfan Özkan'ın bugüne dair ifadeleri bazı noktalarda Erbil Susaman'ın sözleriyle çelişiyordu. İrfan, ifadesi boyunca ısrarla Numan Ş. isimli mahalleden arkadaşlarının yanında olduğunu anlatıyordu. Ayrıca İrfan ifadesinde Erbil'in evinde isimlerini bilmediği iki kişinin daha olduğunu anlatmıştı. Oysa Erbil Susaman sadece İrfan'dan bahsetmişti. İfadesi şöyleydi:

"Yasin ayaklarını uzatmış, televizyonda Mc Donald's patlamasıyla ilgili haberleri izliyordu... Ben Yasin'e 'Neden böyle bir eylemi yaptın?' dedim. O da bana 'ABD'yi protesto etmek için yaptım. Ayrıca ramazan ayında açıktan yemek veriyorlar' dedi. Ben de sen bombayı atarken çocukların doğum günü partisi varmış, ya çocuklardan biri ölseydi' dedim. O da bana 'Ramazan ayında parti vermeselerdi' dedi. Hatta ben teslim olması konusunda Yasin'e ısrar ettim. Ama kabul etmedi. O sırada evde Erhan, Yasin, Erbil Susaman, ben ve Numan Şişman ile ismini bilmediğim iki üniversite öğrencisi vardı. Bir müddet oturduktan sonra Numan ile ben evden ayrıldık."

İrfan daha sonra vereceği ifadesinde bu iki üniversite öğrencisini detaylı bir şekilde tarif etti. Eşofmanlarının şapkasını, başlarına geçirmişlerdi. Erhan'ın üniversiteden arkadaşları Veysel Toprak ve Alper Esirgemez olabileceğini söyledi.

Veysel ve Alper'in yardım yataklığı

Erbil Susaman'ın evinde bir süre kaldıktan sonra Erhan, Yasin'e başka bir eve gideceklerini söyledi. Onu, Erhan'ın eski ev arkadaşı Veysel Toprak ve Alper Esirgemez saklayacaktı. Evleri, Erbil Susaman'ın evinden sadece 50 metre uzaktaydı. Erhan ve Veysel'in ifadelerine göre o dönem araları bozuktu. Ama Yasin Hayal'i de tanıyorlardı.

Kapı çaldığında Konaklar Mahallesi'ndeki evde KTÜ öğrencileri Veysel Toprak, Alper Esirgemez, Şenol Akduman ve Osman Alpay vardı. Yasin Hayal, tek başınaydı. Daha önce de bu eve gelmişti. Bu kez kan ter içindeydi ve endişeli görünüyordu. Veysel Toprak'ın ifadesine göre bir süre oturduktan sonra yerel bir televizyon kanalını açmalarını istedi. Televizyonda Mc Donald's patlamasından bahsediliyordu. Yasin, eylemi kendisinin gerçekleştirdiğini söyledi. Ayrıca bombayı attıktan sonra bir kız çocuğunu kurtarmak için ittiğini ve bu sırada kendisinin de yaralandığını anlatıyordu. Ama yaralananların ve tanıkların ifadelerine göre Yasin, kimseyi kurtarmaya çalışmamış, sadece kaçmıştı.

Sanıkların çoğu gibi Veysel Toprak da saldırıyı öğrendiklerinde çok şaşırdıklarını, daha öncesinde böylesi eylem yapacaklarından haberlerinin olmadığını öne sürdü. İfadesinde "Aynı gün akşamüstü Erhan, İrfan Özkan ve Yasin'in iki arkadaşı eve geldiler" dedi.

Babası MİT'ten emekli olan ve bir yıldır bu evde oturan Alper Esirgemez ifadesinde şunları söyledi:

"Yaklaşık yarım saat Yasin ve bu üç şahıs ayrı bir odada görüştüler. Ne görüştüklerini bilmiyorum. Bu sırada Erhan da bizim eve geldi ve Yasin ile konuşmaya başladı. Erhan, Yasin'e bom-

bayı atarken gördüğünü söylüyordu. Bu konuşmalardan Erhan'ın bombalama eylemi içinde olduğunu anladık. Erhan'a Yasin'i alıp götürmesini, burasının bir öğrenci evi olduğunu, başımızın belaya girmesini istemediğimizi söyledik. Erhan da bize 'Kusura bakmayın Yasin'i buraya getirmek zorunda kaldık' dedi. İsimlerini bilmediğim iki şahıs, İrfan Özkan ve Erhan Tuncel bizim evden ayrıldılar. Yasin'den çekindiğimiz ve korktuğumuz için bir şey yapamadık. Ben ve Veysel evden dışarı çıkarak Yasin'den nasıl kurtulacağımızı konuştuk ve evden ayrılmasını söylemeyi kararlaştırdık. Yasin'e 'Burası öğrenci evi başımızın belaya girmesini istemiyoruz' dedik. Yasin bu itirazlarımızı kabul ederek 'Yarın evden ayrılacağım' dedi. Ancak o gece de bizim evde kaldı. Erhan, Yasin'i görmek için eve gelip gidiyordu."

Yasin'in evlerinde kalmasından duydukları rahatsızlığı Veysel Toprak, uzun uzun anlattı:

"Biz bu konuyu Trabzon'da yabancı olduğumuzdan ve Yasin kavgacı olduğu için kimseye söylemedik. Ancak öğrenci olduğumuzu, problem yaşamak istemediğimizi söyleyerek evden ayrılması gerektiğini kendisine söyledik. 'Haklısınız sabah evden ayrılacağım' dedi. Eylemin olduğu gün ve diğer gece Yasin bizde kaldı. Sabah İstanbul'da akrabalarının olduğunu, ancak Rize'ye gideceğini söyledi. Aynı sabah Erhan, bize geldiğinde Yasin'in olmadığını gördü. Rize'ye gittiğini söyleyince evden ayrıldı."

Veysel'in ifadelerinde eksikler, diğer zanlıların ifadeleriyle tamamlanıyordu. Yasin, Veysel ve Alper'in kendisine yolculukta kullanılmak üzere para verdiğini polis ve savcılara Dink cinayetinden sonra anlatmıştı. Ayrıca Veysel'in, Yasin'i otobüse bindirerek uğurladığının da tanıkları vardı.

Veysel'e el sallayan Yasin'in bindiği otobüs Rize'ye gidiyordu. Yasin'in Rize'de kime gittiği ve orada neler yaptığı konusunda ifadelerinde bilgi vermedi. Savcı ve polis de bu konunun üzerinde durmamıştı. Yasin'in Rize'ye gitmesiyle ilgi-

li akla gelen ilk bağlantı 'İsmail Abisi'ydi. Yasin'in yaralıyken Erhan'ın aramasını istediği İsmail Hacıahmetoğlu, Rize'de İlahiyat Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmıştı. Ancak Mc Donald's bombalamasının olduğu tarihte Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde görevliydi.

İsmail Hacıahmetoğlu'nun Ankara Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde verdiği ifadede daha önce Erhan'ın onunla ilgili verdiği ifadeleri yalanlayan bölümler vardı. Erhan ifadesinde 'İsmail Abi'yi aramadığını söylüyordu. Oysa Hacıahmetoğlu, kendisini Yasin ve Erhan'ın Rize'den birlikte aradığını söyledi. Yani Yasin, Erhan ve diğer sanıkların ifadelerinin aksine Hacıahmetoğlu, Mc Donald's bombalamasından sonra Rize'ye Erhan ile Yasin'in birlikte gittiklerini söylüyordu. Bilgi alma tutanağında şunları anlatıyordu:

> "Olaydan iki gün sonra beni ev telefonumdan Yasin Hayal aradı. Bana 'Durumdan haberiniz var, değil mi?' diye sordu. Ben de 'Evet' dedim. Sonra bana 'Telefonu Erhan'a veriyorum' dediğinde ben de 'Hangi Erhan?' diye sordum. Yasin de bana 'Üniversiteden Elazığlı Erhan vardı ya, o' diye söyledi. Ve telefonu Erhan'a verdi. Erhan da şu an Rize'de olduklarını söyledi ve birisinin telefonunu benden istedi. Şu an bu şahsın kim olduğunu ben hatırlamıyorum. Fakat tanımadığım bir kişi olsa gerek ki bende zaten telefonu yoktu."

Erhan ve Yasin, olaydan sonra verdikleri ifadelerde Rize'de ulaşmaya çalıştıkları bu kişinin kim olduğundan hiç bahsetmediler. Erhan'ın Rize'ye gittiğini söylemedikleri gibi buraya gitmekteki amaçlarının ne olduğu konusunda da hiçbir bilgi vermiyorlardı. Yasin Hayal, her şeyi açıklayacağını söylediği cezaevindeki ifadesinde bile Trabzon'dan doğrudan İstanbul'a geldiğini söylüyor, Rize'den bahsetmiyordu. Hacıahmetoğlu ile ilgili sadece "Eylemden sonra bana yardımcı olacağıyla ilgili bir şey söylediğini hatırlamıyorum ama belki olabilir" diyordu.

Yasin, ifadesine göre saldırıdan iki gün sonra, 26 Ekim 2004'te Rize'den İstanbul'a doğru yola çıktı. Yani Yasin Hayal saldırıdan sonra 2 gün Trabzon'da kalmış, sonra Rize'ye gidip, oradan da İstanbul'a geçmişti. Trabzon'da kaldığı 2 gün boyunca yakalanmaması dikkat çekiciydi. Çünkü saldırıdan hemen sonra bir tanık Yasin'i tanımış, kimliğini polise söylemişti. Yasin Hayal'in gidebileceği yerleri polisin bulması zor olmasa gerekti.

İstanbul'da gideceği kişi yakın arkadaşı Hüseyin Özçiçek'ti. İstanbul'da Harem Otogarı'na indiğinde yaptıklarını ve İstanbul'da geçirdiği zamanı Mc Donald's bombalamasından yargılandığı süre içerisinde verdiği ifadede şöyle anlatıyordu:

"Hemen Hüseyin'i Üsküdar'dan telefonla aradım. Bana Kartal'a gelmemi söyledi. Gelirken bir çift ayakkabı getirmesini söyledim. Çünkü ayakkabım yırtılmıştı. Kartal'da buluştuk, getirdiği ayakkabıyı giydim. Burada birkaç gün misafir olacağımı söyledim, kabul etti. Üç gün burada kaldım. Hiç dışarı çıkmadım."

ERHAN'IN DİNAMİTLİ ARKADAŞI

Yasin Hayal, İstanbul'da saklanırken aklında soru işaretleri vardı ve bunları Dink cinayeti nedeniyle tutuklandıktan sonra anlattı. Eylemden sonra Erhan'a bir mesaj gelmişti. Mesaj, Erhan'ın her zaman bahsettiği Elazığlı mühendis arkadaşı Mehmet'tendi. Yasin'in ifadesine göre Erhan'a hemşerisi Mehmet Aytekin'den gelen mesajda, "Yemeğin kokusu güzel geliyor" yazıyordu. Bu şifreli bir tebrikti. Yasin, Mc Donald's bombalamasından yaklaşık iki yıl sonra Dink cinayeti nedeniyle girdiği cezaevinde savcıya yazdığı mektupta Mehmet'in bombalama eylemini önceden bildiğini anlatıyordu:

"Trabzon Çimento Fabrikası'nda çalışan Elazığlı Mehmet adın-

da bir mühendis vardı. Erhan 'Daha sonraki eylemlerimiz için ondan yüklü miktarda dinamit sözü aldım' demişti."

Yasin bu konudaki ifadesinde şunları da söyledi:
"2004 yılının son dönemlerinde (Mc Donald's bombalamasından kısa süre önce) Elazığlı mühendisi Mehmet Bey'in elinde hali hazırda 2 kutu dinamit olduğunu söylemişti..."

Bu ifadeler nedeniyle Mehmet Aytekin'in bilgisine başvuruldu. Bilgi Alma Tutanağı'nda Yasin'in söylediklerini yalanlıyordu:

"Yukarıda bana bahsettiğiniz ismi geçen Erhan Tuncel'i Ağustos 2000-Eylül 2005 tarihleri arasında Trabzon Çimento Fabrikası'nda Jeoloji Mühendisi olarak görev aldığım dönemde tanıdım. 2001-2002 yıllarında Erhan Tuncel, Trabzon'da Elazığlı olarak yanıma geldi. Her ay yapılan Elazığlılar toplantısında görürdüm. KTÜ'de öğrenci olması sebebiyle kendisine küçük harçlıklar verirdim. Kendisine maddi durumu iyi olmadığı için bütün gayretiyle eğitimini tamamlaması gerektiği yönünde telkinlerde bulunurdum. Öğrenci evinde kısmi gıda giderlerini bir iki kez ben temin ettim. Evinde gördüğüm bir iki öğrencinin adını bile hatırlamıyorum. 2003 yılında evlendim. Erhan ile araya bir mesafe koydum. Öğrenci ve maddi imkanlarının iyi olmamasından dolayı benden para istedi. Daha önce vermiş olduğum borç paraların bir kısmını ödemediği için kendisiyle hiç görüşmedim ve para da vermedim. 2005 yılı Eylül ayında Trabzon Çimento Fabrikası'ndan ayrılarak Elazığ'da faaliyet gösteren TEMSON Sondajcılık firmasına geçtim. İran ve Ürdün ülkelerinde 2006 Temmuz ayına kadar çalıştım. Temmuz ayında Elazığ'a döndüm. Temmuz'da Erhan ve arkadaşı soy ismini bilmediğim Erbil isimli şahsı Elazığ Merkez Gazi Caddesi'nde 'Çıtır Çerez'in yanında bulunan çay ocağında gördüm. Erhan'dan bana olan borcunu istediğimde aramızda gerginlik yaşandı ve bundan sonra kendisini bir daha görmedim. Erhan ile benim ilişkim sadece hemşeri olma-

mız ve vermiş olduğum borç paradan dolayı alacak ilişkisinden ibarettir. Hiç tasvip etmediğim olayı televizyondan öğrendim. Benim Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) Dink'in öldürülmesi olayıyla ilgili herhangi bir ilgim ve alakam yoktur. Benim bu olayla ilgili söyleyeceklerim bundan ibarettir."

Bilgi alma tutanağında Yasin'in iddiaları Mehmet Aytekin'e sorulmamıştı. Yüzeysel bilgilerle Erhan hakkında konuşmuştu. Ancak Erhan'ı Erbil isimli bir arkadaşıyla Elazığ'da gördüğünü söylemesi ilginçti. Yanındaki bu kişi Erbil Susaman'dı. Susaman ailesi de Elazığ'da yaşıyordu.

EMNİYET'İN TRABZON'DAKİ ARAŞTIRMASI ve YAHYA ÖZTÜRK

Mc Donald's bombalamasından sonra İstanbul'a kaçan, Yasin, arkadaşı Hüseyin Özçiçek'in evinde saklanırken Trabzon'da da aranıyordu. Bombalamanın failinin tespit edilmesinin ardından Erhan Tuncel'e ulaşmak çok kolaydı. Çünkü Yasin'in sürekli olarak Erhan ile görüştüğünü Pelitli'deki herkes biliyordu.

Poliste ifadesi alınan Yasin'in annesi Huri Hayal de, "Oğlum sürekli olarak Erhan Tuncel'in evine gidiyor ve onda kalıyordu" şeklinde ifade vermişti. (Bu noktada Huri Hayal'in Dink cinayetinden sonra bu konuyla ilgili ifadesinde çok dikkat çekici bir cümle vardı. Patlamadan yaklaşık 2.5 yıl sonraki ifadesinde Huri Hayal, Erhan'ın sürekli evlerine gelerek Yasin'i çağırdığını anlattıktan sonra, "Bu bomba atma olayı olduğu gün sabah yine Erhan evimize geldi ve oğlum Yasin'i yanına alarak gitti" diyordu. Ancak bombalama sonrasındaki ifadesine bu bilgi yoktu ve Erhan'a da sorulmamıştı.)

Dink cinayetinden sonra ortaya çıkan anlatımlara göre de bombalamanın arkasında Erhan'ın olduğunu bilen çok sayıda kişi vardı.

Erhan olacakları tahmin ediyordu ya da kulağına fısıldayan birileri vardı. Ev arkadaşları Ekrem Fuat ve Seyfi Yarımbaş'a, "Polis, evi basarak arama yapabilir. Ben olmadığım bir zamanda gelirlerse zorluk çıkarmayın, bırakın arasınlar,' dedi.

Mc Donald's bombalamasından üç gün sonra sahur vakti Erhan ve ev arkadaşları Ekrem Fuat ve Seyfi Yarımbaş'ın kaldığı evin kapısı sert çalındı. Gelenler polisti. Üçünü duvara yaslayarak üst aramalarını yaptılar. Bu sırada Ekrem, Erhan'ın bacaklarının titrediğini görmüştü. Bunu Dink cinayetinden sonra alınan ifadesinde söyleyecekti. Polis, bir şey bulamadığına dair tutanak yazdı. Erhan, Ekrem ve Seyfi, gözaltına alınarak emniyet müdürlüğüne götürüldü. İfade odalarına alındılar.

Erhan Tuncel, 27 Ekim 2004 tarihli ifadesinde şunları söyledi:

> "Aynı mahallede Tayfun, Mithat, Numan, İsa, Mikail ve ismini hatırlamadığım şahıslarla birlikte bizim eve gelirlerdi. Bu şahıslar macerayı seven tipler olduğu için, maceraperest konular anlatırlardı... Bu olayı Yasin'in yaptığıyla ilgili mahallede söylentiler dolaşıyordu. Ben bunu Numan'dan duydum. Yasin'i polisin aradığını söyledi."

Ama Erhan'ın saldırıdaki rolünü bilen pek çok kişi vardı. Onlar da polis tarafından sorgulandı. Fakat inanılması güç bir biçimde kimse Erhan'ın adını söylemiyor, belki de söyleyenler uyarılıp, kayda alınmıyordu. Erhan'ın ev arkadaşları Ekrem Fuat ve Seyfi Yarımbaş, Erhan'ın bombaları hazırladığını ve eylemi planladığını bildikleri halde, olay hakkında bilgi sahibi olmadıklarını söylediler. Serbest bırakıldıklarında Erhan, çok rahatlamış görünüyordu.

Bunun nedeni Hrant Dink öldürüldükten sonra verdiği ifadede anlaşılacaktı. Erhan Tuncel'in ifadesine göre; Mc Donald's bombalamasından sonra Terörle Mücadele Şube Mü-

dürlüğü'nün sorgu odasında ifade verirken Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk de oradaydı. Erhan'a yaklaşarak, "Bayrak yere düştü. Bu bayrağı ya sen ya da Yasin kaldırır" dedi. Erhan ifadesinin devamında şunları ekledi:

"Ben bu sözü beni konuşturabilmek için zarf atmak şeklinde yorumlayarak o tarihte eylem ile ilgili hiçbir bilgi vermedim."

Yahya Öztürk'ün aynı tavrı gösterdiği ve Dink cinayetinden sonra ortaya çıkaracak bir kişi daha vardı: Yasin Hayal'in babası, Bahattin Hayal.

Bahattin Hayal'in açıklamaları, hem Mc Donald's hem sonrasında yaşanacak Dink cinayetiyle ilgili soru işaretlerini büyütüyordu. Bahattin Hayal'in Dink cinayetinden sonraki anlatımlarına göre; Mc Donald's bombalanmasından iki ya da üç gün sonra işinden evine dönüyordu. Sokağın çevresini askerler sarmıştı. Ellerinde telsizler olan pek çok sivil giyimli polis de vardı. Bahattin Hayal evine geldiğinde apartmanın içi ve merdivenlerin sivil polislerle dolu olduğunu, ayrıca kapının önünde rütbeli askerleri gördü.

O sırada polislerin arasından esmer, bıyıklı biri yaklaştı. Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'tü. "Yasin'in babası mısınız?" diye sordu.

Bahattin Hayal, "Bu kadar kalabalığa ne gerek vardı. İki tane adam gönderseydiniz, evimizi arardınız" dedi. "Emir kuluyuz" yanıtını aldı. Öztürk konuşmaya devam etti ve Mc Donald's bombalamasının failinin Yasin olduğunu söyledi.

Bundan sonrasını Bahattin Hayal, şöyle anlattı:

"İftarımızı alelacele açıp, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne bağlı polislerle Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne geldik. Burada beni Yahya Öztürk'ün makam odasına götürdüler. Ben gittiğimde kendisi oradaydı. Odada Yahya bey ve benden başka kimse yoktu. Ben, 'Eğer bu işi Yasin yaptıysa Yasin öldü' dedim. O da bana, 'Hayır Yasin bundan sonra daha iyi yaşayacak' dedi. Ben

'Nasıl olur ki' dedim. Bana, 'Kısa süre içerisinde Yasin inşallah çıkar, az bir ceza alır, biz de raporlarımızı ona göre düzenleriz. Kendisi de kurtulur' dedi. Sonra cebinden telefonunu çıkarttı. Telefona bakmamı söyledi. Baktığımda Muhsin Yazıcıoğlu'nun (BBP Genel Başkanı) resmi vardı. Ondan önce de bana cebinden Kuran-ı Kerim çıkartıp gösterdi. 'Biz bununla hareket ediyoruz' dedi ve bana devamında 'Bu bayrak düştüğü yerden kalkar, Yasin gibiler bu bayrağı yerinden kaldıracak' dedi. Sonrasında 'Ben polis müdürüyüm önceden İstanbul'da görev yapıyordum. Orada beni çekemediler ve beni Trabzon'a sürdüler. Bizim gibi insanlar bu koltuklarda oturursa bu ülkenin geleceğinde şüphe olmaz. Yere düşen bayrak kalkar' dedi. Hatta bir kardeşinin subay bir kardeşinin işsiz olduğunu anlattı. Ayrıca Muhsin Yazıcıoğlu'nun resmini gösterirken 'İlahi kelimetullah için Nizam- ı Alem' lafını da bana söyledi."

Bu ifadeye göre Yahya Öztürk, Bahattin Hayal'i, "Evelallah Yasin kurtulacak" diyerek uğurlamıştı.

Yasin Hayal'in Dink cinayeti soruşturması kapsamında tutuklu bulunduğu cezaevinden savcılara yazdığı mektup ve verdiği ifadelerde de Yahya Öztürk'ün adı geçiyordu. Yasin mektubunda şunu yazdı:

"2006 yılı başlarında Erhan'ın evindeyken Erhan bana 'Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Demir (Öztürk'ü kastediyor)'in kendisine 'Bu bayrak düştü ya Yasin kaldıracak ya da Erhan kaldırır. Bu görev sizin' dediğini anlattı. Bu söylem bana inandırıcı gelmedi. Daha doğrusu Erhan'ın bana güven duygusu oluşturmak gayesiyle bunları uydurduğunu düşünmüştüm."

Mektubun başka bir bölümünde ise "Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Demir (Öztürk) ben Mc Donald's davasından cezaevindeyken babama 'Trabzon'da gördüğüm en mert delikanlı Yasin'dir' demiş" yazmıştı. Bunlar yaşanırken Trab-

zon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek'ti. Akyürek Dink cinayeti sırasında Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı koltuğunda oturuyordu.

Yasin yakalandı

İstanbul polisi 30 Ekim 2004 günü sabaha karşı saat 06.00'da Hüseyin Özçiçek'in İstanbul Maltepe'deki evini bastı. Yasin direnmedi. Özçiçek'in yastığının altında Baretta silah ve mermiler bulundu. Yasin ile Özçiçek ve o an evde bulunan sözlüsü, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Saldırıdan altı gün sonra Yasin, elleri kelepçeli ve yanında İstanbul polisinden iki kişiyle İstanbul-Trabzon uçağındaydı. Uçak, daha önce bomba ihbarı yaparak birbirine kattığı Trabzon Havalimanı'na doğru alçaldı.

Yasin aynı gün Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün binasına elleri kelepçeli sokuldu. Etrafını saran gazetecileri görünce sevindi. Yüzündeki nefret ifadesiyle gazetecilere, "Rus Konsolosluğu ve HSBC'yi bombalayacağım. Efsaneyi şimdiden çekin" diye bağırdı. Sorgu odasında Yasin, iki polis ve bir avukat vardı. Polisler, Yasin'e bir sigara yakmasını, rahat olmasını söylediler. Sigarasından derin bir nefes çektikten sonra konuşmaya başladı. 30 Ekim 2004 tarihli Sanık İfade Tutanağı'nda Yasin'in, eylemi tek başına yaptığını söylediği yazılıydı. İfadesinde Erhan Tuncel'in adı bile geçmiyordu. Bomba yapmayı Bakü'ye gittiği sırada orada tanıştığı Çeçenlerden öğrendiğini söyledi ve bombayı nasıl yaptığını, hangi malzemeleri kattığını detaylı bir şekilde anlattı.

Bombayı patlattıktan sonra kaldığı evler de ifade metninde yer almadı.

"Minibüsten indikten sonra inşaatın içine gittim. Buradan geçmekte olan bir çocuğa pamuk ve tentürdiyot aldırdım. Ayağıma pansuman yaptım. Bu inşaatta üç gün kaldım. Bu süreç içerisinde ihtiyaçlarımı mahalledeki çocuklara aldırdım. Bu çocukları tanımıyorum. Yine aynı şekilde ihtiyaçlarımı çocuklara aldırdı-

ğım sırada yerel *Güne Bakış* gazetesi aldırmıştım. Gazetede eylemi benim yaptığım yazıyordu. Arandığımı öğrendim. Rize iline gitmeye karar verdim... İsmini hatırlamadığım bir firmaya ait otobüs ile Rize'ye gittim. Otogara indikten beş dakika sonra İstanbul'a giden bir otobüse bindim."

Bu ifade metnine göre Yasin, olayla bağlantılı herkesi gizlemiş, ya da gizlemesi sağlanmıştı. BBP ve Alperen Ocakları'ndan onu saklayan, yardımda bulunan ve eylemi birlikte planladığı kimsenin adı geçmemişti. Rize'de geçirdiği süre konusunda da yanıltıcı bilgiler vardı.

Yasin Hayal ile ilgili soruşturma evrağı Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilirken evrağın altında Dink cinayetinden sonra adını Türkiye'nin duyacağı Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün imzası vardı. Ve gönderilen evrakta Mc Donald's bombalaması aydınlatılmıyor, aksine sadece Yasin Hayal'in bireysel bir eylemi olarak gösterilerek arkasındaki BBP ve Alperen Ocakları'ndan pek çok kişi karanlıkta bırakılıyordu.

Mahallede onlarca kişi bombaları Erhan'ın hazırladığını konuşurken polisin gönderdiği evrakta Erhan'ın yeri yarım sayfalık verdiği ifadeden ibaretti. Üstelik Yasin'in annesi Huri Hayal'in, bombalama günü oğlunun, Erhan'ın kapının önüne gelerek çağırmasıyla dışarı çıktığı bilgisi evraklar arasında yoktu. Yasin'in ifadesine dayanılarak boş bir inşaatta üç gün yattığı bilgisi vardı.

YASİN CEZAEVİNDE

Yasin Hayal, 31 Ekim 2004 tarihinde girdiği Trabzon E Tipi Cezaevi'nde ilk duruşma tarihini bekliyordu. Cezaevi kayıt defterine göre ziyaretçileri sadece, annesi, babası, kardeşleri ve dayısı İlyas Hayal olmuştu. Yasin Hayal'in cezaevinde görüşmelerinin daha detaylı bir şekilde yer aldığı bilgisayar,

Dink cinayetinden sonra incelenilmek istenildiğinde bozuk olduğu görüldü.

Yasin, Trabzon E Tipi Cezaevi'nde D-15 numaralı koğuşta kalıyordu. Uğur Sayın, Kadem Tanrıkulu, Hasan Basri Hamza Çebioğlu, Orhan Kulaksız, Ali Osman Hacısalihoğlu, Deniz Yunus Özçelik, Osman Baki ve Haluk Tan isimli şahıslar ile aynı koğuşu paylaşıyordu.

Birkaç ay sonra Yasin Hayal, cezaevi nakil aracıyla Trabzon Adliyesi'ndeki ilk duruşmasına getirildi. Jandarmalar tarafından adliye binasına doğru götürülürken çevresinde görüntü almaya çalışan gazeteciler vardı. Kamera objektiflerinin kendisine doğrultulması hep hayali olmuştu.

Adliye koridorunda onu arkadaşları ve ailesi bekliyordu. Yasin'in babası Bahattin Hayal'in yanına daha önce tanımadığı bir genç yaklaştı. Halini hatırını sordu. Baba Hayal, kim olduğunu sorunca, "Ben Yasin'in arkadaşıyım. Adım Erhan, üniversite öğrencisiyim, Yasin'in böyle bir şey yapmasına üzüldüm" dedi. O sırada Yasin, jandarmalar arasında duruşma salonuna sokuldu. Herkes duruşma salonuna girerken Erhan uzaklaşıyordu.

Yasin duruşmada Erhan ve diğer Alperen Ocakları'ndan onu saklayan arkadaşları hakkında bilgi vermedi. Suçu tek başına üstlenmeye devam etti.

Cezaevine götürülmek için bindirildiği cezaevi nakil aracının tel örgülü küçük penceresinden baktığında adliyenin önünde Erhan Tuncel'i gördü. Erhan Tuncel, uzaktan el salladı. Yasin de gülerek Erhan'a selam verdi. Kendisini görmek için Erhan'ın duruşmaya geldiğini sanıyordu. Oysa Erhan Tuncel, o sırada istihbarat polislerine Yasin'in arkadaşlarını gösteriyordu. Cezaevi nakil aracı uzaklaşırken Erhan, çevredekilerin daha önceden görmediği, uzakta duran iki kişinin yanına yürüdü. Bu kişiler Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden polislerdi. Mahkeme salonunda Mc Donald's bombalaması davası görülürken faillerden biri dışarıda polis koruması altındaydı.

SUÇLUDAN MUHBİR YARATMAK

Mc Donald's bombalamasıyla ilgili gözaltına alınıp serbest bırakıldıktan bir gün sonra Erhan'ı KTÜ'den hocası ve hemşerisi olan Hüseyin Tan aradı. Buluşmak istediğini söyledi. Bir çay ocağında buluşmak için sözleştiler. Erhan Tuncel'in savcılara verdiği ifadesine göre Hüseyin Tan geldiğinde KTÜ'den Emre Altuntaş isimli bir öğrenci yanındaydı. Emre Altuntaş, KTÜ'de Öğrenci Derneği'nin başkanıydı. Emre'nin ifadesine göre Erhan ile hiç tanışmamışlardı. Ama Emre hemen lafa girdi: "Olayda (Mc Donald's bombalaması) senin katkını biliyorum. Seni istihbaratçılar telefonundan arayacak. Bu şahıslar. Bu olayı çözmek için bilgiler soracaklar. Onlara yardımcı ol" dedi.

Erhan, Dink cinayetinin ardından savcılara verdiği ifadede o günü şöyle anlattı:

> "Aynı gün beni cep telefonumdan arayan şahıslarla buluştum. Beni alıp içerisinde iki kişi olan bir otoyla Trabzon'da Akçaabat mevkiinde bir yerlere götürdüler. Bu şahıslar ismini sonradan öğrendiğim Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden Ahmet Kod adlı M. Z ve Ankara'dan geldiğini öğrendiğim şahıslardı. Bana 'Çok büyük ceza yatarsın, her şeyden haberimiz var. Yasin Hayal'in yerini söyle' dediler. Ben de olaydaki bombayı kendimin hazırladığını, Yasin'in bombayı koyduğunu tüm detaylarıyla anlattım."

Erhan ifadesine göre polislere "Yasin'in eylem sırasında giydiği kanlı pantolonu işinize yarar mı?" diye sordu. Erhan nedenini açıklamasa da bu pantolonu saklamıştı. Oysa Yasin'e, Erbil ile birlikte boş bir araziye götürerek yaktıklarını söylemişti. Erhan, pantolonu polislere getirip verdi. Pantolonu alan polisler, Yasin'i bulmasını istedi. Bunu yaparsa onu koruyacaklarına, yardımcı olacaklarına söz verdiler.

Artık Erhan, polislerin aracının içinde Trabzon sokakların-

da geziyor ve Yasin'in gidebileceği yerlere bakıyorlardı. Erhan ifadesine şöyle devam etti:

"Polisler bana samimiyetimden çok memnun olduklarını, bir hata yaptığımı, bundan sonra bana yardımcı olacaklarını söylediler... Yasin'i bulmak amacıyla İsmail Abi'yi aradım. Orada yoktu. Nizam-ı Alem Ocakları başkanına da diğer ocaklara haber vermesini Yasin'i görürlerse haber vermelerini istedim. Amacım Yasin'in yakalanmasıydı, ancak onu bulamadım."

Erhan, kanlı pantolonun delil olarak kullanılmaması için Ahmet kod adlı M. Z.'ye yalvarıyordu. Kendisinin pantolonu verdiğinin anlaşılmasından korkuyordu.

Erhan'ın bu ifadelerini üniversiteden hocası Hüseyin Tan da doğruluyordu. Hüseyin Tan'ın Dink cinayetinden sonra alınan ve Erhan'ın polislerle buluştuğu günü anlattığı ifadesi şöyleydi:

"Mc Donald's bombalamasından kısa bir süre sonra telefonumdan KTÜ Öğrenci Derneği Başkanı Emre Altuntaş aradı. Bana Erhan'ın bu konuyla ilgisi olduğunu, bu hususu istihbaratçıların bildiğini ve Erhan'a ulaşmak istediklerini söyleyerek istihbarat polislerinin yanında olduğunu konuşmak istediklerini söyledi. Telefonda görüştüğümüz ama yüzünü hiç görmediğim istihbarat polisine telefonda 'Eğer bu eylemi gerçekleştirmiş ise kafasını gözünü kırın' dedim. Onlar da bana Erhan'a ulaşmak istediklerini söylediler. Bunun üzerine ben Erhan'ı arayarak Trabzon'da Meydan Park'ta Emre Altuntaş ile buluşturdum. Ben de yanlarındaydım. Burada Emre, Erhan'a polislerin her şeyi bildiğini, Yasin'in yerini söylemesi halinde kendisine bir şey yapmayacaklarını söyledi... Ayrıca Emre, Erhan'a 'Polisler bu işi senin organize ettiğini, senin başının altından çıktığını biliyorlar' şeklinde konuştu."

Ayrıca Hüseyin Tan'ın ifadesinde daha önce hiç kimsenin

dillendirmediği bir detay vardı. Bunu Erhan da ifadesinde söylememişti. Hüseyin Tan'ın ifadesine göre Emre Altuntaş, Erhan'a, "Yasin yakalandığı takdirde Mc Donald's'a gittiğini, yemek istediğini ancak parası olmadığı için yemek vermemeleri sebebiyle kızarak torbaya topladığı çivi ve malzemelerle eylemi yaptığı şeklinde ifade versin" dedi.

Bu sözler, Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün, Yasin'in babasına söylediği öne sürülen cümleyi akla getiriyordu: "Kısa süre içerisinde Yasin inşallah çıkar, az bir ceza alır, biz de raporlarımızı ona göre düzenleriz. Kendisi de kurtulur." Belki de Emre Altuntaş polislerden aldığı talimatla Yasin'e az ceza alarak kurtulmanın yollarını ulaştırmaya çalışıyordu.

Trabzon'da Meydan Park'taki buluşmanın üçüncü kişisi olduğu öne sürülen Emre Altuntaş ise ifadesinde Erhan ve Hüseyin Tan'ın ifadelerinin yalan olduğunu söylüyordu. Kendisinden sonra ifade verecek istihbaratçı polisleri ve kendini koruyacak şekilde ifade verdi:

"Mc Donald's bombalamasından 2-3 gün sonra sivil polisler okuldaki derneğimize geldi. Bana Erhan Tuncel'i sordular. Derneğimizin üyesi olup olmadığını, ülkücü görüşlere sahip olup olmadığını, tanıyıp tanımadığımı sordular. Ben de derneğimizin faaliyetlerine katılmadığını, üyesi olmadığını, kendisini tanımadığımızı söyledim... Sürekli olarak okulumuzla irtibatlı olan polis memurlarıydılar. Derneğimize gelirler, bizden üniversiteyle ilgili bilgiler alırlardı... Yasin'i bulmaları için Erhan'a ulaşmaları gerektiğini söylediler... Polislerin bize verdiği izlenim Yasin Hayal'in Mc Donald's'ı bombaladığı, Erhan'ın Yasin'e ulaşabileceği, ancak bu işin kendisine sorun yaratabileceği, mağdur olmaması için kendilerine yardımcı olunması şeklindeydi. En azından ben böyle bir izlenime kapıldım. Erhan ile Hüseyin Tan hocanın samimi olduğunu öğrendim. Ama daha sonra Yasin'in yakalandığını öğrenince fazla ilgilenmedim."

Söyledikleri Hüseyin Tan ile tamamen çelişiyordu. Cumhuriyet savcısı Tan'ın ifadesini okudu. Emre bu ifadede anlatıldığı gibi Meydan Park'a gitmediğini, polislerin Erhan'ın saldırıdaki rolünü bildiği ya da Yasin'in yakalanması halinde vereceği ifade konusunda kesinlikle konuşmadığını söyledi. Hatta ifadesinde Erhan'ı hiç tanımadığını ve görmediğini vurguluyordu. Belki rastlantı ama Emre ismi Erhan'ın ev arkadaşı Tuncay Uzundal'ın Dink cinayetinden sonra cezaevinde savcılara verdiği ifadede geçiyordu. Tuncay, Erhan'ın Emre isimli bir istihbaratçı ile görüştüğünü anlatıyordu.

Erhan'ı polis muhbiri yapan Ahmet Kod adlı M. Z. ise aynı olayı 'suça karışan kişinin muhbir yapılmayacağı' yönündeki kural ve kanunları çiğnemediği yönünde ifade vermişti.

İstihbarat polisi ifadesinde, Erhan'ın söylediklerinin aksine Mc Donald's bombalamasındaki rolünü bilmediğini anlatıyordu.

M. Z. Dink cinayetinden sonra alınan ifadesinde şunları söyledi:

"Mc Donald's bombalamasından sonra eylemi gerçekleştiren şahsın kaçarken montunu ve kasketini olay yerinden uzak bir mıntıkaya atarak kaçtığını tespit ettik. Bir tanık Yasin Hayal'i yaralı bir şekilde kaçarken gördüğünü beyan etti. Bunun üzerine Yasin Hayal'in çevresini araştırmaya başladık. Ancak çevresinde bulunan kişiler, genelde uyuşturucu kullanan ve suça karışmış insanlar olduğunu gördük. Erhan Tuncel isimli üniversitede okuyan bir şahsın da Yasin ile irtibatlı olduğunu belirledim. İstihbarati çalışma olarak Yasin'e ulaşmanın en kolay yolu çevresinde en akıllı insan olarak değerlendirdiğimiz ve en sağlıklı bilgi alabileceğimiz şahıs olarak belirledim. Ancak Erhan üniversitede okuduğu için bu olayla irtibatlı olabileceğini o an için hiç düşünmedim.

Aynı zamanda üniversite bölgesine baktığım için üniversite Öğrenci Derneği Başkanı Emre isimli şahısla irtibat kurarak ve kendisine durumu hiç sezdirmeden Erhan isimli şahısla irtibat kur-

mak istediğimi söyledim. Buradaki amacım eğer polis olarak görüşürsem Erhan bana güvenmeyebilirdi. Ben de bunun için üçüncü bir şahsın devreye girmesinin iyi olacağını düşündüm. Emre daha sonra beni telefonla arayarak şahsı bana göndereceğini söyledi. (M. Z.'nin ifadesiyle Emre Altuntaş'ın ifadesi de bu konuda çelişiyordu. Emre, ifadesinde bunu kabul etmemişti.) Bu arada Erhan mı beni yoksa ben mi Erhan'ı aradım hatırlamıyorum. Erhan'la Trabzon merkezdeki meydanda buluştuk. Emre buluşmamızda yoktu. O tarihten sonra da Emre ile hiçbir görüşmemiz olmadı."

M. Z.'nin ifadelerine göre Erhan, meydandan kalkarak park halindeki beyaz bir Renault otomobile bindi. Otomobilin içinde bir istihbarat polisi daha vardı. Çevre yolunda ilerlerken Erhan'a sorular soruyorlardı. M. Z.'nin ifadesine göre Erhan, olayı sadece başkalarından duyduğunu söylüyordu. M. Z. ifadesine şöyle devam etti:

"Yasin Hayal'in böyle bir eylem yapacağını sürekli söylediğini anlattı. 'Yakında öğrenci evleri var. Oraya gitmiş olabilir' şeklinde yüzeysel bilgiler veriyordu. Bizim amacımız Erhan vasıtasıyla Yasin Hayal'i yakalamaktı. Erhan'ın bu suça iştirak ettiğini hiç düşünmedik. Zaten bunu düşünseydik ve bu hususta herhangi bir delil elde etseydik Erhan hakkında hiç tereddütsüz işlem yapardık. Bu sırada Erhan çok duygusallaştı. Bize kendisine müsaade vermemiz halinde olayı detaylıca araştırıp bulunabileceği evleri kontrol edip bilgi vereceğini söyledi. Bu durum üzerine araçla emniyet müdürlüğünün yakınlarına geldim. Ben emniyete giderek üstlerime durum hakkında bilgi verdim. Bana verilen talimat Erhan'ı kontrollü bir şekilde bırakarak takip edilmesi yönündeydi."

M.Z.'nin ifadesine göre; iki polis kısa süre sonra tekrar Erhan'ı bıraktıkları Pelitli Beldesi'ne döndüler. Erhan'ı bu kez uzaktan takip ediyorlardı. Onların kontrolünü sağlayan başka

bir ekip peşlerindeydi.

Bir saat geçtikten sonra M. Z.'nin telefonunu arayan Erhan'dı. Erhan elinde bir poşet ile Pelitli'nin ıssız bir yerindeki buluşma noktasına geldi. Bu anı M. Z. ifadesinde anlattı:

"Erhan ile buluştuğumuzda, Yasin'in baktığı yerlerde olmadığını oradan ayrıldığını, polisin öğrenci evlerini basması nedeniyle öğrenci evlerinde olamayacağını söyledi."

Bu ifadeye göre Erhan, Yasin'in saklandığı yerden ayrıldığını söylüyordu. Ancak Mc Donald's davasında Yasin'i Trabzon'da evde saklayanlarla ilgili yapılmış bir işlem yoktu.

Erhan, bu buluşma yerine geldiğinde bir poşeti M. Z.'ye uzattı. İçinde paçası kanlı bir pantolon vardı. M. Z. ifadesinde bu pantolonu merkeze götürüp bıraktıktan sonra Pelitli'ye geri geldiğini anlatıyordu. Ancak Erhan'ın bu pantolonu nereden bulduğunu sormaması ve halen Erhan'ın Mc Donald's bombalamasına karıştığını düşünmemesi pek inandırıcı değildi.

Bu sırada Yasin, İstanbul'da Hüseyin Özçiçek'in evinde yakalandı ve Trabzon'a getirildi. M. Z. yaptıkları incelemeler sonucunda Yasin'in çevresindeki kişilerin de bu tip olaylara karışabileceklerini düşünerek Erhan'ı kullanmaya karar verdiklerini anlattı.

Yasin, 30 Ekim 2004 tarihinde yakalanarak Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne getirildiğinde Erhan polis muhbiriydi. Yasin'in ifadesinde kendisinden bahsetmediği ya da bahsettirilmediğini öğrenecek kadar teşkilatın içindeydi.

Erhan'ın Mc Donald's bombalamasıyla ilgili verdiği bilgiler de gizlenmişti. Erhan Tuncel'in, Dink cinayetinden sonra verdiği ifadelere göre polis aslında her şeyi biliyordu. Polis, bombayı Erhan'ın hazırladığını, Yasin'in saldırıdan sonra saklandığı evleri, Yasin'e yardım edenleri öğrenmişti. Ama Yasin'i koruyacağı sözünü babası Bahattin Hayal'e veren Trabzon Terörle Mücadele Müdürü Yahya Öztürk'ün imzalayarak mahkemeye gönderdiği evraklarda bu bilgiler yoktu.

Erhan Tuncel'in, istihbarat polislerine verdiği Yasin Hayal'in kanlı pantolonu da Mc Donald's bombalaması davasının delilleri arasında yoktu. Mc Donald's bombalamasının birçok yönü karanlıkta bırakılmıştı. Erhan başta olmak üzere saldırıya katılan ve suçlulara yardım edenler yargı karşısına çıkarılmamıştı.

KOD ADI: MEHMET KURT

Yasin tutuklandıktan sonra M. Z. ile sık sık buluştuklarını söyleyen Erhan, polis muhbiri yapılmasını şöyle anlattı:

"Bana 'Bundan sonra sen bir devlet görevlisisin, kontrolümüz altındasın. Aileni araştırdık. Temiz bir Türk genci olduğunu tespit ettik. Bundan sonra seni illegal olan hiçbir işte görmek istemiyoruz. Sadece gözlemci olarak kal, her konuda bize haber vereceksin. Okulu bitirsen de bizimle olacaksın, sürekli kitap okuyacaksın, Yasin gibi gençlerin olmaması için mücadele edeceksin' dedi."

Erhan'a kendi el yazısıyla bir özgeçmiş yazmasını söyledi. M. Z., Erhan'a kod ismini de söyledi: 'Mehmet Kurt.' Bu milliyetçi gencin çok hoşuna gidecek bir isimdi. Artık onun için 'Kurt'lar Vadisi gerçekti. M. Z. irtibat kurmak için Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün telefon numarasını verdi. Bu numarayı aradığında "Ben Yurtiçi Kargo'dan Mehmet Kurt, Ahmet ile görüşebilir miyim?" diyecek ve İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne bağlanacaktı.

Erhan'ın ifadesine göre polis, bombalama eylemini planlayan, bombaları yapan Erhan'a "Sen temiz bir Türk gencisin" diyordu. Yasin'i o yönlendirmişti ama "Yasin gibi gençler olmaması için mücadele edeceksin" demişti.

M. Z. de Erhan'ı polis muhbiri yapma sürecini benzer biçimde anlattı:

"Erhan'ı elemanlık sürecine hazırlamaya başladık. Önceki verdiği bilgilerin doğru olup olmadığının teyidini yapmaya çalıştık. Erhan hakkında bilgiler topladık. Herhangi bir suçla iltisağının olup olmadığını anlamak için dava dosyasındaki ifadeleri tek tek inceledim. Erhan ile ilgili herhangi bir istinaf olup olmadığını araştırdım ve sonuçta olumsuz bir durum tespit edemeyince İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne bir rapor sundum. İlk önce deneme safhasında çalıştırmaya başladık ve bu sırada İstihbarat Daire Başkanlığı'ndan da bu elemanı çalıştırabileceğimize dair rapor geldi.

Ben Erhan'a bundan sonra birlikte çalışacağımızı bize çevresinde tanık olduğu suç işlemeye çalışan şahıs ve olaylar ile ilgili bilgi vermesi gerektiğini, hiçbir suçun içinde ve çevresinde olmamasını, öğrencilik hayatına aynı şekilde devam etmesini söyledim. Bu tür söylemleri her görüşmemizde kendisine tekrarladım. Erhan'ın bulunduğu siyasal yapı içerisindeki konumu, gerekse okuldaki çalışmalarını ve öncelikle Yasin ve bağlantılı olabileceği grubuyla ilgili bilgiler almaya çalıştık."

M. Z.'nin ifadelerine göre Erhan, Yasin cezaevinden çıkıncaya kadar farklı konularda bilgiler taşıyordu. Polis, bu bilgileri farklı kanallardan teyit etmeye çalışıyor ve değerlendiriyordu. Önemli ve gerçek gördükleri bilgileri üstlerine rapor ediyorlardı.

Erhan, İstihbarat Çalışma Yönergesi'nde belirtilen haber elemanı kategorileri içinde en alttaydı. Bu yönergeye göre en üst noktadaki haber elemanları A kategorisinde değerlendiriliyor, bunu B ve C kategorileri takip ediyordu. Son kategori ise 'mutemet'ti. M. Z.'nin ifadesine göre Erhan, mutemet kategorisindeydi.

Dink cinayetinin ardından polis muhbiri olmasının ortaya çıkmasıyla Türkiye'yi sarsacak olan Erhan Tuncel, artık iki haftada bir perşembe günleri polislerle buluşuyordu. M. Z. bazen yanında farklı polislerle geliyordu. Polis otomobilinde şehir içinde seyir halindeyken Erhan'a yeni bilgiler olup olma-

dığını soruyorlardı. Erhan da duyduğu her şeyi anlatıyordu.

Erhan'ın ifadelerine göre bu süre içerisinde getirdiği istihbaratlar, polislerin hoşuna gitmiyordu. Erhan, "Bu dönemde Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü yetkilileri ile görüşmelerim devam ediyordu. Ancak vermiş olduğum bilgilerden tatmin olmuyorlardı. Benim vermiş olduğum bilgileri analiz etmemden ve yorum yapmamdan rahatsız oluyorlardı." Erhan'ın derin devlete merakını ve sürekli komplo teorilerinden bahsetmesini arkadaşları temel özelliği olarak zaten ifade etmişti. Anlaşılan bu özelliğinden polis de rahatsız olmuştu. Erhan'ın istihbarat muhbiri yapıldığı dönem, daha sonra İstihbarat Daire Başkanı olacak Ramazan Akyürek, Trabzon Emniyet Müdürü'ydü.

Bu süre içerisinde Erhan sürekli Yasin'in duruşma günleri, adliyeye gidiyor, ancak duruşma salonuna girmiyordu. Onun bu tavrı Yasin'in babasının da dikkatini çekmişti. Bahattin Hayal, adliye kapılarındaki Erhan'lı günlerini ifadesinde şöyle anlatacaktı:

> "... Duruşmalarda Erhan'ı mahkeme koridorunda görürdüm. Hal hatır sorduk birbirimize ama hiçbir duruşmada duruşma salonuna girmedi. Bir keresinde evime geldi ve hal hatır sordu, maddi yardım yapma imkanı olsa yardım etmek istediğini ancak öğrenci olduğu için kendisinin de imkanlarının kısıtlı olduğunu söyledi. Ben kendisinden herhangi bir yardım talep etmedim ve yardım almadım."

Anne Huri Hayal de Erhan'ın sürekli evlerinin önüne gelip bir ihtiyaçlarının olup olmadığını sorduğunu, kendisini teselli etmeye çalıştığını ifadesinde anlatacaktı.

Erhan, duruşma salonuna hiç girmedi. Yasin onu hep adliyenin dışında beklerken görüyordu. Uzaktan selamlaşıyorlardı. Oysa davanın açıldığı Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, Erhan'ın ifade vermek amacıyla duruşmaya getirilmesine karar vermişti. Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, 8 Aralık tarihinde

düzenlediği duruşma tensip tutanağında, polise ifade veren tanıkların polis zoruyla duruşmada hazır bulunmalarını istedi. Bu kişiler arasında patlama sırasında meydanda bulunan Mehmet Hayal ve İsmet Korkmaz'ın yanı sıra, Tuncel ile ev arkadaşları Seyfi Yarımbaş ve Ekrem Furat da vardı. Bir sonraki duruşmaya Mehmet Hayal ve İsmet Korkmaz geldi. Ancak Erhan ile ev arkadaşları gelmemişti. Oysa polis zoruyla getirilmeleri kararı vardı. Buna rağmen mahkeme heyeti bir dahaki duruşmaya Erhan ve iki arkadaşının getirilmesini istemedi. Polis zoruyla getirilmesi kararının neden uygulanmadığı, dava dosyasında yoktu. Ama Erhan Tuncel, her duruşmada adliyenin önünde beklemeye devam ediyordu.

CEZAEVİNDEKİ YASİN'E BBP'DEN PARA YARDIMI

Saldırının bütün aşamalarında adı geçen BBP, cezaevine girdiği günlerde de Yasin'in yanındaydı. BBP'nin önemli isimlerinden, daha sonra Trabzon İl Başkanı olarak partide görev yapacak Yaşar Cihan, Yasin Hayal'e para yardımı yaptı. Yasin'in babasına, cezaevindeki oğluna vermesi için 1000 YTL verdi. Dink cinayetinden sonra bu kişiye neden para yardımı yaptığını şöyle anlatacaktı:

"Benim bu eylemle hiçbir ilgim yoktur. Eylemin yapılış zamanı, Yasin'in cezaevine giriş zamanı ve mahkeme süreci, diğer avukatlık durumunu, mahkeme sonunda ne kadar ceza aldığını bilmem. Ancak cezaevinde olduğu dönem şu an isimlerini hatırlayamadığım partili birileri, 'Yasin'in ailesinin maddi durumunun iyi olmadığını benden yardım istemeye geleceğini söylediler. Ben de o zaman partide resmi görevde değildim. Eski il başkanı olduğumdan dolayı ve o zaman diliminde maddi durumum çok iyiydi, 'Olur' dedim. Zaten birtakım fakir ve zaruret içerisinde olan ailelere maddi yardım yapmaktaydım. Hatta birkaç ay öncede 'Spastik Engelliler Okulu'na 30 milyar TL yardım yapmış-

tım. Yasin'in babasını da ilk defa benden yardım almaya geldiğinde tanıdım. Yanında Halis Egemen vardı (BBP Merkez Karar Yürütme Kurulu [MKYK] Üyesi). Kendisine 1 milyar TL civarında para yardımında bulundum."

Yasin, Dink cinayeti sonrası cezaevinden yazdığı mektupta Mc Donald's bombalaması öncesinde Erhan'ın kendisine, "Yakalanıp cezaevine girersen ben BBP kanalıyla sana aylık para bağlayacağım. Hiç endişe etme" dediğini yazmıştı.

Yasin Hayal, Dink cinayetinden sonra verdiği ifadede BBP MKYK üyesi Halis Egemen ve kardeşi Yasin Egemen'in kendisine gıda ve giysi yardımlarında bulunduğunu söyledi. Yasin, MC Donald's bombalamasından sonra avukat masraflarının da BBP tarafından karşılandığını anlattı.

Erhan Tuncel'in yakın arkadaşlarından karanlık işlerinin olduğu öne sürülen ve Dink cinayetinden sonra adı sık bir şekilde anılacak Salih Hacısalihoğlu da ifadesinde, Halis Egemen'in Yasin Hayal'e yaptığı yardımlardan bahsediyordu. Hacısalihoğlu'nun ifadesi şöyle:

"Halis Egemen konfeksiyoncu, aynı zamanda BBP İl Genel Encümen adayı olan Maraş Caddesi'nde kırtasiyecinin oğlu Hüseyin bana Halis Egemen'in, Dink cinayetinin ardından Erhan'ın yakalanmasından dolayı avukat tutmamız lazım olduğunu söyledi. Daha önceden Mc Donald's'a bomba atan Yasin'in avukat masraflarını ve ihtiyaçlarını karşılayan, aynı zamanda Yasin, cezaevinden çıkarken eşi Yasemin Egemen ile beraber arabayla almıştır."

Bu iddialara göre; Halis Egemen, Yasin ile cezaevindeyken yakından ilgilenmişti. Hrant Dink cinayetinden sonra gözaltına alınan ve üç gün sorgulandıktan sonra serbest bırakılan Halis Egemen'e polis önce Yasin'in ifadesini okudu. Egemen, Yasin'e giyecek yardımı yaptığını kabul ederek şunları söyledi:

"Ben 2004 yılında konfeksiyon mağazamı kapattıktan sonra elimde kalan bazı giyecek mallarımı fakir ve ihtiyacı olan ailelere dağıttım. Yasin'in ailesi de ihtiyaçlı olduğu için amcası ve arkadaşım olan ve aynı zamanda partimizin üyesi Ali Hayal'den Yasin'in babasının maddi durumunun iyi olmadığını öğrendikten sonra bütün fakir insanlara gönderdiğim gibi bu aileye de bir iki giyecek eşyası gönderdiğimi hatırlıyorum. Bunları direkt Yasin'e göndermiş değilim. Gönderdiğim giyim eşyasını da babasının giydiğini biliyorum."

Daha sonra polis, Salih Hacısalihoğlu'nun ifadesini okudu. Bu ifade hakkında diyeceklerini sordu. Halis Egemen şöyle yanıtladı:

"Ben kimseye 'Avukat tutun' demedim. Kırtasiyecinin oğlu Hüseyin adında birini tanımıyorum. Yasin cezaevinden tahliye olacağı gün babası bana gelerek 'Beraber Yasin'i cezaevinden alabilir miyiz, bir iki nasihatte bulunursun' dedi. Bunun üzerine ailesiyle beraber Yasin'i cezaevinden alıp, babasının evine getirdik. Ben de burada ailesinin yanında 'Yaptığının yanlış olduğunu, bu olayda başta ailesi olmak üzere birçok kişinin mağdur olduğunu, böyle ve buna benzer bir olayın olmaması gerektiğini' söyledim. Yaklaşık yarım saat daha oturduktan sonra eşim Yasemin ile beraber oradan ayrıldım. Eşimi götürmemin sebebi ise bir aile ortamı oluşturmaktı. Ben Yasin'in avukat masraflarını karşılamadım."

'Cezai ehliyeti yoktur' raporu için İstanbul'a

Yasin, BBP'den aldığı yardımlarla Trabzon E Tipi Cezaevi'nde rahat ediyordu. Ancak yine de kurtulma planları vardı. Bunun için 'cezai ehliyeti yok' raporu almanın peşine düştü. Antisosyal kişilik bozukluğu nedeniyle bir süre cezaevinde müşahede kısmında tek başına kaldı. Daha sonra mahkeme kararıyla cezai ehliyetinin olup olmadığının anlaşılması

için İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan rapor almak amacıyla 9 Mayıs 2005 tarihinde İstanbul'a gönderildi. Buradan Bayrampaşa Cezaevi'ne yerleştirilen Yasin, 27 Haziran 2005 tarihinde Adli Tıp Kurumu Gözlem İhtisas Dairesi'ne gönderildi. Burada 01 Temmuz 2005 gününe kadar müşahede altında tutuldu. Koğuşunu hırsızlık suçlamasıyla yargılanan ve aynı amaçla orada bulunan yaşıtı Ahmet Kaçar ile paylaşıyordu. Raporun sonucu Yasin'in istediği gibi olmadı. Mahkemeye gönderilen evrakta Yasin'in cezai ehliyetinin tam olduğu vurgulanıyordu.

Ancak Dink cinayeti davasında Adli Tıp Kurumu'na gönderilmeyi bekleyen Yasin Hayal'in Bayrampaşa Cezaevi'nde dört ay boyunca kimlerle kaldığı yoktu. Sadece Yasin, Bayrampaşa cezaevinde İBDA-C militanlarıyla tanıştığını cezaevinden çıktıktan sonra Alperen Ocakları'ndan arkadaşı Hakkı Bahadır Cihan'a anlatacaktı. BBP Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan'ın oğlu Hakkı Bahadır Cihan, Dink cinayetinden sonra gözaltında bulunduğu İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde şunları söyledi:

> "Bombalama eyleminden dolayı cezaevinde yatarken İstanbul iline götürüldüğünü burada cezaevinde İBDA-C militanlarıyla tanıştığını ve bu şahıslar ile sohbet etme imkânı bulduğunu, bu örgüt mensuplarının fikirlerini benimsediğini, bu örgüt üyelerinden çok etkilendiğini beyan ederek 'bunlar adam gibi adam' şeklinde beyanda bulundu."

Yasin Hayal, cezai ehliyeti olmadığı yönünde rapor alamadıktan sonra 01 Eylül 2005 tarihinde Trabzon E Tipi Kapalı Cezaevi'ne geri getirildi. 13 gün sonra duruşması vardı.

YASİN KAHRAMAN GİBİ KARŞILANIYOR

13 Eylül 2005 tarihinde Yasin tekrar sanık sandalyesindeydi.

Duruşmanın öncesinde Yasin Hayal, jandarmaların arasında beklerken hiçbir duruşmasını kaçırmayan İrfan Özkan yanına yaklaştı. Özkan, Dink cinayetinden sonraki ifadesinde aralarında geçen diyaloğu şöyle anlatacaktı:

"Bir fırsatını bulup Yasin'e yaklaştım. Sen cezaevinde yatıyorsun, Erhan özgür geziyor. Bu duruşmada serbest kalmazsan Erhan'ı okuyacağım, yani polise anlatacağım' dedim. O da bana 'Kesinlikle böyle bir şey yapma' dedi."

Bu duruşmanın sonunda hâkim, "Karar" dedi, duruşma salonundakiler ayağa kalktı. Mahkeme heyeti, oybirliğiyle Yasin Hayal'in tahliyesine karar verdi. Bombalı eylem yapan ve 6 kişiyi yaralayan bir kişinin 11 ayda tahliye olmasını kimse beklemiyordu. Ama dava, başından itibaren Yasin'in lehine gelişmişti. Mahkemenin elindeki delil ve ifade evrakları, Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk imzasını taşıyordu.

Eylemi planlayan Erhan Tuncel ve eylemden sonra Yasin'e yardım edenler karanlıkta kalmıştı. Aslında terörle mücadele şube müdürlüklerinin yürüttüğü soruşturmalarda dava dosyaları özel yetkili savcılara veriliyordu. Özellikle bombalı saldırılar, özel yetkili savcılar tarafından inceleniyor, örgüt bağlantıları yine bu savcılar tarafından araştırılıyordu. Türkiye genelindeki bu uygulamanın aksine Yasin Hayal'in saldırısı 'terör suçu' olarak değerlendirilmedi. Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, normalde terör ve örgüt suçlarına bakan Erzurum Başsavcılığı'na göndermesi gereken fezlekeyi, Trabzon Başsavcılığı'na gönderdi. Trabzon Başsavcılığı da eylemi adli vaka olarak değerlendirdi.

Üstelik bombalı saldırıda yaralananların hepsi şikâyetlerini geri almıştı. Şikâyetlerini neden geri aldıklarını, bir tehdit altında olup olmadıklarını sormak sorumluların aklına Dink cinayetinden sonra geldi. Polisler, Mc Donald's bombalamasının mağdurlarının kapısını çaldı. Mağdurların Türkiye'yi

sarsan cinayeti işleyenlerin, daha önce kendilerine baskı yaptığını söylemesini kimse beklemiyordu.

Sabah gazetesinin 5 şubat 2007 tarihli sayısındaki habere göre yaralılardan Merve Serdar'ın annesi Zehra Serdar şöyle diyordu:

"Birkaç gün önce polis gelip bize Hayal ya da başkalarından şikâyetçi olmamamız için baskı görüp görmediğimizi sordu. 'Benim oğlum da yanlış yapabilir' diye düşündüm ve şikâyetçi olmadık. Kızım aylarca olay yerinin önünden geçemedi. Hâlâ bacağında onlarca çivi izi var."

Yaralanan ve iki gün hastanede yatan Özlem Araz'ın annesi Meryem Araz ise ifadesinde 'şikâyetçi olmamaları için birilerinin geldiğinin ipucunu veriyordu:

"Şikâyetçi olmadım çünkü çocuğumun önüne çıkarlar, bir şey yaparlar diye endişe ettim. Kızımın hastane masraflarını üstleneceklerini söylediler ama yapmadılar."

13 Eylül 2005 günü kürsüdeki mahkeme heyeti, önceki duruşmalardan farklıydı. Heyetin başkanı, daha önce Yasin'in yargılanmasında yer alan bir hâkimdi. Ancak diğer iki hâkim değişmişti. Üstelik bu hâkimlerden biri ticaret mahkemesi üyesi, diğeri icra hâkimiydi. Ağır ceza dosyaları konusunda deneyimsizdiler. Ağır ceza mahkemesinden hâkimlerin, diğer ağır ceza mahkemesindeki izinli hâkimlerin yerini geçici olarak doldurması gerekiyordu. Bunun uygulanmadığı zamanlar ise ağır ceza mahkemeleri konusunda deneyimsiz olan hâkimler, heyette bulunduğunda 'tahliye ve hüküm' gibi kararlara imza atmıyorlardı. Bu kararı davaya sürekli bakan ve sanıkların duruşmadaki hallerini bilen heyete bırakıyorlardı. Ama Yasin Hayal'in davasında ticaret mahkemesi üyesi hâkim, icra hâkimi ve heyet başkanı, tahliye kararını oybirliğiyle verdi.

Savcı ise Yasin'in tutukluluğunun devam etmesini istemişti. Hayal'in tahliyesinde, Yargıtay'ın 2001 tarihli 'kolay bulunan malzemelerle, bireysel olarak bomba yapanlar, bomba imal etmiş sayılmaz' şeklindeki bir kararı göz önünde bulunduruldu. Böylece örgüt ya da çete kapsamında değerlendirilmeyen bombalama eylemi 'bireysel bir eylem' olarak kabul edildi. Hâkim gerekçeleri sıraladıktan sonra, "Sanığın tahliyesine..." dedi. Artık Yasin özgürdü. Cezaevine döndüğünde eşyalarını topladı. Cezaevinin kapısından çıktığında kapıda ailesi ve BBP MKYK üyesi Halis Egemen ile eşi bekliyordu.

Yasin mahallesinde bir kahraman gibi karşılandı. Artık çevresinde çok daha fazla genç vardı. Cebinden Çeçen lider Şamil Basayev'in resmini çıkarıp, gençlere gösteriyor, Çeçenler ile Rusların savaşını anlatıyordu. Usame Bin Ladin'i öven konuşmalar da yapıyordu. Bu manzaraya tanık olanlardan biri çocukluğundan beri mahalleden arkadaşı olan Mikdat Kot'tu. İfadesine göre bir kafede otururken cep telefonu çaldı. Arayan Yasin'di. Devamını şöyle anlattı:

"Yasin, 'Ben cezaevinden çıktım, Pelitli'deyim. Gel görüşelim' dedi. Yanına gittim. Pelitli Meydanı'nda yanında 20-30 kişi vardı. Gülerek bana, 'Beni televizyon'da gördün mü? Mc Donald's'ı bombaladım, hoşuna gitti mi?' şeklinde sorular sordu... Daha sonraki görüşmelerimizden birinde neden Mc Donald's'ı bombaladığını sordum. Bana 'Biz dediğimizi yaparız, onlar hak ettiler' dedi."

Yine Pelitli'den arkadaşı olan Engin Yılmaz da ifadesinde Yasin'in cezaevinden çıktıktan sonraki saygınlığındaki artışa dikkat çekiyordu:

"Bu patlamadan sonra Yasin, halk arasında biraz daha sevilmeye, tanınmaya ve korkulmaya başlandı. Mahalledeki gençler Yasin'i bir halk kahramanı olarak görüyorlardı... Ramazan ayı olmasına karşın Mc Donald's'ta bir parti varmış ve Yasin Mc Do-

nald's eylemini o gün gerçekleştirmişti. Bu da onu biraz daha sevilen biri yapmıştı."

Düğünlerde ve restoranlarda kemençe çalan Tuncay Gargar, yerel televizyon kanalları ve radyolarda katıldığı programlarda mutlaka Yasin'i övüyor, onun için bir şarkı çaldığını söylüyordu. Oysa bu kişi defalarca Yasin'den dayak yemişti.

Yasin, cezaevinden sonra futbola geri döndüğünde Pelitlispor'da "bombacıyla artık daha güçlüyüz" sloganıyla karşılanmıştı. Kulübün internet sitesinde bu slogan yer alıyordu. Yasin'in mahalledeki lakabı da "Bombacı" olmuştu ve Yasin, lakabından çok memnundu. Sanal alemdeki takma adı artık "Bombacı"ydı.

Mc Donald's eylemiyle ilgili kamuoyu yoklamalarını da ihmal etmiyordu. Cezaevinden çıktıktan sonra tekrar simit satmaya başlamıştı. Muhammed İskender'in okuduğu Ahmet Can Bali Lisesi'nin önünde bekliyordu. Muhammed'in anlatımlarına göre okulun çocuklarını çevresinde topluyor, Mc Donald's bombalamasıyla ilgili "Nasıl iyi yaptım mı?" diye soruyordu. Çocukların çoğunluğu da onu desteklemişti. Mikdat Kot'da ifadesinde, "Yasin yoldan geçen çocukları bile durdurup Mc Donald's eylemi hakkında ne düşündüklerini soruyordu. Hatta babalarının eylemle ilgili ne söylediğini anlatmalarını istiyordu" diye konuştu.

Mc Donald's bombalaması ayrıca isminin önünde bir unvan olmuştu. Yanındaki insanlar onu başkalarıyla "Mc Donald's'ı bombalayan milliyetçi" diyerek tanıştırıyordu. Bir gün otelinde ziyaret ettiği Salih Hacısalihoğlu, iki Arap iş ortağına onu, "Yasin, Mc Donald's'ı ramazan ayında yemek yendiği için bombaladı. Çok milliyetçi ve iyi bir insandır" diyerek tanıttı.

Yasin'den yeni eylem sözleri...

Yasin, 'kahraman' gibi karşılandıktan sonra 'yeni eylem vaatleri' vardı. Daha önce mahalledeki hemen herkese bom-

balama eylemini yapacağından bahseden Yasin, artık daha büyük eylemler yapacağını anlatıyordu. Engin Yılmaz ile bir arkadaşlarının düğününde otururken İstanbul'daki HSBC Bankası ve Rus Konsolosluğu'nu bombalayarak tarihi değiştireceğinden bahsetti. Ayrıca başka bir gün Yasin'in kendisine söylediklerini Engin ifadesinde şöyle anlatıyordu:

"2005 Eylül ayında Mc Donald's bombalamasından dolayı Yasin, cezaevinden çıktığında ben de geçmiş olsun demek için mahallesine ziyarete gittiğimde mahalle arkadaşları olan Mithat, Tayfun, Mehmet ile yaptığı eylem hakkında konuşmaya başladık... Yasin, bu dönemde İsrail'in Filistin halkına zulüm yaptığını ve kendisinin cihada başladığını, eylem yapmaya devam edeceğini, Türklüğe karşı olanlara cihat açtığını ve kapısının herkese açık olduğunu söylüyordu."

Yasin, mahallede bir grup kurarak Filistin'e gideceğini ve orada Müslümanlar için savaşacağını da söylüyordu.

Arkadaşı Ahmet İskender'e ise ABD Başkanı Bush'u öldüreceğini uzun uzun anlatmıştı. Bir başka arkadaşına KTÜ'nün de hedefleri arasında olduğunu söyledi. Mc Donald's bombalamasından sonra etrafında artan kalabalıkla artık yapmayı tasarladığı eylemlerden başka hiçbir şey konuşmaz olmuştu. Fenerbahçeli futbolcu Servet Çetin'i bile kötü oynadığı için öldüreceğini anlatmıştı. Onun ağzından düşürmediği 'öldüreceğim' sözü artık alay konusu olmaya başlamıştı. Dink cinayetinden sonra ifade veren hemen bütün tanıdıklarının Yasin'in yapacağı eylemler konusundaki sözlerini anlatacağı bir tanıklığı vardı.

Artık en dikkat çekici olan Yasin'in cezaevinden çıktıktan sonra Ermenilere duyduğu nefreti çok sık tekrarlıyor olmasıydı. İstihbarat polisi M. Z. ifadesinde, şöyle anlattı:

"Yasin cezaevinden çıktığında belirli kesimler kahraman olarak karşıladı. Yasin cezaevinden çıktıktan sonra daha büyük bir ey-

lem yapacağı yönünde ve özellikle cezaevinde bulunduğu dönem içerisinde Ermenilere karşı büyük kin ve nefret duyduğunu belirterek çevrede konuşmaya başladığını duyduk."

YASİN, ARTIK REİS

Cezaevinden çıktıktan sonra Yasin, mahallede olduğu gibi BBP ve Alperen Ocakları'nda da kahraman gibi karşılanmıştı. Daha önceden BBP ve Alperen Ocakları'nın getir götür işlerini, çaycılığını yapmıştı. Genellikle toplantılara katılmadığını ve toplantılarda neler konuşulduğunu bilmediğini ifadelerinde anlatıyordu. Ancak Mc Donald's bombalamasından sonra partide de daha aktif ve sözü dinlenen bir pozisyona ulaşmıştı. Artık Yasin'e de 'Reis' diyerek hitap ediyorlardı. Bu, onun ulaşmak istediği mertebeydi. İstihbarat Polisi M. Z. Dink cinayetinden sonraki ifadesinde, "Yasin cezaevinden çıktıktan sonra belirli kesimler tarafından kahraman olarak karşılandı" derken 'belirli kesimler' diyerek gösterdiği adres ortadaydı.

Alperen Ocakları, bir dönem kapatılmış, Yasin'in cezaevinde olduğu dönemde Erhan ve arkadaşları tarafından tekrar açılmıştı. Yasin, cezaevinden çıktıktan sonra BBP'de ve Alperen Ocakları'nda görev almaya, eylemlere katılmaya devam ediyordu. BBP'nin MKYK Üyesi Halis Egemen'le yakındı. Yasin'in arkadaşlarından ve Alperen Ocakları'nın bildik siması Ömürhan Yılmaz, "Yasin'i 2005 yılı sonlarında (Yasin cezaevinden çıktıktan hemen sonra) Alperen Ocakları'na yeni bir arsa ararken Halis Egemen ile birlikte gördüm" diyordu.

Cezaevinden çıktıktan sonra yaptığı ilk işlerden biri BBP Trabzon İl Başkanı ve kendisine cezaevindeyken para gönderen Yaşar Cihan'ın elini öpmek olmuştu.

1980 öncesinin ülkücülerinden Yaşar Cihan, ticaretle uğraşıyordu. İfadesinde Yasin Hayal hakkında şunları söyledi:

"Yasin Hayal'i ise 2001 yıllarında Alperen Ocakları'ndan tanırım. Kendisi gelir oturur çay içerdi. Yasin'in kavgacı bir yapısı vardı. Daha sonradan onun kontrol edilemeyeceğini düşünerek hep ondan uzak durdum ve onu kendimden uzak tuttum. Kimlerle oturup kalktığını bilmiyorum. Cezaevinden çıktıktan sonra tek başına şirketime, yanıma geldi. Elimi öptü. Ben de kendisine nasihat ettim. Kızdım. Bir daha böyle bir şeyi yapmamasını tavsiye ettim. Daha sonra gitti. Özel olarak hiç bir araya gelmedik. Yolda karşılaştığımızda ondan yaşça büyük olduğumdan saygısını gösterirdi."

Yasin Hayal'in cezaevinden çıktıktan sonra elini öpmesini ise şöyle açıkladı:

"Ben Yasin'in, Erhan Tuncel'in ve Trabzon'da bulunan teşkilatçı gençlerin bir ağabeyiyim, bir babasıyım. Beni sayarlar. Yani Trabzon'da bir ağırlığım vardır. Bu herkes tarafından bilinir."

Yasin, Yaşar Cihan'ın oğlu Hakkı Bahadır Cihan'ı ziyarete, Alperen Ocakları'ndan arkadaşlarıyla birlikte gitmişti. Yanında olanların bazıları Mc Donald's olayında çok yakınında olanlardı; Erhan Tuncel, Ersin Öztürk, Mustafa Öztürk ve Erbil Susaman. Diğer arkadaşları ayrılırken Yasin, Hakkı Bahadır Cihan'ın Trabzon merkezdeki ofisinde kalmıştı. Hakkı Bahadır Cihan ifadesine göre; Yasin'e artık eylemler yapmaktan vazgeçmesini, evlenmesini, hayatını düzene sokmasını söylemişti. Bunun karşısında Yasin'in sözlerini şöyle aktarmıştı:

"Ama o, cihada devam edilmesi gerektiğini, illegal eylemlerle olmasa da fikri eylemler yapmaya devam edeceğini söyledi."

Daha sonra ise cezaevinde tanıştığı İBDA-C'lilere hayranlığını anlatmıştı.

Bombalamadan önce samimi olamadığı Alperen Ocakları'ndan kişilerle artık arkadaşlık kuruyordu. Daha sonra Alpe-

ren Ocakları Trabzon İl Başkanı olacak Mustafa Öztürk ile samimiyeti, bombalama eyleminden sonra BBP'de artmıştı. Mustafa Öztürk Dink cinayetinden sonraki ifadesinde Yasin Hayal ile yakınlaşmalarını şöyle anlatıyordu:

"Yasin Hayal ile samimiyetim cezaevi çıkışı olmuştur. Yasin ile cezaevinden çıktıktan sonra Trabzon BBP'de görüştüğümüzde herhangi bir şey konuşmadık... Zaman zaman evime ziyaretime gelirdi. Bu ziyaretleri esnasında cezaevi hayatı ve havadan sudan konuşurduk... Ayda 2-3 kez uğrardı. Şen şakrak, gülmeyi seven, genel kültürü iyi olan, spor aktivitesini iyi takip eden, Çeçenistan ve ülkücü şehitler konusunda muazzam bir bilgiye sahip bir şahıstı. Özellikle son zamanlarda namazını kılardı... Yaptığımız konuşmalarda dünyanın çeşitli bölgelerindeki İslami direnişten bahsederdi. Ben ise sadece dinlerdim ve bazen bildiğim konularda konuşurdum."

Mustafa Öztürk'ün satıraralarında Yasin'in bombalama eyleminden sonra kazandığı saygınlık okunuyordu. Artık vaktini 'reisler'le geçirmeye başlamıştı. Pelitli'den daha çok Trabzon'un merkezinde BBP'den arkadaşlarıyla vakit geçiriyordu. Hatta Dink cinayeti planlarını yaptıkları dönemde BBP'yi o açıp kapatıyordu. Erhan, ona partiyi belirli saatlerde açık tutması karşılığında aylık bağlayacağını söylemişti. Alperen Ocakları'nı da belli bir süre ocak başkanı Mustafa Öztürk'ün isteğiyle açıp kapatmıştı.

Yasin ile Erhan artık daha samimi

Yasin, 13 Eylül 2005 günü cezaevinden çıktığında Erhan, yaz tatilini geçirdiği memleketi Elazığ'dan Trabzon'a yeni gelmişti. Sürekli birlikteydiler. Erhan, Yasin'e "Eylemin birinci yılında çıkmasaydın, Mc Donald's'a bomba ihbarı yapacaktım" dedi. Onun yokluğunda ailesiyle ilgilendiğini anlattı. Onların bu halini ikisini de tanıyan Engin Yılmaz şöyle anlatmıştı:

"Bu dönemden sonra Erhan Tuncel ve Yasin daha sık bir araya geliyor, aralarından su sızmıyor, yedikleri içtikleri ayrı gitmiyordu."

Yasin, sürekli olarak Erhan'ın evine gidiyor, arkadaşlarıyla orada toplanıyordu. Yasin'in annesi Erhan'dan şüphelenmişti. Artık onunla görüşmemesi için baskı yapıyordu. Erhan telefonla aradığında oğlunun evde olmadığını söylüyordu.

Erhan ile Yasin ise bir araya geldiklerinde de yine sürekli hayal ettikleri eylemlerden bahsediyorlardı. Erhan, en büyük hayalinin ABD'nin İncirlik Hava Üssü'nü bombalamak olduğunu tekrarlıyordu. Yasin'in ifadesine göre, "Bunu başarabiliriz, gerekirse doğudan Kaleşnikoflar getirip silahlı saldırı yaparız" diyordu.

Erhan, bu dönemde Yasin'i sürekli yeni insanlarla tanıştırıyor, onu tanıtırken Mc Donald's bombalamasını yaptığını sürekli vurguluyordu. Yasin onun bu tavrını şöyle anlatacaktı:

"Beni sürekli değişik yerlere götürürdü. Değişik insanların yanına her gittiğimiz ortamda biraz da esprilerle süsleyerek, beni bir din savaşçısı ve aşırı milliyetçi olarak tanıtırdı. Bana yaptırdığı işleri espri katarak söylüyordu. 'Papazın kafasını kırdı, Mc Donald's'ı bombaladı' diyordu. Dolayısıyla en ufak bir eylemde insanlar 'Kesin Yasin yapmıştır' diyordu.
Erhan bu imajı vermeye çalışıyordu. Yani beni savaşçı olarak tanıtıyordu. Kendisini ise bu işlerle alakası yokmuş gibi tanıtıyordu. Ona sürekli olarak tanımadığım insanların yanında beni bu şekilde tanıtmasından rahatsızlık duyduğumu söylüyordum. Ama gülerek, 'Bir şey olmaz' diyordu. Ben de kalbini kırmak istemiyordum."

Erhan'ın, Yasin'i tanıştırdığı kişilerin içinde MİT'çi, polis olduğunu söyledikleri de vardı. Ayrıca daha önce de yaptığı gibi KTÜ'deki bazı öğretim üyeleriyle de Yasin'i tanıştırmıştı. Yasin daha sonra ifadesinde bunu şöyle yorumlamıştı:

"Kafamdaki soru işaretlerinin kalkmasını, ona güven duymamı, devletin her kademesinin bizim gibi düşündüğünü, korkmamamı söylüyordu."

Acaba Erhan haksız mıydı? Yasin herhalde Mc Donald's bombalamasından sonra Erhan'a bu konudaki yaklaşımına daha fazla inanmış olmalıydı. Cezaevinden çıkmasının ardından yaşadığı bir olayı şöyle anlattı:

"Benim tahliyemden sonra Erhan'ın bir arkadaşı ona 'Yasin 11 ayda nasıl tahliye oldu' şeklinde sormuştu. Onun arkadaşına 'Arkasında ben varım, ona bir şey olmaz' dediğini duydum."

MİT'çi arkadaş

Erhan bir gün arkadaşı Salih Hacısalihoğlu'nun işlettiği London Palas Oteli'ne Yasin'i götürmüştü. Burada onu 50-55 yaşlarında İhsan isimli bir kişiyle tanıştırmıştı. İhsan'ın MİT için çalıştığını, o sırada temyiz aşamasında olan Mc Donald's bombalaması davasının dosya numarasını verirse İhsan'ın yardımcı olabileceğini anlatmıştı.

MİT'çi olduğu söylenen İhsan Kasap, Dink cinayeti sonrasında ifadesinde MİT'çi olmadığını anlatıyordu:

"Ben 1980 yılında Akçaabat İlçesi'nde oto boyacılığı yapmaktaydım. 1990 yılında bu işi bıraktım. 2003 yılına kadar oto galericiliği yaptım. Daha sonra emekli oldum. Düzenli bir işim yoktur. Tanıdığımın yanında oto kiralama işinde ona yardımcı olurum. 1980 yılında işyerime gelen MİT mensuplarıyla tanıştım. Arabalarını yaptım. Araba alım-satımında kendilerine aracılık yaptım. Bundan sonra da MİT mensuplarıyla ilişkim artan bir şekilde devam etti. Ancak bu ilişki daha ziyade arkadaşlık, dostluk niteliğindeydi. Zaman zaman bilebileceğim bazı konuları sorduklarında yardımcı olmaya çalışırdım. Ancak bu sadece sohbet arasında geçen konuşmalardı. Onun dışında düzenli olarak MİT ile bir ilişkim yoktu. Bu ilişkim halen yukarıda bahsettiğim gibi

dostluk ve arkadaşlık çerçevesinde devam etmektedir. Hiçbir zaman MİT görevlileri, devamlı suretle iş amacıyla aramazlardı. Ben de devamlı suretle MİT personeliyle çalışmazdım. MİT ile aramızda devamlı suretle işe dayalı bir ilişki yoktur. Ancak benim MİT personeliyle yakın arkadaşlık ilişkim, çevremin de dikkatini çekmiştir. Bu nedenle çevremde beni MİT mensubu olarak bilirler. Bu doğru değildir. Ben kimseye MİT mensubu olduğumu söylemiş değilim. Bana soranlara böyle bir şey olmadığını her zaman söylemişimdir.

Bundan beş yıl kadar önce Salih Hacısalihoğlu benim o zaman açık olan galerime gelerek aracını satmamı istedi... Kendisiyle tanışıklığımız bu şekilde başladı. Bir gün otelinin önünden geçtiğimde Salih Hacısalihoğlu beni çay içmeye davet etti. İçeri girdik, lobide oturduk. Lobinin bir köşesinde ise o ana kadar tanımadığım Erhan ve Yasin, yalnız başlarına oturuyorlardı... Onların kim olduğunu sordum. Salih, 'Bizim çocuklar' dedi... Bundan yaklaşık 5-10 dakika sonra otelden ayrıldım... Yasin'in ifadesinde belirttiği gibi ben Erhan vasıtasıyla Yasin ile tanıştırılmadım. Yasin'in Yargıtay'da bulunan dosyasıyla ilgili olarak kendisine yardımcı olacağım şeklinde bir beyanda bulunmadım. Bunlar tamamen uydurmadır. Ben ne Yasin' i ne de Erhan'ı tanırım."

İhsan Kasap, Yasin ve Erhan'ı tanımadığını söylüyordu. Ama Yasin' in arkadaşı Engin Yılmaz, bir defa İhsan Kasap ile birlikte mahallenin gençlerini otururken gördüğünü ifadesinde anlatıyordu:

"Kahvede Yasin, Erhan, Mithat, Tayfun, Numan konuşuyorlardı. Yanlarında 50-55 yaşlarında tanımadığım biri vardı. Yasin, bana bu şahsın isminin 'İhsan' olduğunu balıkçılık yaptığını, iskelede bir barakada yaşadığını, eski asker ve iyi bir vatansever olduğunu söyledi. Daha sonra mahalleden duyduğum kadarıyla kendisinin MİT adına çalıştığını öğrendim. Ben orada fazla durmadım ve ayrıldım. Yasin orada dini konular ve savaş üzerine sohbet ediyordu."

Erhan'ın da İhsan Kasap ile daha sonra görüşmelerinin devam ettiğinin bir tanığı ise Erhan'ın ev arkadaşlarından Tuncay Uzundal'dı. Tuncay Uzundal ifadesinde İhsan Kasap'la ilgili Erhan'dan duyduğu bir olayı şöyle aktarıyordu:

"Bir gün Erhan'ın Elazığ'dan Mehmet isimli bir misafiri geldi. Birkaç gün bizde kaldı. Mehmet isimli şahıs bana gelme sebebi olarak 'Elazığ'da bir MİT mensubu ile görüştüğünü ve MİT'e girmeye çalıştığını' söyledi. Erhan da bana 'Trabzon'da MİT mensubu İhsan isimli bir şahıs olduğunu, bu şahsın MİT'e girecek olan şahısların geçmişini araştırdığını, bu konuda İhsan Kasap'ın Mehmet'e yardımcı olacağını' söyledi. Sonraki günlerde Erhan ve Mehmet'in beraber MİT mensubu İhsan Kasap'la gidip görüştüklerini biliyorum. Sonrasında bu durumu Erhan'a sorduğumda 'Mehmet askerliğini yapmadığı için alınmadı. Mehmet askere gitti' dedi."

Erhan ise ifadesinde Salih Hacısalihoğlu aracılığıyla İhsan Kasap'la tanıştığını anlatmıştı. Onun ifadesine göre İhsan Kasap, MİT'e çalıştığını söylüyordu. Erhan ifadesinde İhsan Kasap ile Yasin'i Salih Hacısalihoğlu'nun London Palas Oteli'nde görüştürdüğünü anlatıyordu. Ayrıca Dink cinayetinden sonra Erhan'ın incelenen sim kartında İhsan Kasap'ın cep telefonu numaraları vardı.

JANDARMA DOSTU TUNCAY UZUNDAL

Erhan Tuncel'in polis muhbiri olduğunu ilk öğrenen arkadaşı o dönem aynı evde kaldığı KTÜ öğrencisi Tuncay Uzundal'dı. Erhan ile Tuncay 2001 yılında bir süre ev arkadaşlığı yaptıktan sonra ayrı evlere taşınmışlardı. 25 yaşındaki Uzundal, Erzurumluydu. Babası İzmir F Tipi Cezaevi'nde gardiyandı. Yasin, cezaevinden çıktığında ev arkadaşı arayan Erhan, Tuncay'a birlikte kalmayı teklif etmiş ve o da kabul et-

mişti. Tuncay, Erhan'ın polis olduğunu öğrenmesini şöyle anlatmıştı:

"Erhan'ın o dönem için dersleri ve maddi durumu kötüydü. Ben de arkadaşım olması sebebiyle birtakım endişeler duyuyordum. Erhan da bana o dönem içerisinde, 'Ben Emniyete çalışıyorum. Benim için endişelenme' dedi. Ben de herhangi bir soru sorma gereği duymadım. Çünkü Emniyete çalışan birisi bilgi toplayıp Emniyet'e bildiriyordur' diye düşündüm, bunu da normal karşıladım."

Ayrıca ifadesinde, Erhan'ın eski Trabzon Emniyet Müdürü, yeni Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek tarafından polis muhbiri yapıldığını anlattığını söylüyordu. Tuncay'ın ifadelerine göre; Erhan, polis içinde çok etkili ve sözü geçen biri olarak kendini anlatıyordu.

Erhan, Tuncay'a Mc Donald's bombalamasındaki rolünü de anlattı. Tuncay ifadesinde bununla ilgili de Erhan'a bir soru sormadığını söyledi. Bunun nedenini, "Çünkü daha önceden bana polise çalıştığını söylemişti. Hatta ben kendisini resmi polis araçlarında görüyordum. O nedenle herhangi bir soru sormadım" diyerek açıkladı.

Erhan'ın polislerle yakınlığını anlatan Tuncay Uzundal ise jandarmayla yakın ilişkiler halindeydi. Erhan Tuncel, Dink cinayetinden sonra suçladığı ev arkadaşı Tuncay'ı şöyle anlattı:

"Emniyet ile ilişkimi bilen tek kişi Tuncay Uzundal'dı... Tuncay Uzundal, Emniyeti hiç sevmiyordu. Kendisi gardiyan çocuğu olduğu için jandarmaya sıcak bakıyordu. Emniyet'in bana hiç yardımcı olmadığını söylüyordu. Bana 'Senin yerinde olsam jandarmaya çalışırdım' diyordu. Emniyet mi yoksa jandarma mı üstün diye tartışırdık... Tuncay, Pelitli'deki jandarmaların hemen hepsini tanıyordu. Genelde karı kız muhabbeti olurdu. Eve sık sık gelirlerdi. Biz siteye taşınınca sadece bir kere geldiler. Site önün-

de jandarma aracının park edilmesinin uygun olmayacağından bizim eve gelmek istemediler."

Tuncay'ın jandarmada yakın olduğu isimlerden biri astsubay Satılmış Ş.Y.'ydi. Satılmış Ş., ifadesinde Tuncay ile sıra dışı tanışma öykülerini şöyle anlattı:

"Ben 2005 yılının Eylül ayında Trabzon Jandarma Komutanlığı'nda göreve başladım. Merkez karakol komutanlığı emrinde çalışıyorum. Yaklaşık 1 yıl önce yaz aylarında Trabzon Merkez'e bağlı Konaklar Mahallesi'nin üst kısmında devriye görevimi icra ederken saat 24.00-01.00 sıralarında şüpheli bir şahsın dolandığını gördüm. Kendisinin yanına giderek kimliğini sordum. Bana kimliğini ibraz edemedi. 'Ben Tuncay Uzundal'ım' dedi. Ben de kanıtlamasını istedim. Yaklaşık 1 kilometre güneyde evinin önüne gittik. Evde kimse olmadığını, anahtarının olmadığını söyledi. Bu sırada bana arkadaşının telefon numarasını verdi. Adının Erhan olduğunu söyledi. Aradım, Erhan kısa süre sonra geldi. Eve girdiler, bana kimliğini getirdi. Daha sonra çay ikram etti, sohbet ettik. Tanışmış olduk."

Satılmış Ş.'nin ifadesine göre; Tuncay ve Erhan ile yılda 4-5 defa telefonla görüşmüştü. İnternet kafelerin denetimi sırasında internet kafede çalışan Tuncay'ı görüyordu. Erhan ile sadece telefonla birkaç kez görüşmüştü. Ancak dinlemeye takılan bir telefon görüşmesinden samimi oldukları anlaşılıyordu. 22 Eylül 2006 tarihindeki bir konuşmaları şöyleydi:

"Erhan: Aloo.
Satılmış: Erhan n'aber?
Erhan: İyidir bacanak n'apıyon.
Satılmış: Kuafördeyim, ya şimdi çıkacam?
...
Satılmış: Yarın gece devriyesiyim ben, oraya uğrayacam tamam mı? Yarın."

Tuncay Uzundal, ifadesinde Dink cinayetinden arkadaşı olan jandarmalara bahsetmediğini söyledi.

Tuncay, Erhan'ın evine taşındıktan kısa süre sonra Yasin ile tanıştı. Dink cinayetinden sonra ismi Yasin ile birlikte anılacak Tuncay, tanışmalarını şöyle anlattı:

"Konaklar Mahallesi'ndeki evimize geldiler. Ben Yasin'i ilk defa orada gördüm. Erhan bana 'Yasin'in bombacı olduğunu, Pelitlispor'da top oynadığını, iyi, hoş bir çocuk olduğunu, bir rahibi dövdüğünü söyledi. Sonra Yasin bana, 'Mc Donald's eylemi hakkında ne düşünüyorsun?' diye sordu. Ben de 'Keşke daha demokratik bir yöntem deneseydiniz' dedim."

Ancak Tuncay'ın son cümlesi daha sonra ortaya çıkacak gerçeklerle pek çok konu gibi inandırıcılığını yitirecekti.

SAKARYA'DAN MAFYAYA DAVET

Yasin'e göre Erhan'ın en samimi arkadaşlarından biri Malatyalı Erbil yani Erbil Susaman'dı. Cinayet soruşturmasında Erbil Susaman, adı sıklıkla geçen ancak rolü tam olarak anlaşılamayanlardan biriydi. Erbil, Erhan'ın üniversiteden arkadaşıydı. KTÜ Orman Fakültesi öğrencisiydi. Yasin ile BBP'den tanışıyordu. Dink cinayetinden sonra Erhan'ın gerçek azmettirici olduğunu anlatan Yasin, Erbil Susaman'a dikkat çekmişti.

Yasin, Dink cinayetinden sonra girdiği cezaevinden savcıya yazdığı mektupta şunları söyledi:

"Erhan, ben cezaevinden çıktıktan sonra bir dönem sürekli olarak beni Sakarya'ya göndermek istiyordu. O muhabbetler olduktan 1-2 ay sonra BBP Sakarya İl Başkanı vurularak rahmetli oldu... Sakarya'da bir örgütlenme olduğunu fısıldıyordu... Sakarya'nın örgütlenmek için iyi bir yer olduğunu söylüyordu. 'Zira İs-

tanbul'a yakın ve buna rağmen gözlerden uzak bir yer' diyordu."

Yasin'in Sakarya'ya gitmeyi düşündüğü bu dönem Trabzon'dan arkadaşları Erbil Susaman ve Ömürhan Yılmaz Sakarya'da yaşıyordu. Erbil Susaman, Mc Donald's bombalamasından sonra Yasin'i evinde saklamıştı. Yasin'in ifadesine göre Sakarya'da bir öğrenci yurdu işletiyorlardı. Mc Donald's bombalamasından önce bu kişilerle görüştüğünü anlatan Yasin, "Cezaevinden çıktıktan sonra Sakarya'da bulunan Erbil ve Ömürhan ile görüşmedim. Ancak Erhan onlarla sürekli görüşme halindeydi" dedi

Erhan Tuncel ise ifadesinde bu konuyla ilgili şunları söylüyordu:

"Yasin'e Sakarya'da bir iş bulduğunu söyleyerek oraya gidip çalışması için teklifte bulunan ve Sakarya'da eski ülkücülerden oluşan mafya tipi bir örgütlenme olduğundan bahseden Erbil Susaman'dır. Yasin bu talebi önce cazip bularak Sakarya'ya gitmeyi düşündü, ancak sonra reddederek Trabzon'da kalmaya karar verdi."

Yasin'in annesi Huri Hayal de Sakarya planlarının kendisine yansıdığı kadarını biliyordu. İfadesinde şunları söyledi:

"Yasin cezaevinden çıktıktan sonra evi bir erkek şahıs aradı ve oğlum Yasin ile görüşmek istedi ve görüştü. Telefon görüşmesi bittikten sonra oğluma arayan kişinin kim olduğunu sordum. O da daha önceden üniversiteden tanıdığı kişiler olduğunu, birisinin Malatyalı (Erbil) diğerinin ise Akçaabatlı (Ömürhan) olduğunu, Sakarya'da market açtıklarını ve hastanenin temizlik işlerini aldıklarını, isterse kendileriyle gidip çalışabileceğini söyledi. Ben oğluma 'gitme' dedim ve o da gitmedi..."

Yasin ve Erhan, ifadelerinde Erbil ile samimi arkadaş olduklarını anlatıyorlardı. Üstelik Mc Donald's bombalamasından sonra Yasin'i evinde saklamıştı. Erhan'ın ev arkadaşı Ek-

rem Fuat, Erbil'in Mc Donald's bombalamasından birkaç gün önce Erhan ve Yasin ile evin bir odasına kapandığını anlatmıştı. Mc Donald's bombalamasının ardından Trabzon sokaklarında gezen Yasin'in yanındaki BBP'li gençler arasında Erbil de vardı. Erhan'ı tanıyan pek çok kişi de samimi arkadaşı olarak Erbil'i göstermişti. Ayrıca Erhan'ın Elazığlı mühendis arkadaşı Mehmet Aytekin, Elazığ'da Erhan'ı, soyadını bilmediği Erbil isimli biriyle gördüğünü anlatıyordu. Yani Erhan ile arkadaşlıkları Trabzon'la sınırlı değildi, Elazığ'da da görüşüyorlardı. Ancak Erbil ifadesinde bütün bu tanıklıkların tam tersini söyleyecekti:

"Erhan Tuncel'i tanıdığım ilk günden itibaren kendisinin yalancı, palavracı ve bedavacı, birilerinin sırtından geçinmeyi seven bir kişilikte olduğunu anladıktan sonra kendisiyle fazla görüşmemeye, uzak durmaya çalıştım... Erhan ile baş başa konuştuğumuz konular yoktur. Gayet sıradan diğer arkadaşlarımla görüştüğümden daha az görüşürdük, arkadaşlık seviyemiz düşüktü... Yasin cezaevinden çıktıktan sonra hiç muhabbetim olmadı. Birkaç kez yolda gördüm, ancak selamlaşmadık bile. Erhan ile yolda karşılaşmalarımızda sadece selamlaşırdık. Herhangi bir muhabbetim olmadı."

Yasin Hayal, Dink cinayetinden sonra cezaevinden savcılara gönderdiği mektubunda Ömürhan Yılmaz hakkında şunları yazdı:

"Ömürhan Yılmaz Ankara Gazi Üniversitesi mezunu ve 2002-2003 yıllarında Alperen Ocakları Genel Başkan Yardımcılığı yaptı. Ayrıca 2004 yılında iki İBDA-C militanı tarafından İstanbul Tuzla'da öldürülen Dost Tarikatı lideri İhsan Güven ve hanımını öldüren iki militanı tanıdığını söylemişti."

Dink cinayetinden sonra Erbil ile birlikte Sakarya'da yaşamaya başlayan Ömürhan Yılmaz, BBP'nin genç ve bildik

isimlerindendi. Memleketi Trabzon'du. Ankara'da Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirmişti. Üniversite yıllarında gayriresmi olarak Alperen Ocakları Genel Başkan Yardımcılığı yaptı. Okulu bitirdikten bir süre sonra memleketi Trabzon'a döndü. BBP'deki çalışmaları sırasında Erhan Tuncel, Yasin Hayal, Erbil Susaman, Halis Egemen gibi isimlerle tanıştığını anlattı. Adı sürekli Erbil Susaman ile birlikte anılan Ömürhan Yılmaz da kendisini Yasin ve Erhan'dan uzak gösterecek şekilde ifade vermeye özen gösterdi.

Erbil Susaman ve Ömürhan Yılmaz'ın, ifadelerinin aksine Dink cinayeti hakkında önemli bilgilere sahip olduklarını Yasin'in avukatı Fatih Çakır daha sonra bir dilekçeyle öne sürecekti. Dink cinayetinden sonra avukat Fatih Çakır, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği dilekçesinde şunları yazacaktı:

"... Erhan Tuncel'in bağlantıları olan Erbil ve Ömürhan isimli şahıslar ise Sakarya'da ikamet etmektedir. Erbil isimli şahsa Seyfi Yarımbaş kanalıyla ulaşılacağı gibi, Ömürhan isimli, aslen Trabzon-Akçaabat'lı ve Gazi Üniversitesi mezunu, Eski Alperen Ocakları Genel Başkan Yardımcısı olan şahsa da Erbil vasıtasıyla ulaşmak mümkündür. Bu noktalara ulaşıldığı zaman müvekkilimin azmettirici olmadığı da ayrıntılarıyla ortaya çıkacaktır."

Sorgu odasında polis bu dilekçeyi okuyarak sorduğunda Erbil Susaman şöyle ifade verdi:

"Benim bu konularla ilgili hiçbir bağlantım olamaz. Çünkü ben Erhan Tuncel isimli şahıstan uzak dururdum, böyle bir olayı neden ve niçin yaptığı konusunda hiçbir bilgim yoktu. Ömürhan Yılmaz Trabzon'dan arkadaşım olur. Samimi arkadaşım olur. Ancak benim Hrant Dink suikasti ile ilgili ne öncesinde ne de sonrasında hiçbir bilgim yoktur. Fatih Çakır'ın bu ifadelerinden dolayı şikâyetçi olacağım."

Aynı dilekçe Yasin'in avukatı Fatih Çakır'ın çok vahim başka bir iddiası vardı. Dilekçede Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk'ün Yasin'i eylem için yönlendirdiğini öne sürecekti.

POLİS MÜDÜRLERİNE NEZAKET ZİYARETLERİ

Bir süre Sakarya'ya Erbil ve Ömürhan'ın yanına gitmeyi düşünen ama sonra vazgeçen Yasin Hayal, Mc Donald's bombalamasından sonra kendisini sorgulayan polislerle de görüşmeye devam ediyordu. Kendisinin ifadesine göre Terörle Mücadele Şube Müdürü Yahya Öztürk ve Adem isimli müdür yardımcısına nezaket ziyaretlerinde bulunuyordu. Ne de olsa Erhan'dan ve babasından Yahya Öztürk'ün kendisini desteklediğini duymuştu. Kendisi Mc Donald's davasından sonra aranırken hem Erhan'a hem babasına, onlar gibi düşündüğünü ve BBP'li olduğunu söylemişti.

Yasin bu nezaket ziyaretlerini cezaevinden Dink cinayeti soruşturmasını yürüten savcılara yazdığı mektupta şöyle anlattı:

> "Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne nezaket ziyaretine birkaç kez gittim. Hatırladığım kadarıyla ikinci ziyaretimde ben polislerle konuşurken müdür Yahya Demir (Yahya Öztürk'ü kastediyor) beni yanına çağırdığı için odasına gittim. Odada başka kimse yoktu. Bana 'Suçlu insanlar gezerken masumları bombaladınız. Toplumumuzu görüyorsun Müslüman olduklarını söyleyip şeriata söverler' gibi sözler sarf etti. Diğer konuşmaları hatırlamıyorum. Daha sonra ben müsaade isteyip ayrıldım. Anladığım kadarıyla bana bazı hususlarda açılmaya çalışıyordu. Daha doğrusu hemfikir olduğumuz yönünde bir imaj oluşturmaya çalışıyordu. Ancak maksadını bilmiyorum. Bana herhangi bir eylem için talimat vermiş değildir."

Yasin, bu ziyaretlerden Erhan'a da bahsetmişti. Ziyaretlerden sonra Erhan, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde neler konuşulduğunu merakla soruyordu. Müdür Yahya Öztürk de bir ziyareti sırasında Yasin'e, "Erhan ile görüşüyor musun?" diye sormuştu. Yasin, Erhan'ın polis muhbiri olduğunu öğrendikten sonra kendisine sorulan bu sorulara bir anlam verebilecekti.

Sadece Öztürk değil, Adem isimli müdür yardımcısı da Yasin ile aynı fikirleri paylaştığını vurguluyordu. Yasin'in mektubunda müdür yardımcısı Adem ile ilgili bölümler şöyleydi:

"Terörle Mücadele Şubesi'nde ikinci müdür olan Malatyalı olduğunu bildiğim Adem bey ile de birçok kez şubeyi ziyaretim sırasında görüştüm. Adem bey bana bu görüşmelerimiz sırasında 'Teşkilat çalışmaları nasıl gidiyor, gençlerin toplanması lazım. Gençlerin uyuşturucu, esrar gibi kötü alışkanlıklara sapmaması için teşkilatlanmak lazım' demişti. Ben kendilerine ne partiyle ne de Alperen Ocağı'yla fazla ilgilenmediğimi, işlerimin yoğun olduğunu söyledim. Hatta kendisi bu işler için zaman ayırmam gerektiğini söyledi... Adem bey bir keresinde BBP Trabzon İl Teşkilatı'ndan bazılarıyla tanıştığını, hoş insanlar olduğunu söylemişti. (Halis ve Yasemin Egemen)"

Yasin ve Erhan'ın polis ve jandarma ile yakın ilişkilerine Pelitli'de onlarca tanık vardı. Pelitli'den Engin Yılmaz bu konuda şöyle diyordu:

"Yasin'in beldede jandarmayla arası çok iyiydi. Hatta jandarma minibüsüne binerek beldede turladığı çok olmuştur. Birçok defa da kahvede jandarmayla otururlarken gördüğüm olmuştur. Erhan Tuncel'in de polislerle arasının çok iyi olduğunu biliyorum. Hatta semtin çocuklarını karakoldan çıkarttığını biliyorum."

ÇEÇEN MİSAFİRLERİ

Yasin cezaevinden çıktıktan kısa süre sonra Erhan'la onun yanında daha önce hiç kimsenin görmediği gizemli kişiler vardı. Trabzon sokaklarında siyah bir Mercedes'in içinde geziyorlardı. Yanlarındaki iki kişi Çeçenistan'dan gelmişti. Erhan ve Yasin bu kişileri, Trabzon'daki parti ve sağcı örgütlenmelere götürüyorlardı.

Yanındakilerden birini görenler şöyle tarif edecekti: "30-35 yaşlarında, uzun boylu, iri yapılı, saçları usturalı, sakallı, Türkçe bilmeyen, yeşil gözlü, ayağının biri protez, tek değnek ile geziyor."

Bu adam adının Yakup Megomedenov olduğunu söylemişti. Onun yanında ise 25 yaşlarında orta boylu, çekik gözlü, giyimi normal, ayağının biri dizden aşağı protez, adının Sait Muhammed olduğunu söyleyen biri vardı. Yanlarındaki üçüncü kişi ise Türktü, Çorumlu olduğunu anlatıyordu.

Yasin Hayal, Çeçenleri Trabzon'da ağırlayarak yardım toplamalarını ifadesinde şöyle anlattı:

"Erhan bana Çeçenistan Genel Kurmay 2. Başkanı'nın Trabzon'a geleceğini, onu karşılayarak Trabzon içinde yardım toplayacağımızı söyledi. Ben de kabul ederek Süleyman Hacısalihoğlu'na ait arabayla gidip karşıladık. Bu şahsın adı Yakup Megomedenov'du. Yanında tercümanı ve bizden Çorumlu bir vatandaş bulunuyordu. Ancak bu şahsı gözüm hiç tutmadı. Üçkâğıtçı bir kişi tipi vardı. Hatta ona isterseniz polise haber verebiliriz, size koruma yaparlar teklifinde bulununca, adam korkuya kapılarak bunu reddetmişti. Birlikte önce BBP'ye sonra Refah Partisi'nin (Saadet Partisi'ni kastediyor.) teşkilat binalarına gittik. Erhan teşkilatların görevlilerine bu kişiyi tanıştırarak konuları ve yardım taleplerini izah ediyordu. Bu şahısların Trabzon'dan sonra Erzurum'a giderek yardım toplayacağını öğrendim."

BBP'nin aktif gençlerinden KTÜ öğrencisi Mustafa Öztürk'ün telefonu çaldı. Telefondaki yine BBP'li gençlerden Ersin Öztürk'tü. Erhan ve Yasin'in yanında Çeçenlerle geldiğini söylüyordu. Ersin Öztürk, "Erhan, yanındakilerden birinin Şamil Basayev'in sağ kolu olduğunu söyledi" diyordu. Mustafa Öztürk, Erhan'ın bu söylediklerine inanmadı, ama Çeçenleri beklemek için BBP binasına gitti. BBP'li diğer gençler de Çeçenleri bekliyordu.

Hacısalihoğlu'nun arabasıyla Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve Çeçenler parti binasının önüne geldi. Çeçenlerle parti binasında sohbet ettiler. Tuncel, Çeçenlerin Elazığ'da bir yerel televizyon kanalına çıktıklarını, yaz tatili için memleketinde olduğunu ve onlarla orada tanıştığını ve telefon numarasını vererek onları Trabzon'a davet ettiğini anlattı.

Mustafa Öztürk bu toplantıdaki bir anı şöyle anlattı:

"Erhan, Çeçenlere hitaben 'Abi isterseniz, gemi kaçıralım' dedi. Bu şahıslar Erhan'ın bu teklifi karşısında şaşırdılar. Biz de Erhan'ı saçma sapan konuşma diye azarladık."

Çeçenler yanlarında Şamil Basayev'in imzasını ve mührünü taşıdıklarını söylediler. Rusça bir metni onlara gösterdiler. Rusya'yla ticaret yapan BBP İl Başkanı Yaşar Cihan'ın oğlu Bahadır Cihan'ın ofisine giderek Rusça metni tercüme ettirdiler. Ersin Öztürk ifadesinde konuyla ilgili şunları anlattı:

"Büroda ben, Erhan Tuncel, Bahadır Cihan ve Yasin Hayal'in olduğunu hatırlıyorum. Metni tercüme ettirdik ve Çeçenlerin maddi yardım istediğini anladık. Hatta bizden direkt para istediler. Aynı gün akşam bizim isteğimiz doğrultusunda Mustafa Öztürk, Çeçenleri misafir etti. Sonraki gün sabah saatlerinde Çeçenler, Trabzon'dan ayrıldılar. Kendilerine herhangi bir maddi yardımda bulunmadık. Ben bu konuyu ismini hatırlamadığım ocak genel başkanına aktardım, 'bilginiz var mı?' diye sordum. Bilgilerinin olmadığını söylediler."

Hakkı Bahadır Cihan ise o günü, "Rus pasaportu taşıyan bana Şamil Basayev imzalı ve mühürlü Rusça bir belge verdi, bu belgenin içeriği ise 'Çeçenlerin yaptığı savaş için Allah adına yardım edilmesini rica ederim' şeklindeydi. Ben de babamı (Yaşar Cihan) arayarak ofise çağırdım. Babam da onlarla Rusça sohbet ettikten sonra "Biz Türkiye'deki Kafkasya'dan göç eden insanlara yardım ulaştıran legal derneklere yardım ettiğimizi, ancak kendilerine böyle bir yardım yapamayacağımızı belirttik." diye anlatıyordu.

Günlerini Trabzon'da çeşitli partileri gezerek ve yardım isteyerek geçiren Çeçenler geceyi Alperen Ocakları Trabzon Başkanı Mustafa Öztürk'ün evinde geçirdi. Öztürk, ifadesinde Çeçenlerin geliş nedenini farklı anlatıyordu:

> "Kendileriyle birlikte parti binasından çıkarak evime gittik. Evde 'Çeçenistan direnişi'ni sorduk, onlar da ev arkadaşlarımla bize Çeçenistan direnişinden bahsettiler ve dua etmemizi söylediler. Trabzon iline para yardımı almak amaçlı geldiklerini ancak bizlerden para talepleri olmadıklarını söyleyerek evden ayrıldılar. Bu şahısları bir daha görmedim. Kiminle buluştuklarını bilmiyorum."

Hepsi Çeçenlere para yardımı yapmadıklarını anlatıyordu. Ancak Yasin Hayal'in ifadesine göre Çeçenler, Trabzon'dan ayrılırken Erhan Tuncel kendisine dönmüş ve "İyi para topladık" demişti.

ERHAN TUNCEL VE BBP

Hrant Dink cinayeti azmettiricisi ve karanlıkta bırakılan Mc Donald's bombalamasının faili Erhan Tuncel, Yasin'in cezaevinden çıktığı ilk günlerde Alperen Ocakları'nı yeniden Trabzon'da kuruyordu. BBP'nin binasında Erhan Tuncel'in aralarında bulunduğu 30 üniversiteli öğrenci bir araya geldi. BBP'li ağabeylerinin desteği ile Alperen Ocakları'nı kurma

kararını aldılar. Yasin Hayal aralarında yoktu ama Erhan kurucular arasındaydı ve onun desteklediği Ersin Öztürk'ü Alperen Ocağı İl Başkanlığı'na seçtiler.

Hrant Dink cinayetinin ardından bu oluşumun öncüsü olarak görev alan pek çok kişi gözaltına alındı. O günlerde Erhan ile beraber hareket eden kişilerin büyük çoğunluğu Dink cinayetinden sonra verdikleri ifadelerinde Erhan'a güvenmediklerini, onu dışlamaya çalıştıklarını anlatacaktı. Hemen hepsi Erhan için aynı portreyi çizdi: Kaypak, güvenilmez, provokatif davranışları olan bir kişi.

Erhan Tuncel'in üniversitedeki arkadaşlarından biri de 23 yaşındaki Hakkı Bahadır Cihan'dı. KTÜ İktisat Fakültesi İşletme Bölümü öğrencisi Bahadır Cihan, Erhan Tuncel'i 2004 yılında üniversite kantininde tanımıştı. Tuncel'den Alperen Ocakları'nın rahatsız olduğunu cinayetten sonra alınan ifadesinde anlatıyordu:

> "2006 yılı başlarında Alperen Ocakları'nın Trabzon temsilciliği yoktu. Üniversitede okuyan 30 kadar arkadaş Trabzon Alperen Ocakları temsilciliği açmaya karar verdik. Tarihi tam olarak hatırlamıyorum, BBP binasında 30 kadar üniversiteli arkadaş toplantı yaptık. Bu toplantıda ocak başkanı Ersin Öztürk'ü seçtik. Bu toplantıya Erhan Tuncel de katılmıştı. Yasin Hayal yoktu. 2006 yılında Ersin Öztürk başkanlığında oluşturduğumuz Alperen Ocakları İl Yönetim Kurulu'nda ortak düşüncemiz olan 'Erhan Tuncel güvenilir bir insan değil' fikrimizden dolayı topluca dışladık ve daha sonra kendisini hiçbir faaliyetimize çağırmadık. Erhan Tuncel ile birkaç kez okul kantininde karşılaşmamız dışında hiç konuşmadım."

Bahadır Cihan'ın anlattığı gibi Alperen Ocakları'nın Trabzon'daki örgütlenmesinin başında yine KTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü öğrencisi Ersin Öztürk vardı. Ersin Öztürk, 8 ay Alperen Ocakları başkanlığı yapmıştı. Birkaç günlük gözaltıdan sonra mahkemece serbest bırakıldı.

Erhan Tuncel'le ilişkisini şöyle anlattı:

"Ben Erhan Tuncel ile 2004 yılında yaz okulunda tanıştım. Ben Alperen Ocağı temsilcisi iken Erhan Tuncel ocağa ara sıra uğrardı. Bazen ben onun evine gider; bazen de o benim evime gelirdi. Gerek okulda gerekse ocakta Erhan Tuncel ile karşılaşırdık. Ocak temsilciliği görevinden sonra Erhan Tuncel ile çok sık görüşmedik."

Dink cinayetinin ardından sorgu odasındaki Mustafa Öztürk, Erhan Tuncel ile aralarında bir husumet olduğunu ifadesinin merkezine oturtmuştu. Sürekli olarak birbirlerini sevmediklerini vurguluyordu. Dink cinayetinden yaklaşık 3 ay sonra gözaltına alındı. Mahkemeye sevk edildiği 23 Mart 2007 tarihinde serbest bırakıldı. Ancak bundan beş gün sonra tekrar yakalanarak, tutuklandı ve cezaevine konuldu. Mustafa Öztürk, Dink cinayeti sırasında Alperen Ocakları Trabzon Başkanı'ydı. O da KTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencisiydi. Okulu bitmemişken Erzurum TCDD'de memur olarak çalışmaya başlamıştı. Tuncel'in üniversite arkadaşlarının çoğu gibi yurtta tanışmışlardı. Mustafa Öztürk, hiç sevmediği Erhan Tuncel'i şöyle anlatıyordu:

"Yurtta bir yıl kaldım. Bu yurtta kalmaya başladığım dönemde Erhan Tuncel de bu yurtta kalıyordu ve ismini şu an hatırlamadığım bir arkadaş beni Erhan Tuncel ile 'Alperen Ocakları'ndan' diyerek tanıştırdı. Erhan Tuncel ile iki ay aynı yurtta kaldık ancak oda arkadaşlığı yapmadık. Tuncel iki ay sonunda yurttan ayrılarak eve çıktı. Daha sonraki dönemlerde BBP'de yapmış olduğumuz bir toplantıda Yasin Hayal ile tanıştım. Ben yurtta iken Ülkü Ocakları'na mensup şahıslar ile bir dergi satma mevzusundan problemimiz olmuştu. Ancak Erhan Tuncel bu problem içerisinde kaypak ve iki taraflı bir tavır sergilemişti. O nedenle Erhan Tuncel ile aram hep bozuk olmuştur ve kendisini sevmemişimdir. Kendisine güvenmemişimdir."

Mustafa Öztürk, 26 Mart 2006 tarihinde BBP Genel Merkezi tarafından Alperen Ocakları İl Başkanlığı'na atandı. Kendi ifadesine göre göreve gelir gelmez Ersin Öztürk ve Erhan Tuncel'in ocakla ilişkisini kesmeye çalıştı. O zamanları şöyle anlattı:

"Ocakla ilişkilerini kesmemin nedeni Ersin Öztürk'ün başkanlığı yürütemediği, Erhan Tuncel tarafından yönlendirilmesi üzerine ocakta verimli olamadığından, dolayısıyla ilişkilerini kestim. Bu durum Trabzon Alperen Ocakları mensupları tarafından bilinir. Erhan Tuncel'in provokatör bir yapısı, devamlı olarak yalan konuşması, net olmayışı, şüpheli tutum ve davranışları benden önceki dönemde ocaktaki birlikteliği bozucu söz ve davranışlarda bulunmasından dolayı Erhan Tuncel'in de ocakla ilişkisini kestim. 2006 yılı nisan ayında Trabzon'da yapılan Bayrak Mitingi'nde Erhan Tuncel'in Ülkü Ocakları'ndan bir grupla nedensiz sürtüşme yaşaması, benim hakkındaki düşüncelerimi doğruladı... Ocakla ilişkisini kestikten sonra BBP'nin Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan ile arasının iyi olmasından dolayı kontrolümüz altında olmak şartıyla benim başkanlığını yapmış olduğum Alperen Ocakları'na gelip gitmesine izin verdim, izin vermeme sebep olan diğer durum ise 2006 yılı yaz aylarında benim Erzurum'da olduğum sırada Taner ... isimli şahsı Alperen Ocakları'nda benim yerime başkanlık yapar diye diğer partililerle tanıştırdığını BBP MKYK üyesi Halis Egemen telefonda bana söyledi, bunun üzerine ben de Trabzon'a dönerek Erhan Tuncel'i telefon ile aradım. Tuncel de bana kendisinin Elazığ'da olduğunu söyledi. Taner isimli şahsın telefonunu isteyerek Erhan Tuncel'den bu telefon numarasını alarak Taner isimli şahsı aradım ve Taner ile meydan çay bahçesinde buluştuk. 'Taner bu ocak başkanlığından vazgeç, Erhan Tuncel'i ocaktan attığım için acısı var' dedim. Taner de bana artık bu işlerle uğraşmayacağını söyleyerek ayrıldık. Daha sonra Erhan Tuncel'i ankesörlü telefondan arayarak 'bu durumu' sordum. Erhan Tuncel de bana 'Taner senin altında çalışmak istiyor' dedi. Ben de ona 'Bu çocuk başkanlık filan

diyor' dedim. Tuncel de bana 'Benim haberim yok, reis gelince görüşürüz' dedi.

BBP MKYK üyesi Halis Egemen'in yanına gittim, 'Abi Erhan, Taner'in ocak başkanlığı düşüncesini inkâr ederek, haberinin olmadığını söylüyor, bunun hakkı iyi bir dayak, eylül ayında görüşürüz. Siz bu konuya karışmayın' dedim. Halis Egemen de bana bu tip insanlarla uğraşmamamı söyleyerek beni sakinleştirdi. Ben de Halis Egemen'e, 'Erhan birilerinden güç alarak mı benim arkamdan filmler çevirme cesareti buluyor, kendisinin böyle bir gücü olduğuna inanmıyorum' dedim. Halis Egemen de bana, 'Kulak olabilir mi demek istiyorsun' dedi. Ben de 'Bu olaylardan başka bir şey çıkmıyor' diye cevap verdim. Halis Egemen de 'Elazığ'ı bir arayıp soralım' diye cevap verdi. Bu konuşmayı gerçekleştirdikten iki ay sonra Halis Egemen ile yüz yüze görüşmemizde Erhan Tuncel'in Elazığ'da güvenilir biri olmadığını söyledi. Bu sebeplerden dolayı da Erhan Tuncel'i Alperen Ocakları'nda kontrolümüz altında tutmaya karar verdim."

BBP MKYK üyesi Halis Egemen'de Erhan'ın Alperen Ocakları'nda istenilmeyen bir kişi olduğunu ifadesinde anlatıyordu. Erhan'ın BBP içinde kamplaşma yarattığını anlatan Egemen, ocağın başkanının Erzurumlu olmasını kullanan Erhan'ın 'Ocağı Erzurumlular yönetiyor' diyerek Trabzonlu ocak üyelerini kışkırttığını söyledi. Dink cinayetinden sonra herkes, Erhan'ı kötülüyor ve partiden uzaklaştırmaya çabaladıklarını söylüyordu. Ama Erhan'ın BBP ve Alperen Ocakları'nda etkili bir isim olduğunun pek çok delili vardı. Bunlardan biri Dink cinayetinden sonra ortaya çıkan bir fotoğraf karesiydi. Bu fotoğrafta, Erhan, TAYAD üyelerine linç girişiminin ardından, inceleme yapmak için Trabzon'a gelen BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun arkasında duruyordu. Fotoğraf 6 Nisan 2005 tarihinde çekilmişti, Erhan'ın Trabzon'da Yazıcıoğlu'nun korumalığını yaptığı öne sürüldü.

Mustafa Öztürk'ün anlatımlarına göre Erhan Tuncel'in ocaktaki gücü, Yaşar Cihan ile iyi ilişkilerinden kaynaklanı-

yordu. Ancak Yaşar Cihan, Dink'in öldürülmesinden yaklaşık iki ay sonra gözaltındayken önce bunu yalanladı:

"Erhan Tuncel isimli şahsı Alperen Ocakları'ndan tanırım. Çok fazla ilişkim yoktur. Zaman zaman gördüğümde selamlaşırız. Parti ile ilgili konuşmalarımız olurdu. Kendisi öğrenci olması itibarıyla maddi sıkıntı içerisinde olduğunu söylerdi. Ancak benden para istemediğinden kendisine para yardımında bulunmadım. Dört yıldır hemen hiç ilişkim yoktur. KTÜ'de okuduğunu bilirim. Kimlerle samimi olduğunu bilmiyorum. Yasin ile ilişkisini bilmiyorum."

Ancak Erhan'ın eski ev arkadaşı Veysel Toprak'ın ifadesinde Yaşar Cihan'ın 'Dört yıldır hemen hiç ilişkim yoktur' dediği Erhan ile ticaret yaptığı anlatılıyordu. Polisler Yaşar Cihan'a bu ifadeyi okuduğunda ise şu yanıtı verdi:

"Bu ifade doğrudur, ama eksiktir. Cihan Kömürcülüğün sahibi benim. Erhan Elazığlı olduğu için ve bu tarihten yaklaşık üç yıl kadar önce Elazığ'da tanıdığı bir kömürcüye kömür göndermek üzere tam olarak hatırlamıyorum ama iki ya da üç kamyon kömür almıştır ve bedelini göndermişlerdir."

Yasin'in cezaevinden çıktıktan sonra Erhan ile birlikte Yaşar Cihan'ın ramazan ayında düzenlediği iftar sohbetlerine katıldığı da ifadelerde yer almıştı. Cihan, bunu da doğruluyordu. Cihan'ın ifadesinde diğer pek çok insandan farklı bir Erhan portresi çizmesi de dikkat çekiyordu:

"Kendisi çok okuyan, kültürlü bir insandı. Arada sırada radikal bağlamda söylemleri olurdu."

Salih Hacısalihoğlu, Dink cinayetinden sonra gözaltına alındığında Erhan ile sadece kendisinin yakın olmadığını söyledikten sonra isimler sıralamaya başladı.

"- ... Maraş Caddesi'nde kırtasiyecinin oğlu Hüseyin, bana Halis Egemen'in Erhan yakalandığında 'avukat tutmamız gerektiğini söyledi' dedi. Daha önce Trabzon'da Mc Donald's'a bomba atan Yasin'in avukat masraflarını ve ihtiyaçlarını karşılamışlar, aynı zamanda Yasin cezaevinden çıkarken eşi Yasemin Egemen ile beraber arabayla almışlar.

- Yaşar Cihan, kömürcü, aynı zamanda BBP'de Erhan ile devamlı görüşür. Mc Donald's bombalamasından sonra Yasin Hayal'in avukat masrafalarını ve ihtiyaçlarını karşıladı. Cezaevinden çıktıktan sonra Yasin gelerek Yaşar Cihan'ın elini öpmüştür.

- Cemal Binler, Trabzon'un en büyük müteahhitidir. BBP'de bir dönem il başkanlığı yaptı. Erhan ile devamlı görüşürdü...

- Ekrem Cihan, Ukrayna ve Rusya'ya ihracatçıdır. BBP'ye Genel Merkeze kadar yardım eder. Erhan Tuncel ile görüşürdü...

- İdris Kalyoncu, gazetecilik, nalburluk ve bir dönem de BBP'nin başkanlığını yapmıştır. Benim babamın belediye başkanlığı seçimlerinde Erhan'ı getiren ekibi kuran İdris Kalyoncu ve Halis Egemen'dir.

- Musa Malik Yıldırım, Trabzon Havaalanı Kalkınmada Mobil Center sahibi Erhan ve Yasin'i tanır.

- İsmail Aydın, Orman Bölge'den emekli BBP Merkez İlçe Başkanı Erhan ve Yasin'i tanır.

- Muharrem Tosun, Trabzon'da 4-5 tane kuyumcu dükkânı var. BBP'ye yardım eder. Erhan ve Yasin ile arası iyidir.

- Hüseyin... (21 yaşlarında, 1.70 boylarında zayıf, yeşil gözlü, üniversite öğrencisi ve Trabzonlu olduğunu biliyorum.) Bu şahsı Erhan ile sık sık görürdüm.

- Yormalı, ismini bilmediğim (24-25 yaşlarında, kısa boylu, siyah gözlü, siyah saçlı, beyaz tenli, siyah deri montla dolaşır ve devamlı olarak otogar civarında bulunan zıpkın gibi bir çocuk.) Bu çocuğu kırtasiyecinin oğlu Hüseyin tanır. Bunu söylememin sebebi ise bu çocuk kullanılmaya çok müsaittir."

3. BÖLÜM

✹

19 OCAK SAAT 14:57

HRANT DİNK'İ ÖLDÜRMEK

2006 yılının ocak ayında Yasin Hayal ve Erhan Tuncel, öğrenci evinin bir odasında karşılıklı oturuyorlardı. Haftanın üç dört gününü birlikte geçirecek kadar samimiydiler. Mc Donald's bombalamasını gerçekleştirip 6 kişiyi yaralamalarına karşın çok küçük bir bedel ödeyerek kurtulmuşlardı. Yasin Trabzon'da 'kahraman'dı. Erhan Tuncel, polis muhbiri yapılarak ödüllendirilmişti. Artık yeni bir planları vardı; 'Hrant Dink'i öldürmek.'

Cinayetten sonraki ifadelerinde aslında Dink'in adını ne zaman ve nasıl duyduklarını, neden kurban olarak onu seçtiklerini tam olarak açıklayamayacaklardı. Nitekim cinayetten sonra gözaltına alınanların çok büyük çoğunluğu Hrant Dink adını ilk onlardan duyduğunu söyleyecekti. Türkiye'de onların Dink'ten daha önce hedefi olacak, ismini çok daha sık duydukları onlarca kişi vardı.

Yasin Hayal, tutuklandıktan sonraki ilk ifadesinde Hrant Dink'in ismini cinayete karar verilmesinden kısa süre önce duyduğunu anlatıyordu. Yasin Hayal'in ifadesi şöyle:

> "Ben 2006 yılı başlarından beri Hrant Dink isimli şahsı gazete ve televizyondan tanırım. Dink'in Türklüğe hakaretten dolayı yargılandığını ve altı ay ceza alıp ertelendiğini biliyorum. Dink'in Ermeni olduğunu ve *Agos* gazetesinde Genel Yayın Müdürü olduğunu biliyorum. Bunları internet üzerinden öğrendim. Hrant Dink'in Türkleri aşağılayan rencide eden birçok açıklaması oldu. Bu açıklamalar beni rencide etti. Medya kanalıyla özür dilememesinden dolayı Hrant Dink'in bir bedel ödemesi gerektiğine inandım."

Dink'in öldürülmesine ilk karar verdikleri zamanı Yasin Hayal cezaevinde savcılara verdiği ifadesinde şöyle anlattı:

"... Erhan'ın evinde bir araya geldik, yalnız ikimiz vardık. Erhan bana Hrant hakkında ne düşündüğümü sordu. Ben kendisine 'Beş para etmez adam' dedim. Erhan ise bana, 'Hrant Dink çok cesur bir insan. Ermenilerin gözünde Mustafa Kemal gibi bir insan olduğunu' söyledi. Bu lafları beni tahrik etmek için söylüyordu. Ben de kendisine '17-18 yaşlarında biri olsaydım, kafasını koparırdım' dedim. O da bana 'Bunu öldürürsek büyük bir zafer kazanmış oluruz' dedi. Ben de daha önce cezaevinde yattığım için böyle bir olaya katılamayacağımı söyleyince 'senden yardım isteyebiliriz' diyerek 'silahını bize verirsin bir miktar da para hazırlarsın' diyerek cevap verdi."

Erhan ise ifadesinde Hrant Dink'i öldürme fikrinin ilk ortaya çıkışının şöyle olduğunu öne sürüyordu:

"Hrant Dink'in öldürülmesi konusu ilk olarak gündeme Yasin Hayal'in cezaevinden çıkmasıyla geldi. Yasin internet kafedeyken ben yanına gittim. Burada üç kişiydik. Yasin bizi dışarıya çıkardı ve 'Şu an hedefim Hrant Dink. Malatyalı. Asıl adı Fırat'mış' dedi. Bu sözleri Damla Market'in karşısındaki internet kafenin önünde söyledi. Bu sözlerin söylendiği anda ben, Yasin ve ismini mahkemede açıklayacağım iki kişi vardı. Bu söylediğim konuyla ilgili kayıtlarım var. Bu kayıtları mahkemede açıklayacağım."

Daha önce geniş bir eylem yelpazesinden bahseden 'Servet Çetin'den Bush'a kadar pek çok insanı öldüreceğini söyleyen Yasin, artık tek bir kişinin adını anıyordu. Mahalleden pek çok kişiye Hrant Dink'i öldüreceğini söyledi. Mc Donald's bombalamasından önceki hallerini bilenler için bu sözleri inandırıcı olmaya başlamıştı.

İki ay ortadan kayboldular

Bu dönemde yani 2006 yılı başında Erhan ve Yasin, iki ay süreyle ortadan kayboldu. Bunu cinayet soruşturması ifadelerinde sadece Yasin'in mahalleden arkadaşı Engin Yılmaz anlatıyordu:

"2006 yılının ilk aylarında 2-3 ay Erhan ve Yasin ortadan kayboldu. Mahallede Afganistan'a gittikleri şeklinde söylentiler vardı. Bu süre zarfında Erhan'ın bir akrabasının Trabzon'a geldiğini ve Yasin'i sorduğunu duydum. Erhan'ın üniversiteye bir dönem gitmediğini ve üniversitenin ailesine bu konu hakkında yazı göndererek bilgilendirdiklerini öğrendim ve akrabasının bunun üzerine geldiğini duydum. Bir süre sonra Yasin ve Erhan ortaya çıktılar. Yasin'e 'Nerelerdesiniz?' diye sorduğumda bana 'İşimiz vardı' dedi. Başka bir şey söylemedi, ben de ısrar etmedim."

Yasin'in Dink'i öldüreceğini söylediği kişilerden biri mahalleden arkadaşı Mikdat Kot'tu. Dink cinayeti konusunda Yasin'in kararlılığını gördüğünü anlatan Kot ifadesinde onu vazgeçirmeye çalıştığını öne sürüyordu:

"Yasin'in, 'Türklere hakaret eden İstanbul'da bir gazeteciyi öldüreceğini' söylediğini Ahmet İskender'den öğrendim. Hatta bir akşam sokakta konuştuğumuzda yine 'Bir gazeteciyi öldüreceğini, bu fikirden vazgeçmeyeceğini' söyleyince Yasin'e, 'Sana vahiy mi geldi, sana bir insanı öldürmek düşmez. Bu doğru değil' dedim. Yasin de 'Hz. Peygamberimiz 26-27 defa savaşa katıldı, bize cihadı aşılamak için' dedi. Ben de ona, 'O Allah'tan emir alıyordu. Sen kimden emir alıyorsun' dedim. Bunun üzerine tartıştık."

Belki de Mikdat, farkında olmadan Yasin'e en önemli, Türkiye'nin aklından silinmeyecek bir soruyu sormuştu.

Mikdat ifadesinin devamında Ahmet İskender ile beraber cinayetten vazgeçirmek için Yasin'i sözü dinlenir bir kişiye götürdüklerini iddia ediyordu:

"Yasin'in fikrinden dönmesinde yardımcı olması için Pelitli Kültür ve Dayanışma Derneği'nde çaycılık yapan Süleyman isimli bir şahsa gittik. O Yasin'i mutlaka yanına getirmemizi istedi. Ben de birkaç gün sonra bir akşam Ahmet İskender ile birlikte Yasin'i, Süleyman isimli bu şahsın yanına götürdük. Burada bu kişi, Yasin'i fikrinden vazgeçirmek için çok uğraştı."

Mikdat Kot'un ifadesine göre Yasin'i cinayet fikrinden vazgeçirmeye çalışan Süleyman, onlara, 'Bu Yasin'den uzak durun' demişti.

'Süleyman' dedikleri kişinin gerçek adı Baki Altınışık'tı. Baki Altınışık, ifadesinde Yasin ile çay ocağında kısa sohbetlerinin olduğunu, Dink cinayetinden öncesinde haberinin olmadığını söyledi.

Mikdat'ı yalanlayan bir başka kişi ise Erhan Tuncel, olacaktı. Erhan, savcılara ifade verirken Mikdat'ın cinayet konusundaki tavrının hiç de anlattığı gibi olmadığını şu sözlerle anlattı:

"Mikdat Kot çocukluğundan beri beraber gezdiği arkadaşıydı. Yasin Hayal, Hrant Dink'i öldürme planlamasının ikinci ya da üçüncü denemesinde Mikdat Kot'un para yardımında bulunacağını söylemişti."

Dink cinayeti planları Pelitli'de kulaktan kulağa yayılırken azmettiriciler, bir tetikçi arayışına girmişti.

İLK TETİKÇİ ZEYNEL ABİDİN YAVUZ

Hrant Dink'i öldürmesi için bulunan ilk tetikçi 20 yaşındaki Zeynel Abidin Yavuz'du. Trabzon'un Yorma ilçesinde doğmuştu. Ortaokul birinci sınıftan terkti ve Pelitli'de hırsız olarak tanınıyordu. Sürekli vakit geçirdiği internet kafenin webcam kameralarını çalacak kadar gözünü karartmıştı. Pelit-

li'deki bir kavgada üç kişiyi bıçaklamıştı. Çok konuşmayan, çoğu zaman mahallede boş boş gezen Zeynel, Pelitli'deki Mihmandar Kafe'de saatlerce kimseyle konuşmadan yalnız başına otururdu.

Dink cinayetinden sonra verdiği ifadede 2006 yılı ocak ayında Yasin Hayal'in kendisine tetikçi olma teklifini şöyle yaptığını anlatıyordu:

"Ben Yasin Hayal isimli şahsı 5-6 senedir mahalleden tanırım. Kendisi arkadaşım olur. Çok sık olmasa da görüşürdük. Görüştüğümüzde genelde ABD'liler, Ermeniler, İsrailliler hakkında kötü sözler söylerdi. Müslümanlara eziyet edildiğini bu milletten insanların öldürülmesi gerektiğini söylerdi.

Yaklaşık bir sene kadar önce bana geldi ve 'Zeynel, seni İstanbul'a göndersem gider misin?' dedi. Ben de 'Ne yapmaya' dedim. 'Seni İstanbul'a gönderirsem bir Ermeni başı var onu vurur musun?' dedi. Ben de 'Tamam' dedim. Benim 'tamam' deme sebebim Yasin Hayal isimli şahıstan çok korkmamdır. Çünkü Yasin Hayal, Pelitli Beldesi'nde zıt düşülmeyecek bir insandır. Bu muhabbet 2-3 ay kadar sürdü. Muhabbetlerimizde beni Ermenilere düşman ederek kafamı yıkadı. Ayrıca yanıma 2-3 gün aralıklarla gelerek 'Sen bir kahraman olacaksın, seni yurtdışına göndereceğim' gibi vaatlerde bulunuyordu. Aslında ben bu işi yapmak istemiyordum. Ancak Yasin'den çok korkmamız sebebiyle 'hayır' diyemiyordum. Çünkü Yasin bana ve aileme zarar verebilirdi. Bu dönemlerde Ermenilerin başı olan Hrant Dink'i vurmaya gideceğimi söyledi. Ben Hrant Dink'in ismini ilk defa o zaman duydum."

Yasin Hayal cezaevinde 'her şeyi söyleyeceğim' diyerek savcılara verdiği ikinci ifadesinde Zeynel Abidin Yavuz'u tetikçi olarak Erhan Tuncel'in bulduğunu ve ikna ettiğini öne sürüyordu:

"Cinayet fikrini bana açmasından yaklaşık bir iki hafta sonra

Zeynel Abidin ile konuştuğunu ve Zeynel'i bu eylem için ikna ettiğini bana söyledi."

Erhan Tuncel ise Yasin'in tetikçi olarak Zeynel'i bulduğunu ve cinayete hazırladığını şöyle anlattı:

"Yasin, bana hırsız olan bir çocuk bulduğunu ve Hrant Dink'i bu çocuk vasıtasıyla vurduracağını söyledi."

Zeynel Abidin Yavuz daha önce Hrant Dink'i ne televizyonda ne de gazetede görmüştü. Azmettiriciler ona internetten öldürmesini istedikleri Dink'in fotoğraflarını gösteriyorlardı. Ayrıca Dink'i hedef gösteren makaleleri, hakkındaki yalan haberleri Zeynel'e okudular. Bu sırada katilin kurbanının yüzünü ezberlemesi için fotoğraflarına ihtiyaç duyuyorlardı.

Tetikçiliği kabul eden Zeynel Abidin Yavuz, Dink fotoğraflarını temin etmelerini şöyle anlattı:

"Hatırladığım kadarıyla bir pazartesi günü benim Hrant Dink'i vurmaya gideceğimi söyledi. Bu sırada Erhan Tuncel isimli KTÜ öğrencisi olan şahıs yanımıza geldi. Yasin, Erhan'a 'Çıktıları al, gel' dedi. Erhan da 'Ben akşam alırım. Yonca Market'e bırakırım. Zeynel orada alır getirir' dedi. Erhan ile ilk defa burada tanıştık. Erhan bunları söyleyip gidince Yasin bana, 'Git Yonca Market'ten çıktıları al gel' dedi. Ben de markete gittim... Marketin sahibine 'bana bir paket var mı?' diye sordum. Bana gazete kâğıdına sarılı bir paket verdi. Sonra Yasin'in çalıştığı Alperen Ocakları'nın lokaline gittim ve paketi verdim. Paketi açtık ve içinden Hrant Dink'e ait bilgisayar çıkışı 3-4 tane fotoğraf vardı. Yasin bana, 'Senin vuracağın adam bu, Ermenilerin başıdır. Türklere kötü sözler söylemiştir' dedi. O gün anladığım kadarıyla İstanbul'a bu şahsı vurmak için beni gönderecekti. Aslında ben kimseyi vurmak istemiyordum. O an sadece kaçmayı düşünüyordum. Ancak Pelitli Beldesi'nde Yasin Hayal ile kötü olmak

yani sürtüşmek herkes için çok zor bir durumdur."

Yasin'in ifadesi de bu konuda aynıydı:

"Erhan, Dink'in resimlerini internetten çıkartarak marketi olan Osman'a kapalı zarf içerisinde bırakacağını söyledi. Ben de Zeynel'e Erhan'ın markete resim bırakacağını söyleyerek markete gönderdim ve resmi aldırdım."

Ancak marketin sahibi Osman, bu ifadeleri kabul etmedi. Ne kendisine Erhan tarafından bir zarf bırakıldığını ne de bu Zeynel'in marketine gelerek bir zarf aldığını kabul etti.

Erhan'ın ifadesine göre; resimlerin bilgisayar çıkışlarını aldıktan sonra bir zarfa koydu ve Y... Market'in sahibi Osman'a bıraktı. Zeynel'in gelip alacağını söyledi. Erhan, Dink cinayetinden sonra susma hakkını kullanırken verdiği şifahi beyanda, "Benim resmi çıkartarak Yasin'e götürmemdeki maksadım eylemi yapacak kişiyi deşifre etmekti" dedi.

Bu dönem içerisinde Yasin MHP Pelitli İlçe Teşkilatı'nın çay ocağını işletiyordu. Burada Erhan ve Yasin sürekli bir araya geliyordu. Bazen yanlarında Zeynel Abidin Yavuz da oluyordu.

Mahalledeki insanlar, artık Yasin'in yanında Zeynel'i sık bir şekilde görmeye başlamışlardı. Yasin ve Zeynel'in Pelitli'de takıldıkları Mihmandar Kafe'de sık sık Ermeniler hakkında konuştuklarını aynı kafenin müdavimleri duyuyordu.

Zeynel birkaç kez cinayet tarihi konusunda talimat almıştı. Zeynel, Yasin'in kendisine sürekli olarak cinayeti işleyeceği tarihleri söylediğini ve sonra vazgeçtiğini anlatarak, şöyle devam ediyordu:

"Anladığım kadarıyla silah ve para bulmaya çalışıyordu. Bir keresinde bana 'silah sıkabilir misin?' diye sordu. Bende 'Sıkarım' demiştim. Çünkü 'edemem' desem bana silah sıkmayı öğretmek için devamlı yanıma gelecek belki de

atışa götürecekti. Ancak ben Yasin Hayal ile görüşmek istemiyordum. Sadece korktuğum için 'yanıma gelme git' diyemiyordum."

RAHİP SANTORO CİNAYETİ

Yasin ve Erhan, Türkiye ve dünyayı sarsacak Hrant Dink cinayeti için tetikçiyi buldukları sırada Trabzon'da Santa Maria Kilisesi'nde iki el silah sesi yankılandı. İtalyan rahip Andrea Silvio Santoro, 5 Şubat 2006 Pazar günü kilisede kanlar içinde yerde yatıyordu. Dink cinayetinin sanıkları bu cinayetten ifadelerinde hiç bahsetmeyeceklerdi. Ama daha sonra tetiği çektiren karanlık güçlerin aynı olup olmadığı bir soru işareti olarak ortaya çıkacaktı.

5 Şubat 2006 Pazar günü Santa Maria Kilisesi'nin içinde üç genç vardı. Samet ve Ünal isimli iki genç, kilisenin duvarlarındaki resimlere bakıyordu. Rahip Santoro'yu görerek resimlerin fotoğraflarını cep telefonlarıyla çekmek istediklerini söylediler ve izin aldılar. Fotoğrafları çekip, bir süre gezdikten sonra kilisenin sıralarına oturdular. Bu sırada yanlarına kendi ifadelerine göre daha önce tanımadıkları bir genç oturdu. Siyah montunun cebinden bir silah çıkararak onlara gösterdi. Silahı ne için üzerinde taşıdığını sorduklarında onlara, "Papazı öldüreceğim. Bunlar Peygamber efendimizin karikatürünü çizdiler. Bunlar yüzünden Irak'ta Müslümanlar ölüyor. Bunların cezasını ödeyecekler. Hesap vakti geldi. Kafasından vurmazsam şerefsizim" dedi.

Bu genç lisede okuyan, 16 yaşındaki O. A.'ydı. Sabahtan beri kilisede bekliyordu. Santoro'nun yalnız kalacağı bir anı beklemişti. Samet ve Ünal, kilisenin bahçesine çıktı. Biraz önce konuştukları O. A. tekrar yanlarına geldi. "İntikam vakti" dedi. Sanki arkasında tanıklar bırakmak için çaba harcıyordu. "Silah seslerini duyunca siz kaçın" dedi. Siyah beresini taktı, namluya mermi verdi. Kilisenin iç giriş kapısına gel-

diğinde Santoro'yu önünde gördü. Diz çökmüş, ibadetini yapıyordu. Namluyu sırtına doğrulttu. İki kez tetiğe bastı. Elindeki silah, 9 milimetre Glock markaydı. Katil kilisenin dışına kaçtığında bir kez de havaya ateş etti.

Silah sesini duyan Ünal ve Samet kaçıyordu. O. A.'yı kilisenin aşağısında bir sokakta bekleyen kardeşi Cengizhan ve ilkokuldan beri arkadaşı olan Emirhan da silah seslerini duymuştu. Onlar da kaçıyordu. Kısa süre sonra O. A. onlara yetişti ve "Vurdum" dedi. Bu ifadelere ve davanın iddianamesine göre Danimarka'da yayımlanan Hz. Muhammed karikatürlerinden etkilenen bir çocuk, milliyetçi ve dini duygularla bu cinayeti işlemişti. Silahı, ağabeyinin evde sakladığı bir köşede bularak almıştı. Ağabeyi de silahı bir arkadaşından gizlemek amacıyla aldığını ifadesinde anlatıyordu. Dava Türkiye'nin alışık olmadığı bir hızla sonuçlandı.

Soruşturmayı yürüten Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı, O.A. hakkında müebbet hapis istemiyle dava açtı. Yargılamayı yapan Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi de O.A.'yı önce müebbet hapisle cezalandırdı. O.A., 18 yaşın altında olduğu için cezası zorunlu olarak 20 yıla çevrildi. McDonald's'ı bombalaması eylemi nedeniyle Dink cinayeti zanlısı Yasin Hayal'i yargılarken "iyi hal" indirimi yapan Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, bu indirimi O.A.'ya da yaptı. O.A.'ya, Santoro'yu öldürdüğü için 16 yıl 8 ay hapis cezası verildi.

Yasin Hayal, 13 Şubat 2006 günü yaptığı bir telefon konuşmasında bir arkadaşına bu cinayetten bahsediyordu. O. A.'nın birileri tarafından kullanıldığına dair yaptığı vurgular dikkat çekiciydi:

X Şahıs: Bana bak bu papa, şeyi kim vurmuş ya, rahibi aklıma sen gelmediysen şerefsizim ha.

Yasin Hayal: Oğlum herkes benden şüpheleniy, herkes beni aray a... koyum sen mi vurdun diye.

X Şahıs: ... olmasın ha seni arayla a... koyum, senin işin olmasın.

Yasin Hayal: Yok yok, uşağım Vakfıkebir'li bir uşak vurdu onu,

uşağa vurdurdular anlay mısın?
X Şahıs: He vurdurdular.
Yasin Hayal: Vurdurdular uşağa, on altı yaşındaymış, aynı senin pozisyonunda yani üç-beş sene yatar çıkar herhalde.

ALPEREN OCAKLARI'NDA CİNAYET PLANI

Rahip Santoro'nun öldürülmesinden sonra da Pelitli sokaklarında aleni olarak Dink cinayetinin hazırlıkları sürüyordu. 2006 Nisan-Mayıs ayında Erhan, Yasin, Zeynel Abidin Yavuz ve bir kişi daha Alperen Ocakları Trabzon İl Binası'na geldiler. Ocakta o dönem Alperen Ocakları İl Başkanı olan Mustafa Öztürk vardı. Bir süre sohbet ettiler. Daha sonra cinayet planları konuşulmaya başlandı. Alperen Ocakları'ndaki cinayet planlamasını ocak başkanı Mustafa Öztürk, Dink cinayetinden sonra tutuklandığında şöyle anlatacaktı:

"Akşamüstü Zeynel Abidin Yavuz, Erhan Tuncel, Yasin Hayal ve ismini hatırlamadığım bir kişi daha geldi. Ben yalnız başıma oturuyordum. Ocağın içerisinde sohbet etmeye başladık. Havadan sudan konuştuk. Kalkmak üzerelerken Yasin bana hitaben, 'Zeynel'in Hrant Dink'i vuracağını' söyledi. Ben de kendisine 'Neden vuracaksınız?' diye sordum. Yasin 'Türk milletine hakaret ettiği için öldüreceğiz' diye cevap verdi. Ben de Zeynel'in bıraktığı top sakala bakarak tebessüm ettim. Zeynel de bana, 'İmaj değiştirdim, şüphe uyandırmamak için' diye cevap verdi. Erhan Tuncel de Zeynel'e, 'Eylemden sonra seni Gürcistan'a kaçıracağız' dedi. Ama bu işin nasıl olacağını bilmiyordum ve konuşulmadı da."

Yasin ocaktan çıkarken Mustafa Öztürk'e yaklaştı. "Bu konuştuklarımız bir sır olarak aramızda kalsın' dedi.

DİNK CİNAYETİNDE MUSTAFA ÖZTÜRK

Mustafa Öztürk'ün bu ifadelerine karşın Erhan'ın da onun hakkında söyleyecekleri vardı. Erhan Tuncel, ifadesinde Mustafa Öztürk'ün Yasin'e Dink cinayetinde yardım ettiğini duyduğunu söyledi:

"Yasin, cezaevinden çıktıktan sonra ramazan ayında Hrant Dink'i vurma konusunu Alperen Ocakları Trabzon İl Başkanı Mustafa Öztürk'e açtı. Yasin, Hrant Dink eylemi konusunda Mustafa Öztürk'ten yardım göreceğini söylüyordu. 2006 Mart-Nisan aylarında bir ay kadar yanlarında kaldı. Fakat bu eylem konusuyla ilgili ne kadar bilgi paylaştı, bilmiyorum. Çünkü o dönemlerde benim Mustafa Öztürk ile aram açıktı. Yasin, Hrant Dink cinayeti konusunda bunlardan maddi destek alacağını söylüyordu... Tarih konusunda yanılabilirim ama kişiler ve diyaloglar konusunda yanılmam."

Cinayetten sonra gözaltına alınan Mustafa Öztürk'e Erhan'ın bu ifadesi okundu ve diyeceği soruldu. Bütün ifadesinde Erhan ile aralarının ne kadar bozuk olduğunu anlatan Öztürk, aynı şekilde yanıt verdi:

"Bu iddiaları kesinlikle kabul etmiyorum... Bu eylem ile alakalı olarak ben kimseye maddi ve manevi herhangi bir destekte bulunmadım. Erhan, muhtemelen aramızdaki husumetten dolayı bu tarz ifade vermiştir... Bu konu tamamen uydurmadır."

Dikkatleri Mustafa Öztürk'ün üzerine çeken tek ifade bu değildi. Dink cinayetinden sonra Öztürk'ün söylediği iddia edilen bir cümle ifadelerde yer alıyordu. İddiaya göre Öztürk, bir kişiye "Bu işi yani Hrant Dink cinayetini başka birine verdik, o da eline yüzüne bulaştırdı" demişti. Bunu BBP'nin Karadeniz teşkilatından sorumlu Metin Gündoğdu çevresindeki

insanlara anlatıyordu. Bu sözler Alperen Ocakları'ndan Hakkı Bahadır Cihan'ın da kulağına gelmişti. Hakkı Bahadır Cihan bu konuda şunları söyledi:

"Karadeniz teşkilatından sorumlu Metin Gündoğdu Trabzon'a basın açıklaması yapmak için geldiği akşam bana, Mustafa Öztürk'ün Ankara'da birilerine, 'Bu Hrant işini biz yapacaktık, ama başkasına verdik, onlar da eline yüzüne bulaştırdı' dediğini anlattı. Ben de akabinde birkaç gün sonra okul kantininde karşılaştığım Mustafa Öztürk'ü dışarı çağırdım. 'Bu cinayetle alakan var mı?' diye sordum. O da bana 'Yok' diye cevap verdi. Ben de ona 'Bu Hrant Dink işini biz yapacaktık ama başkalarına verdik onlar da ellerine yüzlerine bulaştırdı' cümlesini sordum. Mustafa Öztürk, utanarak başına eğdi, 'Ya dedik ama öyle bir şey ama öylesine söyledim, tabii ki yok öyle bir şey' dedi. Bende ağzını açarken dikkatli olması konusunda telkinde bulundum, vedalaşarak ayrıldık."

Mustafa Öztürk bu konuya polis karşısında şu açıklamayı getirdi: "Bu konu tamamen asılsızdır." Mustafa Öztürk, hakkındaki iddiaların çoğunu reddetti. Ama cinayeti önceden bildiğini ve yanında konuşulduğunu itiraf etmişti. Cinayeti polise bildirmemesinin nedenini ise, "Ben böyle bir şey yapabileceklerine kesinlikle inanmadım. Çünkü Yasin böyle hayali işlerden bahseden ve bununla büyüklük taslayan biriydi" diyerek açıkladı.

Ancak Mustafa Öztürk'ün anlattığı kadar masum biri olmadığını ortaya koyacak başka bilgiler de vardı. Bir telefon dinlemesinden kendisinden silah isteniyordu. Mustafa Öztürk, şu açıklamayı getirdi:

"2006 yılı içerisinde Papa II. Benedict'in Türkiye'ye gelmesinden önce ismini Zafer olarak söyleyen bir şahıs beni aradı ve 'Bülent E.'nin arkadaşıyım, bana bir silah lazım' dedi. Ben de ne için olduğunu sordum, ancak yanıt vermedi. Sonrasında bu ko-

nu kapandı ve bir daha görüşülmedi. Bülent E. Ankara'da Sağlık Müdürlüğü'nde çalışan bir arkadaşımdır. Ben kimseye silah vermedim."

Anlaşılan Alperen Ocakları Başkanı, insanlara silah temin etmek konusunda yardımcı oluyordu.

CİNAYETİN ZAMANLAMASI

Cinayet adım adım yaklaşıyor, azmettiriciler, Zeynel'i tetiği çekmeye hazırlıyordu. Ama Erhan da Yasin de ifadesinde cinayeti geciktirmeye çalıştıklarını öne sürecekti. Erhan, Yasin'in kendisinden para istediğini kendisinin ise bulmayarak oyaladığını anlatıyordu. Erhan'ın ifadesine göre; Yasin'i Dink'i öldürmekten birkaç kez vazgeçirmişti.

Yasin ise cezaevinden savcılara yazdığı mektubunda Erhan'ı oyaladığını şöyle öne sürüyordu:

"Erhan bu olaya karar verdikten sonra eylemin gecikmesinin temel sebebi benim. Bu işi yapmak istemememden ve bu nedenle geç davranmamdan kaynaklanmıştır... Erhan, 'Bir an önce yapalım, artık' diyordu. Ben de '2007'ye bir şey kalmadı. Bari 2007'de yapalım da Fenerbahçe'nin 100. yılı anısına olsun' dedim."

Erhan'ın, Dink'i 24 Nisan 2006 tarihinde öldürtmeleri için çok ısrar ettiğini ifadesinde şu sözlerle anlattı:

"Erhan, Hrant Dink suikastını özellikle 24 Nisan 2006 tarihinde istiyordu. Zira 24 Nisan'ın sözde Ermeni soykırımı günü olduğunu söylüyordu. Anlamlı olacağını söylüyordu."

Yasin'in bu sözleri aktarılan Erhan ise yanıtı hazırdı:

"Yasin Hayal'in Hrant Dink eylemini planladığı ve benim Trab-

zon Emniyeti'ne bilgi verdiğim dönemde Yasin'e bu eylemi özellikle 24 Nisan tarihinde yapması için telkinde bulunduğum ve ısrar ettiğim doğrudur. Zira 24 Nisan'ın Ermeni soykırımı günü olarak ilan edildiğini biliyordum ve o tarihte *Agos* gazetesi önünde güvenlik önlemleri alınacağını tahmin ettiğim için Yasin'i ya da gidecek olan kişiyi yakalanması için özellikle o gün göndermeyi istiyordum."

Ama Yasin, Erhan'ın kendisini azmettirdiğini desteklemek için farklı örnekler de anlatmıştı. Yasin'in anlatımlarına göre Erhan, kendisine 'Alperenlerin Salis'ı diyordu. Mektubunda şunları yazdı:

"Erhan sürekli profesyonel seri katil filmleri izlerdi. CIA. FBI'ın çözemediği profesyonel katil filmlerini sürekli izlerdi. Kafasına göre kendini hazırlıyordu. En çok izlediği bu tür filmler: Seven, Çakal, Da Vinci Şifresi, Pranga. Not: Bu ayrıntı çok önemli. Bu filmleri izlerseniz anlarsınız... Erhan'ın en beğendiği filmlerden Da Vinci Şifresi'nde, dindar bir Hıristiyan genci canlandıran 'SİLAS' adında bir karakter vardı. SİLAS; Dindar, kilisenin talimatlarıyla suikastlar işleyen, psikopat bir gençti. Talimatları aldığı, bağlı olduğu bir patrik vardı. Ona çok bağlıydı. Bana sürekli olarak 'Sen bizim Silas'ımızsın. Bu teşkilatın Alperenlerin Silas'ı sensin' diyordu."

Zeynel kaçıyor

Ancak Yasin'in de bir Silas'ı vardı: Zeynel Abidin Yavuz. Onların iddialarına göre silah arayışı sürerken 2006 yılının mart ayında Zeynel Abidin Yavuz ortalıktan kayboldu. Yasin, her yerde onu arıyordu. İzmit'e çalışmaya gittiğini öğrendi.

Dink'i öldürmek istemediğini ama Yasin'den korktuğu için cinayetin içine sürüklendiğini anlatan Zeynel Abidin Yavuz, kendi ifadesiyle 'kurtuluşu'nu şöyle anlattı:

"...Bu esnada telefonum çaldı abim 'çok acele eve gel İzmit'e gi-

deceğiz' dedi. Net bir şekilde hatırlıyorum. Saat 17:30'du ve İzmit otobüsü aynı gün saat 19:00'da idi. Ben bunu fırsat bilip hemen Yasin'in yanından 'eve gitmem gerekiyor' diyerek ayrıldım. Aynı gün saat 19:00'da otobüsle abim ile İzmit'e gittik ve dört ay boyunca İzmit'te bulunan TÜPRAŞ'ta boru izolasyonu işinde çalıştım, bu dört ay içerisinde Trabzon'a hiç gelmedim. Yasin ile telefonla dahil hiç görüşmedim.

Yasin Hayal ile olan planı hiç kimseye anlatmadım. Bana 'kimseye söyleme' diyordu. Ben de söylemedim. Çünkü söylersem benden bilecek bana ve aileme ciddi zararlar verecekti. Çünkü daha önceden vukuatlı bir insandı."

Zeynel, TÜPRAŞ'ta dört ay çalıştıktan sonra izin alıp Trabzon'a geldiğinde Yasin'i bir kez görecek ve onun ifadesine göre Yasin, "Çok yanlış yaptın, seninle işim bitti" diyecekti. Zeynel, bu söze "Tamam" diyerek yanıt verdiğini ve tetiği çekmeden kurtulduğu için sevindiğini anlattı. Zeynel'in bu ifadelerini cep telefonunun sinyal bilgileri de doğruluyordu. Cep telefonu bu aylar boyunca İzmit'teki baz istasyonundan sinyal vermişti.

Yasin'in ifadesine göre Zeynel'den İzmit'e gitmesinden önce vazgeçmişlerdi. Erhan kendisine "Zeynel'in bu işe yanaşmadığını" söyledi. Yasin de "Ben rızası olmayan adama silah vermem" dedi. Artık yeni bir tetikçi bulmaları gerekiyordu. Suçun yaygın olduğu, geleceği olmayan, eğitimsiz yüzlerce gencin bulunduğu Pelitli'de yeni bir tetikçi bulmak hiç zor değildi.

ERHAN İSTİHBARATA SÖYLÜYOR

Dink cinayetinin ardından Erhan Tuncel, 23 Ocak 2007 günü gözaltına alındı. Uçakla hemen İstanbul'a götürüldü. Havaalanından getirildiği Vatan Caddesi'ndeki emniyet müdürlüğünün otoparkından Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne

elleri kelepçeli çıkarıldı. Türkiye'yi sarsan cinayetin azmettiricisi olduğu netleşiyordu. Ama o Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nde susma hakkını kullanmıştı ve ifade vermemişti. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün küçük sorgu odasında kapalı bir kutuydu. Savcılar geldi. Erhan sorgu odasına alındı. Bir süre sustuktan sonra kafasını kaldırdı, "Nasıl olsa ilişkilerim ortaya çıkacak, anlatacağım" dedi. Bundan sonra konuşacaklarının kayda geçmesine izin verdi. İlk cümlesi; "Ben polis haber elemanıyım" oldu.

Dink cinayetinin ilk planlanmaya başlamasından itibaren Erhan Tuncel, polise bilgi veriyordu. İki haftada bir perşembe günleri polis otosundaki olağan gezintisini yaparken yanında oturan istihbaratçı M. Z.'ye mahallede, üniversitede, BBP ve Alperen Ocakları'nda yaşanan gelişmeler hakkında bilgi veriyordu. Ayrıca önemli olduğunu düşündüğü bir bilgi edindiğinde 'Mehmet Kurt' kod adıyla Trabzon Emniyet'ini arayarak Ahmet bey ile görüşmek istediğini söylüyor ve hemen istihbarata bağlanıyordu.

Erhan, Hrant Dink'in öldürüleceğini Yasin cezaevinden çıktıktan kısa süre sonra polise anlatmıştı. İfadesinde şunları söyledi:

"Yasin 13 Eylül 2005 günü cezevinden çıktıktan sonra Hrant Dink isimli şahsı öldüreceğini söylüyordu. Bu durumdan Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlisi (Ahmet Kod) M. Z.'ye haber verdim. O da bana bu konunun çok ciddi olduğunu ve her konudan haberdar etmemi istedi ve kesinlikle olaya hiçbir şekilde müdahil olmamamı bana tembihledi. Gözümü dört açmamı, gelişmelerden bilgi vermemi istedi. Ben de 'Tamam' dedim..."

İstihbaratçı polis M. Z. de bu ihbarı çok ciddiye aldığını anlatarak, görevini iyi yaptığını ifadesinde kanıtlamaya çalışıyordu:

"Hrant Dink'i öldürme planlarını öğrendikten sonra bu durumu

iki kez rapor halinde Daire Başkanlığı'na bildirilmek üzere Şube Müdürlüğü'ne rapor ettik. Hatta durumu ciddi gördüğüm için üstlerime bir rütbeli görevlinin de benimle birlikte Erhan ile buluşmaya gelmesini söyledim."

Bu süre içerisinde Erhan'ın anlatımlarına göre defalarca Hrant Dink'in öldürüleceği konusunda M. Z.'ye bilgi vermişti.

M. Z. ifadesinde ayrıca Yasin'i cinayetten vazgeçirme planları yaptıklarını şöyle anlattı:

"Erhan bize Yasin'in Hrant Dink'i öldürmek istediğini söyledi. Biz bu durumu ciddiye alarak olayı etraflıca araştırmaya başladık. Hatta bu dönem Yasin'in telefonunu teknik takibe aldırdık. Sonra bu söylentilerin doğru olduğu yönünde bende bir kanaat oluşmaya başlayınca durumu rapor halinde bildirip Erhan aracılığıyla Yasin'i bu fikrinden vazgeçirmek için çaba göstermeye başladım. Hatta 'Yasin'e böyle bir eylemin ülkeye zarar vereceğini', 'Milliyetçi ve Müslüman bir insanın ülkesine zarar vermemesi gerektiğini', 'Hrant Dink'in ülkeye zararlı bir insan olmadığını' söylemesini ve Yasin'i eylem fikrinden vazgeçirmesi için Erhan'ın, Yasin ile konuşmasını söyledim."

Ancak Erhan, Yasin'e bu gibi telkinlerde bulunulmasının istendiğinden ifadelerinde hiç bahsetmedi. M. Z.'nin ifadelerinin aksine aynı dönem, Erhan'ın cinayetin detayları üzerinde çalıştığı aşikârdı. Yasin Hayal de ifadelerinde Erhan'ın cinayeti engellemeye değil, kendisini cinayete teşvik ettiğini söyledi.

Ayrıca Erhan tetikçiyle başka insanların yanında konuşuyordu. Erhan'ın polis olmasından şüphelendiğini ifadesinin daha önceki bölümlerinde anlatan Mustafa Öztürk'ün yanında tetikçiye, 'yurtdışına kaçırma' vaatleri bile vermişti.

Pek çok tanığın ve sanığın, cinayeti Erhan ve Yasin'in beraber organize ettikleri yönünde ifadelerine ise Erhan şöyle yanıt veriyordu:

"Yasin konusunda emniyete bilgi aktarabilmem için Yasin'in istek ve taleplerine bir şekilde 'evet' demek zorundaydım. Çünkü kişilik itibariyle talepleri doğrultusunda yardım göremediği kişilerden derhal uzaklaşırdı. Ben de benden uzaklaşmasın diye onun taleplerine imkan ölçüsünde karşılık vermeye çalıştım."

Bu hiç kimse için inandırıcı olmayan açıklamada Erhan, ısrar etti. Delil olarak sürekli polise ulaştırdığı bilgileri gösteriyordu. Ancak uzun bir süre Zeynel Abidin Yavuz'un adını istihbaratçılara vermediğini ifadesinde anlatıyordu:

"Hrant Dink resimlerini Marketçi O..'ya bıraktığım dönem Yasin, ben ve Zeynel Abidin Yavuz bir araya geldik. Ben Yasin'in eylemini çok ciddiye almadım. Çünkü devamlı Hrant Dink'i vuracağını söylüyordu. Ben bu olaydan Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bilgi vermedim."

Erhan polisten ayrılmak istedi

Nisan 2006 tarihinde Yasin Hayal'in Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki Mc Donald's bombalaması davası sonuçlandı. Yasin 6 yıl 8 ay hapse mahkûm edildi. Kararı yerinde bulan Trabzon Başsavcılığı temyiz hakkını kullanmadı. Hayal'in avukatı kararı temyiz etti. Kararın Yargıtay tarafından onanması halinde Yasin, 21 ay daha cezaevinde kalacaktı. Ancak Dink cinayeti nedeniyle Yasin, cezaevine girdiğinde dava dosyası halen Yargıtay'da bekliyordu.

Erhan Tuncel, Yasin'in Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6 yıl 8 ay hapis cezası vermesinin ardından çılgına döndüğünü ifadesinde öne sürüyordu. Erhan konuyla ilgili şunları söyledi:

"Mc Donald's eyleminden 6 yıl ceza aldı. Yasin bu duruma delirdi. O akşam istihbarat şube müdürlüğü polisleriyle görüştüm ve 'Yasin'i artık kontrol altına alamıyorum' dedim. Bir süre sonra Yasin, Hrant Dink'i öldürmeye tekrar karar verdi. 'Altı yıl yatacağı-

ma adam gibi eylem yaparım 40 yıl yatarım' dedi. Ben de konuyu Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine bildirdim."

Yasin'in 6 yıl hapis cezası almasından sonraki söylemlerinin başka tanıkları da vardı. Ancak Yasin, cezaevinden çıktığı ilk zamanlardan itibaren sürekli Dink'i öldürmekten bahsetmişti. İfadesinde bir dönem vazgeçtiğine daha sonra hapis cezası alınca tekrar cinayet için harekete geçtiğine dair hiçbir ifade vermedi. Onun anlatımlarına göre zaten Erhan, cinayeti gerçekleştirmek için onu sürüklüyor, o ise geciktirmeye çalışıyordu.

Erhan'ın ifadesine göre 'Yasin'in kontrolden çıktığını' söylerken polis onu ciddiye almamıştı. Erhan, bu dönem Yasin'in kendisinin İstanbul'a gidip Dink'i öldürerek teslim olmayı planladığını da anlatmıştı.

Erhan, kentin kuytu köşelerinde polis otomobilinin içinde ilerlerken, heyecanla konuşuyor ama polisler onu başından atmaya çabalıyordu. Bundan büyük rahatsızlık duyduğu ifadesinden anlaşılan Erhan, teşkilattan ayrılmaya karar vermesinden sonra yaşadıklarını şöyle anlattı:

"(Ahmet Kod) M. Z.'ye İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne bilgi verme işini bırakmak istediğimi söyledim. O da bana 'Ben sana kefil oldum, öyle ayrılmak kolay değil, kafana göre ayrılamazsın' dedi ve beni renkli gözlü bir müdür yardımcısıyla görüştürdü. Müdür yardımcısı bana, 'Sen bizimlesin, kafanda kurduğun kurguları Yasin Hayal'in üzerine atma, kafandan sil, eski dosyaları çıkartır gereğini yaparım' diyerek tehdit etti."

Açılmak ile tehdit edilen eski dosya; Mc Donald's bombalamasıydı.

Bu olaylardan sonra Erhan Tuncel'in telefonu da dinlenmeye alındı. Yasin ve Erhan, Hrant Dink'i öldürmeye hazırlandıkları aylar boyunca polis tarafından dinlenmişti.

Bir süre sonra M. Z., Erhan ile buluşarak Trabzon İstihba-

rat Şube Müdürü'nün kendisiyle tanışmak istediğini söyledi. M. Z. ifadesi şöyleydi:

"Bizim Erhan'dan en büyük isteğimiz Yasin'i eylem fikrinden vazgeçirmek, olmadığı takdirde eylem için hazırlığa başladığında veya yola çıktığında bu konuda hemen bilgi vermesiydi. Bunun üzerine şube müdürümüz Engin Dinç de Erhan ile görüşmek istedi. Erhan ile bu hususu şubede görüştü. Ancak ben görüşme sırasında yoktum ve ne konuşulduğunu bilmiyorum."

M. Z. içeride nelerin konuşulduğunu daha sonra öğrenecekti. Erhan'ın savcılara verdiği şifahi beyana göre şube müdürü ile tanışması şöyle oldu:

"Trabzon İstihbarat Şube Müdürü beni çağırdı ve yanına gittim. İsmini bilmemekle birlikte M. Z.'den Erzurum Şenkayalı olduğunu duydum. Bu şahısla ilk defa görüşüyordum. Bana, 'Çocuklardan bir haber var mı?', 'Bizim arkadaşlarla bir problem yaşıyor musun?' diye sordu. Ben de müdür beye 'Yasin'in Hrant Dink'i öldürmeyi düşündüğünü ve bunu Zeynel Abidin Yavuz'a yaptıracağını' söyledim. Müdür bey beni muhtemelen tanışmak için çağırmıştı. Hatta personeline 'Bu adama dikkat edin. Bir sene yatar bir tane iş verir, çok önemli' dedi."

Erhan Tuncel, Zeynel Abidin Yavuz'un tetikçi olarak belirlendiğini ilk defa o gün polise söylediğini öne sürdü. Anlaşılan istihbarat şube müdürüne istihbarat elemanlarından duyduğu rahatsızlığı da anlatmıştı. Bu konuşmadan sonra kendisiyle Ö... isimli bir istihbarat polisinin ilgilendiğini söylüyordu.

Ayrıca bu görüşmeden sonra kendisini polis muhbiri yapan M. Z.'ye moralini bozacak laflar taşımıştı. M. Z. ifadesinde şunları söyledi:

"Erhan bana müdür ile görüştüğünü ancak kendisine güvenme-

diğini, kendisini benden alacağını daha kıdemli birine vereceğini söyleyerek yorumlarda bulundu. Ben de kendisine böyle konularla ilgilenmemesini benim ile irtibat kurarak bilgi vermesini istedim."

Ayrıca M. Z. ifadesinde Erhan'ın bazı ifadelerini yalanlıyordu. Erhan'ın kendisine daha önce Zeynel Abidin Yavuz ismini verdiğini şöyle anlatıyordu:

"Erhan sürekli bize birkaç isim vererek Yasin'in onlarla birlikte eylemi gerçekleştireceğini söylüyordu. Hatta bu isimler arasında Engin ve Zeynel Abidin ve ismini hatırlamadığım bir iki şahıs daha vardı. Ben bu isimler ile ilgili çalışmalar yapıyordum. Söylentiler ciddi ise bunu değerlendirerek üstlerime bildiriyordum. Özellikle Zeynel Abidin isimli şahsın Kocaeli iline çalışmaya gittiğini öğrenince bu bilgiyi de ihbar etmedim."

O, Zeynel'i ihbar etmemiş, raporlarına sokmamıştı ama Zeynel defalarca cinayet yolculuğu tarihi almış, ancak plan değişince vazgeçmişti. Yani M. Z.'nin rapor etmediği günlerde Zeynel, tetiği çekmeye çok yakındı.

Ayrıca Erhan'ın ifadelerine göre Şube Müdürü Engin Dinç, ve M. Z.'nin yanı sıra başka polislere de Zeynel Abidin Yavuz'un hakkında bilgi vermişti. Erhan, Zeynel'e verilmek üzere çıkarttığı Hrant Dink resimlerini daha sonra geri aldığını ve bu resimleri kendisiyle M. Z.'den sonra ilgilenmeye başladığını söylediği Ö.... ve M.... isimli polislere teslim ettiğini anlatmıştı.

Ayrıca Erhan, polisle ilişkilerini yeni muhbirler önerecek kadar geliştirmişti. Yasin'in arkadaş çevresinden Özcan isimli bir şahsın haber elemanı yapılmasını önerdiğini ifadesinde anlattı. Ancak bu kişinin muhbir yapılıp yapılmadığını daha sonra öğrenemediğini söyledi.

15 Haziran 2006 tarihinde Erhan ile ilgilenen istihbarat polisi M. Z.'nin Bayburt'a tayini çıktı. İfadesine göre bu ta-

yini kendisi istemişti. "Benim ayağımdan rahatsızlığım olduğu için ve Trabzon'da da iş yoğunluğunun çok olması, tedavimin Erzurum ilinde görülmesi nedeniyle sürem dolmadan Erzurum'a yakın olan Bayburt iline tayini istemiştim" diyordu. M. Z. gitmeden önce Erhan ile buluştuğunda yanında başka bir istihbarat polisi vardı. M. Z., kendisinin tayininin çıktığını, onu yanındaki polise emanet edeceğini, artık bilgileri onunla paylaşması gerektiğini anlattı. M. Z.'nin yanındaki Erhan'ın daha önceden de tanıdığı Ö... komiserdi.

Erhan'ın ifadesine göre Ö... komiser, bir gün Erhan'a "Bu işin çözümü ne?" diye sordu. Erhan devamını şöyle anlattı:

> "Ben de ona, 'Yasin Hayal'in yanına git. Boca Juniors takımının formasını hediye et. 'Akıllı ol, ne yaptığını biliyoruz' de' dedim. Çünkü bu durumda takip edildiğini anlayacak ve eylemden vazgeçecekti."

Erhan'ın ifadesine göre Ö... komiser de bir ay içinde askere gitti. Ayrıca Trabzon İstihbarat Şube Müdürü değişti. Bu kez Erhan ile görüşmesi için Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden M.... isimli polis görevlendirildi. Bu değişikliklerden sonra Erhan, polis ile ilişkisinde yeniden bozulmalar başladığını öne sürüyordu. Erhan bu konuda şunları söyledi:

> "M... isimli görevli ve renkli gözlü müdür yardımcısı ile görüştüm. Renkli gözlü müdür yardımcısı bana, 'Ne verdin lan. Kendi kafanda senaryo yapıyorsun, benim 25 yıllık deneyimim var. Yeme bizi...' dedi. Ayrıca aynı müdür yardımcısı bu olayları kendi hayal gücümle ürettiğimi ve Yasin Hayal'e bulaştırdığımı, bunları kesinlikle Yasin Hayal'in kafasından silmemi, bu olayı kendilerine karşı koz olarak kullandığıma inandığını, bundan vazgeçmemi, Yasin konusunu da artık sona erdirmemi istiyordu. Net bir şekilde Yasin'in kafasından Hrant Dink'i öldürme fikrini silmemi istiyordu."

Bu konuşmadan sonra Erhan, istihbarat polisleriyle buluşmaya devam ediyordu. Kendisini ciddiye almadıklarından şöyle yakındı:

"Ara sıra İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlileri ile genelde oto içerisinde Trabzon'un çeşitli yerlerinde görüştüm. Ama beni ciddiye almıyorlardı. Ancak 'bir bilgi alırsan muhakkak haber ver' diyorlardı."

Bir yandan Yasin ile birlikte cinayetin planlarını yapıp, altyapısını hazırlarken diğer yandan polislerle rutin buluşmasını yapıyordu. Muhbirliği, cinayetteki kendi rolünü gizlemekte kullanıyordu. Bu sırada Erhan, polislere söylemediği pek çok bilgiye sahipti. Çünkü yeni bir tetikçi bulmuşlardı.

O. S.; YENİ TETİKÇİ

Hrant Dink'in öldürülmesinin protesto edildiği yürüyüş başlamak üzereydi. Halaskargazi Caddesi'ni yüz binlerce insan doldurmuştu. Ellerinde 'Hepimiz Ermeni'yiz', 'Hepimiz Hrant'ız' yazılı dövizler vardı. Kortejlerin en önünde Dink'in içinde bulunduğu cenaze aracı, onun önünde Ermeni ezgilerinin çalındığı, üzerine ses sistemi kurulmuş bir otobüs vardı. Otobüse Hrant Dink'in eşi Rakel Dink çıktı. Aşkına son mektubunu gözyaşları içinde okuyordu. "Yaşı kaç olursa olsun; 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılmaz kardeşlerim" dedi.

1990 yılında İstanbul Üsküdar'daki Zeynep Kamil Doğum Hastanesi'nin bir odasında o bebek vardı. Trabzonlu, Kartal'da yaşayan Samast ailesinin bebeğiydi. İki ablası ve bir ağabeyi vardı. O, beş yaşına gelinceye kadar Kartal'da yaşadılar. Anne ve babasının boşanması nedeniyle, Trabzon'a döndüler. Daha sonra anne ve babası tekrar birleşti, Pelitli'de-

ki evlerinde yeniden bir aileydiler. Babası Pelitli Belediyesi'nde işçi olarak çalışmaya başlamıştı. Üç oda, bir salon olan evde yaşıyorlardı. O, ağabeyi Ümit ile aynı odayı paylaşarak büyümüştü. Çocukluğundan itibaren başlayan ağabeyiyle kavgaları hiç bitmeyecekti. Ancak onun için asıl şiddet babasından geliyordu. Pek çok nedenle babasından şiddet görerek büyüdüğünü daha sonra, gözaltındayken sosyal danışman olarak yanında bulunan uzman psikoloğa anlatacaktı. Ortaokulu, üç yıl önce bitirmiş ve liseye devam etmemişti. Derslerinde çok başarısızdı. Öğretmenleri, onu okulda sorunlu bir çocuk olarak tarif ediyordu.

Okulunu bitirmesinin ardından evindeki sorunlar da büyümüştü. Okulu bıraktıktan sonra da bir iş bulmamıştı. Bazen lokantalarda garsonluk yapıyor, internet kafelerde çalışıyordu. Ancak genellikle işsizdi ve aile bütçesine katkıda bulunmaması artık evdeki kavgaların ana konusuydu. Ağabeyi ondan daha küçükken demir doğrama atölyelerinde çalışarak babasına para vermeye başlamıştı. O ise babasından her para istediğinde kavga yaşanıyordu. Alkol, sigara ve uyuşturucu hap kullanması, bu sorunları alevlendirmişti. 2005 yılında ailesiyle ettiği büyük kavganın sonucunda İstanbul'a kaçmıştı. Bir süre dayılarının yanında kalmıştı. Ancak burada da istenilmeyince geri dönmüştü.

Gözaltındayken onunla konuşan sosyal danışman, şu notu defterine yazmıştı:

> "Erken çocukluk döneminden itibaren babasıyla rahat iletişime geçemediği ve sorunlarını paylaşamadığı anlaşılmıştır. Babasının kendisini dövdüğünü ev içerisinde şiddet gösterdiğini anlatmıştır. Özellikle kendisine karşın yoğun şiddet gösterdiğini ve sert biçimde dövdüğünü söylemiştir... Yaşadığı bu olaylar neticesinde babasına karşın yoğun öfke ve nefret duygusunun olduğu görülmüştür."

Ayrıca O. S.'ye gözaltındayken bir test uygulayan uzman

psikolog, anne babasıyla ilişkisinde şu sonuca varmıştı:

"Görüşmede ve uygulanan test sorularında babası ile ilgili olarak olumsuz yargı ve duyguları dile getirmiş olup baba-oğul ilişkilerinin doyurucu olmaktan uzak olduğu anlaşılmıştır. Duygusal paylaşımını anne üzerinden gerçekleştirdiği öğrenilmiştir."

Sorunlu aile içinde artık kendisine kalkan ellere yanıt verecek kadar büyümüştü. Kendisi de şiddet görmesine karşın küçük yeğenlerine ve annesine şiddet uyguluyordu. Annesi Havva Samast, oğlunun katil olduğunu öğrendikten sonra verdiği ilk ifadede, "Oğlum haşarı bir çocuk olduğu için zaman zaman babasına çıkışır, bazen de beni tartaklardı" diyordu.

O. S.'nin ablası Tülay Kuş, kardeşini şöyle anlatıyordu:

"Kardeşim çok sinirli ve asabi birisiydi. Sürekli anneme babama karşı gelirdi. Ben kendisine bir şey söylediğimde bana da kızardı. Ben ondan korkardım, onun için fazla ilgilenmezdim..."

Ağabeyi Ümit Samast da kardeşinin geçimsizliğinden yakınıyor, uzun zamandır konuşmadıklarını anlatıyordu.

O. S. babasına da saldırıyordu. Yakın arkadaşı Murat Atalar, "Hem çevresi hem de ailesiyle sorunlar yaşıyordu. Babası ile sık sık kavga ederdi. Çevresi ile kavgalı oluyordu. Bir defa babasına da saldırdı. Sonra evin camına yumruk attı ve eli kesildi. Onu tıp fakültesine ben götürmüştüm" demişti. Babası Ahmet Samast, oğlunun sinirli hallerine çözüm bulmak için çabaladığını anlatıyor ve "Cinayetten üç ay önce aşırı sinirli olduğu için onu hastaneye götürmüştüm. Ama doktorun verdiği ilaçları kullanmadı" diyordu.

O. S.'nin kişiliği konusunda chat'ten tanıştığı Emine Sünger de bilgi verdi. Çorum'daki Hitit Üniversitesi'nde okuyan Emine, internet üzerinden hemşerisi olduğu için yazışmaya başladığını söylediği O. S. hakkında şunları anlattı:

"İlk olarak 2006 yılının Haziran ayında yazışmaya başladık. Yazışmalarımızda tutarsız bir kişiliğe sahip olduğu anlaşılıyordu. Okulumu bitirmem için öğütlerde bulunuyor, bana 'Siz benim bacımızsınız' diye yazıyordu. Belirli bir süre sonra ağabeyi ve babasıyla sorunları olduğunu hatta benim yüzümden intihar edeceğini ve hatta ayağını, kolunu kırdığını iddia etti."

Onu tanıyan herkesin hakkında söylediği ilk kelime; 'agresif'ti. Sık sık adli olayların yaşandığı Pelitli'de daha pek çok kavgaya karışmıştı. Kavgalarının yanı sıra onu yaşadığı beldede popüler yapan Pelitlispor'da futbol oynamasıydı. Sürekli antremanları aksatması, maçlarda kavga çıkarması, disiplinsizliği nedeniyle takımda istenmiyordu. Antrenörleri tarafından takımdan kovulmuştu. Artık vaktinin çoğunluğunu internet kafelerde chat yaparak ya da şiddet içerikli bilgisayar oyunlarının başında geçiriyordu. Siyasi hiçbir birikimi yoktu. İfadesi alınırken yanında bulunan psikologlara siyasi konuşmalardan ve yazılardan sıkıldığını, siyasete ilgisinin olmadığını söylemişti. Siyaseti sevmeyen bir siyasi cinayet tetikçisiydi. Uzman psikolog raporunda O. S.'nin kendisini nasıl anlattığını şöyle rapor etmişti:

"Kendisini anlatması istendiğinde sinirli, sinirlendiğinde dürtüsel olarak çok çabuk yıkıcı ve tahrip edici eylemlere girebilen birisi olduğunu söylemiştir. Kendisine haklı bir sebep gösterildiğinde (din, aile, vatan, toprak, namus karşıtı herhangi bir söylem) hiç düşünmeden cana kastedebileceğini ifade etmiştir. Bahsettiği değerlerin çok önemli olduğunu ve affetmeyeceğini söylemiştir."

Babasının yerine Yasin'i koydu

Gözünü kırpmadan cinayet işleyebileceğini söyleyen O. S., 2006 yılının Haziran ayında Pelitli sokaklarında Yasin Hayal ile birlikte vakit geçiriyordu. Zeynel Abidin Yavuz'un İzmit'e gitmesinin ardından Yasin, ona yaklaşmıştı. O. S. ile

Zeynel'in pek çok ortak noktası vardı. Cinayet planları öncesinde yaşanan bir olay ikisinin de kişilikleri ve hayatları konusunda bilgi veriyordu. Bu olayı Zeynel ifadesinde şöyle anlatmıştı:

"O. S. ile ben bir süre önce kavga etmiştik. O. S. yumruk ile benim kaşımı yarmıştı. Hatta altı dikiş atıldı. Beni dövme sebebi ise; onun arkadaşları bana saldırmıştı. Ben tektim ve üç tanesini bıçakladım. Yasin Hayal, O. S. ile beni barıştırmak istese de ben barışmadım."

O. S., ifadesine göre Yasin ile ortaokulu bitirmek üzereyken 75. Yıl İlköğretim Okulu'nun önünde tanışmıştı. Yasin okulun önünde simit satıyordu. Ayrıca çevresine topladığı öğrencilerle sürekli olarak politik sohbetler yapıyordu. O öğrencilerden biri, O. S.'ydi. O. S., Yasin'in sohbetleri konusunda Pelitli'den pek çok genç ile aynı tarifi yapacaktı:

"Bu şahısla arada sırada yolda gördüğüm zaman konuşuyorduk. Yasin ile konuşmalarımızda bana Çeçen-Rus savaşı hakkında, Amerika'nın Irak'a yaptığı işgal hakkında bilgiler veriyordu."

Dink cinayeti sonrasında ifadesinde Yasin'e hayranlığından bahsetmemişti. Ancak sosyal danışman onunla yaptığı mülakatın sonunda sosyal inceleme raporunda Yasin ile ilişkisini değerlendirdi. Babasından nefret eden O. S.'nin Yasin'i model olarak aldığını raporunda şöyle anlattı:

"Erkek çocuklar için model alınacak en önemli figür olan babanın çocuk tarafından duygusal olarak reddedilmesi sonucu çocuğun başka bir model bulma gereksinimini ortaya çıkarır. Yine ergenlik dönemi içerisinde tanıştığı Yasin'in çocuğun anlatımına göre; kendinden emin, milliyetçi, kahramanvari, samimi ve cana yakın tavırları önem teşkil etmiş ve yakınlaşmalarına zemin hazırlamıştır."

Bu yakınlaşmanın sonrasında O. S.'nin ifadesine göre; 2006 yılının Haziran ayındaki bir sohbetleri sırasında Yasin, çok önemli bir şey söyleyeceğini vurguladı. Devamını şöyle anlattı:

"Bir Ermeni gazetecinin olduğunu, bu şahsın Türklere hakaret ettiğini, dolayısıyla bunun cezalandırılması gerektiğini söyledi. Ben de milliyetçi bir insan olduğumdan ve bu tür olaylardan etkilendiğimden kendisine 'Bana bir görev düştüğünde yapabilirim' dedim.

Daha sonraki görüşmelerimizde gazetecinin isminin Hrant Dink olduğunu, *Agos* gazetesinde yazı yazdığını söyledi. Hatta benim genellikle gittiğim internet kafeden bu şahsın yazısına ve resimlerine baktım. Yasin ile her görüşmemizde Hrant Dink'in Türk düşmanı olduğunu ve Türklere hakaret ettiğini belirtirdi. Hatta bana Hrant Dink'in internetten indirilmiş resimlerini verdi."

Ayrıca Yasin, O. S.'ye Mc Donald's bombalamasından sonra takip edildiği için cinayeti kendisinin işleyemediğini anlatıyordu, "Cinayeti işleyemeden yakalanırım" diye konuşuyordu.

O. S.'nin bu ifadesini Erhan Tuncel'i koruduğunu dikkate alarak okumak gerekiyor. O da Zeynel Abidin Yavuz ve Yasin Hayal gibi verdiği ilk ifadede Erhan Tuncel'i korudu. Ama ifadesinde Erhan'ı koruduğuna yönelik net yalanlar sonra ortaya çıkacaktı.

İlk ifadesinde Yasin Hayal de O. S.'yi tetikçi olmaya kendisinin ikna ettiğini anlatıyordu. Ama cezaevinde değiştirdiği ifadesinde Erhan'ı ele verirken bambaşka bir tablo çizmişti. Yasin Hayal, bu ifadesinde "Zeynel'in ortadan kaybolmasından iki-üç ay geçtikten sonra Erhan bana O. S. hakkında sorular sormaya başladı. O. S ile görüştüğünü, durumu ona anlattığını ve eylemi yapmayı kabul ettiğini söyledi" diyordu. Erhan'ın kendisini, "O. S., 17 yaşında birkaç yıl yatıp çıkar" diyerek ikna ettiğini öne sürüyordu.

Erhan ise O. S. ile tetikçi olmayı kabul ettikten aylar sonra tanıştığını öne sürüyordu. Eylemden 2.5 ay kadar önce O. S., Yasin ve Tuncay Uzundal ile evde buluştuklarını anlatan Erhan, "Ben O. S. ile ilk kez orada tanıştım" diyordu.

Ayrıca Yasin ifadesinde bütün cinayeti planladığını öne sürdüğü Erhan'ın, kendini gizlemeye özen gösterdiğini anlatıyordu. Yasin ifadesinde şöyle anlattı:

> "Erhan gerek Mc Donald's'ın bombalamasında gerekse Hrant Dink olayında asıl işi organize eden, bu işlerin yapılmasını isteyen kişi olmasına karşın geri planda tutmaya özel gayret sarf ediyordu. Beni birinci planda göstermeye çalışıyordu... Mesela O. S. ile görüşeceği zaman beni bulur, O. S.'yi evine getirmemi isterdi."

İfadesine göre mahalledeki diğer gençleri de sürekli Yasin vasıtasıyla evine davet ediyordu.

TUNCAY HER ŞEYİ BİLİYORDU

O. S.'nin yeni tetikçi olarak belirlenmesinin ardından cinayet hazırlıklarının aktif bir katılımcısı daha vardı. Bu Erhan'ın ev arkadaşı Tuncay Uzundal'dı. Yasin, Erhan ve Tuncay birlikte vakit geçiriyor, gelecek hayallerini birlikte kuruyordu. Üçü de Dink cinayetinden sonra bu hayallerini neredeyse aynı cümlelerle anlattı. Erhan, Tuncay'a kız arkadaşı Yasemin'in babasının çok zengin olduğunu ve ondan para almayı planladığını anlatmıştı. Hayallerine göre Erhan, bu parayı alacak ve Ankara'da bir matbaa açacaklardı. Bu işten çok para kazanarak zengin olacaklardı. Erhan, siyasete atılacağını söylüyordu.

Bu hayalleri birlikte kuracak kadar yakın olan arkadaşlar, Trabzon'da aynı restoranda çalışmaya başladılar. Tuncay Uzundal, 'Göksu' ismindeki içkili restorana komi olarak Er-

han'ı önermiş ve patronu kabul etmişti. Cinayetten önceki bir yıl boyunca Tuncay ve Erhan, aralıklarla komi olarak bu restoranda çalıştı. Bu restoranda daha sonra O. S. de çalışacaktı. Restoranın sahibi Ali İskender, ifadesinde Erhan bazı zamanlar yarım gün komi olarak çalıştığını söyledikten sonra, "Ben bu arkadaşları, okuluna gidip gelen boş zamanlarında garsonluk yaparak harçlıklarını çıkaran öğrenciler olarak biliyorum. Böyle bir eylemin içerisinde olacaklarını hiç düşünmedim..." diyordu.

Erhan Tuncel'in ifadesine göre Tuncay Uzundal, cinayet hazırlıklarının son aşamalarından haberdardı. Erhan ifadesinde ev arkadaşı hakkında şunları anlatıyordu:

> "Tuncay Uzundal, ilk etapta olayı bilmiyordu... Tuncay, benim ev arkadaşım olduğu için Yasin'in eve gelip gittiğini görüyordu. Yasin, her şeyi konuştuğu için Tuncay, mevzuları öğrenmiş oldu. Fakat Hrant Dink konusunda bilgileri, emniyete aktardığımı bilmiyordu. Tuncay Uzundal, Hrant Dink olayının tamamına vakıftı. Ben genelde evde olmadığım için Tuncay, Yasin ile daha fazla muhatap oluyordu. O. S. ile çok samimiydi... Tuncay, Yasin ile samimi olduktan sonra O. S. ile samimiyeti artırdılar. Bu yüzden bu olayda benden fazla bilgisi var."

Daha önceki ifadelerde Tuncay'ın adı çok az geçiyordu. Ama Erhan, ev arkadaşını cinayetin merkezinde tarif etmişti. Dink cinayetinden sonra yapılan ev aramasında dikkat çeken bir nokta Tuncay'ın ajandası olmuştu. Ajanda da *Olağan Şüpheliler* filminden bir karakterin adı yazılıydı: 'Kaiser Soze.' Bu isim, filmde organize suç örgütünün kimsenin görmediği, tanımadığı liderinin adıydı. Tuncay'da bu isim gibi uzun süre kendisini gizlemeyi başarmıştı.

Dink cinayetinden dokuz gün sonra gözaltına alınan Tuncay Uzundal ifadesinde Erhan'ın söylediklerini kabul etmiyordu. Sadece olaylara dışarıdan tanıklık ettiğini anlatıyordu. O. S.'ye verilmesi için Hrant Dink fotoğraflarının internetten

çıkarılmasına yardım ettiğini kabul eden Tuncay Uzundal, internet çıkışlarını nasıl aldıklarını polisin sorgu odasında anlattı:

"2006 yılının Haziran ayında Erhan benim evime geldi. (Bu dönem Erhan ve Tuncay, ayrı evlere taşınmışlardı. Kısa süre sonra Dink cinayeti yaklaşırken yine aynı eve taşınacaklardı.) Bir süre muhabbet ettikten sonra bana 'Hrant Dink isimli bir şahıs var. Bana internetten resimlerini bulabilir misin?' dedi. Ben 'tamam' dedim. Erhan'ın benden bunu istemesinin sebebi muhtemelen benim bilgisayar konusunda daha bilgili olmamdır. Ayrıca ben Hrant Dink ismini ilk kez burada duydum ve kim olduğu konusunda herhangi bir fikrim yoktu. İnternete girdim. Hrant Dink'in fotoğraflarını buldum. Ancak bulduğum resimler çok küçük olduğundan yazıcıdan net çıkmıyordu. Erhan, evden çıkmıştı. Daha sonra birkaç gün sonra tekrar eve geldiğinde bu durumu söyledim. O da 'Ben hallederim' dedi. Ben Erhan'ın Dink'in fotoğraflarını neden istediğini bilmiyordum. Tahminen üç-beş gün içerisinde yine Erhan ile beraberken Akın İnternet Kafe'ye giderek Dink'e ait fotoğrafları bularak bir CD'ye kaydederek Erhan yanına aldı. Ben Erhan'a resimleri neden aldığını sormadım. Çünkü benim ilgimi çeken bir konu değildi. Mesela güzel bir kız resmi çıkarsaydı, sorardım."

Tuncay ifadesinde, Erhan, O. S. ve Yasin'in evde buluştuklarını, ancak çoğu zaman ne konuştuklarından habersiz olduğunu söylüyordu. Sadece bir tanıklığından bahsetmişti. Polislere verdiği ifadesine göre; bir gün Erhan Tuncel ile birlikte evlerinde otururlarken kapı çaldı. Gelen Yasin Hayal'di. Birlikte *Büyük Hazine* filmini seyrettiler. Kapı tekrar çaldı. O. S. gelmişti. Tuncay ifadesinde O. S.'yi ilk defa burada gördüğünü söylüyordu. Anlatmaya devam etti:

"Erhan Tuncel beni diğer odaya çıkardı. Bir süre sonra ben tekrar yanlarına gittim. Erhan Tuncel'in telefonu kapalıydı. Yasin Hayal, Erhan Tuncel ve O. S. Hrant Dink'in bilgisayardan çıkart-

tıkları fotoğraflarını masanın üzerine koymuş konuşuyorlardı. Hatırladığım kadarıyla Yasin, fotoğraftaki şahsın kafir olduğunu, vatana ihanet ettiğini, kızıl bir insan olduğunu söylüyordu. Erhan Tuncel de her yerde kameralar olduğunu, O. S.'nin yüzünü saklaması gerektiğini söylüyordu. O. S. ise dinleyici pozisyonunda idi."

Aynı anı Yasin Hayal ifadesinde şöyle anlatmıştı:

"O. S ile birlikte Erhan'ın evine gittik, orada film seyrettik. Erhan, ben ve O. S. evin salon kısmında oturarak Hrant Dink cinayetini konuştuk. Erhan sürekli O. S.'ye Hrant Dink'i öldürmesi halinde kahraman olacağını söylüyordu, bu konuşmalar sırasında Tuncay'ın içeri girip girmediğini bilmiyorum."

Erhan ise aynı olayı başka bir pencereden anlattı. O. S. ile bugün tanıştığını anlatıyordu:

"Eylemden 2.5 ay kadar önce O. S., Yasin, Tuncay ve benim bulunduğum ortamda Tuncay tarafından Hrant Dink'in resimleri getirildi... (Tuncay, resimleri CD'ye yüklediğini, çıkışları Erhan'ın aldığını söylüyordu.) Orada eylem ile ilgili ayrıntıları konuştuk..."

Dink fotoğraflarını temin etmeleri sırasında Erhan ve Tuncay Uzundal arasındaki bir diyalog dikkat çekiciydi. Erhan, yanındaki Tuncay'a döndü ve "Ben bir cinayeti önledim" dedi. Tuncay bu sözlerin devamını şöyle anlattı: "Ben ters ters bakınca 'Gerçi bu cinayeti yaptırtacak olan da bendim' şeklinde yanıt verdi. Ama hangi cinayeti engellediğini sormadım. Çünkü emniyetle ilişkisi olan bir insan olduğunu söylerdi."

Ayrıca Erhan, Yasin ile Tuncay'ın bir örgüt ismi arayışında olduğunu öne sürüyordu. İfadesinde "Yasin, sürekli bir örgüt kuralım, 'örgüt ismi bul' diye Tuncay Uzundal'a söylüyordu. Benim bildiğim kadarıyla bir isim bulamadı" diyordu.

Tuncay Uzundal, örgüt ismi arayışları konusunda cezaevinde savcılara verdiği ifadede daha fazla detay verdi:

"2006 yılı ramazan ayından önce evde Yasin, ben, Erhan oturduğumuz zamanlarda 'Bir örgüt kuralım ve buna bir isim bulalım. TİKO (Türk İslam Kurtuluş Ordusu), Kıyamet İslam Ordusu olsun şeklinde konuşmalarımız olmuştur. Fakat bu konular çok ciddi bir şekilde tartışılmadı, sadece muhabbet esnasında öylesine konuşuldu."

Bu dönemlerde Tuncay ve O. S. yan yana çalışıyorlardı. Göksu restorandaki işinden ayrılan Tuncay, hemen yanındaki Akın İnternet Kafe'de çalışmaya başlamıştı. Göksu Restoran'da ise artık O. S. komi olarak çalışıyordu. O. S. sık sık Tuncay'ın yanına uğruyor, chat yaparak saatler geçiriyordu.

Onların Erhan ve Tuncay'ın paylaştığı evlerindeki toplantılarına tanıklık edenlerden biri ise İrfan Özkan'dı. Özkan şunları söylüyordu:

"Cinayet tarihinden beş ay kadar önce ben, O. S. ile Kardelen İnternet Kafe'de oturuyor, internete giriyorduk. Bir süre sonra Yasin geldi. Bir müddet sohbet ettik. Sonra Yasin, 'Erhan'ın evine gidelim' dedi. O. S. yanımızdaydı... Erhan evde yalnızdı. 5-10 dakika oturduktan sonra Yasin, hiçbir şey söylemeden O. S. ile yan taraftaki odaya geçti. Erhan Tuncel ile birlikte kalan ve KTÜ öğrencisi olan Seyfi Yarımbaş'a (Biz ona Beşikdüzülü Seyfi Baba derdik) ait olan bilgisayarı bana verdi. Bende oyun oynadım. O sırada Erhan Tuncel ile sohbet ediyorduk... Yasin ve O. S.'nin ne yaptıklarını Erhan'a sorduğumda, 'Bilmiyorum, herhalde sohbet ediyorlardır' dedi. Yaklaşık 2 saat kadar sonra Yasin ve O. S. odadan çıkarak yanımıza geldi. Ben biraz bozulmuştum. Onlara ne konuştuklarını sordum. Onlar da 'Bir şey yok' dediler."

O. S. ile Yasin, odada sohbet ederken Erhan, İrfan'a bir kitap yazdığını söyledi. İrfan, "Kitapta Mc Donald's bombala-

masını mı anlatıyorsun?" diye sordu. Erhan, bir rahibin öldürülmesi konusunda kitap yazdığını anlattı. Bu sözleri söylemesinden 7 ay önce Trabzon Santa Maria Kilisesi rahibi Andrea Silvio Santoro öldürülmüştü. Kitabın adı: 'Getto Lazkopat'tı. Yasin, Erhan'ın kitabı hakkında bilgi vermişti:

"Kitabı bitme aşamasına gelmişti. 200 sayfa filan yazmıştı... Kitabında bir papaz karakter vardı."

Erhan, başka bir arkadaşına kitabından bahsederken, "Ben bire bir suçlularla konuşarak kitabı yazıyorum" demişti. Yasin de Erhan'ın kitabı yazarken kendisinden aldığı 'yardımı' şöyle anlatıyordu:

"Kitaptaki bazı konuları, bana sorarak yazıyordu. Mesela bombayı patlatırken ne gibi bir haleti ruhiye içinde olduğumu soruyordu. Bana 'Kendini bir labirentin içinde düşün, çıkış yolu bul' gibi tuhaf sorular soruyordu. Cevaplarımı kitabına ekliyordu."

Erhan, ayrıca bu dönem zaman zaman Göksu Restoran'da garsonluğa devam ederken Devlet İstatistik Enstitüsü'ne bağlı bir anketörlük firmasında iş bulmuştu. Bazen birkaç günlüğüne ortadan kayboluyor, döndüğünde Gümüşhane, Giresun gibi çevre illere anket yapmak için gittiğini anlatıyordu.

YASİN'İN SİLAH ARAYIŞINI JANDARMA DA BİLİYORDU...

Bu olayların gelişimi sırasında Yasin Hayal, silah arayışındaydı. Yasin'in anlatımlarına göre Erhan, Yasin'den silahını vermesini istemişti.

Yasin Hayal'in mahalleden yakın arkadaşı Engin Yılmaz, ifadesinde Yasin'in iki tane silahının olduğunu söyledi.

"Yasin, mahallede çift silah ile gezen biriydi. Kendisinde 14'lü ve 7.65 veya daha küçük bir silahı olduğunu gördüğüm olmuştur."

Erhan da "Yasin cezaevinden çıktıktan sonra 9 mm metalik bir el yapımı silah almıştı. MİT mensubu bir akrabası MOSSAD ajanlarının Yasin'i takip ettiğini söylediği için silahı aldığını söylüyordu. Ben silahı bizzat gördüm. Silahı söküp takarken bozdum. Bu silahı daha sonra enişte sinin verdiğini söyledi" diyordu.

İki tane silahı olan Yasin ise kendisine ait silahın bu cinayette kullanılmasını istemediğini ifadesinde anlatıyordu. Bunun için silah arayışına girdiğini söyledi. Aslında Erhan Tuncel'de de silah vardı. Yasin ve Erhan'ı Pelitli'den tanıyan İrfan Özkan, Erhan'ın silahlarını görmüştü. İrfan Özkan, şöyle söyledi:

"Tarihini tam olarak hatırlayamasam da Erhan Tuncel bana ve Numan Şişman'a iki adet tabanca gösterdi. Bir tanesi 7.65 siyah, diğeri ise 9 milimetre siyah idi. Bunlardan 9 milimetre çapında olan silahı satmak istediğini ve müşteri bulmamızı istedi. Ancak ben herhangi bir müşteri bulma davranışında bulunmadım."

Aslında hem Erhan'da hem de Yasin'de silah vardı. Üstelik yeni silah bulmaları da yaşadıkları ortam itibarıyla çok zor değildi. 2006 yılının yaz aylarında Yasin, halasının eşi olan Coşkun İğci'nin yanına gitti. İfadesine göre 300 YTL parası vardı. Yasin ifadesinde enişte siyle silah diyaloglarını anlattı:

"Bana 'Neden silah lazım?' diye sordu. Ancak ben ilk seferinde kendisine bu durumu açıklamadım. Daha sonra da Erhan'ın Hrant Dink'i öldürteceğini ve silah gerektiğini kendisine söyleyip bunun için 300 YTL parayı Coşkun'a verdim. Aradan üç aylık bir zaman geçti. Buna rağmen Coşkun bana silah almayınca

ben de duruma kızarak parayı kendisinden geri aldım."

Yasin kızgın bir şekilde parasını alıp uzaklaşırken bilmediği bir gerçek vardı. Onları uzaktaki bir arabanın içindeki jandarmalar izliyordu. Eniştesi jandarmaya bilgi veriyordu...

Coşkun İğci, 1972 yılında Trabzon'un Yomra ilçesinde doğmuştu. Sekiz yıldır Devlet Malzeme Ofisi Bölge Müdürlüğü'nde koruma ve güvenlik görevlisi olarak çalışıyordu. İki çocuğu vardı ve Yasin'in halası olan eşinden bir yıldır ayrı yaşıyordu. Onun ifadesi de taşrada jandarmanın istihbarat yaratma çalışmaları konusunda önemli ipuçları veriyordu. Jandarma istihbaratçılarıyla nasıl tanıştığını şöyle anlattı:

"Ben 1995 yılından beri tanıdığım, Trabzon'da Sanayi Sitesi'nde oto tamirhanesi işleten Metin Karabina isimli arkadaşımın yanına sık sık giderdim. 2004 yılının yaz aylarında yine Metin Karabina'nın yanına ziyaret amaçlı gitmiştim. Daha önce Metin'in yanına gelip giderken gördüğüm ancak hiç tanışmadığım (Sonraki dönemlerde birinin isminin Engin ... olduğunu öğrendiğim) iki şahısla tanıştım. Bu şahısların Jandarma İstihbarat Teşkilatı'ndan olduklarını öğrendim... Bu şahıslarla görüşmemiz bir müddet devam etti. Bana telefon numaralarını verdiler, ben de kendi cep telefonu numaramı onlara verdim. Tahminen 2006 yılının kasım-aralık aylarına kadar bu telefonlardan görüştük. Zaman zaman birbirimizi aradık, buluşup havadan sudan sohbet ettik. Bir müddet sonra Engin isimli JİTEM görevlisi bana 'Trabzon'da bize yarayacak bilgi alırsan, duyarsan bizimle paylaş' dedi..."

İfadesine göre Coşkun İğci, bir müddet bu jandarma istihbarat elemanlarıyla görüştükten sonra görevler almaya başladı. Yanına gelen Engin isimli istihbarat görevlisi, "Ali G. ve Erol Y.'nin Ağrı ilinden getirdikleri tarihi eseri Trabzon Doğum Hastanesi'nde çalışan bir şahısla pazarlayacaklarının duyumunu aldık. 'Bize bu konuda yardımcı olur musun?" di-

ye sordu. Dünden razıydı; "Tamam araştırırım" dedi. İlk istihbaratçılık deneyimini ifadesinde anlattı:

"Ali G. ve Erol Y. isimli şahıslarla görüştüm. Asıl gayemi belli etmeden bilgi almaya çalıştım. Bu kişiler bana 'belli bir miktar para karşılığında Ağrılı kişilerle anlaştıklarını, heykel türü tarihi eser getirip doğum hastanesinde çalışan bir kişi vasıtasıyla satacaklarını' söylediler. Bu bilgiyi JİTEM görevlileri Engin ve X - 1 şahsa bildirdim. Bu konu hakkında daha sonra herhangi bir işlem yapılıp yapılmadığını bilmiyorum."

İğci'nin ifadelerine göre Yasin Hayal, Mc Donald's bombalaması nedeniyle yattığı cezaevinden çıktığında jandarma istihbarat elemanları tekrar yanına uğradı. Bu kez Yasin hakkında bilgi istiyorlardı. "Yasin senin akraban, yapmış olduğu eylemler hakkında bilgi al. Arkasında bir örgüt var mı? Mc Donald's bombalaması hakkında bilgi almaya çalış" demişlerdi.

Bundan sonra İğci, Yasin'i arayarak bilgi toplamak için buluşuyordu. Öğrendiklerini hemen jandarma istihbarat görevlilileriyle buluşarak anlatıyor, onlar da ellerindeki bir ajandaya bütün söylediklerini not alıyorlardı. Ancak Coşkun İğci, istihbarat görevlisi olmadığını, kendisine bir kod isim verilmediğini söylüyordu. Jandarma için gayriresmi bir haber kaynağıydı.

2006 yılının Temmuz ayında İğci, Pelitli'deki pek çok kişi gibi Yasin'in cinayet planları yaptığından haberdar olmuştu. Hemen harekete geçti. Bundan sonra yaşadıklarını ifadesinde şöyle anlatıyordu:

"Temmuz ayında Yasin'in bir gazeteciyi öldüreceği söylentileri kulağıma geldi. Çünkü bölgede bulunan birçok insan bu tip şeyler konuşuyorlardı. Ben de Yasin'i telefonla aradım ve buluşmak istedim. İşyerime çağırdım, geldi. 'Bu gazeteci mevzusu nedir? Neden gazeteciyi vurmayı düşünüyorsun?' diye sordum. Bana

direkt olarak 'Ben Hrant Dink'i vuracağım' dedi. Ben de kendisine 'Hrant Dink kimdir?' diye sorduğumda bana, 'Ermeni asıllı bir gazeteci, Türkler hakkında ileri geri konuşup, haftalık olarak çıkarttığı *Agos* gazetesinde yazılar yazıyor' dedi. Ben bunları duyduktan sonra JİTEM görevlileri Engin ve X - 1 isimli şahısları telefonla aradım. Yanlarında üçüncü bir JİTEM görevlisi X - 2 vardı. Ben görevlilere anlatınca, 'Yasin ile tekrar görüş, detaylı bilgi al' dediler."

Bu talimattan kısa süre sonra İğci, buluşma ayarladığında Yasin'in de ondan isteyecekleri olacaktı. Yasin, '300 YTL param var, bu parayla eylem için silah temin edeceğim' dedi. İğci sonrasında gelişmeleri ifadesinde şöyle anlattı:

"Bana Hrant Dink'e ait bilgisayar çıktısı fotoğraf, iş ve ev adreslerini gösterdi. Ben de JİTEM görevlileri Engin, X- 1 ve X- 2 şahıslara ilettim. Onlar da bana 'Parayı Yasin Hayal'den al ve bir silah bulacağını söyle' dediler. Ben de tekrar Yasin ile buluştum ve kendisinden silah bulmak amacıyla 300 YTL aldım. Hatta bu paralar 6 adet 50 YTL idi. Tekrar JİTEM görevlileriyle görüşerek 'Parayı aldım, ne yapmam gerekiyor?' diye sorduğumda onlar da bana 'Para sende kalsın nasıl hareket edeceğini sana söyleriz' dediler. İki buçuk ay geçti. Bu süre içerisinde JİTEM görevlileriyle görüşmelerimiz devam ediyordu. Kendilerine Yasin'in yapacağı bu eylem ile ilgili neler yapabileceğimizi soruyordum. Onlar da bana 'Biz takip ediyoruz, biz gerekeni yapacağız, parayı iade etme' diyorlardı. Çünkü Yasin bu iki buçuk ay içerisinde beni çok sık bir şekilde arayıp ve işyerime gelerek silahı bulup bulmadığımı, ne yaptığımı soruyordu. Ben de oyalıyordum. Bu arada Yasin'in üç adet GSM numarasını ve Yasin'in bazı üniversiteli arkadaşları olduğu bilgisini JİTEM görevlilerine verdim.
2006 Eylül ayı içerisinde Yasin beni sık sık cep telefonumdan arayıp ve en son olarak işyerime gelip, 'Parayı aldın nerde silah. Ya silahı ver ya da parayı iade et' diyerek tehdit etti. Bu durum iş arkadaşlarımı da rahatsız ediyordu. Ben de konuyu JİTEM gö-

revlileri, Engin, X-1, X-2 şahıslara iletmek için buluştuğumda Yasin'in beni aşırı derecede sıkıştırdığını, ne yapmam gerektiğini sordum. Onlar da bana 'Silahı bulamadığını söyleyerek parayı iade et' dediler. Ben de kendilerine 'Parayı iade etmeyelim, siz bir silah temin edin, bu eylemi yapmaya teşebbüs ettiğinde yakalarsınız' şeklinde teklifte bulundum. Onlar, 'olmaz' dediler. Bu arada Yasin, beni telefonla arayıp tehdit edip, parasını istiyordu. Ben de JİTEM görevlilerine, 'Parayı nerede iade edeyim, nasıl hareket edeyim?' diye sordum. Çünkü korkuyordum. Yasin, bana saldırabilir endişesi vardı. Onlar da bana 'Değirmendere Üniversite Sapağı yol ayrımında buluş. Biz de orada olacağız, uzaktan takip edeceğiz. Orada parayı verirsin' dediler. Bende Yasin'e söylenen yerde buluşma verdim. Yasin, buluşma yerine bir motosikletle yanında ismini bilmediğim, daha önce hiç görmediğim, görsem tanıyabileceğim bir şahısla geldi. JİTEM görevlileri uzaktan bir araç içinden seyrediyorlardı. Yasin'e 300 YTL'yi geri verdim. Bana silahı bulmadığımdan ve kendini oyaladığımdan dolayı çok kızdı ve ayrıldı."

Yasin motosikletle uzaklaşırken jandarma istihbaratçıları gidişini izliyorlardı. Polisten sonra jandarmanın da Dink cinayeti hazırlıklarını bildiğini İğci'nin ifadesi ortaya koydu. İğci, Yasin'e parasını teslim ettikten sonra gelişmeleri jandarma istihbaratçılarına sorduğunda, "Yasin bu işi yapamaz. Gözetimimiz altında, biz o işi hallettik" diyorlardı. Hrant Dink cinayeti adım adım yaklaşırken polisin ve jandarmanın gözleri Yasin'in üzerindeydi.

İğci'nin ifadeleri aynı zamanda Yasin Hayal'in Dink cinayetinden sonra silah konusundaki açıklamalarını yalanlıyordu. Yasin, ifadesinde silahı nasıl ve nereden bulduğu konusunda detaylara girmemişti. Silahı ölen bir arkadaşından aldığını söylemesi inandırıcı değildi. Yasin ilk ifadesinde 7.65 milimetre çapındaki silahı ve 20 mermiyi cinayetten 5-6 ay önce Ege'de bir deniz kazasında yaşamını yitiren Ömer Pulatoğlu isimli arkadaşından aldığını söylüyordu. Silah ve mer-

miler için 300 YTL ödediğini anlatmıştı.

Ömer Pulatoğlu, 1 Haziran 2006 tarihinde Yunanistan'ın Hidra adasının 16 mil açığında meydana gelen deniz kazasında ölmüştü. İğci'nin ifadelerine göre Yasin'i 2006 yılının Eylül ayına kadar oyalamıştı. Yani Pulatoğlu'nun ölümünden dört ay sonra bile Yasin silahı temin etmeye çalışıyordu. Ayrıca Ömer'in babası Sebahattin Pulatoğlu, oğlunun silahının olmadığını ifadesinde anlatmıştı. Ayrıca Ömer'in Yasin'i sadece tanıdığını, samimiyetinin olmadığını da söyledi.

PELİTLİ'DE HERKES BİLİYORDU

Cinayeti planlayanlar, daha önceki eylemlerinde olduğu gibi aleni bir şekilde eylemi yapacaklarından bahsediyordu. Yine Pelitli'deki pek çok kişi, O. S.'nin İstanbul'a bir Ermeni gazeteciyi öldürmeye gideceğini duymuştu. Yasin, bir düğünde Pelitlispor'dan arkadaşı ve cinayet planında destek bulmayı umut ettiği Engin Yılmaz'ı gördü. Yanında Erhan da vardı. Yasin, semt pazarlarında tezgâh açan Engin ile baş başa görüştü.

Engin Yılmaz ifadesinde düğünde Yasin'in anlattıklarını şöyle aktardı:

"Beni masasına çağırdı ve ikimiz konuşmaya başladık. Yasin bana İstanbul'daki HSBC Bankası ve Rus Konsolosluğu'nu bombalayacağını, tarihi değiştireceğini söyledi. Daha sonra Hrant Dink, Orhan Pamuk, Hıncal Uluç'u ve İstanbul'da bir papazı (Bartholomeos olabilir) öldüreceğinden bahsetti. HSBC ve Rus Konsolosluğu'nu bombalama eylemlerini kendisinin ve Erhan Tuncel'in yapacağını, bahsettiği diğer eylemleri de arkasından gelen birçok Yasin'lerin yapacağını söyledi. Ben de Yasin'e diğer öldürmek istediği şahısları tanımadığımdan ve futbola merakımdan dolayı tanıdığım Hıncal Uluç'u neden öldüreceğini sorduğumda bana Hıncal Uluç'un *Agos* gazetesine maddi yardım-

da bulunduğunu ve gazetenin finansmanı olduğunu söyledi..."

Engin'in ifadesine göre bu sözlerinden sonra Yasin, kendisinden yardım istedi. Araba temin edip edemeyeceğini sordu. "Beraber İstanbul'a gidip eylemleri yapalım" dedi. Engin bu teklifi kabul etmediğini anlattı. Ancak Yasin daha sonra bir kez daha kapısını çalacaktı.

Yasin, cinayet planlarını sadece Pelitli'de yaşayanlara anlatmıyordu. Kırşehir'de yaşayan 20 yaşındaki Sercan Çalışkan'ın ifadesine göre; Dink cinayetine hazırlanan örgütle internet sohbetleriyle tanışmıştı. Chat yaparken 'Bombacı' nick'li Yasin Hayal'i fark etti. Kendisi de 'Babasercan' nick'ini kullanıyordu. Bombacı ona "Gerçekten baba mısın?" diye sordu. O da "Kendi çapımda babayım" diye yanıtladı. Aslen Karadenizli olduğunu ama Kırşehir'de oturduğunu anlattı. Yasin de Karadenizli olduğunu söyleyince aralarındaki sohbet derinleşti. Sercan Çalışkan ifadesinde şunları anlattı:

"Beni Trabzon'a davet etti. Dink cinayetinden yaklaşık iki ay önce Trabzon'a gittim. Beni otogarda karşıladı. Beni müstakil bir eve götürdü. Evde O. S. ve Zeynel isimli biri vardı. Hep beraber sabaha kadar uyumadık. Alkol aldık ve esrar içtik. Sabah olunca ben Karşehir'e geri döndüm. İnternet üzerinden görüşmelerimiz devam etti. Bana bir gün Hrant Dink'in yazmış olduğu ve 'Türk kanı pis kandır' şeklinde ifadenin bulunduğu bir yazıyı gönderdi. Ben de yazıyı görünce, küfür ettim ve 'Gebersin' diye yazdım. Yasin cevaben, 'Zaten geberecek' dedi. Aradan üç, dört hafta geçtikten sonra televizyondan Hrant Dink'in öldürüldüğünü gördüm. *Agos* gazetesine 'Başınız sağolsun, bir köpek geberdi' ibareli bir mail attım. Bana göre O. S. bir kahramandır. Erhan Tuncel'i bire bir tanımam. Yasin, bana bahsetmişti o şekilde tanırım."

O. S de Yasin kadar sır tutamayan, yapacağı eylemi anlatarak övünen biriydi. Çevresindeki neredeyse bütün arkadaş-

larına Hrant Dink'i öldüreceğini söylemişti. Bu arkadaşlarından biri Pelitli'de esnaflık yapan Murat Atalar'dı. Murat Atalar, Türkiye'yi sarsan cinayeti önceden nasıl öğrendiğini şöyle anlattı:

"O. S. yaklaşık 5-6 senedir arkadaşımdır. Gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesinden yaklaşık dört ay önce mahallede iddia bayiine doğru birlikte yürürken bana iki üç gün sonra İstanbul'a gideceğini ve birini öldüreceğini söyledi. Yalnız herhangi bir isim söylemedi. Sadece öldüreceği kişinin Ermeni olduğunu söyledi. Devamlı yalan söylediği için kendisine inanmadım."

Murat Atalar, ayrıca O. S.'nin başkalarına da aynı bilgiyi verdiğine defalarca tanık olmuştu. Bir gün Murat Atalar ve mahalleden arkadaşı Hüseyin Terzi, lisenin önünde okulun dağılmasını bekliyordu. O. S. yanlarına geldi. Söyleyeceklerini zaten Murat biliyordu ama ilkokuldan beri tanıdığı Hüseyin'e 'yalnız konuşalım' dedi. Sonrasını Hüseyin Terzi şöyle anlattı:

"Bana resim gösterdi. 'Bunu vuracağım. Bu kişi 'Türk kanı pis kandır' demiş. Onun için onu vuracağım' dedi. Ben ona inanmadım."

O. S. bu arada diğer arkadaşlarını işleyeceği cinayet konusunda bilgilendiriyordu. Arkadaşı Enes Güldal, cinayetten yaklaşık iki ay önce O. S'nin kendisine söylediklerini şöyle anlattı:

"Biz internet kafede ben, Ümit Öksüz, Murat Atalar birlikte oturuyorduk. Beni dışarı çağırdı. Yol kenarında yürürken O. S., 'Sana söyleyeceklerimi kimseye söyleme' dedi. Ben de söylemesini istedim. Cüzdanını çıkardı, bana bir resim gösterdi. 'Bu resimdeki adamı İstanbul'a gidip vuracağım' dedi. Ben resimdeki adamı tanımıyordum. Kim olduğunu sordum. Bana, 'gazeteci oldu-

ğunu, İstanbul'da bulunduğunu söyledi. O. S. bir arada bulunduğumuzda çok yalan konuşurdu, bunun da yalan olduğunu düşünerek dikkate almadım. 'Sen yapamazsın' dedim. O da 'Yapacağım, göreceksin' dedi. Yine de ben onu ciddiye almadım. İnternet kafeye geri döndük."

Kısa sürede Pelitli'deki herkes Yasin'in, O. S.'yi cinayet için hazırladığını biliyordu. Engin Yılmaz şunları söyledi:

"... Çevredeki arkadaşlardan Yasin Hayal'in O. S.'yi eğittiğini, Zeynel'in eylemi yapmayıp korkup kaçtığını, O. S.'yi ise eylem için hazırladığını duydum."

İstanbul'dan gelenlerle toplantı

O. S., yarım saat sonra tekrar internet kafeye geldi. Bu kez Ümit Öksüz'ü dışarıya çağırdı. Ümit Öksüz'e cinayet için kendisinin görevlendirilmesi konusunda çok ilginç bilgiler anlatıyordu:

"Beni internet kafeden dışarı çağırdı. 'Bira almaya gidelim' dedi. Bira almak için Recep Ağabey'in büfesine gittik. Dönüşte bana, 'Sana bir şey söyleyeceğim ama kimseye söylemeyeceksin. İstanbul'a gideceğim bir Ermeni gazeteciyi vuracağım' dedi. Bana ismini söylemedi. 'Bütün Türkiye tanıyacak beni, ismimi bilecek' dedi. Biriyle görüştüm, İstanbul'dan geldiler, beni seçtiler' dedi. 'İstersen sen de gel. Hiçbir şey olmaz, sen yanımda dursun, ben vururum sonra 100 metre ileride bekleyen arabaya atlar, kaçarız' dedi. Ben güldüm, 'Adam vurup da kim yakalanmamış' dedim. 'Ben yakalanmam' dedi. 'İstanbul'da bana takım elbise, pardösü verecekler' dedi.

O. S. bana 'İstanbul'dan birileri Trabzon'a gelip, toplantı yaptılar' dedi. Toplantıya Yasin Hayal, Erhan Tuncel, Engin Yılmaz ve O. S katılmış. İstanbul'dan gelenler kalabalıkmış. Başkanlarıyla O. S. toplantı masasında karşı karşıya oturmuş. Başkan, O. S.'ye 'Ermeni gazeteciyi vurabilir misin?' diye sormuş. O. S. ayağa

kalkmış ve 'Vururum' demiş ama maddi durumum iyi değil, bana içeride bakarsınız' demiş. Bunun üzerine başkanın da ayağa kalkarak kendisini alkışladığını anlattı. O. S. çok yalan konuştuğu için kendisine inanmadım."

Ümit Öksüz'ün bu anlattıkları Dink'i öldürdükten sonra konulduğu cezaevinde O. S.'ye soruldu. Bu söylediklerinin tamamını inkâr etti. Böyle bir toplantının yapılmadığını, kendisinin alkollü olduğu için böyle bir yalan söylemiş olabileceğini, ama hatırlamadığını söyledi.

O. S.'nin arkadaşları, Dink cinayetinden sonra Pelitli'yi dolduran gazetecilere de ilginç bilgiler vermişlerdi. Bazıları daha sonra alınan ifadelerde bu beyanlarını inkâr edecek, bazıları ise söylediklerinde ısrarlı olacaktı.

O. S.'nin arkadaşı Murat Atalar'ın *Kuzey Ekspres* gazetesinde şu sözleri yayımlanmıştı:

"Son üç ayda sürekli olarak İstanbul'a gidip gelmeye başladı. Ben yakınlarının yanına gidiyor sandım. Ama öyle değildi. Birileriyle görüşüyordu. Son iki üç ayda en az altı kez İstanbul'a gitti. Orada keşif yaptı. Ermeni gazeteciyi vuracağını anlıyordum. Buraya her döndüğünde o adamla ilgili bilgiler topluyor, internetten izini sürüyordu. Adamın her şeyini internetten belirledi. Son gittiğinde de öyle gitti. Hrant Dink'i vuracağını perşembeden biliyordum. Zaten şaşırmadım. Cuma da işte 'O. S. yapmış' dedim."

Murat Atalar bu sözlerini polise verdiği ifadesinde yalanladı. "Gazeteci benim ağzımdan uydurmuş" dedi. O. S. ile aynı internet kafeye giden Yılmaz Şeker'in de, "Etrafa para saçıyordu. Ailesine ve arkadaşlarına. Ankara Üniversitesi'nde kız arkadaşı vardı" açıklaması gazetelerde yer almıştı. "Ankara'da kız arkadaşı vardı" diyerek kastettiği Emine Sünger'di. Çorum'da okuyan Sünger, O. S.'ye Ankara'da Gazi Üniversitesi'nde okuduğu şeklinde yalan söylediğini ifade-

sinde anlatmıştı.

O. S. bir arkadaşına Ankaralı bir kızdan para aldığını söylüyordu. Ancak Emine Sünger, çok zor geçinen bir aile olduklarını anlattıktan sonra, "Ben O. S.'ye kesinlikle para vermedim" diyordu.

Arkadaşı Ümit Öksüz de ifadesinde O. S.'nin üzerinde çok para gördüğünü anlatmıştı. Öksüz cinayetten kısa süre önce O. S.'den para istediğini anlatarak, "Kendisinden 1 YTL istedim. Cebinden para çıkararak, bozuk parasının olmadığını söyledi. Ama çok parası vardı. 'Nereden aldın?' diye sorduğumda 'MSN'den İstanbullu bir kız ile tanıştığını ve İstanbul'a giderek parayı kızdan aldığını söyledi" dedi.

Yasin'in karanlık arkadaşları

Pelitli'den başka bir ifade ise Yasin Hayal'in, karanlık bağlantılarının olduğunu öne sürüyordu. Katil, ortaya çıkan azmettirici ve yardımcılarının sık sık gittikleri Pelitli'deki Mihmandar Kafe'nin çalışanı Nihayet Altun şunları söyledi:

"Bu olaya karıştığı söylenen Yasin Hayal, hemen hemen her gün benim çalıştığım Mihmandar Kafe'ye geliyordu. Kafede bulunduğu zamanlarda pek kimseyle muhabbet etmezdi. Bazen Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolçu ve son birkaç gün de O. S. ile görüşüyordu. Bu kafede çalıştığım zaman içerisinde, koyu renkli lüks araçlar ile bazı şahıslar gelirler ve Yasin'i sorarlardı. Yasin, eğer kafede bulunuyorsa onu da yanlarına alarak giderlerdi. Bu gelen şahıslar hep aynı kişiler değildi. Aynı araç ile gelmiyorlardı. Ancak tip olarak iri yarı, sert mizaçlı şahıslardı ve değişik lüks araçlarla geliyorlardı. Bu şahıslardan bir tanesi 1.75 cm boylarında, iri yapılı, esmer tenli, siyah saçlı, koyu renk gözlü, iri kafalı, keskin ve sert bakışlı idi. Diğerlerini hatırlamıyorum. Bu şahıslar kafede hiç konuşmazlardı. Belirttiğim bu şahıslar olaydan önceki son 10 günde daha sık kafeye gelmeye ve Yasin'i sormaya başladı..."

Pelitli'de Erhan Tuncel ile komşu olan ve Yasin'i yakından tanıyan Serdar Ergenç ifadesinde, Erhan için benzer cümleler kuracaktı:

"Kurban Bayramı'ndan sonra Erhan'ın evine takım elbiseli eli yüzü düzgün insanların gelip gittiğini birkaç kez gördüm. Bu durumdan sokak sakinleri bile rahatsız olmaya başlamıştı."

Bir başka tanık ise Yasin'in cinayetten kısa süre önce İstanbul'a yanına geldiğini anlatıyordu. 20 yaşındaki Ergün Çağatay, Trabzonluydu ve Dink cinayetinden beş ay önce İstanbul Beylikdüzü'ndeki bir inşaatta çalışıyordu. Onun ifadesine göre Yasin, çalıştığı inşaata yanında 2-3 kişiyle geldi. Devamını şöyle anlattı:

"Oraya ne maksatla geldiklerini ve yanındakilerin kim olduğunu bilmiyorum. Şahısların eşkalini hatırlamıyorum. Ama biz kendisiyle tesadüfen karşılaştık. İstanbul'a birkaç görüşme yapmak için geldiğini ve otelde kaldığını söyledi. Ancak ne kadar zamandır orada olduğunu ve ne kadar daha kalacağı konusunda bir şey söylemedi. Biraz muhabbetten sonra o akşam buluşup biraz eğlenmeye karar vererek ayrıldık. Bana irtibat için şu an bende kayıtlı olmayan ve hatırlayamadığım bir telefon numarası verdi. Ancak bana verdiği numara devamlı kapalıydı ve onu aradığım her seferde telesekretere bağlanıyordu. Yasin ile o akşam Mimaroba'da bulunan Alem Restoran önünde buluştuk. Alem Restoran'a giderek Yasin ile bira içmeye ve muhabbet etmeye başladık. Bir süre sonra oradakilerle şarkı söyleme konusunda tartıştık ve Yasin, hesabı ödeyerek dışarı çıktı. Bir taksiye binerek Büyükçekmece sahiline gittik. Orada bir diskoya girmek istedik ancak yanımızda bir bayan olmadığı için bizi içeriye almadılar. Bu durumda biz de diskonun hemen yanındaki bir barın bahçesinde bir masaya oturup muhabbet etmeye başladık. Yasin bana hayatımda neler yapmayı planladığımı sordu. Bana 'Futbolu bıraktın bundan sonra ömrün boyunca böyle inşaatlar-

da mı çürüyeceksin.' dedi.
'Türkiye'de adımızı duyurmak için bir şeyler yapmak lazım. Sen iyi bir takımda futbolcu olup adını duyurabilirdin ama artık bunu yapamazsın. Sen kendine mesela Mehmet Ali Ağca'yı örnek alabilirsin. Ben mesela sürekli o kişiyi örnek alırım veya Alaattin Çakıcı, bunlar Türkiye'de bir şeyler yapmış, önde gelen insanlar. Mesela sende o özellik var. Sen de gözünü kırpmadan tetiği çekebilirsin. Sana git şu adamı öldür desem gözünü kırpmaran yapabilirsin' dedi."

Erhan Tuncel ise cinayetten sonra cezaevinde kendisine "İstanbul bağlantısı var mıydı?" diye soran savcıya, "İstanbul bağlantısının olup olmadığını bilmiyorum" diyerek yanıt verecekti.

CİNAYET YAKLAŞIRKEN EV TOPLANTILARI

Cinayet yaklaşırken Erhan'ın evindeki toplantıların sıklığı artmıştı. Yasin Hayal, Erhan'ın odasına çekilerek yaptıkları bu toplantılardan birini şöyle anlatıyordu:

"Kendisi bazen beni telefonla çağırır, bazen mahalledeki gençlerle yanına çağırırdı. Evine gittiğimde doğrudan kendi odasına geçerdik. Bu nedenle Hrant Dink ile ilgili görüşmeleri baş başa yapardık. Birkaç kez de O. S.'yi birlikte getirmemi istediği için olaydan önce O. S. ile birlikte evine gitmişliğimiz olmuştur. Tarihlerini hatırlamıyorum. Ancak Hrant'ın öldürülmesinden kısa süre önceki tarihlerdir. Dolayısıyla odasında üçümüz bir arada iken Erhan Tuncel, bize Hrant'ın fotoğraflarını gösterip Hrant'ın simasını O. S.'nin belleğine yerleştirmeye çalışıyordu. O. S.'ye ayrıca 'Olay sırasında soğukkanlı olacaksın. Genç adamsın olaydan sonra koşarak uzaklaşacaksın' diyordu."

Engin ve arabalı plan

Yapılan cinayet planları da zaman geçtikçe değişiyordu. Daha önce İstanbul'da seri eylemler gerçekleştireceklerini söyleyerek yardım istedikleri Engin Yılmaz'a tekrar bir teklifte bulundular. Cinayete iki ay kala Hrant Dink'i öldürme planlarını anlattılar.

Engin Yılmaz'ın bu konuyla ilgili söyledikleri, o planının detaylarını ortaya koyuyordu:

"... Daha sonra mahallede karşılaştık. Bu karşılaşmada Yasin'in yanında O. S. de vardı. Beni O. S. ile tanıştırdı. Bana 'Hrant Dink diye biri var. *Agos* gazetesinde yazar. Türk düşmanı, onu Zeynel Abidin Yavuz öldürecek. Türklere hakaret etti' dedi. 'Hrant Dink'i öldüreceğiz, bize yardım eder misin, bize bir araba ayarlayabilir misin?' diye sordu. Yardım etmeyi reddettim... Her seferinde, 'Yapma bu çocukları yakma' dedim."

(Bu dönemde tetikçi olarak O. S. belirlenmişti. Ama Engin Yılmaz, ifadesinde Yasin'in Zeynel'i göndereceğini söylediğini aktardı.)

Yasin Hayal, bu eylem planını şöyle anlattı:

"Arkadaşım Engin sürekli İstanbul'a gidip geldiği için Ona, 'Engin tanımadığımız bir çocuk İstanbul'da bir Ermeni'yi vuracak. Sen olay sonrası arabayla birkaç yüz metre uzakta ileride bekleyip onu kaçırır mısın?' dedim. Kendisi 'kem küm' edince 'tamam ben söylemedim, sen de duymadın' dedim."

Erhan ise ifadesinde, Yasin'in bu planı kendisine anlattığını söylemekle yetindi. Öncesinden haberi yokmuş gibi davrandı:

"Sanırım 2006 Kasım ayında Yasin bana gelerek 'Bir tane çocuk var. Pelitlispor'da oynuyor. Engin denilen Mardinlilere takılan

bir çocukla araba çalıp, İstanbul'a gidecekler, burada Glock marka bir silah bulacaklar ve eylem sonrası arabayı yakacaklar' dedi. Ben bunu pek ciddiye almadım."

Erhan ifadesinde O. S.'yi o zamanlar yani cinayetten yaklaşık 2 ay öncesine kadar tanımadığını, Yasin'i de sadece 'Pelitlispor'da oynayan bir çocuk' olarak duyduğunu ifade ediyordu. Oysa onun, bu tarihten önce O. S. ile görüştüğünü ve cinayete hazırladığını söyleyen tanıklar vardı. Bunlardan biri yaz aylarında evdeki bir toplantıdan bahseden Tuncay Uzundal'dı. Erhan Tuncel ifadesinin devamında polis bu bilginin 'önemsizleştirerek' verilişini şöyle anlattı:

"Kısa bir süre sonra Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde görevli M... ve K... ve ismini hatırlamadığım üç kişi yanıma geldiler. Bana 'Ne var ne yok' dediler. Ancak bu görüşmelerimiz diğer görüşmelerimizden farklı oldu. Diğer görüşmelerimizde ben ciddi bir şekilde rapor veriyordum. Beni dikkatlice dinliyorlardı. Fakat bu gelişlerinde aynı ciddiyeti onlarda göremedim. Bir soğukluk hissettim. Ben de bu durumu görevlilere 'güya' şeklinde söyledim. Ne ben ne de onlar bunu ciddiye aldık. Zaten buluşma kahvede gerçekleşti. Normalde tenha bir yerde araba içerisinde buluşurduk."

ERHAN, POLİSE O. S.'Yİ SÖYLEDİ Mİ?

Erhan, ifadesine, "Sonrasında Yasin, O. S.'ı benimle tanıştırdı" diyerek devam ediyordu. O. S.'ı duyduktan sonra polise haber vermek için çok çabaladığını, ancak başaramadığını anlatıyordu. Oysa emniyet müdürlüğüne defalarca girip çıkmıştı. Polis müdürlerini bile tanımıştı. Şunları söyledi:

"Bu bilgiyi vermek için M... isimli görevliyi çok aradım ama cevap vermediler. Bu arada Yasin'in kuru sıkı tabancayı normal ta-

bancaya çevireceğini öğrendim. Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü görevlilerini defalarca aradım. Fakat telefonlarıma cevap vermediler. İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine ulaşamayınca bana verdikleri (0538 839 .. ..) numaralı telefona 'ilişkim kesilmişse bu konuyu bilmek benim hakkım değil mi?' şeklinde mesaj çektim. Bana cevap olarak 'Telefon arızalı, bu arada çok yoğunuz seni arayacağız' şeklinde cevap geldi."

Erhan'ın polis muhbirliğine 23 Kasım 2006 tarihinde son verilmişti. Bu tam olarak Erhan'ın polislere ulaşamadığını söylediği zamandı. Ancak ev arkadaşı Tuncay Uzundal ve O. S.'nin ifadelerine göre aylar önce, haziran ayında Erhan, O. S.'yi tetikçi olmaya hazırlıyordu. Yani polise çalıştığı dönemde O. S.'nin tetiği çekeceğini biliyordu.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'in Dink cinayetinden sonra savcılığa gönderdiği evraka göre Erhan Tuncel, McDonald's bombalamasından yaklaşık bir ay sonra, 2 Aralık 2006 tarihinde polis muhbiri yapıldı. Evrakta polis muhbirliğine son verilmesini şöyle açıklandı:

"Güven bunalımının aşılmasına yönelik girişimlerde bulunulmuşsa da olumlu gelişmeler kaydedilmemesi sonucu, buluşmalara zaman zaman gelmediği, bilgi saklamaya çalıştığı, sıklıkla yalan söylediği, zaman zaman verdiği bilgilerin birbiri ile çeliştiği, güvensizlik oluşmasına neden olacak tavırlar sergilediği, sıkça para talebinde bulunduğu ve para temini için senaryo haberler ürettiği gerekçesiyle teşkilatımızla olan ilişkisi kesilmiştir."

Erhan polis muhbiri olması karşılığında aldıklarını ifadesinde şöyle anlatmıştı:

"Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerinden anlatmış olduğum dönemde 250 YTL para aldım ve 2 kez de üniversite harcımı ödediler."

Erhan Tuncel'den alınan bilgilerle ilgili son rapor Nisan 2006'da hazırlanmıştı. Bu raporda polisler, önemli bir bilgi olmadığını düşünmüştü. Bu dönemde Erhan, Zeynel Abidin Yavuz ile ilgili bilgi vermişti. Ancak Zeynel, İzmit TÜPRAŞ'ta çalıştığı için bilgi dikkate alınmamıştı. Ramazan Akyürek, savcılığa gönderdiği evrakta bu bilginin önemsenmemesini 'normal' olarak değerlendiriyordu. Evrakın içeriği aynı zamanda İstihbarat Daire Başkanlığı'nın bir nevi savunmasıydı. Erhan, Zeynel Abidin Yavuz'un tetikçi olduğunu söylemişti. Ama Zeynel'in İzmit'e gittiği ve bu ihtimalin ortadan kalktığı savunuluyordu. Aslında Dink'in öldürülmesinden aylar önce Zeynel, Trabzon'a geri dönmüş ve cinayet örgütünün içinde yerini almıştı. Ama izlenmiyorlardı. İstihbaratın savunmasını çürütmek için bu yeterliydi.

Erhan ile Yasin'in kavgası

Hrant Dink cinayetine sadece günler kala Yasin Hayal, Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal, Trabzon'da kurulan kurbanlık koyun pazarındaydı. Erhan, Elazığ'dan koyunları getirmiş, yakın arkadaşı Salih Hacısalihoğlu koyunların satılacağı hayvan pazarında yeri kiralamıştı. Hayvanların yemini de Hacısalihoğlu karşılıyordu. Bu sırada Yasin ve Erhan'ın arasında kavga çıktı. Erhan konuşurlarken PKK'nın kurucularından birinin Gümüşhaneli olduğunu söyledi. Bu iki azmettiricinin arasının açılmasına neden olmuştu. Yasin cinayetten sonra ifadesinde şunları söylüyordu:

"Erhan konusunda fark ettiğim bir konu sürekli olarak şehirlerarası gerginlik çıkartma konusundaki konuşmalarıydı. Örneğin birkaç Trabzonlunun ve benim bulunduğum bir sohbet sırasında PKK'nın kurucularından birinin Kemal Pir olduğunu ve bunun Gümüşhaneli olduğunu söylemişti. Ben o sırada fazla tepki vermeyip, daha sonra evine gittiğimde ben de Gümüşhane kökenli olduğum için kendisine kızarak benden özür dilemesini, aksi takdirde dağa çıkıp, ikimizden birinin öleceğini söyleyince,

hemen özür dileyerek bu konuyu kapatmıştı. Ancak başka ortamlarda da Gümüşhanelilerin bulunduğu ortamda Trabzon aleyhine konuşma yaptığını, sürekli şehirlerarası gerginliği körüklediğini gördüm ve kendi kendime 'Böyle bir insan milliyetçi olamaz' şeklinde düşünmüştüm."

Aslında Yasin ve Erhan'ın birbirine sevmediğine yönelik tek örnek bu değildi. Yasin daha önce defalarca arkadaşlarına Erhan'ı döveceğini söylemişti. Yasin'in arkadaşı İrfan Özkan, "Mc Donald's bombalamasından sonra cezaevinden çıktığında ben Yasin'e 'Erhan seni kullanıyor' dedim. O da bana, 'Bir gün onu çok kötü döveceğim' dedi" diyordu. Yine mahalleden arkadaşı, sarı saçlı ve mavi gözlü olması nedeniyle 'İngiliz' lakaplı Mehmet Bereketoğlu'na da Erhan'ı döveceğini söylemişti. İngiliz Mehmet ifadesinde Erhan'ı birlikte döveceklerini ama Yasin'in sonradan vazgeçtiğini söylüyordu.

Yasin ifadesinde İngiliz Mehmet ve 'Metin Abi' dediği bir kişiyle Kurban Bayramı'nın dördüncü günü Erhan'ın evine gittiklerini söylüyordu.

Erhan ise ifadesinde aynı günü şöyle anlattı:

"Yasin, benimle tartıştı. Basit bir mevzudan dolayı beni dövme noktasına geldi."

Aralarında yaşanan gerginliklere karşın bir şekilde kopmuyorlardı. Erhan'ın ifadesine göre o gün Yasin, silahı bulduğunu söyledi. Artık mermi arıyordu. Erhan'a mermi bulmasını söyledi.

YASİN'İN SİLAHI BULMASI VE MERMİ ARAYIŞI

Yasin Hayal'in silahı nereden ve nasıl bulduğu tespit edilemedi. Cinayet davasının iddianamesinde silah konusu şöyle yer aldı: "Açık kimliği belirlenemeyen bir şahıstan 7.65 mili-

metre çaplı, el yapımı bir silah satın almıştır."

Azmettiricilerin silahı temin etmesiyle ilgili gelen ihbarlar dikkat çekiciydi. 2 Şubat 2007 günü Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne gelen bir ihbarda, Yasin'in silahı Samsun'daki bir galericiden aldığı öne sürülüyordu. İhbarı yapan kişinin görevli polis memuruyla yaptığı konuşma şöyleydi:

Polis: İyi günler.
İhbarcı: İyi günler, ben Trabzon'dan arıyorum. Bu O. S.'ye silah satan Cavit K.'dır.
Polis: Yavaş yavaş söyle. O. S.'ye Cavit K. Evet.
İhbarcı: Cavit K.
Polis: Silahı Cavit K.'dan mı aldınız? Cavit K. ne yapıyor, Samsun'da.
İhbarcı: Evet silahı biz bundan aldık. Yasin Hayal aldı. Yasin ağabeyimiz yanmasın.
Polis: Hazal Otomotivciliğin nerede olduğu biliyor musun?
İhbarcı: Bilmiyorum.
Polis: Hazal otomotivciliğin sahibi mi bu?
İhbarcı: Evet.
Polis: Yasin Hayal mi aldı silahı?
İhbarcı: Evet,1.5-2 milyar parayı Trabzon'dan çektik.
Polis: Hangi tarihte aldınız, silahı?
İhbarcı: 9'u muydu, onu muydu o civarda.
Polis: 9'u, 10'u. Samsun'da silahı aldığınız yer tam olarak Hazal Otomotivciliğin önü mü?
İhbarcı: Otel içinde aldık, oteli hatırlamıyorum.
Polis: Hangi otel?
İhbarcı: Samsun'a biz geldiğimizde, hafif kısa boylu, kilolu, saçları gri, çakır gözlü Çarşambalı. Büyük itfaiye önünde dükkânı var; Hazar Otomotivcilik diye.
Polis: Silahın markası neydi?
İhbarcı: Silahın markasını bilmiyorum.
Polis: Başka kimse var mıydı yanınızda?
İhbarcı: İki kişi daha vardı, kendi yanında.

Polis: İki kişi daha vardı, Yasin Hayal mi aldı, silahı?
İhbarcı: Yasin Hayal aldı. Bir de Mercedes bir araba vardı. Beyaz 55 d olduğunu biliyorum.
Polis: Yasin Hayal'e mi ait bu araba yoksa bahsettiğiniz galericiye mi ait?
İhbarcı: 190 d miydi neydi. Galericiye ait.
Polis: Otelde mi aldınız, otelin ismini biliyor musunuz?
İhbarcı: Bilmiyorum, şeye gittik, galerinin bitişiğinde kafe var, oraya gittik. Meydana kadar geldik, meydanda biz arabanın içindeydik. Amcamın oğlu görüştü, onunla.
Polis: Senin amcanın oğlunun ismi ne?
İhbarcı: Yasin Hayal.
Polis: Senin amcanın oğlu.
İhbarcı: Evet.
Polis: Sakıncası yoksa senin ismini alabilir miyiz?
İhbarcı: Murat Hayal.
Polis: Murat Hayal, Samsun'da mısın?
İhbarcı: Şu an Samsun'dayım.
Polis: Sizinle telefonda görüşme olanağımız olabilir mi?
İhbarcı: Olmaz, biz de gideriz, işin içinde. İyi günler.

İhbarcı kendisinin Murat Hayal olduğunu söylemişti. Ancak o dönem Yasin'in amcasının oğlu Murat Hayal, askerdeydi ve Trabzon'a gelmemişti. Bu ihbarı yapanın aileyi yakından tanıyan biri olduğu anlaşılıyordu.

Cinayetten beş gün sonra ise saat 13:55'te Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün Alo 155 polis hattının telefonu çalmıştı. Telefonun diğer ucunda bir erkek sesi vardı ve "Daha önceden Erhan Tuncel, iki, üç tane silah almıştı, bir yerden. Onlar için konuşacaktım" dedi. Kayıt altına alınan konuşmanın devamı şöyleydi:

İhbarcı: İki, üç tane silah almıştı, buradan birinden de onları söyleyecektim.
Polis: Tamam, o isimleri, silahları alan şahısları bana verebilir

misin sen?
İhbarcı: Salih Hacısalihoğlu.
Polis: Hacı..
İhbarcı: Salihoğlu Özlem Otel'de kalır, bu silahları sakladı.
Polis: Hangi otel?
İhbarcı: Özlem Otel'de saklardı, Erhan daha önce...
Polis: Erhan mı orada saklardı?
İhbarcı: Erhan saklardı.
Polis: Anladım, beyefendi. Başka isim var mı?
İhbarcı: Hacısalihoğlu alırdı. Ben o kadar biliyorum.
Polis: Hacısalihoğlu, Trabzonlu mu?
İhbarcı: Evet.
...
Polis: Yine silah var mı orada?
İhbarcı: Var.
Polis: Bu Erhan Tuncel'e silahı veren o değil mi?
İhbarcı: Evet onlar, alışveriş yapardı. Onlar takılırdı, beraber. O otelde çalışırlardı.
Polis: Beraber çalışırlardı.
...
Polis: Başka bilginiz yok değil mi?
İhbarcı: Yok ama ondan silah alırdı.
Polis: Silahları nereden getiriyordu, tahmini...
İhbarcı: Her zaman beraberdiler.
Polis: Silahları nereden getiriyordular.
İhbarcı: Arhavi'den.
Polis: Tamam. Ayrıca bu otelde şu anda var mı?
İhbarcı: Şu anda bilmiyorum ama, fakat onlar bunu iki ay önce yapardılar, oraya iki ay önce rastladım ben onlara. Erhan'la silah alışverişi yaparlardı.
Polis: Peki tanıdığın yakınında başka kimse var mıydı?
İhbarcı: O ben Arhavi'deki cep telefonu var, bende. Ondan silah getirdi, onu vereyim sana..."

Konuşmanın ilerleyen bölümünde ihbarı yapan tekrar arı-

yor ve '0536 922 .. ..' numaralı telefonu veriyordu. Telefon konuşmasında ismini vermeyen ihbarcıyı polisin bulması uzun sürmedi. İhbarcı, yaklaşık bir hafta sonra Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde ifade veriyordu. İfadesinde şunları söyledi:

"Erhan Tuncel'in Dink cinayetiyle ilgili gözaltına alındığını duydum. Erhan Tuncel'in de London Palas Oteli'nin ortağı olan Salih Hacısalihoğlu'nun yanında çalıştığını bildiğimden böyle bir ihbarda bulundum. Çünkü o dönemde televizyonda cinayet silahının nereden bulunduğunun araştırıldığını duydum. Salih Hacısalihoğlu'nun da hem Erhan Tuncel ile ilişkili bulunduğunu hem de Abdullah isimli bir şahıstan silah alıp sattığını duyduğumdan söz konusu cinayet silahının Salih Hacısalihoğlu vasıtasıyla temin edilebileceğini düşünmüştüm... Erhan Tuncel'i yaklaşık dört aydır tanırım. Salih Hacısalihoğlu'nun adamı olduğunu, üniversite öğrencisi olduğunu, Elazığlı olduğunu biliyorum."

Polis, Salih ile arasında bir husumet olup olmadığını sorması üzerine, "Kredi kartımı kullanıp paramı ödemediğinden dolayı bir tartışmamız olmuştur" dedi.

İhbarı yapan A. A hakkında da bir ihbar vardı. 01 Şubat 2007 günü Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne yapılan ihbarda şöyle deniyordu:

"Hrant Dink cinayeti ile ilgili tutuklanan Salih Hacısalihoğlu, babası Ali Kemal Hacısalihoğlu, şu an İstanbul'da. Ali Kemal'in Trabzon'da kullandığı iki şahıs var. A. A ve A. Y. Bu iki şahıs Güneydoğu'da bağlantı kurdukları şahıslar var. Silahları buradan getiriyorlar. Uyuşturucu işi de yapıyorlar. Bu şahıslar Trabzon'da galericilik yapıyor."

'Nereden' ve 'nasıl' sorularının yanıtı tam olarak bilinmese de Yasin, artık cinayette kullanılacak silahı temin etmişti ve yanında taşıyordu. Sıra mermilerdeydi. Aynı silah konu-

sunda olduğu gibi mermiler konusunda da ifadelerinde çok az konuşacaktı. Arkadaşı 'İngiliz' lakaplı Mehmet Bereketoğlu'ndan mermi istediğini ama alamadığını söyledi. Erhan'ın cinayetteki rolünü gizlediği ilk ifadesinde ve Erhan'ı ele verdiği ikinci ifadesinde silahı ve 20 mermiyi Ege'de deniz kazasında ölen Ömer Pulatoğlu'ndan aldığını söylemişti.

Ancak silahı Ömer Pulatoğlu'nun ölümünden aylar sonra aldığı diğer ifadelerden anlaşılıyordu. Mermiler konusundaki yalanı ortaya çıkaran ise bir cep telefonu mesajı olmuştu. Yasin, mermi aradığı günlerde Erhan ve Tuncay'ın birlikte kaldığı evin kapısını çaldı. Kapıyı açan Tuncay Uzundal'dı.

İfadesinde mermi arayışı mesajının nasıl çekildiğini şöyle anlattı:

"Tarih muhtemelen 2007 Ocak ayının başıydı. Bir akşam ben evdeyken Yasin eve geldi. Erhan'ı sordu. Ben de Erhan'ın dışarıda olduğunu söyledim. O da bana Erhan'a, '7.65 mm mermi lazım' şeklinde mesaj atmamı söyledi. Ben de bana ait 0505 ... numaralı telefonumdan Erhan'ın kullandığı 0555 ..... numaralı telefona hatırladığım kadarıyla 'Yasin geldi. 7.65 mm mermi soruyor' diye mesaj attım. Erhan da bana kızdığını belirten 'Tuncayyyyyyyy' şeklinde cevap gönderdi. Ben Yasin'e 'Erhan cevap göndermedi' dedim. Yasin de ayrılıp gitti. Daha sonra Erhan eve geldiğinde 'Bana böyle mesajlar atma. Telefonum dinleniyor olabilir' dedi."

Haklıydı. Telefonu dinleniyordu.

SALİH HACISALİHOĞLU

Erhan mesaj geldiğinde Salih Hacısalihoğlu'nun yanındaydı. İfadesinde polis dinlemesine takılan mesajı nasıl aldığını şöyle anlatıyordu:

"Yasin bizim eve gelmiş. Evde Tuncay Uzundal'a '... 7.65 mm mermi lazım. Erhan nerede?' diye sormuş. Tuncay da Salih Hacısalihoğlu'nun yanında olduğumu söylemiş. Bana telefonumdan 'Salih Abi'de 7.65 mm mermi vardır, ondan iste' içeriğinde mesaj çekti. Ben de daha sonra 'Neden Salih Hacısalihoğlu'nun yanında olduğumu söyledin' diye kızdım. Fakat ben Salih Hacısalihoğlu'ndan mermi istemedim..."

Yasin de ifadesinde mermiler ve Salih Hacısalihoğlu konusunda, "Ben Salih Hacısalihoğlu'nu çok fazla tanımam. Erhan vasıtasıyla tanırım. Temin ettiğim mermileri de kesinlikle ondan almadım. Onun bu olayla hiçbir ilgisi yoktur" diyordu. Erhan'ın bütün arkadaşları konusunda şüpheler yaratacak şekilde ifadeler veren Yasin, Salih Hacısalihoğlu'nu korumaya özen gösteriyordu. Yine de Erhan'ın en samimi arkadaşlarını sıralarken Salih Hacısalihoğlu'nun adını da saymıştı. Dink cinayeti davasının iddianamesinde ise mermileri Salih Hacısalihoğlu'nun temin ettiği öne sürülecekti.

Salih Hacısalihoğlu, Dink cinayeti soruşturması ifadelerinde 'karanlık' kelimesiyle özetleniyordu. Erhan Tuncel, Alperen Ocakları'ndan ülküdaşı Mustafa Öztürk'e Salih Hacısalihoğlu'ndan 'silah kaçakçısı' diye bahsetmişti. Öztürk şunları söyledi:

"Erhan bana onun yanında çalıştığını ve onunla iş yaptığını, kendilerinin geniş bir sülaleye sahip olduğunu, silah kaçakçılığı işleriyle uğraştığını, mafya tarzı biri olduğunu anlatmıştı."

Trabzon'da ifadeleri alınan pek çok BBP'li genç de Salih Hacısalihoğlu ve babasının silah kaçakçılığı yaptığını duyduğunu söyledi.

Yasin Hayal'in yakın arkadaşı zaman zaman Dink cinayeti planlarına dahil etmeye çalıştığı Engin Yılmaz ise Yasin ve Erhan'ın, Salih Hacısalihoğlu'nun tahsilat işlerini yaptığını anlatmıştı. Pek çok kişi Erhan ve Yasin'in Salih Hacısalihoğ-

lu'nun adamları olduğunu ifadelerinde söylemişti.

Bu ifadelerle birlikte polise gelen bir ihbar telefonu önem kazanıyordu. 25 Ocak 2007 tarihinde polis ihbar telefonunu arayan bir kişi, Erhan'a para yardımı yapan ve iki ay önce 150 adet silah getirip sattıran şahsın, London Palas Oteli sahibi Salih Hacısalihoğlu olduğunu, bu şahsın Santa Maria Kilisesi papazının öldürülmesi ve Hrant Dink öldürülmesi olaylarının organizatörü olduğunu söyledi.

Erhan Tuncel'in dinlemeye yakalanan bir telefon konuşması da akla, 'silah kaçakçılığı' iddialarını getiriyordu. Erhan'ın telefon konuşmasında 'Salih' ve 'Kemal' diye bahsettiği kişilerin, Salih Hacısalihoğlu ve babası Ali Kemal Hacısalihoğlu tahmin edildi. Erhan ve arkadaşı Murat Akın'ın 26 Temmuz 2006 tarihinde saat 17.08'de yaptığı görüşme şöyleydi:

"Erhan Tuncel: ... Şeygilde, Salih'gilde yakalandı, Gürcistan'da.
Murat Akın: Gürcistan'da yakalandılar mı?
Erhan Tuncel: He Salih yakalanmadı. O diğer Kemal memal...
Murat Akın: Hı.
Erhan Tuncel: Civa yakalattılar.
Murat Akın: Kırmızı civa.
Erhan Tuncel: Hee.
Murat Akın: Valla mı ya?
Murat Akın: Müebbet.
Erhan Tuncel: He he.
Murat Akın: Kemal mi? Salih mi?
Erhan Tuncel: Kemal yakalattı.
Murat Akın: Allahını seversen..."

Bu konuşmada adı geçen 'kırmızı civa'nın varlığı ise tartışma konusu. Bilimsel veriler, böyle bir kimyasal madde olmadığı yönünde. TÜBİTAK'ın bu konuyla ilgili yaptığı bir açıklamada, "Eldeki verilere göre, böyle bir kimyasal yok. Varlığına dair söylentiler, 1992 yılında ITAR-TASS adlı Rus

haber ajansından kaynaklanan bir habere dayanıyor. Söylentilere göre, cıva tuzları yoğun radyasyona tabi tutulduklarında kırmızıya dönüşüyor ve güçlü bir füzyon bombası yapımı için elverişli bir malzeme haline geliyormuş. Söylentiler ABD Temsilciler Meclisi'nin bir alt komisyonunca araştırılmış ve asılsız oldukları sonucuna varılmış. Ancak söz konusu haberin ardından, uluslararası alanda uzunca bir süre, 'kırmızı cıva' satmaya yönelik teklifler dolaşmaya başlamış. Bu tekliflerin bazıları da, Irak'ın o zamanki yönetim organlarına yapılmış. İleri sürülen örnekler, kırmızı boyalı cıva imiş. Fakat bilindiği kadarıyla, bu 'dolandırıcılık' girişimlerinin hiçbiri başarıya ulaşamamış" deniliyor..

Salih Hacısalihoğlu, İstanbul polisine verdiği ifadesinde geçmişini şöyle özetliyordu:

"Ben 1976 yılında Trabzon İli Akçaabat İlçesi'nde doğdum. İlkokul, ortaokul ve lise birinci sınıfı Derecik'te okuduktan sonra, babamın müteahhit işlerinden dolayı İstanbul İli Eyüp İlçesi'ne taşındık ve liseyi Alibeyköy Lisesi'nde bitirdim. Üniversite sınavlarına girdim ve Açık Öğretimi kazandım. Fakat gitmedim. Dershaneye gittim ancak sınavlarda başarılı olamadım. Bir dönem babamın HASDAŞ şirketinde işleriyle ilgilendim. Fatih ve Bahçelievler belediyesinde ihalelere girerek iş takibi yapıyordu, babam. Bir süre sonra işlerinin kötü gitmeye başlaması üzerine tekrar Trabzon'a geri döndü... Ben de askerliğimi yaptıktan sonra ailemin yanına, 2000 yılında Trabzon'a geri geldim. Araba alım satım işleriyle uğraşmaya başladım. Çevre illere gidip elbise alıp satmaya başlamıştım. 2001 yılında kardeşim Süleyman Hacısalihoğlu'yla birlikte onun adına Trabzon Merkez Çarşı Mahallesi'nde Tekstil dükkânı açtık. Ben eskisi gibi araba alım satım işleriyle de uğraşıyordum. Yaklaşık olarak tarihten (31.01. 2007) üç ay önce uzaktan akrabam olan Avni Yılmaz ile ortak olarak onun adına otopark kiraladık... Bir ara Avni Yılmaz ile birlikte Tiflis'te soğan işi yapmaya karar verdik, zarar ettik ve bildiğimiz iş olan tekstil işini denedik. Ama bu işte de umduğumuzu

bulamadık ve Avni Yılmaz ile birlikte Trabzon'da London Palas Oteli'ni yaklaşık iki aydır çalıştırmaktayız. Annem ve babam sağ olup ... aynı anne ve babadan dört kardeşiz."

Salih Hacısalihoğlu'nun babası Ali Kemal Hacısalihoğlu BBP'nin 2004 yılı yerel seçimlerinde belediye başkan adayıydı. Salih Hacısalihoğlu da BBP'ye üyeydi. Kendi ifadesine göre babasının belediye başkan adayı olduğu dönemde Erhan Tuncel ile tanışmıştı. Tanışmalarını polisteki ifadesinde şöyle anlatıyordu:

"Yerel seçim çalışmaları yoğun bir şekilde sürdüğü dönemde, üniversite öğrencileri de gelip gidiyor ve yardım ediyorlardı. Bu esnada tanıştık. Daha sonra esnaf olduğumuzdan ara sıra dükkâna gelip Nizam-ı Alem Ocakları'na bağlı olarak Alperen Dergisi getirip bırakırdı. Çay içer, sohbet ederdik... Son üç aydır Erhan'ı gerek bizim dükkâna gelip gittiğinde sağda solda dolaşırken karşılaştığımda, ortak olduğum London Palas Oteli'nin bulunduğu Maraş Caddesi'nde kırtasiyecinin oğlu olan Hüseyin ile beraber sık sık görürdüm..."

Salih'in bu ifadelerine karşın kırtasiyecinin oğlu Hüseyin'in ifadesi dava dosyasında yoktu.

Ancak Salih Hacısalihoğlu'nun aynı gün savcılıkta verdiği ifadesi farklıydı. Çok sayıda tanığın yakın arkadaş oldukları yönündeki ifadelerine karşın Erhan'ı simaen tanıdığını, Yasin Hayal'i ise tanımadığını önü sürüyordu. Savcılık ifadesinde şunları söyledi:

"Kurban Bayramı öncesinde otelime ve daha önce benim konfeksiyon mağazama birkaç ayda bir zaman zaman gelerek alışveriş yapıp çıkması nedeniyle simaen ve müşteri olarak tanıdığım, ancak yüz yüze konuşmadığım ve soyadını bilmediğim Erhan isimli şahıs, ortağım olan Avni Yılmaz ile tanışarak ticari ilişkiler içerisine girmişler... İddia edildiği gibi Yasin Hayal'i tanı-

mıyorum. Şahsen tanışmadım, yüz yüze görüşmedim. Ancak 2004 yılında Trabzon'da meydana gelen bombalama olayı sonrasında basından bu şahsı görmüştüm..."

Salih Hacısalihoğlu, bu sözleriyle Yasin ve Erhan dahil soruşturmadaki pek çok kişinin ifadeleriyle çelişmişti. MİT'çi olduğu öne sürülen İhsan Kasap da Erhan ve Yasin ile Salih'in otelinde tanıştığını söylüyordu.

Yasin, Salih'in Erhan ile çok samimi arkadaş olduklarını, kendisinin de çok samimi olmasa da arkadaş olduklarını anlatmıştı. Erhan da sürekli olarak Salih ile görüştüklerini söylüyordu. Yukarıda anlatıldığı gibi Tuncay, 'merrni mesajı' çektiğinde Erhan, Salih'in yanında olduğunu ifade etmişti. Yasin ve Erhan, Çeçenistan'a yardım toplamak için gelenleri Salih Hacısalihoğlu'nun siyah Mercedes'iyle gezdirmişlerdi. Üstelik polisteki ifadesinde kendisi de kurbanlık koyun işini Erhan ile yaptıklarını uzun uzun anlatıyordu. Savcılıktaki ifadesinde ise kurbanlık koyun işini ortağı Avni Yılmaz ile Erhan'ın yaptığını söylüyor, kendisinin bu işe ortak olmadığını iddia ediyordu.

Ancak Erhan'ın dinlenen telefon konuşmalarında Salih Hacısalihoğlu'yla samimi oldukları açıktı. Salih bir telefon konuşmasında kendisine 'Abi' diyerek hitap eden Erhan'a, "... Sen benim kardeşimsin..." diyordu.

Salih Hacısalihoğlu, cinayetten yaklaşık bir ay önce iki kez İstanbul'a gitmişti. Bu ziyaretlerinden ilkinde Erhan, telefonuna bir mesaj göndermişti. İstanbul seyahatlerinin nedeni sorulduğunda anlatım bozukluklarıyla dolu ifadesinde şunları söyledi:

"Babam Ali Kemal Hacısalihoğlu 2006 yılı Aralık ayında İstanbul Mali Şube Müdürlüğü'ne gelip bir konuda görüşmek istediğinde, kimlik bilgileri sorulduğunda 2002 yılında bir şikâyet dilekçesi olduğunu ve Organize İşler Şube Müdürlüğü tarafından işlemlerinin yapılması için gözaltına alınıyor. Akrabalarımın be-

ni arayarak babamın gözaltına alındığını söylemeleri üzerine Trabzon'dan saat 21.30 uçağına binerek saat 23.00 civarlarında İstanbul'a geldim. Telefonumu açtığım esnada baktığımda mesaj geldiğini fark ettim. Açıp baktığımda Erhan'ın mesajda 'Aradığın bayanı buldum' dedi. Bu bayan bulamadığımdan dolayı Erhan'ın garson olarak çalışmış olduğu Göksu Restorana gelip gittiğinden dolayı onu sormuştum. (İfadesinin bu bölümünde neyi kastettiği anlaşılmıyor) Bu bayan Gürcü asıllı Tatma Zukbuika idi. Erhan'a telefon açtım. Muhabbet kurmaya çalışıyordu... Havaalanından metroya binerek saat 23.30 sıralarında Vatan Emniyet Müdürlüğü'ne gelerek özel avukatımız olan Ekin Bayram Kola'dan babamın durumu hakkında bilgi aldım. Babamın işlerini hallettik ve dönüşte mağazaya mal almak için Eminönü'nde bulunan Giymont diye bir toptancıdan mal siparişi verdim. Sonra uçakla Trabzon'a geri döndüm ve başka bir toptancıdan mal sipariş gelmeyince tekrar bir gün sonra İstanbul'a uçakla geri geldim. Babam beni burada karşıladı ve ve daha önceden babamın yapmış olduğu müteahhit işleri için Eyüp İlçesi'nde şirket için yer baktık ve ayrılarak Trabzon'a uçakla geri döndüm, babaannemin rahatsızlığından dolayı."

Başka şüphe çeken bir nokta ise Salih'in cep telefonunda kayıtlı Ermenistan'a ait numaralardı. Ayrıca Salih'in telefonundan gönderilmiş bir mesaj polis tarafından tespit edilmişti. Savcılar Salih Hacısalihoğlu'na bu telefon trafiğini sordu. Salih anlattı:

"Benim Ermenistan'da görüştüğüm bir bayan arkadaşım var. Hatta Ermenistan'a bile gidecektim. Yakın zamanda telefonla kendisiyle irtibat kurduk. Benden otogaz tüpleriyle ilgili olarak yardım istiyordu. Ermenistan'da bulunan ve benim arkadaşım dediğim kızın ismi 'Sati'dir. Benden 120 dolar borç para istedi. Kendisine göndermedim. Telefonumdaki mesajı da telefonumda bulunmasını istemediğim için sildim. Bu kişi benim kız arkadaşımdır. Orada tüp satıyor. Para göndermediğim için bana sinirlendi..."

Bu sırada savcılar, dinlemeye takılan şifreli mesajı sordular. Salih'in Ermenistan'a gönderdiği mesajda "Başka FŞE yok" yazıyordu. Bu soruldu ve yanıt verdi:

"Şu anda mesajın ne anlama geldiğini hatırlamıyorum... Sati 4 aydan beridir Trabzon'a hiç gelmedi. Trabzon ile Ermenistan arasında otobüs ile yolcu getirip götüren firmalar var..."

Ayrıca Salih Hacısalihoğlu, şüpheliler içinde en sık yurtdışına çıkandı. İfadesinde bu durumu açıkladı:

"Benim pasaportum vardır. 2006 yılı içerisinde Sarp Sınır Kapısı'ndan 4-5 kez giriş çıkış yaparak Gürcistan'ın Batum şehrine gidip geldim. Bu gidişlerimizin bir tanesinde ortağım olan Avni ile birlikte Trabzon'da satmak üzere soğan getirdik. Ancak bu işten zarar ettik. Daha doğrusu Gürcistan'da bizi dolandırdılar. Bir kez de tekstil malzemeleri getirmek üzere gittim. Trabzon'da bu amaçla mağaza kurmayı planlıyordum. Ancak vergilerin çok olması nedeniyle bu işi yapamadım. Ayrıca Batum'da da bir kız arkadaşım vardı. Diğer çıkışlarımda ise onunla görüşme yapmak amacım vardı."

Salih'in ve diğer sanık ve tanıkların ifadeleri Erhan ve Salih'in birlikte pek çok iş yaptıklarını ortaya koyuyordu. Kadınlar konusunda bazı görüşmeleri dikkat çekiciydi.

Telefon dinleme kayıtlarına göre Erhan ve Salih arasında bu anlama gelebilecek çok sayıda mesaj vardı. Daha sonra Salih Hacısalihoğlu, "FŞE yok" mesajının anlamını da hatırladı. "FŞE"nin, fahişe anlamına geldiğini söyledi.

Erhan'ın telefon konuşmalarında da 'kadın bulma' konusu vardı. Erhan Tuncel, 'Ahmet Abi' diye hitap ettiği bir kişiyle 3 Ocak 2007 günü konuşuyordu. 'Ahmet Abi' dediği kişinin telefonu Ayşe Bektaş adına kayıtlıydı. Kadın adına kayıtlı bir numara olması ve 'Ahmet Abi' ismi akla Erhan'ı muhbir yapan istihbarat polisi M. Z.'yi getiriyordu. Konuşmanın bir bö-

lümünde, Erhan'dan Trabzon'da bulunan bir dolandırıcıyı araştırmasını istiyordu. Konuşmanın devamı ise şöyleydi:

"Ahmet: Oğlum şöyle zaza maza garı marı da var mı?
Erhan Tuncel: Var var.
Ahmet: Vallahi mi?
Erhan Tuncel: Vallahi.
Ahmet: İyi tamam baş köşeyi ayarlayın, geliyorum..."

Salih Hacısalihoğlu'nun karanlık bağlantılarına karşın otelinden polisler eksik olmuyordu. MİT'çi olduğu söylenen İhsan Kasap bu konudaki tanıklığını şöyle anlattı:

"Bir gün oteline gittim. Salih Hacısalihoğlu, yalnız başına içeride oturuyordu... Biz çayımızı içerken iki sivil polis geldi. Bizimle muhabbete takıldı. Peşinden iki polis memuru daha sonra da bir polis memuru, daha geldi. Toplam 5 tane polis memuru geldi. Bunlarla havadan sudan konuşuldu. Ben çayım bittikten sonra otelden çıktım."

SÜLEYMAN HACISALİHOĞLU

Salih Hacısalihoğlu'nun kendisinden 8 yaş küçük kardeşi Süleyman Hacısalihoğlu'nun da adı Dink cinayetinden sonra sık geçiyordu. Erhan Tuncel'in cezaevinde savcılara anlatımı şöyleydi:

"Ben ve Yasin beraber olduğumuz tekstil dükkânında Salih Hacısalihoğlu'nun kardeşi Süleyman Hacısalihoğlu'ndan 7.65 mermi istedik. Süleyman da 'Tamam buluruz' dedi. Fakat o anda çıkarıp vermedi. Daha sonradan verip vermediğini bilmiyorum. Yasin'in Salih ve Süleyman'a Hrant Dink'in vurulacağını söyleyip söylemediğini bilmiyorum."

Başka bir ifadesinde ise Erhan daha kesin konuşuyordu:

"Yasin, silah bulduğunu, benim yardımımla mermileri de bulabileceğini söyledi. Ben de Yasin'e üçkâğıtçı olan Süleyman Hacısalihoğlu'ndan bulabileceğini söyledim. Sonra bu mermileri bu şahıstan aldığını duydum."

Süleyman Hacısalihoğlu, Dink cinayetinden 21 gün sonra gözaltına alındı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün ifade odasında korku içindeydi. Sorulara kaygılı bir şekilde ancak çok kısa yanıtlar verdi.

"Ben Erhan ve Yasin'i uzaktan tanıyorum. Kendileriyle herhangi bir ilişkilerim olmamıştır... Ben ne Yasin'den ne de Erhan'dan ne de başka birisinden Hrant Dink'in öldürüleceğini duymadım."

Mermi konusu sorulduğunda ise, "Erhan ve Yasin benden hiçbir şekilde mermi veya başka bir mühimmat istemediler" yanıtını verdi.

SINGER
KARDEŞLER
HEPİMİZ HRANT DİNK'İZ

4. BÖLÜM

✸

DEVLET HER ŞEYİ BİLİYORDU

SON HAFTA

Yasin nereden aldığını açıklamasa da artık azmettiricilerin silahı, mermisi ve tetikçisi vardı. Cinayete çok yakındılar, sadece günler vardı. Son planlamalar yapılıyor, organizasyona yeni isimler katılıyordu. Yasin Hayal'in cezaevinden savcılara yazdığı mektupta, cinayetten bir hafta önce planından Ersin Yolçu ve Ahmet İskender'e bahsettiğini söylüyordu. İfadesi şöyleydi:

> "O. S.'nin eyleme giderken kullanması için para biriktirmeye başladım. Daha sonraki süreçte yakın arkadaşlarım Ersin Yolçu ve Ahmet İskender'e Hrant Dink'i O. S.'ye öldürteceğimi söyledim. Bu konuyu onlara Ahmet'in kırtasiye dükkânında söyledim. Onlara 'Bu eylemde yardımcı olacaksınız' dedim. Onlar da benden çekindiklerinden dolayı bir karşılık veremediler. Rızasız bir şekilde kabul ettiler."

Oysa Pelitli'deki pek çok kişi gibi Yasin'in yakın arkadaşları Ersin ve Ahmet'in cinayet hazırlıklarını bilmesi kaçınılmazdı. 14 Ocak 2007 günü Yasin, Ahmet İskender, Ersin Yolçu ve Zeynel Abidin Yavuz, İskender'in kırtasiyesinde toplanmışlardı. Katili, cinayet yolculuğuna uğurlamak için bütün hazırlıkları tamamdı.

Ersin Yolçu

Ersin Yolçu, Yasin Hayal'in Pelitli'den 11 yıllık arkadaşıydı. 1981 yılında Trabzon'da doğmuştu. Öğrenim hayatı, ortaokul ikinci sınıfta bitmiş ve kaportacı olarak oto sanayi

sitelerinde çalışmaya başlamıştı. Askerliğinden sonra İstanbul'da, abisinin yanında kaportacı olarak çalışmaya devam etmişti. 2003 yılında Trabzon'a geri döndüğünde ablasının eşi Pelitli'de bir kırtasiye dükkânı açmıştı. Ersin, aylık 400 YTL ücretle kırtasiyede çalışmaya başladı. O. S. ve Zeynel Abidin Yavuz'u yedi yıldır mahalleden tanıyordu. Ersin Yolçu, Ahmet İskender ile samimi olmadıklarını da söylüyordu. Ancak Dink cinayetinin son haftasında birlikte çok vakit geçirdikleri aşikârdı.

Ahmet İskender

Ahmet İskender, Yasin'in çocukluk arkadaşıydı. İlkokul mezunu, 23 yaşındaki Ahmet, Pelitli'de bir kırtasiye işletiyordu. İfadesinde aylık gelirinin 1500 YTL olduğunu söylemişti. Kısa süre önce Belçika'da yaşayan Türk bir kadın ile evlenmişti. Ahmet, Dink cinayeti hazırlıklarından aylar öncesinden haberdardı. Yakın arkadaşı Mikdat Kot ifadesinde Ahmet ile birlikte Yasin'i Dink'i öldürme fikrinden vazgeçirmeye çalıştıklarını ifade etmişti. Ancak Ahmet İskender, cinayete bir hafta kala cinayet organizasyonun içinde yer aldı.

Ersin Yolcu ve Ahmet İskender, Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra verdikleri ifadelerinde Erhan Tuncel'in cinayet planlarından haberdar olduğunu bilmediklerini anlatacaklardı. Hatta Ahmet İskender ifadesini, "Gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesi talimatını Erhan Tuncel'in verdiği tahmin ediyorum. Yasin'i sürekli Elazığlı Erhan'ın yönlendirdiğini tahmin ediyorum" diyecekti.

Zeynel Abidin Yavuz

O. S., Dink'i öldürmek için İstanbul yolculuğuna çıkış hazırlıkları yaparken Zeynel Abidin Yavuz da kasım ayında çalıştığı İzmit'ten Trabzon'a dönmüş, cinayet ekibinin arasındaki yerini almıştı. Trabzon'a dönüşünü şöyle anlatıyordu:

"Dört ay kadar İzmit'te çalıştıktan sonra Trabzon'a askerlik için

geri döndüm. Bu dönem hatırladığım kadarıyla bu tarihten (23 Ocak 2007) 1.5-2 ay kadar öncesidir... Ağustos ayında gideceğimi öğrendim. Bunun üzerine çalışmış olduğum TÜPRAŞ'ı tekrar aradım. Ancak askerlik probleminden dolayı beni geri işe almadılar. Ben de normal hayatıma devam ettim..."

İfadesinin devamında Yasin'i ara sıra gördüğünü, sadece selamlaştığını söylüyordu. Ancak cinayet hazırlıklarının son aşamasında onun da adı sıklıkla geçecekti.

14 Ocak 2007

Günlerden pazardı. Ahmet İskender'in kırtasiyesinde Yasin, Ersin Yolçu, O. S. ve Ahmet İskender oturuyordu. Yanlarına bir ara, Zeynel Abidin Yavuz da katılmıştı. İfadesinde gördüklerini şöyle anlattı:

"Ben, Ersin Yolçu, Ahmet İskender, Yasin Hayal, Ahmet İskender'in kırtasiyesinde oturuyorduk. Yasin, Ahmet'e hitaben "Recep'ten borç para aldım. Polis sana sorarsa sana olan borcumu ödemek için aldığımı söylersin' dedi. Bu konunun ne anlama geldiğini bilmiyorum. Ama muhtemelen O. S.'nin İstanbul'a gönderilmesi olayıyla alakalı olabilir."

Yasin'in Recep diye bahsettiği kişi, Pelitli'de büfe ve kahvehane işleten, İtalya'da uyuşturucu ticaretinden yakalanarak 7 yıl cezaevinde yatmış Işık Karahaliloğlu'ydu. Recep takma adını kullanan Karahaliloğlu ifadesinde, "Yasin, bana mahkemesinin olduğunu söyleyerek 100 YTL istedi. Bende verdim. Cinayet planından haberim yoktu" diyecekti.

Ahmet'in kırtasiyesinde Dink cinayetinin planlarını gözden geçirdiler. Ersin Yolçu ifadesinde cinayetten bugün haberdar olduğunu anlatıyordu.

"Ersin Yolçu, ifadesini diğer sanıklar gibi 'Yasin'den çok korktuğu' üzerine kurmuştu. Cinayete Yasin'den korktuğu

için yardım etmek zorunda kaldığını defalarca tekrarladı. İfadesinde cinayetten yaklaşık bir hafta önce eylem planından haberi olduğunu öne sürüyordu.

"Yasin'in beni çağırdığını eniştem olan Mehmet Köse'den öğrendim. Hatta kırtasiyenin çevresindeki çocuklardan Yasin'in beni aradığını söyleyince korktum. Bunun üzerine Yasin'i Gözde İnternet Cafe Salonu'nda buldum. Yasin ile dışarıda görüştük. Bana 'O. S.'yi bul' dedi. Ben de bunu duyunca biraz sevindim. Çünkü benimle işi olmadığını düşündüm. Ben de yukarı çıkıp bulmaya çalıştım, ancak bulamadım. Sonra Yasin'in yanına geldim ve 'O. S.'yi bulamadığımı söyledim. Beraber yürümeye başladık ve bana 'Sana bir şey söyleyeceğim bunu kimseye söyleme. Bir Ermeni başını vurduracağım, Hrant Dink'i vurduracağım' dedi. Ben Hrant Dink ismini ilk defa burada duydum. Bir süre sonra Yasin ile ayrıldık."

Sonra tekrar kırtasiyede bir araya gelmişlerdi. O. S. oradaki konuşmaları şöyle anlatacaktı:

"Ahmet İskender'in kırtasiye dükkânında ben, Ersin, Yasin buluştuk. Ahmet İskender de dükkânındaydı. Bu şahıslar işyerinde Hrant Dink'in Türk düşmanı olduğunu söyleyerek, beni etkilemeye çalışıyorlardı. Ben de bu tip konuşmalardan çabuk etkilenen bir insanım ve arkadaşlarıma düşkün biriyim. Ben de bu eylemi yapacağımı söylemiştim."

Cinayet silahı da oturdukları kırtasiyedeydi. Yasin, kırtasiyenin arka bölümünde saklamıştı. Bu bölüme geçip, elinde silahla geri döndü. Oradakilere silahı gösterdi. Yasin'in ifadesine göre O. S. cinayette kullanacağı silahı ilk defa görüyordu. Silahı eline aldı. "Çalışıyor mu?" diye sordu. Yasin, "Çalışıyor ama bir deneyelim" diye yanıt verdi. Yasin ve O. S. kırtasiyeden çıktılar. Yasin sonrasını şöyle anlattı:

"Silahı denemek için uygun bir yer aradık. Trabzon Pelitli Beldesi ile Konaklar Mahallesi arasında bulunan dere ağzına gittik ve burada O. S. 5-6 el silahla ateş etti. Silahın çalıştığını gördük. Kırtasiyeden çıktığımızda ve dönüşte silah benim üzerimdeydi."

O. S. de ifadesinde bir ağaca yedi mermi bulunan bir şarjörü boşalttığını anlatıyordu. Ancak Dink cinayetinden sonra atış talimi yaptıklarını söyledikleri alanda inceleme yapan jandarma, boş kovan, kurşun isabet etmiş bir ağaç, burada atış talimi yaptıklarına yönelik bir iz bulamayacaktı.

Yasin ve O. S. atış yaparken Ersin ve Ahmet kırtasiyede onların dönmesini bekliyordu. İkisi de Dink cinayetinden sonra verdikleri ifadelerinde Yasin'den korktukları için cinayete yardım ettiklerini öne sürüyorlardı. Ersin Yolçu ifadesinde şöyle dedi:

"O. S. ile birlikte Aydınkent Sitesi'ne atış talimi yapmaya gittiler. Ben burada Yasin Hayal'in üzerinde silahı ilk defa gördüm. Ben ve Ahmet, burada kaldık. Bu arada Ahmet'le bu işin nereye gittiğini Yasin'den korkarak suç işleme yolunda olduğumuzu konuştuk. Ancak Yasin'in baskı ve korkusundan bize veya ailemize zarar vereceği endişesi ile sessiz kaldık. O. S. ve Yasin 15-20 dakika sonra geri döndüler."

Kırtasiyeden içeri giren Yasin, Ersin'e birlikte internet kafeye gideceklerini söyledi. Ersin, O. S. ve Yasin birlikte Hrant Dink'in resimlerini çıkartmak üzere internet kafeye gittiler. O. S., Yasin'in kendisine verdiği Dink resimlerini ve adresi kaybetmişti. Çıktıları aldıktan sonra Ahmet'in kırtasiyesine geri döndüler. Planlama toplantısını Yasin ifadesinde şöyle anlatıyordu:

"Çıktıları aldıktan sonra tekrar üçümüz birlikte Ahmet'in kırtasiyesine geldik. Bu eylemin planını konuşmaya başladık. Ben Ersin'e 'O. S.'yi otogardan İstanbul'a sen yolcu edeceksin' dedim.

Ahmet'e ise 'O. S. İstanbul'a gittiğinde senin cep telefon numaran olan 0 535 ..... nolu numarayı arayacak. Sen de telefonu bana vereceksin. Ben burada olacağım, ben görüşme yapacağım' dedim. O. S.'ye ise herhangi bir sıkıntıda bu numaradan arayabileceğini ve maddi sıkıntı çekmesi durumunda Ahmet'in İstanbul'da bulunan esnaf arkadaşına yönlendirebileceğini söyledim. Ayrıca O. S.'yi 17. 01. 2007 Çarşamba günü yollayabileceğimizi kararlaştırdık."

Mc Donald's bombalamasından sonra telefonu polis tarafından dinlenen Yasin, üç aydır, cep telefonu kullanmıyordu. Bunun nedenini "Cep telefonum bozuldu" diyerek açıklıyordu. O. S.'nin de cinayetten üç ay önce cep telefonu kullanmamaya başlaması, başka bir bildiklerinin olduğunu düşündürüyordu. Yasin'in cinayette kullanacağı telefon, polis tarafından dinlenilmeyen Ahmet İskender'in cep telefonu olacaktı.

15 Ocak 2007

Pazartesi günü saat 10:30 sıralarında Yasin Hayal, Ersin'in çalıştığı kırtasiyenin kapısını açıp, içeri girdi. Elektrik sobasında bir süre ellerini ısıttıktan sonra Ersin'e O. S.'yi bulup getirmesini söyledi. Ersin ifadesinde o günü şöyle anlattı:

"O. S.'nin evine giderken annesiyle karşılaştım. Annesi O. S.'nin evde uyuduğunu söyledi. O. S. kalktı ve balkona çıktı. 'Yasin Hayal seni kırtasiyenin önünde bekliyor' dedim. Beraber Yasin Hayal'in yanına gittik. O. S. ve Yasin Hayal dışarıda kaldılar. Ben içeriye girdim. Onlar 15-20 dakika konuştular."

O gün Yasin ve O. S.'yi Pelitli sokaklarında çok sayıda kişi görmüştü.

16 Ocak 2007

Yasin Hayal, salı günü tekrar Ersin'in kırtasiyesindeydi. Bu kez yanında O. S.'yi de getirmişti. Yasin, bilet almalarının

zamanı geldiğini söyledi. İfadesinde, "Ersin ile O. S.'yi bilet almak için Trabzon terminaline gönderdim. 17. 01.2007 Çarşamba gününe Metro Turizm'den saat 15:30 İstanbul otobüsünden bilet ayırttıklarını söylediler" diyordu.

O. S. ifadesinde, Yasin'in bilet için kendisine 50 YTL verdiğini, bilet almaya gittiklerini ancak, otogardaki görevlilerin "Bilet almana gerek yok. Yarın gelir, otobüse binersin," dediğini anlattı. Bu gün Yasin ile O. S., sokakta yürürken belediyenin çöp kamyonun arkasında O. S.'nin babası Ahmet Samast geçiyordu. Uzaktan oğlunu gördü, ama yanına gitmedi. O. S.'nin ifadesine göre yolda Erhan Tuncel ile karşılaştılar. O. S, "Ayrılmadan bir gün önce Erhan ile yolda karşılaştık. Erhan'ın eyleme gittiğimi bildiğinden haberim yoktu. Yasin ile Erhan'ın kavgalı olduğunu duymuştum. Ayrıca Yasin eliyle bana konuşmamamı işaret etti" diyordu.

17 Ocak 2007

O. S. saat 08.30'da İstanbul'da bir arkadaşının düğününe gideceğini söyleyerek evden çıktı. Yasin ile kısa süre görüştükten sonra ayrıldılar. O. S. Mihmandar Cafe'ye gitmişti. Bu sırada Tuncay Uzundal, kendi ifadesine göre yolda giderken Yasin ile karşılaşmıştı. Tuncay ifadesinde şunları anlattı:

"Ben çalışmış olduğum işyerinden eve dönerken mahallede evimin önünde Yasin'i gördüm. Bana 'O. S Mihmandar Cafe'de bir yanına gitsene' dedi, ben de 'Birazdan yanına gideceğim' dedim. Mihmandar Cafe'ye O. S.'nin yanına gittim. O. S. bana 'O işi yapacağım, İstanbul'a gideceğim' dedi. Ben mevzunun Hrant Dink ile ilgili olduğunu anladım. Ancak yapacaklarına fazla inanmıyordum. Ben de O. S.'ye 'Telefon kullanma. Kendine dikkat et' dedim. Bunu söyleme sebebim, benim telefon numaramın O. S. de olması beni korkutuyordu. Ancak Erhan, 'Emniyet ile ilişkim var' dediği için biraz da rahattım. Daha sonra çay içtik. Çayın parasını ben verince O. S. bana 'Bu günlerde herkes bana para ve hediye veriyor' dedi. Ben de ona bir hediye vermek

istedim ve O. S. ile birlikte benim evime giderek Türk Bayrağı verdim. Sonrasında bu bayrak eylem sonrası O. S.'nin üzerinden çıkmış. Benim bu hediyeyi vermem büyük hatadır. Bu konuda çok pişmanım. Niye verdiğimi sorarsanız Erhan'ın telkinleri ile milliyetçilik duygularım kabarmıştı. Ben evde kaldım O. S. çıkıp gitti."

Saat 10:30 sıralarında ise Yasin Hayal, Ersin Yolçu'nun dükkânına geldi. O. S.'yi bekliyorlardı. Ersin'in ifadesinde, "O sırada Yasin bana 'O. S.'yi İstanbul'a giderken benim götürmemi söyledi." Ben biraz çekinerek "İşim var" dedim. Yasin de bana hiç görmediğim bir sertlikte 'bıraksan ne olur yani' dedi. Ben de korkuyla 'tamam' dedim" dedi.

Bir saat sonra O. S., Ersin'in dükkânına geldi. Dükkânda Ersin'in amcasının kızı Sevda da vardı. Ersin, biraz işinin olduğunu söyleyerek O. S. ve Yasin ile dükkândan çıktı. Ahmet İskender'in kırtasiyesine gidiyorlardı. Bu sırada yolda tekrar Tuncay Uzundal ile karşılaştılar. Tuncay ifadesinde bu karşılaşmalardan rastlantı olarak bahsediyordu:

"Ben bu arada kitaplarımı hazırlayıp okula gitmek için evden dışarı çıktığımda O. S., Yasin Hayal ve ismini daha sonra gazetelerden öğrendiğim Ersin Yolçu beraber yürüyorlardı. Sonra bende katıldım, beraber yürüdük. Sonra kırtasiyeci Ahmet İskender'in dükkânına kadar gittik. Ben de ayrılırken O. S.'ye 'Yolun açık olsun' diyerek ayrıldım ve okuluma gittim."

Ersin, O. S. ve Yasin kırtasiyeden içeri girdi. Ahmet İskender, O. S.'nin İstanbul'a yola çıkmadan önce dükkânında yaşadıklarını ifadesinde anlattı:

"Yasin ile O. S. gelir gelmez işyerimin arka tarafında bulunan arka bölmeye geçtiler. O sırada işyerime müşteri geldi. Ben müşteriyle ilgilenirken Yasin ve O. S. işyerimin arka bölmesinde bulunuyorlardı. Müşterinin ihtiyacına cevap vermek için arka bölü-

me geçtiğimde Yasin'in silahın şarjörünü kapatıp O. S.'nin beline silahı koyduğunu gördüm. Onlar beni görmediler. İkisi birlikte daha sonra işyerinin ön kısmına geldiler. Yasin bana 100 YTL para verdi. Yasin kendisi 'parayı ben harcarım' diyerek biriktirmek amacıyla bana daha önceden belirli zamanlarda 80 YTL para bırakmıştı. Parasını istediği için 80 YTL'sini de masanın üzerine koydum. Toplam 180 YTL para masanın üzerinde bulunuyordu. Yasin, O. S.'ye 'Parayı al' dedi. O. S. parayı masanın üstünden aldı."

Zeynel Abidin Yavuz, Yasin'i Ahmet'e para verirken gördüğünü ifadesinde anlatmıştı.

Ersin de Yasin'in O. S.'ye silahı vermesini görmüştü. İfadesinde, "Parayı aldıktan sonra belinden daha önceki silahı çıkarttı. Bir kutu mermiyle birlikte O. S.'ye verdi. Gördüğüm kadarıyla silahın şarjörü dolu ayrıca kutu da mermiyle doluydu. O. S silahı beline, mermileri de gömleğinin ön cebine koydu" dedi.

Yasin aynı gün kırtasiyenin içinde yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Daha önce biriktirip Ahmet'e emanet olarak teslim ettiğim 180 YTL'yi alıp eylem masrafı için O. S.'ye verdim. Aynı zamanda dükkânın arka bölümünde saklamış olduğum silahı O. S.'nin beline kendim koydum ve bir kutu mermiyi de cebine kendim koydum. Yine aynı şekilde O. S.'ye internet kafeden çıktı olarak aldığımız Hrant Dink'in resimlerini ve *Agos* gazetesinin adresini verdim. Bu sırada Zeynel Abidin Yavuz da kırtasiye dükkânına geldi. Ben kendisine 'O. S.'yi İstanbul'a, Hrant Dink'i öldürmesi için gönderiyorum, bu durumdan kimseye haber verme' dedim. O bana 'Tamam abi' diyerek dükkândan ayrıldı."

O. S., 180 YTL'yi cebine koyduktan sonra belinde silahla dükkândan çıktı. Ersin Yolçu da yanındaydı. Birlikte Ahmet'in kırtasiyesinin karşısındaki berbere gittiler. O. S. ince

bir çizgi şeklinde sakal ve ince bir bıyık bırakacak şekilde tıraş oldu. Ahmet'in dükkânına geri döndüler. O. S. ifadesinde burada Yasin'in kendisine Dink'in fotoğraflarını ve adresini verdiğini anlatıyordu. Ayrıca onun anlatımlarına göre Yasin, İstanbul'da bulunan gazete binasının önüne gittiğinde kendisini aramasını söylemişti. Ahmet İskender'in cep telefonunu bir kâğıda yazarak verdi. Eylemi gerçekleştirdikten sonra iki üç gün İstanbul'da akrabalarının yanında kalmasını ve olaydan sonra silahı güvenli bir yere atmasını tembihledi.

Ahmet ve Ersin ifadelerinde kendilerini suçlamalardan kurtarmaya çalışırken o gün O. S.'yi cinayeti işlememeye ikna etmeye çalıştıklarını anlatıyordu. Ahmet ifadesinde şunları söyledi:

"O. S. traş olduktan sonra yanında Ersin Yolcu'yla birlikte işyerime geldi. Yasin, ihtiyaç için lavaboya gitti. Ersin ile ben O. S.'ye Yasin'i kastederek 'Bu adamın söylediklerini kesinlikle yapma eğer yapamayacağını söylemekten korkuyorsan 'o adamı bulamadım' veya 'burada yoktu dersin' dedik. Kendisi de bize 'Tamam abi' dedi. Biz kendisine 'Yasin sana ne dedi?' diye soramadan Yasin lavabodan geldi."

Sanıklar, saat 14:30'a kadar birlikte kırtasiyede oturduklarını anlatıyordu. Yasin, artık zamanın geldiğini söylemesiyle ayaklandılar. Ersin'in ifadesine göre Yasin, kendisine O. S.'yi yolcu etmesini söyledi. O. S. Ahmet ile vedalaştı. Ersin ve Yasin ile birlikte dükkândan çıktı. Yasin Hayal ifadesinde üçünün birlikte otogara giden minibüslere doğru yürüdüklerini anlatıyordu:

"Daha sonra O. S. ile Ersin'i otogara giden dolmuş duraklarına bıraktım. O. S.'ye sarıldım. 'Allah yolunu açık etsin' dedim. İstersе vazgeçebileceğini söyledim. Bu eylemi Zeynel Abidin Yavuz'un da yapabileceğini söyledim. İstanbul'dan sonrasının kendisinin inisiyatifinde olduğunu, Samsun'a vardığında ailesine

telefon açıp 'Bu akşam arkadaşımda kalacağım diyeceksin' dedim. Tekrar kendisine 'Bir problem olduğunda ara' dedim. O da 'İstanbul'da dayımlar var, herhangi bir problem yaşamam' dedi. Daha sonra Ersin ve O. S. bir dolmuşa binerek otogara gittiler."

Ersin saat 14:50 sıralarında otogara vardıklarını anlatıyor ve devam ediyordu:

"Yaklaşık yarım saat bekledik. Bu esnada ben O. S.'ye 'Kendine dikkat et başına bir şey gelmesin' dedim. Otogarda iken bir fıstıkçı ve bir askerle muhabbet ettik. O. S. gitti ve 40 YTL vererek bileti Metro Turizm'den aldı. 15:30 sıralarında O. S. otobüse binerek Trabzon'dan ayrıldı."

Ancak bu anı O. S. farklı anlatacaktı.

"Ersin bana yolda 'Gazan mübarek olsun, sen bu işi becerirsin, yürekli adamsın' diyerek bana cesaret verdi. Daha sonra ben otobüse binene kadar yanımdan ayrılmadı."

Ersin bu ifadeyi kendi ifadesinde yalanlayacak, "O yanlış anlamış olmalı" diyecekti.

Ancak Ahmet İskender'in O. S.'nin otogara gidişi konusundaki ifadesi hepsinden farklıydı. Ahmet, "Yasin, O. S. ve Ersin benim işyerimden Tuncay ..... isimli şahsa ait Kartal marka bordo renkli araç ile saat 15:00 sıralarında ayrıldılar" diyordu.

O. S. otobüsle uzaklaşırken ona el sallayan Ersin, otogardan Ahmet'in dükkânına döndü. Ahmet yalnızdı. Yasin'i gördüğünde O. S.'yi otobüse bindirdiğini söyledi. Artık İstanbul'dan gelecek cinayet haberini bekliyorlardı.

O. S. İSTANBUL'DA - 18 Ocak 2007

O. S.'nin ifadesine göre 18 Ocak 2007 günü saat 08:00 sıralarında Esenler Otogarı'nda otobüsten indi. Planladıkları gibi hareket edecekti. Dayısı olmasına karşın anne ve babasının akraba evliliği nedeniyle aynı soyadı taşıdığı Yaşar Samast'ın Bayrampaşa'daki kahvehanesine gitti. Yaşar Samast ifadesinde yeğeninin saat 09:30 sıralarında kahvehanesinde olduğunu söylüyordu. 2005 yılında evinden kaçarak yanına gelen yeğenini kovmuştu. İlk sorusu neden geldiğiydi. O. S., "Arkadaşlarım beni buraya bıraktılar, gittiler" dedi. Üç arkadaşıyla birlikte özel bir araçla geldiklerini, arkadaşlarının silahlı olduğunu anlattı. O. S., Kartal'da bir arkadaşının düğünü olduğunu ve bu düğüne gideceğini söyledi.

Yaşar Samast, annesi ve babasıyla kavgalı olup olmadığını sorduğunda, "Hayır kavgalı değilim. Artık eskisi gibi alkol ve uyuşturucu kullanmıyorum. Üç aydan beri annem ve babamla kavga etmedim. Yalnız abimle yıldızımız barışmıyor" diye cevap verdi.

Yarım saat oturduktan sonra Yaşar Samast'ın kardeşi ve diğer dayısı Turan Samast'ın yanına gitmek için kalktı. Turan Samast kısa süre önce Amasya yakınlarında trafik kazası geçirmişti. Yoldayken Ahmet İskender'in telefonunu aradı ve İstanbul'a ulaştığını söyledi. Ersin Yolçu'nun ifadesine göre önce Ahmet sonrada kendisi onunla konuştu. Yasin yanlarında değildi. Ersin, Yasin'i bularak O. S.'nin İstanbul'a ulaştığını söyledi.

Yaşar Samast'ın yanından ayrıldığında sabahtı, ancak aynı semtteki Turan Samast, O. S. evine geldiğinde öğleden sonra olduğunu ifade ediyordu.

İfadesinde şunları anlattı:

"18 Ocak 2007 günü hatırladığım kadarıyla öğleden sonra evime geldi. Üzerinde mavi renkli kot mont ve kot pantolon, cebin-

de beyaz renkli bir bere ve siyah renkli, sivri burunlu yarım bir çizme vardı. İnce uzun, çene kenarından devam eden sakal ve ince bıyığı vardı. Yaklaşık 5-10 dakika kendisiyle muhabbet ettik. İstanbul'a iki arkadaşıyla bir arkadaşının düğünü için kırmızı bir BMW marka araç ile geldiklerini, arkadaşlarının bir düğüne geldiklerini, arkadaşlarının Kartal ilçesine düğüne gittiklerini ve kendisinin de beni ziyarete geldiğini söyledi. Arkadaşlarının birinin Gaziosmanpaşa'da oturduğunu söylemişti. 5-10 dakika muhabbet ettikten sonra abim olan Yaşar Samast'ın yanına gitmesi gerektiğini söyleyerek yanımdan ayrıldı."

O. S. İstanbul'a gelişiyle ilgili hep aynı yalanı söylemişti. Kırmızı bir BMW ve yanında silahlı arkadaşları olduğunu vurgulamıştı. O. S.'nin Trabzon'dan İstanbul'a bir toplu ulaşım aracıyla geldiğinin kanıtlanamaması bu söylediklerinin daha dikkatli okunmasını gerektiriyordu.

Yaşar Samast'ın ifadesine göre saat 13:00 sıralarında yeğeni yine kahvehanedeydi. Yaşar Samast ifadesinde O. S.'nin kendisine "Kadıköy'e nasıl gidebilirim?" diye sorduğunu anlatıyordu. Yaşar Samast ifadesine şöyle devam etti: "Topkapı Kaleiçi'nden minibüsle gidebileceğini söyledim. Gitti."

O. S. ifadesinde Kadıköy'e gitmediğini arkadaşlarıyla buluştuğunu anlatıyordu.

"Dayımlarla biraz görüştükten sonra internetten tanıştığım Orhan isimli arkadaşımı telefonla arayarak onunla buluştum. Orhan, babasının arabasıyla araçta arkadaşları olduğu halde Bayrampaşa'da bulunan Adapark'ın önünden beni aldı."

Bu buluşma 18 Ocak 2007 günü yaklaşık saat 15:00 sıralarında gerçekleşmişti. Orhan Özbaş, yanındaki arkadaşları Kaan Gerçek, Mesout Kadri, Turan Meral ile birlikte Bayrampaşa'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın açılışı sırasında attan düştüğü Adapark'ın önüne geldi. Orhan Özbaş'ın babasına ait otomobilin içindeydiler. Orhan, arkadaşlarına

beyaz bereli biri görürlerse haber vermelerini söyledi. Orhan Özbaş ifadesinde sekiz ay önce internette tanıştığı O. S. ile ilişkisini şöyle anlatıyordu:

"... Daha sonra cep telefonu numaramı verdim. Telefonla 7-8 defa görüştük. Bu görüşmelerde O. S.'nin alkol aldığını veya hap kullandığını, çok yalan konuştuğunu ve çok abartılı biri olduğu kanaatine vardım. Hatta konuşmalarının birinde aşırı derecede alkollüydü ve telefonda ne konuştuğunu nadiren anlıyordum. Telefon konuşmalarında sürekli yalan söyleyerek birilerini vurmaktan bahsediyordu... 18 Ocak 2007 günü öğle üzeri arkadaşım Kaan Gerçek ile görüşmek için MSN'imi açtığımda bu sırada daha önce koymuş olduğum engeli kaldırdığımda O. S.'den ileti geldi. Bu kameralı görüşmemizde başında beyaz beresi olduğunu fark ettim. Kendisi bana, 'İstanbul Bayrampaşa'da olduğunu, görüşmek istediğini' söyledi. Ben de kendisini kırmak istemedim ve Bayrampaşa'da yer olarak en iyi Ada Park'ı bildiğim için oraya gelmesini söyledim. Ben ilk önce babama ait gri renkli Caddy marka araçla Kaan Gerçek'i ve Turan Meral'i aldım... Ada Park'ın önünde O. S. ile buluştuk... Buradan onu alarak arabayla gezdik. Gezerek Gaziosmanpaşa üzerinden Eyüp'e indik. Şişli tarafına hiç gitmedik. Bu sırada aramızda konuşurken O. S.'nin yanında bulundurduğu daha önce hiç görmediğim ve duymadığım bir erkek şahsın bilgisayar çıktısı resmini göstererek bu şahsı vuracağını ve bu şahsın Ermeni olduğunu söyledi. O esnada arabayı kullandığım için dikkatlice bakamadım. Üzerinde silah olduğunu bize göstermişti... Saat 18:30-19:00 sıralarında onu Bayrampaşa'daki dayısının kahvehanesine bıraktıktan sonra diğer arkadaşlarla birlikte mahalleye döndük."

Orhan Özbaş'ın ifadelerini o gün yanında bulunan Mesut Kadri, Turan Meral ve Kaan Gerçek de doğruluyordu.

O. S., Hrant Dink'i öldürdükten sonra Antalya'ya giderek bir mafya mensubunu vuracağını ve bunun karşılığında 250 bin YTL alacağını söylemişti. Ancak daha sonra O. S. ceza-

evinde vereceği ifadesinde, "Bunu arkadaşlarıma hava atmak için söyledim" diyecekti.

Dink cinayetinin işlendikten sonra Orhan Özbaş'ın bir arkadaşı polisi arayarak, "Benim Gaziosmanpaşa'da mahalleden arkadaşım olan Orhan, Hrant Dink'i öldüren O. S.'yi tanıdığını ve kendisine bahsettiğini, kendisinin yurtsever bir insan olduğunu, bu ihbarı yapmadığım takdirde Orhan'ın da herhangi bir eylem yapabileceğini düşünerek vicdan azabı çekmemek amacıyla vatandaşlık görevimi yerine getirmek için yapıyorum" dedi ve telefonu kapattı.

O. S. ifadesinde akşamüstü dayılarının oturduğu Bayrampaşa'ya döndüğünü anlatıyordu. Oysa Yasin Hayal ifadesinde, 18 Ocak 2007 tarihiyle ilgili farklı bilgiler vermişti.

Yasin Hayal, o gün öğle saatlerinde Ahmet İskender'in kırtasiyesine giderek O. S.'den telefon beklemeye başlamıştı. Onun ifadesine göre O. S. pusudaydı ve kendisine telefon açmıştı. Şunları söyledi:

> "Perşembe günü kendisi Ahmet'in cep telefonunu aradı. 212 kod No'lu bir telefondan aradı. Ben Ahmet'e 'O. S. mi?' dedim. Kendisi de hemen telefonu bana verdi. O. S. telefonda bana 'Abi mekândayım' dedi. Ben de kendisine beklemeye devam etmesini söyleyip telefonu kapattım. Bu şekilde 5-6 kez bu numarayı aradı ve görüştük. Son görüşmemizde yarına bırakmasını söyledim. 'Yarın telefonla görüşürüz' dedim. Kendisine hep beklemesini söyledim."

Ersin de ifadesinde sürekli buluştukları Mihmandar Kafe'de 18 Ocak 2007 akşamı karşılaştıklarında Yasin'in kendisine söylediklerini şöyle aktardı:

> "Yasin yanıma gelip 'O. S.'nin pusuda olduğunu' söyledi. Daha önceden hatırladığım kadarıyla Yasin, O. S.'nin eylemi gece yapmasını istiyordu. Hatta 'Gecenin şahidi olmaz' diye de bir cümle de kullanmıştı."

Cinayet görüşmeleri telefonundan yapılan Ahmet İskender de O. S.'nin iki kez Yasin'i aradığını, ama Yasin görüşmeleri dükkânın dışına çıkarak yaptığı için ne konuştuklarını duymadığını anlatıyordu. Telefon kayıtları ise O. S.'nin anlattıklarını doğruluyordu. Bu kayıtlara göre O. S., Ahmet'in telefonunu sadece bir defa, saat 13:50'de Bayrampaşa'daki bir kontörlü telefon bayiinden aramıştı.

Dayısı Yaşar Samast'ın ifadesine göre O. S., saat 18:00 sıralarında kahvehanesine geldi. Kısa bir süre oturduktan sonra dayısı Turan Samast'ın yanına gideceğini söyleyerek çıktı. Turan Samast'ın evine geldiğinde, uykusunun geldiğini söyleyerek yatmak istedi. Turan Samast ifadesinde şunları anlattı:

> "Yatmak için kıyafetlerini çıkartırken belinde küçük, tahminen bakır rengi bir tabanca gördüm. Kendisine 'Hayırdır, bu silahı neden taşıyorsun?' diye sordum. O. S. bana 'Ne olacak dayı, bütün arkadaşlarımda silah vardır' dedi. Sonrasında yattı. Ben gece geç saatlere kadar oturdum. Dışarıya çıkmadı."

CİNAYET GÜNÜ 19 Ocak 2007

Cinayet günü katili uyandıran dayısı oldu. Saat 09:00'du. Kahvaltı masasına oturdular. Dayısı 17 yaşındaki yeğeninin belindeki silahı görmüş, ancak tepki göstermeyerek, normal karşılamıştı. O. S. diğer dayısı Yaşar Samast'ın yanına gideceğini söyleyerek evden çıktı. Yaşar Samast, saat 11:00 sıralarında O. S.'nin kahvehanesine geldiğini ifadesinde anlatıyordu. "Kadıköy'de arkadaşlarıyla buluşacağını söyleyerek gitti" diyordu.

O. S. ifadesinde cinayet gününü anlatırken yalnız olduğunu söylemişti. Onun anlatımlarına göre cinayet mahalline yolculuğu ve tetiği çekmeden önce yaşadıkları şöyleydi:

Bayrampaşa'dan dolmuşla Topkapı Kaleiçi'ne gelmişti. İstanbul'u çok az bilen biri için *Agos* gazetesinin bulunduğu

Şişli'ye ulaşmak zorlu bir yolculuktu. Ama o ifadesinde kolayca geldiğini anlatıyordu:

"Bayrampaşa'dan dolmuşla Kaleçi'ne geldim. Oradan Mecidiyeköy otobüsüne binerek Şişli'de indim. Yürüyerek bana Yasin'in verdiği Halaskargazi Cad. No: 192 adresindeki *Agos* gazetesinin içine girerek oradaki bayanlara Ankara Üniversitesi'nde okuduğumu, Hrant Dink ile görüşmek istediğimi söyledim. Eğer Hrant Dink'i gazete binasında bulsaydım, orada silah sıkarak onu öldürecektim. Daha doğrusu bu konuda bir plan ve fikir kafamda net değildi. Odaya girip ateş mi ederdim onu hiç düşünmedim. Herhangi bir plan ve zamanlama yapmadan doğrudan doğruya aniden gazete binasına girerek orada bulunan sekreterlerden birine Hrant Dink'i sordum."

Cinayet günü saat 12:30 sıralarında *Agos* gazete binasının içindeki katilin karşısında *Agos* gazetesinin halkla ilişkiler bölümünde çalışan Kristin Dellaloğlu, Dina Murat ve Lerna Atan vardı. Dellaloğlu, Dink'in öldürülmesinin ardından gözyaşları içinde polislere verdiği ifadesinde şunları söylüyordu:

"Kafasında beyaz beresi olan, karışık renkli kaşkollu, koyu mavi renk kot ceketli, siyah sivri burunlu ayakkabılı, kaşları kalın, tahmini 25 ile 28 yaşları arasında, kumral tenli bir şahıs gelerek Hrant Dink ile görüşmek istedi. Biz de kendisine randevusunun olup olmadığını, nereden geldiğini sorduk. O da bize 'Ankara Üniversitesi'nden geldim. Hrant Dink'e iki sorum var' dedi. Biz de bunun üzerine *Agos* gazetesinin telefonlarını kendisine verdik ve buradan randevu almasını söyledik. Daha sonra şahıs telefon numaralarını aldıktan sonra çıktı."

O. S. Sebat Apartmanlarının merdivenlerini hızlı adımlarla indi. Cep telefonu kullanmama konusunda sıkı talimat almıştı. Cadde üzerindeki gazete bayiine gitti. Buradaki kontörlü telefondan daha önce planladıkları gibi Ahmet İskender'in

telefonunu aradı. Telefon kayıtlarına göre saat 12: 48'di.

Ahmet, cep telefonunun ekranında '212' kodunu görünce O. S.'nin aradığını anladı. Cep telefonunu Yasin'e uzattı. O. S.'nin ifadesine göre Hrant Dink'in *Agos*'ta olmadığını, ne yapması gerektiğini sordu. Yasin, Dink gelinceye kadar beklemesini söyledi. Yasin'in ifadesine göre O. S., Ahmet İskender'in telefonundan 5-6 kez daha aradı. Her seferinde beklemesini söylediğini anlatan Yasin, ifadesinde, "İlerleyen zamanlar yine aradı. 'İçeriye girip birkaç gazeteciyi öldürebilirim' dedi. Ben de 'Hayır kesinlikle başkalarının kılına zarar gelmemeli bizim işimiz Türklüğe hakaret eden Hrant Dink'ledir. Bundan başka kimseye zarar verme' dedim."

O. S. devamında yaptıklarını şöyle anlattı:

"Yasin'in bu talimatı üzerine gazete yakınlarında dolaşmaya başladım. Hatta bir ara gazete binasının yakınında bulunan internet kafeye giderek iki saat kadar orada bilgisayarla arkadaşlarımla chat'leştim."

O. S.'nin gittiği bu internet kafe, *Agos*'un bulunduğu Sebat Apartmanı'nın yanındaki Şafak Sokak'taydı. Bir binanın üçüncü katındaydı ve dışarıdan internet kafe olduğu anlaşılmıyordu. Çünkü tabelasında Kritik Güvenlik Sistemleri, Temizlik Hizmetleri ve Danışmanlık Şirketi yazıyordu. Burayı işleten kişilerden O. S.'yi internet kafede gören olmamıştı. Kafe, Adem Kılıç isimli bir kişi tarafından işletiliyordu. Olay günü Adem Kılıç'ın oğlu Cavit Kılıç, bürodaydı. Feriköy Polis Karakolu'nda polis memuruydu. Bekar olan Cavit Kılıç, büronun arka tarafındaki bir odada kalıyordu. İnternet Kafe'ye gelen O. S.'yi görüp görmediği sorulduğunda şunları söyledi:

"19 Ocak 2007 günü işyerindeydim. Saat 11:00 sıralarında Mecidiyeköy'de bulunan Akbank'tan para çekmek için çıktım. Mecidiyeköy'den parayı çekemeden döndüm ve sokağın girişinde

bulunan Akbank'tan parayı çektim ve işyerine geldim... Hrant Dink eylemini gerçekleştiren televizyondan ismini duyduğum O. S. isimli şahsı işyerinde görmedim. Geldiyse bile ben iç kısımda olduğumdan dolayı görmedim..."

Adem Kılıç ise aynı gün sabah saatlerinde şehirdışına çıkmıştı. İşletmenin diğer çalışanları da O. S.'yi hiç görmediklerini beyan edecekti. Ayrıca buradaki bilgisayarlardan Deep Freeze5 sistemi olduğu için bilgiler saklı kalmıyordu. Program, yapılan işlemleri bilgisayar kapatıldığında siliyordu. Bilgisayarda inceleme yapan polisler bilgilerin silindiğini gördüler. O. S. cinayetten önce gittiğini söylediği internet kafede ona dair bir ize rastlanmamıştı. Ancak cinayetten günler sonra bu işletmenin astığı büyük bir pankart dikkat çekiciydi. Pankartta Dink'in öldürülmesinin ardından atılan 'Hepimiz Ermeniyiz' sloganına tepki vardı. Katilin cinayetten önceki son durağının penceresinden 'Hepimiz Türk'üz' yazan bir pankart sarkıyordu.

İnternet kafede iki saate yakın vakit geçirdiğini söyleyen O. S., daha sonra yaptıklarını şöyle anlattı:

"İnternet kafeden çıkarak, gazetenin hemen köşesinde bulunan Akbank'ın önünde Hrant Dink'in binaya girmesini beklemeye başladım... Bina önünde bekleme süreci içerisinde bu kişiyi öldürmenin şart olmadığını, kendisine birkaç yumruk atıp oradan kaçabileceğimi ve hatta oradan ayrılıp Yasin'e telefon açarak kişinin tatile gitmiş olduğunu, birkaç hafta İstanbul'da bulunmayacağını söyleyerek Trabzon'a geri dönmeyi de düşündüm..."

İfadesine göre Sebat Apartmanı'yla Akbank Pangaltı Şubesi'ni ayıran Şafak Sokak girişinde vakit geçiriyordu. Sürekli olarak telefon açmaya gidiyor ve tekrar geri geliyordu. Telefon kayıtlarına göre saat 12:48'de gazete bayiinin kontörlü telefonundan yaptığı görüşmeden sonra aynı yerden saat 13:07'de 77 saniye, saat 13:15'te 47 saniye ve cinayetten sa-

dece 27 dakika önce saat 14:20'de 23 saniye Ahmet İskender'in telefonuyla, yani Yasin Hayal ile görüşme yapmıştı. Ancak bu gazete bayiini işleten Erol Yavuz daha sonra alınan ifadesinde, çok sayıda insanın telefon açtığını, kendisinin O. S.'yi görmediğini söylecekti. O. S. ise burada yaptığı son görüşmeden sonra Şafak Sokak'ın girişine dönmüştü.

Bu sırada Sebat Apartmanı'ndan *Agos* gazetesinde iki saat önce konuştuğu Kristin Dellaloğlu ve Lerna Atan'ın çıktığını gördü. Kristin ve Lerna'da onu fark etmişti. İfadesinde Lerna Atan şöyle dedi:

"Yukarıda eşkalini vermiş olduğum şahsı, işyerimizin hemen yanındaki Akbank ATM'sinin köşesinde tek başına beklerken gördük. Ve 'Hrant'ı burada bekliyormuş' diye kendi aramızda konuştuk. Bu arada büroda tek başına bulunan Dina Murat'ı da telefonla arayarak haber verdik."

Onlar gördüğünde O. S. yalnızdı. O. S. de ifadesinde tek başına pusuda beklediğini söyledi. Daha önce de anlatıldığı gibi bazı tanıklar, cinayetten sonra verdikleri ifadelerde O. S.'nin yalnız olmadığını öne sürecekti.

Dina Murat'ın ifadesinde bu bilgi yoktu. O farkında olmaksızın Hrant Dink'in son anlarına tanık oluyordu. O anları anlattı:

"Çalıştığım yerde yalnız kaldığım için gelen telefonlara ben bakıyordum. Bir ara Hrant Bey'in dışarı çıktığını beş dakika sonra geri geldiğini gördüm."

Hrant Dink *Agos* gazetesinden çıkarak sadece birkaç adım uzaktaki Akbank Pangaltı Şubesi'ne gitmişti. Güvenlik kamera kayıtlarında bankadan içeri giriyor ve bir sıra fişi aldıktan sonra çıkıyordu. O. S. bu andan bahsetmiyordu. Ancak onun fiş aldığını gören biri, bankaya kısa süre sonra döneceğini tahmin edebilirdi.

Dina Murat, telefonla konuşurken *Agos*'un dış kapısının sert bir şekilde kapandığını duydu. Ama kimin dışarı çıktığını görmedi. Hrant Dink, yıllardır kullandığı Sebat Apartmanı'nın merdivenlerini bir daha çıkmamak üzere iniyordu.

HRANT'I VURDULAR

O. S., *Agos*'un önündeki caddede şüpheli hareketlerle beklemeye devam ediyordu. Cinayet yerine saat 12.00 sıralarında gelmiş, iki saatini internet kafede geçirmişti. Sık sık kontörlü telefon bulunan gazete bayiine gidip gelmişti. Cadde üzerinde Dink'i beklediği süre yaklaşık 40 dakikaydı.

Sebat Apartmanı'nın demir, işlemeli, büyük kapısından Dink, caddeye çıktı. Katil ve Dink, artık adımlarla ölçülecek kadar yakındı. Dink, katili görünce irkildi.

Katil ifadesinde Dink'i görüşünü şöyle anlattı:

> "Hrant Dink, gazetenin bulunduğu binadan çıkarak benim önünde bulunduğum Akbank Şubesi'ne girdi. Hatta onu görmeseydim, yani 5 dakika daha gelmemiş olsaydı düşündüğüm şekilde oradan ayrılıp Yasin'e haber vererek Trabzon'a dönecektim. Hrant Dink, beni orada beklerken gördü. Bir an irkildiğini hissettim. Ben de onu gördüğüme şaşırmıştım. Bu olay ani geliştiği için kendisini vuramadım. Bankadan çıkışını beklemeye başladım."

Bu sırada Hrant Dink, bankanın içinde vezneye yaklaştı. Bankanın devamlı müşterisiydi ve çalışanlar onu tanıyordu. Her zamanki gibi kibarca selam verdikten sonra 2500 dolar çekmek istediğini söyledi. Veznede duran görevli, Nesligül Kaya'yı gösterip, nakit yetkilisi olduğunu söyledi. Kaya ise para beklediklerini, şu an bankada 2500 doların olmadığını söyleyerek özür diledi. Dink, gülümseyerek, "Tamam o zaman para gelince haber verirsiniz" dedi.

Güvenlik kameralarının görüntülerinin izlendiği odadaki ekranlardan birinde kadife ceketli gazeteci, bankadan dışarı çıkıyordu. İki adımından sonra ekrandan kayboldu. Ekranda görünmeyen katil, arkasına geçti. Adımlarını hızlandırdı, belinden silahını çıkardı. Saat 14:57'ydi.

İfadesinde tetiği çekişini anlattı:

"Bankadan çıkıp binaya gireceği sırada hızlıca arkasından yaklaşıp takriben 1 metre mesafeden kafasına doğru üç el ateş ettim. Hemen Akbank ile gazete binasının bulunduğu ara sokağa girerek kaçmaya başladım."

O. S. ifadesinin tamamında cinayet yerinde yalnız olduğunu söylemişti. Ancak görgü tanıkları bunun böyle olmadığını anlatıyordu. Güvenlik kameralarının kayıtlarında da tanıkların ifadelerini destekleyecek görüntüler vardı.

O. S.'nin Dink'i öldürdüğü an değil ama kaçışı güvenlik kameraları tarafından görüntüleniyordu. Şafak Sokak'ta koşuyordu. İlk sokak olan Matbaacı Osmanbey sokağa sapmayacak kadar buraları tanıdığı anlaşılıyordu. İkinci sokak olan Süleyman Nazif Sokak'tan Rumeli Caddesi'ne doğru saptı. Beresini çıkardı koşar adımlarla caddedeki kalabalığın arasında kayboldu. Güvenlik kameralarından Rumeli Caddesi'nden Teşvikiye'ye doğru yürüdüğü görünüyordu. Ancak caddenin sonundaki dört yoldan nereye saptığı ve buradan nasıl uzaklaştığının bir delili yoktu. İfadesinde, "Çevrede bulunan bir şahsa Bayrampaşa'ya nasıl gidileceğini sordum. Halk otobüsüne daha sonra da dolmuşa binerek Bayrampaşa'ya geldim" diyordu. İfadesinde ayrıca cinayeti işlediği yerde daha önce hiç keşif yapmadığını, kaçacağı yönü planlamadığını anlatıyordu. Oysa tetiği çektikten sonra kaçması en kolay güzergahı kullanmıştı. Üstelik tereddütsüz bir şekilde sokaklara sapması dikkat çekiciydi. Yakalandıktan sonra ifade verirken de kaçtığı güzergâhı çok net bir biçimde anlatması sorgu odasında bulunan uzman psikolog ve sosyal hiz-

met uzmanın dikkatini çekecekti. Sosyal İnceleme Raporu'nda şunları yazdılar:

"Olayla ilgili anlatımlarını gerçekleştirirken İstanbul gibi yönlerin karıştırılabileceği bir metropolle ilgili olarak el-kol işaretleri ve vücut duruşuyla yönleri tarif edişi; semt ve cadde isimlerini aşina bir şekilde kullanması İstanbul'u iyi bilmediğini ifade eden biri için dikkat çekici bir nokta olmuştur."

O. S. Hrant Dink'i öldürdükten sonra Bayrampaşa'ya geldiğinde Ahmet İskender'in telefonu tekrar çalıyordu. Telefonu Yasin açtı. O. S. ifadesinde konuşmadan bahsetti:

"Yasin'e 'Hrant Dink'i vurdum, geliyorum' dedim. Bunun üzerine Yasin, buna şaşırarak 'Gerçekten vurdun mu, 2-3 gün dayınlarda kal, daha sonra Trabzon'a gel' dedi."

Yasin Hayal ise telefon görüşmesini şöyle anlattı:

"Son aramasında 'Abi bu iş bitti, Hrant'ı vurdum' dedi. Ben de kendisine 'O adam olduğuna emin misin?' diye sordum. O da 'Eminim abi' dedi. Şu an Bayrampaşa'dayım, Yalova'ya gidiyorum' dedi. Ben de 'Kendine iyi bak' dedim ve üç, dört gün dışarı çıkmamasını söyleyerek telefonu kapattım."

Ahmet, ifadesinde o anda orada olmadığını, dükkâna malzeme almak için toptancıya gittiğini, işyerinde Yasin ile kardeşi Muhammed İskender'in kaldığını anlatıyordu. "Dükkâna geldiğimde kardeşim 'Yasin Abi telefonla görüştü ve telaşlı bir şekilde ayrıldı' dedi" diyordu.

Telefon kayıtlarına göre bu görüşme saat 17:01'de yapılmış, O. S., Bayrampaşa'daki Arslan Tekel Bayii'nin içindeki kontörlü telefondan aramıştı. Bu işletmenin sahibi de daha sonra alınacak ifadesinde O. S.'yi hatırlamadığını söylüyordu.

Bu telefon görüşmesinden hemen sonra dayısı Yaşar Samast'ın kahvehanesinden içeri girdi. Sakallarını kesmişti. Yaşar Samast, "Bir gün önceki hallerinden hiçbir farkı yoktu" dedi. Diğer dayısı Turan Samast'ın yanına gideceğini söyleyerek kahvehaneden çıktı. Turan Samast' da yeğenin hareketlerinden hiçbir farklılık görmediğini, sadece sakalını kesmiş olmasının dikkatini çektiğini anlatıyordu. Tekrar Yaşar Samast'ın yanına gitti. Bu kez babasının amcasının oğlu olan Faik Samast'ın evini soruyordu. Dayısının kardeşi Aslan Samast, onu Faik Samast'ın evine götürdü. Evi gösterdi. Aslan kahvehaneye dönerken O. S. amcazadesinin kapısını çaldı. Kapıyı Faik Samast'ın 8 yıllık eşi Hübeyde Samast açtı. İfadesinde O. S.'yi ilk defa burada gördüğünü söylüyordu. O. S. ile evlerinin kapısındaki kısa sohbetlerini şöyle anlattı:

"Bana eşim Faik Samast'ı sordu. Kendisiyle birlikte Yalova'ya gitmek için geldiğini , Faik Samast'ın ilk eşinin kendisinin halası olduğunu söyledi. Eşimin evde olmadığını kendisine söyledim. O zaman, "Faik bey gelince beni arasın" dedi ve gitti. Eşim saat 22:30-23:30 sıralarında geldi. Eşime böyle bir konunun olduğunu ve araması gerektiğini söyledim. Eşim de 'Benim böyle bir kişiyle ne işim olabilir' dedi ve konuyu önemsemeyerek evimize gelen şahsı aramadı. Sabah olunca da eşim Yalova'ya gitmek üzere ayrıldı."

Kötü bir el yazısıyla kaleme alınmış bu ifadede sorulmayan önemli bir soru vardı. O. S., Faik Samast'ın aramasını istiyordu, ancak O. S. bütün ifadelerinde İstanbul'da cep telefonu kullanmadığını anlatıyordu. Bir telefon numarası bırakmış mıydı?

Bu sırada arkadaşı Orhan Özbaş'ı da telefonla arayarak konuşmuştu. Orhan'ın bu konudaki ifadesinde bu görüşmenin içeriğini şöyle anlattı:

"19 Ocak 2007 günü saat 19:00 sıralarında arkadaşım olan

Kasap Mehmet'in yanındayken O. S. beni cep telefonumdan arayarak, 'Dün size fotoğrafını gösterdiğim adamı vurdum. İki saat sonrada Antalya'ya gideceğim' dedi. Ben de O. S.'ye kızarak ve küfür ederek telefonu yüzüne kapattım."

O. S. saat 19:30 sıralarında tekrar dayısı Turan Samast'ın kapısını çaldı. Turan Samast, "Birlikte akşam yemeğini yedik. Televizyon izledik. Hatta bir ara Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili haberleri de izledik. O. S.'de davranış olarak herhangi bir farklılık yoktu." dedi.

Türkiye Hrant Dink öldürülmesiyle çalkalanırken, sokaklarda insanlar sloganlarla yürüyüşler yaparken O. S. dayısının karısının hazırladığı yatağa uzandı. Onun için Türkiye'yi derinden yaraladığı gün sona ermişti.

PELİTLİ'DE CİNAYET EKİBİ ZAFER KUTLAMASINDA

Pelitli'deki Mihmandar Kafe'deki televizyon ekranının altından yazı şeridi geçmeye başladı. Herkes oyuna ve muhabbete dalmışken televizyona yakın masada saatlerdir oturan Zeynel Abidin Yavuz, ayağa kalkıp televizyona yaklaştı. Masadaki arkadaşı Ersin Yolçu'ya doğru döndü. Ersin, Zeynel'e "Olay bitti" dedi. Bir süre ne yapacaklarını bilemeden, sessiz, kendi seslerinden korkarak oturdular. Zeynel, garsondan haber kanalı açmasını istedi. Onlar gözlerini ayırmadan televizyonu izlerken içeri Erhan Tuncel girdi. Masalarına geldi. Yüzünde bir gülümseme vardı. Yasin'in nerede olduğunu sordu. Ersin devamında yaşananları şöyle anlatacaktı:

"Erhan yanıma geldi. Ve bana Yasin'i sordu. Ben de burada olmadığını söyledim. Ben 'Hayırdır Erhan' dedim. Sonrasında Erhan beni dışarıya çağırdı ve bana 'eleman vuruldu' dedi. Ve ba-

na O. S.'yi sordu. Ben tereddüt duydum. Çünkü Erhan'ın bu konudan haberdar olduğunu bilmiyordum. Ayrıca ben O. S.'nin vurulduğunu sanıyordum. Bu esnada Erhan, 'Hrant Dink vuruldu' dedi. Ve bana O. S.'yi sordu. Ben de 'Ya evde ya da geziyordur' dedim. Erhan da bana 'Yasin'i bulursan beni bulsun' dedi. Ancak ben niye böyle şeyler söyledi, anlamadım. Sonrasında Erhan, yanımdan ayrıldı."

İfadesine göre Erhan'ın cinayetteki rolünü bilmiyordu. Yasin, Dink'i öldürteceğini sokakta herkese anlatırken, cinayette görev alanlardan Erhan'ı gizleyecek kadar ketum davranabilir miydi? Mc Donald's bombalamasından sonra Erhan'ı gizlemeyi başarmıştı.

Ersin Yolçu'nun ifadesine göre; Zeynel ve Ersin Mihmandar Kafe'den çıkıp Ahmet'in kırtasiyesine gitti. Yasin, Ahmet'in yanındaydı. Ersin cinayetten sonra ilk kez karşılaşmalarını şöyle anlatacaktı:

"Dükkâna vardık. Ahmet ve Yasin beraberdi. Biz dükkâna girince Yasin hepimize 'ağzınızı yüzünüzü s..... ağzınızı sıkı tutun' şeklinde bağırdı. Hepimiz çok korktuk. Sonrasında O. S.'nin Yalova'ya gideceğini söyledi. Ortam yumuşayınca ben Yasin'e Erhan'ın kendisini aradığını söyledim. O da 'Bakarız' dedi. Biraz oturduktan sonra hepimiz ayrıldık. Ahmet hariç ben, Yasin ve Zeynel, Mihmandar Kafe'ye gittik ve haberleri seyretmeye başladık. Hatta bu arada bize Yasin, 'Soğukkanlı bir şekilde televizyon seyredelim' dedi."

Ancak aynı anları Zeynel Abidin Yavuz faklı anlatmıştı. Onun ifadesine göre Mihmandar Kafe'de oturmaya devam etmişlerdi. Yasin yanında Pelitli'de elektrikçi olarak çalışan İlhan ile birlikte kafeye gelmişti.

Bu kişi İlhan Tatlı'ydı. Tatlı ifadesinde Yasin ile birlikte kafeye gelmediğini şöyle anlattı:

"Pelitli beldesinde bulunan şu an ismini hatırlamadığım Yeşilköy Caddesi üzerindeki kafeye gittiğimde; Yasin yanında tanımadığım 5-6 kişiyle birlikte bir masada oturuyordu. Ben de yanlarına gittim ve oturdum... Konuşma sırasında öldürülen gazeteciyle ilgili sohbet açıldı. Yasin öldürülen gazetecinin Ermeniler tarafından öldürülmüş olabileceğini ve bunun nedeninin de Türkiye'yi karıştırmak olduğunu söyledi."

Yasin de ifadesinde tek başına kafeye geldiğini söylüyordu:

"Olay olduktan sonra ben Mihmandar Kafe'ye gittim. Hatta içeri girer girmez, Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili haberler yayınlanıyordu. Ben de gülerek orada oturanlara 'iyi olmuş' dedim. Daha sonra Ersin yanıma gelerek Erhan'ın beni aradığını söyledi."

Bundan sonrasını anlatan Ersin, ifadesine şöyle devam ediyordu:

"Biraz oturduktan sonra Yasin ayrıldı ve bir müddet sonra geri geldi. Ben nereye gittiğini sordum. Yasin de bana 'Erhan'ın yanına gittim' dedi."

Bu sırada Erhan, onu istihbarat polislerine göstermişti. Erhan Tuncel, cezaevinde 25 Ocak 2007 tarihinde verdiği bir beyanda "Kurban Bayramı'nın 4. gününden (3 Ocak 2007) sonra meydana gelen hadiselerden Hrant Dink öldürülene kadar haberim olmadı" diyordu. (Kurban Bayramı'nın dördüncü günü Erhan'ın evine İngiliz Mehmet, Yasin ve 'Metin Abi' dediği kişiler gelmiş ve Yasin, mermi istemişti.)

Erhan, cinayetten istihbarat polislerinin kendisini aramasıyla haberinin olduğunu öne sürüyordu. İfadesinde şunları söyledi:

"19 Ocak 2007 günü internet kafeden çıktıktan sonra fotokopi çekmek için kırtasiyeye giderken telefonla K..... ve A..... isimli is-

tihbarat görevlileri beni aradı. 'Olayı duydun mu?' dediler. Ben de 'Ne olayı?' diye sordum. Hrant Dink'in öldürüldüğünü, Yasin'i bulmalarını söylediler ve konuyla alakası olup olmadığı yolunda bilgi vermemi istediler. Hemen kafeye gittim ve orada Ersin Yolçu'ya Yasin'in nerede olduğunu sordum. O da bana nerede olduğunu bilmediğini, birazdan geleceğini söyledi. Vakit problemini aşmak için O. S.'nin nerede olduğunu sordum. O da bana evde olduğunu söyledi. Sonra oradan ayrılarak eve geldim."

Erhan eve geldikten kısa süre sonra Yasin, kapısını çaldı. Yasin Erhan'ın evinde yaşadıklarını ifadesinde şu şekilde anlatacaktı:

"Kendisi gülerek Hrant Dink'in öldürüldüğünü söyledi. Erhan, burada cebinden çıkarttığı sim kartı telefonuna takarak sehpanın üzerine koydu ve bana 'Bu telefonun yanında konuşalım. Benim telefonum dinleniyordur. Bu işi yapmadığımız hakkında sohbet edelim' dedi. Bu hususta Erhan konuşmaya başladı. Ancak konuşmanın bir bölümünde 'Gerçi sen bu eylemi gerçekleştirmeyi düşünüyordun ama yapmadın' şeklinde ifadeler kullanınca ben kendisine kızarak telefonun olmadığı diğer odaya onu çağırdım. Ve niye böyle konuştuğunu sorarak kendisine kızdım."

Yasin, Mihmandar Kafe'ye giderken Erhan telefonunun dinlendiğinden emindi. Evinin penceresinden Yasin'in kafeye girişini izlerken telefonunu tuşluyordu. Telefonu açan istihbaratçıyla konuşmasını şöyle anlattı:

"Görevliler ile tekrar görüştüğümde Yasin'in, kafede olduğunu söyledim. Ancak Yasin'in bana söylemiş olduğu 'Eylemi biz yaptık' söylemini onlara bildirmedim. (İfadesinin bu bölümünde Yasin'in anlattığı evde buluşmayı es geçiyordu.) O. S. ismini daha önceden bildirmediğim için de O. S. ile ilgili onlara o anda da herhangi bir bilgi vermedim. Fakat istihbarat görevlileri, Yasin'i kendi gözleriyle görmek istedi. Ben de Yasin'in bulunduğu kafe-

nin önünde beklediğimi, çıktığında haber vereceğimi söyledim. Yasin'i kafede gördüler. Bana teyit ettirdiler ve merkezlerine rapor yazmaları gerektiğini söylediler. Benim kesin gözümle görüp görmediğimi sorup beyanımı aldılar."

Erhan buradan ev arkadaşı Tuncay Uzundal'ın çalıştığı Nuri Restoran'a gitti. Tuncay'ın ifadesine göre; çok neşeliydi. Gülümseyerek 'O. S. Hrant Dink'i vurdu' dedi. 10 Şubat 2007 tarihli beyanında ise Tuncay Uzundal'ın Dink cinayeti konusunda kendisinden daha fazla bilgi sahibi olduğunu anlattıktan sonra, "Tuncay Uzundal'ı eylem gerçekleştikten sonra gördüğümde kendisine 'Ne zaman gittiler' diye sorduğumda bana cevaben 'perşembe günü gittiklerini ve kendisinin de bayrak hediye ettiğini' söyledi" diyordu. (Erhan'ın ifadesinin bu bölümde çoğul konuşması dikkat çekiyordu.) Onun iddialarına göre Tuncay'a polise haber verip vermemeyi sordu, Tuncay, 'Boş ver şimdiye kadar ne yardım ettiler ki. Kendileri bulsunlar' dedi.

Oysa cinayetin ardından Erhan'ın telefonu susmuyordu. Dink'in öldürülmesinden hemen sonra istihbaratçı polisler, onu aramaya başlamıştı. Hrant Dink, kanlar içinde kaldırımda yatarken Erhan'ın istihbarat polisleri tarafından defalarca arandığını telefon kayıtları ortaya koyuyordu. Telefon kayıtlarına göre Erhan'ı, Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra ilk olarak arayan Dilek B. adına kayıtlı bir numaraydı. Cinayetin üzerinden sadece 1 saat 45 dakika geçmişti. Aynı numara 7 dakika sonra yani saat 16.50'de tekrar Erhan'ı aradı. Yaklaşık 2.5 saat sonra telefon kayıtlarında Dilek B. adına kayıtlı numaranın tekrar aradığı görünüyordu. Telefon kayıtları incelendiğinde akla gelen ilk soru kaçınılmaz olarak Dilek B.'nin kim olduğuydu. Ancak Erhan'ın telefonunun dinlenmesine karşın bu konuşmaların dökümlerine dava dosyasında yer verilmedi.

İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek'in talimatıyla bazı telefon konuşmalarının metinleri imha edilmişti. Bu im-

ha işlemi, gizlilik gerekçesine dayandırılmış, mahkemenin istemesi halinde verileceğine dair Ramazan Akyürek imzalı bir evrak savcılığa gönderilmişti.

Ancak 2006 yılından kalan dinlemeye takılan bir konuşmanın metni Dilek B.'nin gerçekte kim olduğunu ortaya koyuyordu. Bu konuşmanın dökümlerine göre Erhan, konuştuğu kişiye 'Memduh Abi' diye hitap ediyordu. 17 Ağustos 2006 tarihinde saat 18.27'de yapılan bu konuşma şöyleydi:

Erhan Tuncel: Aloo...
X Şahıs: Alo...
Erhan Tuncel: Selamınaleyküm.
X Şahıs: Aleykümselam gardaş.
Erhan Tuncel: Memduh Abi nasılsın?
X Şahıs: Eyvallah gardaşım sen nasılsın?
Erhan Tuncel: Hamdolsun sen ne yapıyon?
X Şahıs: İyi valla çalışıyoz ya ne yapalım.
Erhan Tuncel: Haa müsait değilsin herhalde.
X Şahıs: Şu an çalışıyorum he işteyim.
Erhan Tuncel: Hee dedim görüşelim daha sonra.
X Şahıs: Yarın uyar mı?
Erhan Tuncel: Yarın Muhsin Başkan geliyor, ona eşlik etçem.
X Şahıs: Hee burada bu akşam mı görüşelim diyon.
Erhan Tuncel: Valla siz bilirsiniz yani nasıl uygunsa.
X Şahıs: Önemli var mı bişey?
Erhan Tuncel: Öyle...
X Şahıs: Bizim bitişikte bir arkadaşın kız kardeşinin kına gecesi vardı da.
Erhan Tuncel: Yo yo abi sen işine bak o diğeri zaten yirmisi yirmibeşi arası bi hareketlilik olacak.
X Şahıs: He...
Erhan Tuncel: O diğer konuda yani şu anda bir şey yok yani görüşmeyi gerektirecek, o da kontrolüm altında.
X Şahıs: Tamam gardaşım.
Erhan Tuncel: Ha yarın akşam görüşürüz siz bilirsiniz siz müsait

olunca bizim tarafta bir şey yok.
X Şahıs: Tamam yarın akşam üstü falan dediğin gibi akşam gece.
Erhan Tuncel: Tamam şey işine bak.

Konuşmadan Erhan'ın saygıyla yaklaştığı kişinin Memduh olduğu anlaşılıyordu. Bulmacanın eksik parçalarını Erhan'ın ifadesi çözüyordu. Erhan ifadesinde Kasım 2006 tarihinde istihbarat polisleriyle irtibata geçemediğini anlattıktan sonra, "İstihbarat Şube Müdürlüğü görevlilerine ulaşamayınca bana verdikleri (0538 839 .. ..) numaralı telefona 'ilişkim kesilmişse bu konuyu bilmek benim hakkım değil mi?' şeklinde mesaj çektim" diyordu. 0538 839 .. .. telefon numarası Dilek B.'nin üzerine kayıtlı olan numaraydı. Memduh Abi, istihbarat elemanıydı. Cinayetten sonraki birkaç saat içinde üç defa aradığı Erhan ile ne konuştuğu ise sır olarak kalacaktı. Telefon kayıtlarına göre 'Memduh Abi', cinayetin ertesi gün saat 16:08 ve 16:23'te iki kez, Erhan'ın gözaltına alındığı 21 Ocak 2007 günü ise saat 20:32'de bir kez aradı.

Cinayetten sonra M. Z.

Dilek B. ile yaptığı ilk görüşmeden bir dakika sonra tekrar telefonu çaldı. Bu kez arayan onu polis muhbiri yapan ve artık Bayburt'ta görevli istihbarat polisi M. Z.'ydi. O kadar acele etmişti ki kendi üzerine kayıtlı numaradan arıyordu. Aramasının nedenini ifadesinde şöyle anlattı:

"Hrant Dink'in öldürüldüğü gün, Engin Dinç Müdürüm bana telefon açarak Dink'in öldürüldüğünü ve hemen şubeye geçerek güvenlik telefonundan görüşmemiz gerektiğini söyledi. Bu sırada ben şubeye geçerken Trabzon'da görevli emniyet amiri Ercan Demir, beni arayarak aynı konuyu söyledi. Erhan, telefonunun kapalı olduğunu ve ulaşamadığını, benim Erhan'a ulaşarak bu konuda bilgi almamı söyledi. Şubeye geçtiğimde güvenlik tele-

fonundan Engin Müdür ve Daire Başkanlığı'ndan Ali Fuat Müdürüm ile olayları değerlendirdik ve yapılması gereken şeyleri konuştuk. İlk etapta Erhan ile görüşmemiz gerektiğini söylediler. Bunun üzerine ben Erhan'ı aradım. İlk önce telefonu kapalı idi. Daha sonra tekrar aradığımda kendisine ulaştım. Benim bu telefon konuşmasındaki temel amacım Erhan'a güvenmediğim için onu konuşturmak amacıyla gerçekleştirilen eylemin önemli olmadığı izlenimi vermeye çalıştım. Aynı zamanda da sanki eylemi biliyormuş gibi davranarak kendisinden bilgi almaya çalışıyordum. O konuşmada 'hatta çocuğun ismini hatırlayamamıştım. Ona sordum. O da 'Zeynel' dedi. Hatta daha önce Erhan, bana bu olaylarla ilgili bilgi verirken Yasin'in Hrant Dink'i vurmaya gideceğini. kafasına sıkıp orada teslim olacağını söylemişti. Bende bunu ona hatırlatarak konuyu bana anlatmasını sağlamaya çalışıyordum. Bana telefonla bilgi vermeyeceğini düşünerek MSN'e gelmesini söyledim. Bayburt'ta görev yaptığım dönem içerisinde kendisi hatırladığım kadarıyla 3-5 kez bana MSN'den mesaj göndermişti. Bu mesajlardan en önemlisi bir kız arkadaşının olduğunu, bu kızın Eskişehir'de okuduğunu bu kızın nasıl biri olduğunu araştırmamı söyledi. Ben de kendisine Trabzon'da abilerinin olduğunu onlara söylemesi halinde kendisine yardımcı olabileceklerini söylemiştim. Bu mesajların bir kısmı da bayram tebriği ve hal hatır sorma şeklindedir. Ayrıca mesajların hepsi onun tarafından gelmiştir. Çünkü ben Trabzon'dan ayrılırken Erhan'ı diğer istihbarat görevlilerine teslim ederken bundan sonra bu şahıslarla irtibat kuracağını kendisine o arkadaşının yanında söylemiştim.

Bu telefon görüşmesinden sonra İstihbarat Daire Başkanlığı'nda görevli Ali Fuat Müdürüm, bu olayın çözümlenmesine yardımcı olmam amacıyla Trabzon iline gitmemi söylediler. Saat 23:30 sıralarıydı. Ben hemen yola çıkarak sabaha karşı Trabzon'daydım."

M. Z. Trabzon'a geldiğinde Erhan, sorgu odasındaydı. Etrafında istihbarat polisleri oturuyor, sorular soruyordu. M. Z.

sorgulanan Erhan'dan kendisinin de bilgi almaya çalıştığını anlattıktan sonra şöyle devam etti:

"Ben de Erhan'a bu olayın aydınlatılması için sürekli sorular sordum. Ancak kendisi bu olay ile ilgisi olmadığını bize söyledi. Akabinde ben ilgili büroya geçerek daha önceki bilgiler doğrultusunda Mc Donald's bombalamasında Yasin'in çevresindeki kişiler ile ilgili bilgileri arkadaşlara verdim. Ben Erhan'ın telefonunun sim kartının çıkartıldığını görmedim. Hatta ben Erhan'ın bize bilgi vermemesine kızarak ona kırgınlığımı hissettirecek şekilde oradan ayrıldım. Burada sürekli yaptığım telkinlere rağmen konudan haberdar olmadığını söyledi."

Ayrıca cinayetten sonra M. Z. görevini eksiksiz yaptığını, ihmalinin olmadığını öne sürüyordu:

"Benim Trabzon'da görev yaptığım dönem içerisinde Erhan Tuncel bana O. S. ile ilgili herhangi bir bilgi vermedi. Bu kişinin adını ve eylem konusunu Erhan'dan duymadım. Trabzon'dan ayrıldıktan sonraki dönemde ise Erhan ile iş ilişkisi kurmadığım için bilmiyorum. Ancak Erhan bana herhangi bir suretle böyle bir isimden bahsetseydi. Bunu mutlaka Trabzon'a bildirirdim. Zeynel Abidin Yavuz konusunda Erhan'ın bana anlattıklarını ise araştırarak ve daha birçok isim de söylemiş olduğu için doğruluk derecesini teyit edemediğim için şubeye rapor etmedim."

Erhan, sorgulanmasının ardından serbest bırakıldı. Şüpheli olarak gözaltına alınmamış sadece bilgisine başvurulmuştu. Tuncay, sürekli ona ulaşmaya çalışmıştı, ama telefonu kapalıydı. Uzundal gece geç saatlerde Erhan'a telefonla ulaştı. "Neredesin. Başına bir şey mi geldi?" diye sordu. Erhan ise "Problem yok" diye yanıt verdi. Eve geldiğinde Tuncay Uzundal ile konuştu. Erhan, Tuncay'a "Yasin Hayal'i az bir ceza ile kurtaracağım, bu olayı çözeceğim, karşılığında emniyetten diplomamı isteyeceğim" dedi. Aklındaki diğer senar-

yodan ise şöyle bahsetti: "BBP'den Yaşar Amca var. O. S.'yi ona teslim etmeyi düşünüyorum."

Aynı akşam Yasin Hayal ise arkadaşlarıyla Mihmandar Kafe'de yaptığı değerlendirmelerden sonra evine dönmüştü. Annesi ve babasıyla birlikte televizyonda Hrant Dink cinayeti konusundaki haberleri izlediler. Babası Bahattin Hayal, o akşamı anlattı:

"Kendisinin hiçbir şüpheli hareketini görmedim. Bu olayla ilgili hiçbir yorum yapmadı ve tepki vermedi. Eşim haberlerdeki görüntülerden Dink'in ayakkabısının yırtık olduğunu görünce üzüldü ve ağladı. O anda oğlum Yasin Hayal hiçbir tepki göstermedi."

Kısa süre önce sokaklarda planlarını anlatan Yasin Hayal, Erhan Tuncel ve çevresindekiler artık suskundu. Cinayetin ertesi günü Pelitli'de herkesin gözleri onlara çevrilmişti. Yasin, babasının çalıştığı inşaata giderek yardım etmiş, gözden uzak olmaya çalışmıştı. Bakkala ekmek almaya giden Yasin'i gören bir arkadaşı, yanına gitmiş ve sessizce "Siz mi yaptınız?" demişti. Yasin, kızarak "Bizim ilgimiz yok, ülkeyi karıştırmak isteyenler yaptı" demişti.

Erhan Tuncel'i ise istihbaratçı polislerin yanı sıra planlarını bilen arkadaşları telefonla arıyordu. Evden çıkmamaya özen gösteren Erhan, telefondakilere cinayetle ilgilerinin olmadığını, finallere hazırlandığını anlatıyordu. Cinayetten iki gün sonra saat 20:47'de Murat Ocak isimli arkadaşıyla telefonda şöyle konuşmuştu:

"Erhan Tuncel: Alo.
Murat Ocak: Dum dum dum Varol, Türkiye seninle gurur duyuyor.
Erhan Tuncel: Şerefsiz kes sesini alakası yok ha.
Murat Ocak: Nedisin şerefsiz?
Erhan Tuncel: Eyidir sen nedisin?

Erhan Tuncel: Valla bakalım finaller bitsin de gelicem inşallah, bayağı ben de bi üzüldüm yaa.
Murat Ocak: Neye üzüldün.
Erhan Tuncel: Yaa işte üzüldüm, olaya üzüldüm, ölen adama üzüldüm.
Murat Ocak: Kime yav...
Erkhan Tuncel: Duydun mu sen şeyi?
Murat Ocak: Kim ölmüş?
Erhan Tuncel: Haberin yok mu?
Murat Ocak: Yok neden?
Erhan Tuncel: Bi tane şey öldürüldü, gazeteci.
Murat Ocak: Gazeteci he o şey bi tane, hıı o herif Trabzonluymuş vuran çocuk diy.
Erhan Tuncel: Mahallenin çocuklarının hepsini toplayıp götürdüler.
...
Murat Ocak: Yav siktir et işte Türkiye'nin hali her zaman bu a... koyam, birileri istemiyki Türkiye bir yerlere gelsin.
Erhan Tuncel: Tabii canım.
Murat Ocak: Vallahi ne gerek var a... koyam, tansiyonu yükseltmekten Türkiye'nin.
Erhan Tuncel: Tabii canım, işyerinde durumlar nasıl?
Murat Ocak: Türkiye'nin başını belaya sokmaktan başka bi şey yapmıylar işte.
Erhan Tuncel: Herhalde canım, herkes istediğini ifade edebilir yani..."

KATİLİN İLK GÖRÜNTÜSÜ 20 Ocak 2007

Cinayetin ertesi günü O. S., saat 08:30 sıralarında dayısı Turan Samast'ın evinde uyandı. Hastaneye gitmeye hazırlanan dayısıyla birlikte kahvaltı yaptı. Hal ve hareketlerinde en ufak bir farklılık olmadığını dayısı ifadesinde anlatacaktı. Turan Samast, o günle ilgili şunları anlattı:

"Bana, 'Yaşar dayımın yanına gideceğim. Oradan da benim amcam olan Faik Samast'ın yanına gideceğim. Faik Samast'ı bulabilirsem onunla Yalova'ya veya Trabzon'a gideceğim. Üzerimde kimlik yok, problem olur mu?' dedi. Ben de 'Bilemiyorum' dedim. (Faik Samast, O. S.'nin amcazadesi (babasının amcasının oğlu olur. Yalova'da oturur, ancak babasının rahatsızlığından dolayı İstanbul'da bulunuyordu. O. S. de anladığım kadarıyla İstanbul'da olduğunu biliyordu.) Sonra O. S. 09:00 sıralarında üstünü giyindi ve silahını beline taktı. Ben de kendisine 'İstanbul karışık silahla mı gideceksin?' diye sordum. O da bana, 'Bir şey olmaz ya gömer ya da çöpe atarım' dedi ve vedalaştıktan sonra evden ayrıldı. Bir daha kendisinden haber almadım."

O. S. kısa süre sonra diğer dayısının kahvehanesindeydi. Yaşar Samast, 20 Ocak 2007 cumartesi sabahı vedalaşmalarını şöyle anlattı:

"Kahvehaneye gelerek Yalova'da bulunan amcası Salih Samast'ın yanına gideceğini, orada birkaç gün kaldıktan sonra Trabzon'a ailesinin yanına gideceğini söyledi. Ben kendisine parasının olup olmadığını sorduğumda parasının olduğunu söyledi. Normalde parası olmazdı ama bana 'Param var' derdi. Kendisine 'Annen, baban ve ağabeyinle iyi geçin, yarın askere gideceksin, yazın ağabeyin evlenecek, para lazım olacak' şeklinde nasihatte bulundum. Benim yanımdan amcamın yanına gideceğim' diye ayrıldı."

O. S. ifadesinde dayısının yanından ayrıldıktan sonra saat 10.00 sıralarında otogara geldiğini söylüyor ve şöyle devam ediyordu:

"Bayrampaşa Otogarı'na giderek Metro Turizm'den adımın O... olduğunu söyleyip otobüs bileti aldım. Otobüs saat 10.30'da hareket etti."

O. S.'nin içinde bulunduğu otobüs birkaç saatlik yol almıştı. Hrant Dink'in öldürülmesinin ertesi günü, öğle saatleriydi. Türkiye'nin haber kanallarındaki son dakika logosu yanıp sönmeye başladı. Haber spikeri Hrant Dink'i öldüren kişinin güvenlik kamerasına takılan görüntüsünün İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından dağıtıldığını söylüyordu. Ekranda güvenlik kamerası kalitesizliğinde bir görüntü belirdi. Kafasında beyaz bere, üzerinde kot mont ve pantolon bulunan kirli sakallı bir genç, eli belinde koşuyordu. Ayağında sivri uçlu, siyah ayakkabı vardı. İkinci karede yüzünün keskin hatları ve sert ifadesi ekrana yansıdı. Polis, bu kişiyi görenlerin emniyet müdürlüğüne başvurmasını istiyordu. Türkiye ilk defa katilin yüzünü gördü. Pelitli daha fazlasını gördü. Çünkü katili tanıyordu.

O. S.'nin ablası Tülay Kuş, ekranda beliren görüntüyle irkildi. Televizyondaki kardeşiydi. Katilin sembolü olacak beyaz bereyi o satın almıştı. Kardeşinin bir önceki beresini kuruması için sobanın kenarına koymuş, ancak kenarı yanmıştı. Bunun üzerine O. S.'den korkan ablası pazara giderek yenisini almış ve kardeşine vermişti.

O. S.'nin arkadaşları Ümit Öksüz ve Enes Güldal, bir kahvehanenin televizyonundaki koşan genci görünce, söylediğini yaptığından emin olmuşlardı. Birbirlerine bakıp, sadece sustular.

Aynı saatlerde O. S.'nin babası Ahmet Samast'ın cep telefonu çaldı. Telefonun diğer ucunda İstanbul'daki kaynı Yaşar Samast vardı. Yaşar Samast, O. S.'nin televizyonda Hrant Dink cinayetinin faili olarak gösterildiğini söyledi. Aynı gün yanına gelen O. S.'nin televizyonda fotoğrafı yayınlanan katil olduğundan emindi. Ahmet Samast, yanına eniştesi ve yeğenini alarak Çarşı Polis Merkezi'ne gitti. "Televizyonda gazetecinin katili olarak gösterilen şahıs benim öz oğlumdur" dedi. Kendisini burada gösterilen görüntülerden tekrar teşhis etti. Kısa süre içinde televizyonlardan bir babanın Trabzon'da karakola başvurarak görüntülerdeki kişinin oğlu olduğunu

söylediği haberleri veriliyordu. O gün katilin adını Türkiye ilk kez duydu.

Artık katilin kimliği biliniyordu. Polisler, İstanbul'un çıkış noktalarında ondan bir iz arıyordu. Saat 15:20 sıralarında bir polis ekibi, otogara girdi. Bütün yazıhanelere tek tek girip ellerindeki karanlık bilgisayar çıktısını gösteriyorlardı. Resme bakanlar hep aynı şekilde başlarını olumsuz sallayarak yanıt verdi. Otogarın alt kısmında bulunan kuytularda, gizlenen biri olup olmadığına bakıyorlardı. Otogarın içindeki polis merkezinde otogar MOBESE kayıtlarını incelediler. O sırada telsiz anonslarından zanlının ismi söylendi. İki polis, otobüs firmalarının bürolarını gezerek, artık sadece resmi göstermiyor, zanlının ismini soruyorlardı. Akşam olmuştu. Metro Turizm'in bürosunda bilet kesen görevli, sabah saat 08:30 sıralarında bir gencin gelerek O... adıyla bilet kestirdiğini söyledi. Bu polislerin ilgisini çekmişti. Yolcu listesi çıkarıldı. Polis, koltuk numaralarının yanında yazılı isimlerde parmağını gezdirirken durdu. Yanındaki polisle göz göze geldiler. Saat 10:30'da Hopa'ya gitmek için hareket eden otobüstü. 21 numaralı koltukta katilin adı vardı. Soyadı yazılmamıştı. Otobüs firmasının yetkililerinden güvenlik kamerası kayıtlarını, otobüsün plakasını, telefonunu, şoförün cep telefonunu aldılar. Polis, firmanın görevlilerine, "Şu an araç nerededir?" diye sordu. Görevli saatine baktı. Saat 21:40 idi, "Samsun'a bir saatlik mesafede olmalı" dedi.

İstanbul-Hopa seferini yapan 34 JAZ 53 plakalı otobüs akşam karanlığında Samsun'a doğru ilerliyordu. Yolcular, otobüsün içindeki televizyonlardan "Maskeli Beşler" isimli Türk filmini izliyordu. Saat 22:30'du, bazı yolcular uyumuştu.

Otobüs şoförünün cep telefonu çaldı. Karşısındaki ses, emniyet görevlisi olduğunu söyledikten sonra 21 numaralı koltukta oturan kişinin eşkalini vermesini istedi. Şoför, muavinden gidip, belli etmeden bakmasını istedi. Emniyet görevlisine verdikleri eşkal, O. S.'ye benziyordu. Otobüs, inecek veya binecek yolcu olmadığı için Samsun Otogarı'na gir-

meyecekti. Ama şoförden Samsun Otogarı'na girmesi ve normal peronuna yanaşması istendi. Şoför sinyalini verdi ve direksiyonu Samsun Otogarı'na doğru çevirdi. Bu sırada otogarda polis ve jandarma, hazırlıklarını yapıyordu. Otobüs, perona yanaştığında sadece ön kapısı açıldı. Sivil giyimli birkaç jandarma ve polis otobüse girdi. Otobüsün dar koridorunu sonuna kadar yürüdüler.

21 numaralı koltuktaki genç İstanbul'dan gönderilen görüntülerdeki kişiye benziyordu. O. S. de kendisine dikkatli baktıklarını hissetmişti. Hareketleri tedirginleşmeye başladı, kafasını önüne eğdi, bakışlarını kaçırıyordu. Bu sırada dışarıdaki ekipler, elleri tetikte otobüsün içini izliyordu. Uygun zaman olduğunu düşünen iki güvenlik görevlisi, O. S.'nin kafasını aşağı doğru bastırdı. Bir kolunu arkasına çekti. Otobüs ani hareketlerle sarsıldı. Bir polis, "Endişelenmeyin, hiçbir sorun yok. Herkes sakin olsun" dedi. Hrant Dink'in katilinin elleri kelepçeleniyordu.

Katil polis ve jandarmanın ortak operasyonuyla yakalanmıştı. O. S,, polis ve jandarma kuşatmasında jandarma karakoluna götürülürken otobüsün içinde kalan güvenlik görevlileri arama yapıyordu. Birisi O. S.'nin oturduğu koltuğun üzerindeki bölmeye elini attı. Bir poşeti çıkardı, içinde Hrant Dink'i öldürdüğü silah vardı. Oturduğu yerin önündeki cepte ise beyaz bere duruyordu.

O. S.'yi., çevresi jandarmalarla sarılı götürülürken İstanbul'da ustabaşı olarak çalışan ve memleketi Rize'ye tatile giden Yunus Emre Genç, onları izliyordu. Götürdükleri genç, yolculuk boyunca mola yerlerinde dikkatini çekmişti. Her molada kalabalıktan uzaklaşıp otobüs kalkıncaya kadar cep telefonuyla konuştuğunu daha sonra otogara gelen gazetecilere anlatacaktı:

"Samsun yakınlarında otobüs bir yerde mola verdi. Burada yanına yaklaştım, tanışmak için adımı söyledim, 'Nasılsın, iyi misin? İsmin ne?' diye sordum. O da bana, 'İsmim sana lazım değil' de-

di. Ben yine de tanıştığımıza memnun olduğumu söyledim. İşte öyle sohbete başladık. Samimiyet artınca tekrar ismini sordum. Bana yine, 'Adım lazım değil' diye yanıt verdi. Nereli olduğunu da söylemedi. Sonra kafasını çevirip otobüsün arkasına gitti. Elinde bir telefonla sürekli görüşüyordu. Yolculardan hep uzak duruyordu."

Ama O. S.'nin üzerinden bir cep telefonu çıkmayacaktı. O. S. sokulduğu jandarma karakolunda çırılçıplak soyuldu. Kıyafetleri başka bir odaya alınarak arandı. Burada üzerinden çıkanlar tutanağa geçildi:

- Bir adet, 7.65 mm çapında; MOB marka 765 numaralı tabanca.
- Bir adet bu tabancaya takılı vaziyette ve içerisinde MKE yapımı 7.65 mm çapında yedi adet fişek bulunan şarjör.
- Bir adet 7.65 mm çaplı, MKE yapımı fişek (Cebinden elde edilen).
- Yedi adet 7.65 mm çaplı, MKE yapımı fişek (Cüzdan içerisinden elde edilen).
- Bir adet TELSİM marka, 926 ..... seri nolu sim kart.
- Bir adet, Metro Turizm'e ait O.... Bey adına kesilmiş. 20.01.2007 tarihli, saat 10:30 hareket saatli İstanbul-Hopa arası otobüs bileti.
- Bir adet beyaz renkli kar beresi.
- Bir adet, haki yeşil asker kemeri.
- İki adet yara bandı.
- Bir adet kahverengi tespih.
- Bir adet 1 YTL bozuk para.
- Bir adet sarı kırmızı siyah renkli eldiven.
- Bir adet LM Marka sigara paketi.
- Bir adet kahverengi cüzdan.
- Bir adet mavi-siyah desenli örme atkı.
- Bir adet 50 x 70 ebadında bez Türk bayrağı.
- Bir adet, poşet içerisinde kullanılmış peçete ve kâğıt parçaları.

O. S.'nin cep telefonu muamması burada başlıyordu. Üst arama tutanağında bulunduğu belirtilen TELSİM sim kartı aslında O. S.'ye ait değildi. Jandarma karakolunda O. S.'nin üst araması yapılırken rütbeli bir asker yerde bu sim kartı görmüştü. O. S.'den düşmüş olduğu düşünülerek üst arama tutanağına yazıldı. Yapılan incelemede sim kartın Samsun Otogarı jandarma karakolundaki bir ere ait olduğu tespit edildi. Bu er, ifadesinde kartı O. S.'nin yakalanmasından 4-5 gün önce kaybettiğini anlatıyordu. Kart aramaya kapatıldığı için önemsemediğini ve yeniden açtırmadığını söyledi.

O. S.'nin tüm molalarda cep telefonuyla konuştuğunun bir tanığı vardı, ancak ne sim kartı, ne de cep telefonu üzerinden çıkmamıştı.

O. S. ek sorgulama tutanağında şunları söyleyecekti:

"Benim daha önceki ifademde de kimliğim alınırken belirttiğim ve telefon numaram sorulurken belirttiğim gibi babam adına kayıtlı ancak benim cüzdanımda taşıdığım 0538 831 .. .. numaralı sim kartım vardır. Ancak cep telefonum yoktur. Bu nedenle eski dönemlerde bir yeri aramam gerektiği takdirde arkadaşlarımın makinesini alıp kartımı takarak kullanıyordum. Ancak 3 aydan daha fazla bir zamandır bu kartı kullanmadım. (Yasin Hayal de üç aydır cep telefonunun arızalı olduğunu ve kullanmadığını söylüyordu.) Cüzdanımda duruyordu. Samsun'da otobüste yakalanmam sonrasında üst aramam yapılıp eşyalarım jandarma tarafından alınırken 0546 576 .. ..numaralı sim kartın bana ait olduğu belirtilerek zabıt tutulmuş, ancak benim böyle bir kartım ve telefon numaram yoktur. Sonradan duyduğuma göre beni oturttukları yerde daha önce bir asker sim kartını düşürmüş, benim aramam sırasında koltuğun kenarında bu sim kart bulununca benim üzerimden düştüğünü ve bana ait olduğunu düşünerek benimmiş gibi yazmışlar. Halbuki benim yukarıda belirttiğim sim kartım cüzdanımın içindeydi. Ayrıca Trabzon'un Pelitli İlçesi'nde sık sık gittiğim internet kafede çalışanların daha önce bulmuş oldukları ve bana verdikleri bir sim kart

da yine benim üzerimdeydi. Bu kartı da belirttiğim şekilde 2- 3 ay kadar önce almıştım, cüzdanımda duruyordu. Ancak bu kartın numarasını bilmiyorum. Hiç kullanmadım."

Cinayetin çözülmesi için çok büyük öneme sahip, O. S.'nin bahsettiği sim kartlar ne hikmetse Samsun Jandarma Karakolu'nda, daha sonra götürüldüğü Samsun Emniyet Müdürlüğü'nde, oradan götürüldüğü İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde tespit edilemedi. Ta ki geçici olarak Bayrampaşa Cezaevi'ne konulana kadar kartlardan bir iz yoktu. O. S. sim kartlarının bulunmasını söyle anlattı:

"Ben Samsun Terminali'nde yakalandığımda jandarma bütün giysilerimi çıkararak arama yaptı. Bana sim kartları sordular. Kendilerine cüzdanımın içinde olduğunu söyledim. Aradılar, cüzdanımın içinde bulamadılar. Bunun üzerine bütün giysilerimi teker teker aradılar. Gene bulamadılar... Ben onlara her ne kadar sim kartımı cüzdanımın içinde olduğunu söylesem de dalgınlıkla kot pantolonumun çakmak cebine koymuşum ve unutmuşum. Bugün Bayrampaşa Cezaevi'ne giriş yaptığım sırada teslim alan görevliler, yanılmıyorsam bir üsteğmendi. Beni tekrar arayınca pantolonumun çakmak cebinde iki adet sim kartı buldu. Bu kartlardan biri benimdir. Pin kodu '61 61'dir. Son zamanlarda kendimin telefonu yoktu. Bu sim kartı zaman zaman arkadaşlarımın telefonlarına takarak kullanmaktaydım. Diğer bulunan sim kart, benim kullandığım sim kart değildir. Bu kart Trabzon da internet kafede bulunduğum sırada oradaki çocukların bulup bana getirerek 'Burada Serkan Bulut oturuyordu. Bu kart ondan düşmüş olabilir, kendisine verebilir misin?' diye sordular. Ben de Serkan, arkadaşım olduğu için vermek üzere aldım. Kendisine veremedim. O da benim sim kartım ile beraber kalmış."

O. S.'nin ifadesine göre sorgulanırken, adliyeye sevk edildiğinde ve mahkemede sim kartlar üzerindeydi ama bulunа-

mamıştı. Daha sonra bulunan bu kartta yapılan araştırma sonucunda O. S.'nin kayıtlı mesajları, kayıtlı numaralar ve son aramaları vardı. Ancak cinayetle ilgili bir bilgiye ulaşılamamıştı. O. S.'nin telefonunda Yasin, 'Bombacı' ismiyle kayıtlıydı. Ayrıca 'Komutan' diye kaydedilmiş bir numara daha vardı.

KATİLİN POSTERİ

O. S., Jandarma Karakolu'nda üst araması yapılıp, tutanaklar tutulduktan sonra bir güvenlik konvoyunun içinde Samsun Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Gece karanlığında polisler arasında geniş merdivenleri, koşarak çıktı. Büyük binanın küçük kapısından girerek kayboldu. Burası Dink cinayeti sonrası skandallardan birine sahne olacaktı. Güvenlik güçleri skandalı, kendi elleriyle medyaya servis edecekti. Katilin, Türk bayrağının ve Atatürk'ün, "Vatan toprağı kutsaldır, kaderine terk edilemez" sözlerinin önünde çekilen kahramanlık pozu gazetecilere verildi. Bir gün sonra yayımlanacak fotoğraf, ülkede geniş yankı bulacaktı. Ama katilin yakalandığı gece polis ve jandarmalar, daha sonra bütün Türkiye'nin göreceğinden habersiz O. S.'yi en iyi şekilde ağırlıyordu. Katil ile birlikte fotoğraf çektirmek için birbirleriyle yarışmalarını birkaç gün sonra bütün Türkiye izleyecekti.

O. S., Samsun Emniyet Müdürlüğü'nün nezarethanesinde hiç vakit geçirmedi. Çay ocağındaki bir kanepede oturuyor, sigarasını ve çayını içiyordu. Bu sırada İstanbul'dan gelen iki polis yanına oturdu. Onlar da diğer polisler gibi katil ile bir görüntülerinin olmasına özen gösteriyordu. Bir kamera görüşmeleri boyunca kayıttaydı. Aynı zamanda O. S.'ye soru soruyorlardı. Daha sonra çok ilginç bir şekilde Samsun polisinin ve gazetecilerin eline geçecek bu görüşmenin kayıtlarına göre polislerle, O. S. arasında şunlar konuşuluyordu:

Görevli: (O. S. ve diğer görevlilere sesleniyor) Tek çekelim kardeş, bak bakalım. Bir tarafınıza biriniz geçin. Tamam... Şimdi dur yanına geçin abi, bir kişi daha geçsin. Gerekli biri gelsin bana.
Görevli: (O. S.'nin solunda) Salih beyi çağır bana, Salih beyi.
Görevli: (Arkasındaki) Polis yelekli arkadaş gelsin, gir koluna İsmail abi.
O. S.: Abi... (Fotoğraflarla ilgili yanındaki polise bir şeyler söylüyor.)
Görevli: Bunlar bizim arkadaşlar, basın değil.
Görevli: Dosyana konulacak, savcılığa gidecek de...
Görevli: Nasıl dönelim, tam yan dönecek. Şu şekilde mi? (Dönüyor).
Görevli: (Arkadaki) Ben yandan alacağım, tam yandan siz duvara bakıyorsunuz karşı duvara bakıyorsunuz. Komiserim sen şey yaparsın.
Görevli: (O. S.'ye sesleniyor) Gel sen şöyle, ikimizi beraber çeksinler. Rahatsız olma samimi söylüyorum. (Bu sırada yanındaki O. S.'ye sarılıyor).
O. S.: Zaten olmuyorum. Olsun bitsin abi.
Görevli: (O. S.'yle konuşuyor) O. S., kendi şeyimiz. Kendi arşivimiz deriz ya hani. Dosyaya koyarız. (Eliyle kamera arkasındakileri işaret ederek) Bu abi mesela olay yeri inceleme, bu abi yardımcısı.
Görevli: (O. S.'yle konuşuyor) Abine güzel bir poz ver lan, hem de gülerek hadi şöyle.
Görevli: Arkadan şeyi de çıkarsın. (Bayrağı kastediyor) Çıkart tut şöyle. Tut tut güzelce aç. Şöyle güzelce indir yüzünü görelim bak bize abi.
Görevli: (Yüzü görünmeyen) Aslanım benim.
Görevli: (Soldaki, kravatlı, cebi çalıyor) Efendim abi, nasıl abi (Bu sırada O. S. elindeki bayrağı katlamaya başlıyor)
Görevli: O elindekini ne yapacağını biliyorsun değil mi? (Bu söz üzerine O. S. bayrağı öpüp tekrar kot montunun cebine koyuyor.)
Görevli: (Cep telefonuyla konuşan) Abi ondan bilgim yok abi...

O zaman dur şeyi arayayım... (Bu sırada O. S. sigara yakıyor yanına başka biri geçiyor).
Görevli: (Cep telefonuna bakıyor. Sonra O. S.'ye gösteriyor, veriyor. Sırtını sıvazlıyor, bu sırada çay servisi yapılıyor.) Buraya bak, çok kötü bakıyorsun, işte gözleri kaldırıyorsun.
Görevli: Sonunu güzel bağladın ama, gülüyorsun. (Jandarma ve polisle Atatürk'ün sözünün yer aldığı takvimin önünde yan yana fotoğrafı çekiliyor.)
O. S: (Jandarmaya dönüyor.) Bunu çıkartmak istiyorum abi. Çıkartacağım. (Jandarma hiçbir şey söylemiyor ve bayrağı çıkarıp poz veriyor.)
Görevli: (O. S.'ye sesleniyor.) Duvara bakıyorsun arkadaş. Karşı duvara, bu tarafa şimdi karşı tarafa bakıyosun. (Bir polis diğer tarafa döndürüyor.)
Görevli: Arkadan Salih, sen de geç beraber gideriz.

(Başka bir mekân, çekyatlı)

Görevli: Sadece bizim kendi arşivimiz için anlatabildim mi, sadece kendi arşivimiz için.
O.S.: Ben ne anlatacağım.
Görevli: Hayır hayır... Yani Trabzon'dan biletini alıyorsun, otobüse binip gidişin bizim kendi arşivimiz için yani bu Jandarma ve Emniyet Müdürlüğü'nün kendi arşivine.
Görevli: Söylüyorum sana. Yoksa bir tek gazetede bir tek yayın kuruluşunda geçerse ben o..... çocuğuyum, kendi adıma anladın mı? Sana da onun için söylüyorum kendi arşivimiz için anlatabildim mi yani?
Görevli: Bunları zaten biz verirsek biz sorumluyuz.
Görevli: Seni değil bizi tefe koyarlar.
Görevli: Orasını geçtik O. S., tatmin oldu. Orasını geçtik, sen şimdi abinin sorduğu soruları tatlı tatlı... He sor abisi.
Görevli: Şimdi öncelikle Trabzon'dan başlıyoruz. Yani bu olaya Trabzon'da bulunduğun sürede ne zaman karar verdin, nasıl böyle bir planlama yaptın kendin?

Görevli: (Arkadan sesleniyor) Bak şimdi, gördün internetten araştırdın. Fotoğrafını gördün...
Görevli: Kendi anlatsın. Fotoğrafları buldun, araştırdın, nerde araştırdın o kelimeyi, cümleyi duydun araştırdın, tespit ettin.
O. S.: (Kafasını tamam şeklinde sallıyor.) Araştırdım buldum internette araştırdım, adresini buldum, bir şey yapmadım. Gittim direkt, bekledim iki üç gün dışarıda kaldım. Pusuya yattım, çıkardım vurdum.
Görevli: İki üç gün zarfında nerede kaldın?
O. S: Dışarıda kaldım.
Görevli: Hiçbir yer biliyor musun?
O. S: Bilmiyorum, hiçbir yeri bilmiyorum.
Görevli: İstanbul'u normalde biliyor musun?
O. S.: Az bir şey bildik yer var işte.
Görevli: Üsküdar doğumlusun.
O. S: İstanbul'da doğdum.
Görevli: Şişli'yi iyi bilir misin?
O. S: Yok sora sora gittim buldum yani.
Görevli: Peki Esenler terminalde indin, şeye nasıl geçtin?
O. S: Otobüsle.
Görevli: Normal bildiğimiz araba dolmuşları mı? Nerede indin?
O. S: Buradan nereye gittim? Kaleiçi'ne (Topkapı) gönderdiler beni. Orada otobüse bindim Şişli'de indim. Bekledim kapının önünde. Geldim vurdum.
Görevli: Birinci gün mü bu söylediğin?
O. S: Yok. İkinci gün.
Görevli: O zaman birinci gün hiç keşif meşif yapmadın mı?
O. S: Terminalde dolaştım, İstanbul'u dolaştım. Terminale geldim hatta uyudum biraz.
Görevli: Gece mi çıktın Trabzon'dan hatırlıyor musun?
O.S: 03:30-03:00 sıraları.
Görevli: Gündüz 03.:30. O zaman 17'sinde çıktın Trabzon'dan, bir gün öncesi vardın oraya. 12 saat zaten sanırım. Kaçta indin sabah? 03:30 olsa kaç gibi indin İstanbul'a? Akşam sekiz falan olur. O zaman kaç gibi indiğini hatırlıyor musun Esenler'e?

Görevli: Tamam çok sıkıştırmayalım. Tamam şeye geliyoruz. Çok önemli değil banka kısmına geliyoruz.
Görevli: Şimdi bir-iki gün yattın, hayır hayır bir saniye.
O. S: Hiç şey yapmana gerek yok abi, gittim direkt..

İlk ifadesinde cinayetin perde arkasını tamamıyla gizlemeye çalışıyordu:

"Ben Trabzon ilinde ikamet ederim. Trabzon ili Pelitli Beldesi Futbol takımında futbol oynarım. Hrant Dink isimli şahsı televizyonda ve internette gördüğüm için tanırım. Bir televizyon konuşmasında kendisi 'Türk insanının kanı pistir' şeklinde konuşma yaptığı için ben kendisine husumet beslemeye başladım. Bundan beş gün önce Trabzon ilinde bulunan bir internet kafede basın haberlerini okuduğum bir sırada yine, Hrant Dink'in söz konusu hakaret içerikli sözlerine rastladım. Kendi kendime Hrant Dink'i öldürmeye karar verdim."

İfadenin daha önceden çalışılmış olduğu çok belliydi. Özellikle silah ile ilgili söylediği kısımlar O. S.'nin 'aynı dersi' Yasin ile çalıştığını ortaya koyuyordu:

"Daha önceki tarihlerde vefat etmiş olan bir arkadaşımdan almış olduğum tabancamı yanıma alarak olay gününden iki gün önce İstanbul'a gittim. İnternetten öğrendiğim bilgiler doğrultusunda Hrant Dink'in çalıştığı gazetenin adresini öğrendim. İki gece sokakta kaldım. Ertesi gün öğle saatlerinde Hrant Dink'in çalıştığı gazetenin bürosuna gittim. Büroda bulunan sekretere Dink'i sordum. Sekreter bana Dink'in büroda olmadığını daha sonra randevu alırsam kendisi ile görüşebileceğimi söyledi. Ben dışarıya çıkarak binanın yan tarafında Dink'in gelişini bekledim. Söz konusu yerde beklediğim sırada Dink, gazetenin bürosunun bulunduğu binadan dışarı çıktı. Söz konusu binanın yanındaki bankaya girdi. On dakika sonra bankadan dışarıya çıktı. Tekrar gazete bürosunun bulunduğu binaya gireceği sırada ben kendi-

sine arkasından bir metre mesafeye kadar yaklaştım. Belimde bulunan tabancayı sağ elimle belimden çıkardım. Dink'in vücudunun arkasına baş kısmına doğru birkaç kez ateş ettim. Dink yere düşünce ben arka sokaklara doğru kaçtım. Bir belediye otobüsüne binip İstanbul otogarına gittim. Otogarda sakalımı ve bıyığımı kestirdim. Geceyi otogarda geçirdim. Ertesi gün Metro şirketinin bürosuna giderek saat 10.30'da hareket edecek olan İstanbul-Artvin otobüsüne bir bilet aldım. Söz konusu otobüs ile Samsun iline kadar geldim. Samsun ilinde güvenlik görevlileri beni yakaladı. Ben zaten Trabzon iline gittiğimde teslim olmayı düşünüyordum. Yukarıda da belirttiğim gibi ben bu eylemi Hrant Dink isimli şahıs televizyon konuşmalarında Türklüğe hakaret ettiği için yaptım. Pişman değilim. Bu eylemi tek başıma ve kendi kararımla gerçekleştirdim."

Bu ifade tetikçinin, arkasındaki bağlantıları gizlemek için çalıştırıldığını açıkça ortaya koyuyordu. Pelitli'deki ekipten, Yasin'den, Erhan'dan hiç bahsetmiyordu. İstanbul'da kaldığı akrabalarının evlerini bile söylememişti.

İSTANBUL'A GÖTÜRÜLMESİ

21 Ocak 2007 günü saat 03:54'te Samsun Havaalanı'ndan özel bir uçak havalandı. Kırmızı ve sarı ışıkları, gecenin karanlığında küçülerek kayboldu. İçinde O. S. vardı. Yakalanmasından bir skandalın sığdığı dört saat geçmişti ve suç mahalli şehre, İstanbul'a götürülüyordu. Gözaltında Yasin Hayal'in azmettiriciliğinin ortaya çıktığından haberi oldu. İstanbul'da verdiği ilk ifadesinde cinayet konusunda sadece Yasin'in azmettiriciliğini ele veriyordu. Onun psikolojisini ise 17 yaşından küçük olması nedeniyle yanında bulunan sosyal danışman irdeliyordu. Cinayeti nasıl işlediğini ve sonrasında hissettiklerini uzman psikolog raporuna şöyle yazdı:

"Olay anında neler hissettiği sorulduğunda Dink'i bir anda karşısında görünce herhangi bir gerginlik yaşamadığını, her şeyin refleksif olarak gerçekleştiğini belirtmiştir. 'Seri katiller gibi hedefime kilitlendim ve vurdum' ifadesini kullanmıştır ve bir seri katil gibi soğukkanlı olabildiğini ve düşünebildiğini söylemiştir. Vurduğu insanın bir Ermeni olduğunu ve bunu hak ettiğini savunmuştur. Neden hak ettiği sorulduğunda ise 'Hem Türk düşmanı hem de İstanbul gibi bir yerde yaşıyor, gitsin ülkesinde yaşasın' cümlesini sarf etmiştir. O. S.'ye göre Dink, Ermeni ve vatan haini olmasının yanı sıra İstanbul çevresinde zengin ve renkli bir hayat sürmekteydi ve bunu hak etmemişti. Dink'i arkasından vurmuş olmanın kendisi için bir önem arz etmediğini çünkü her ne şartla olursa olsun onu gördüğü yerde vurmaya kararlı olduğunu özellikle vurgulamıştır. Görüşmemizin ilerleyen safhalarında Dink'in bu kadar tanınmış ve sevilen bir insan olduğunu bilmediğini, bir ailesinin olduğunu ve ailesinin üzüleceğini tahmin etmediğini ifade edip aslında böyle bir eylemi yapmamış olsaydı iyi olacağından söz etmiştir."

Uzman psikolog ve sosyal hizmet uzmanı'nın katil ile yaptıkları görüşmeler sonunda hazırladıkları raporun 'değerlendirme' bölümünde katilin portresini netleştiren pek çok veri vardı. Değerlendirmede O. S.'nin kişilik yapısı şöyle tarif edilmişti:

"Her ne kadar olumlu ve özgüvenli bir benlik imajına sahip olduğunu sergilemeye çalışsa da elde edilen psikolojik bulgular farklı yöndedir. Çocuğun zekâ ve muhakeme yeteneği yerinde olmakla beraber kişilik yapısında vicdan olgusunun oluşmamış olduğu, evrensel ve insani değerleri içselleştirmemiş olduğu görülmüştür. Karşısındaki insana zarar verici eylemlerle ilgili duygulanımlarında küntlük vardır. Kendi iç dünyasında barındırdığı nefret ve şiddet eğilimini kendisine seçtiği idealler ve değerlere kanalize ederek yüceltmektedir. Gerçekleştirmiş olduğu eylemlerde böylece kendisine haklılık payı çıkarmaktadır. Hatta ci-

nayeti işlemeden evvel abdest alma gereksinimi duyması, yapacağı eyleme kendince ilahi bir boyut kattığını göstermektedir. Konuşmalarında Türklük ve Müslümanlık değerlerini sıklıkla dile getirse de bu değerlere sadece holiganca bir bağlılık duymaktadır. İnançlarını ve eylemlerini şiddet üzerine kurduğu ortadadır. Aile içinde şiddet görerek büyümesi, bu nedenle babaya karşı yoğun nefret duygularına sahip olması, patlamalı duygusal reaksiyonlar ve dürtüsel davranışlar göstermesine temel hazırlanmıştır. Çocukluk döneminden itibaren tırnak yeme davranımının olması temel güvensizlik ve birtakım duygusal yoksunlukların belirtisi olarak varsayılır... Her ne kadar O. S. kendi kişilik özelliklerinin suç faili olmasında büyük payının olduğu düşünülse de yaş dönemi ve içinde bulunduğu grubun kültürü de suçun meydana gelmesinde tamamlayıcı parçalardır. Olay gününde Dink'i beklediği saatler içerisinde bir internet kafeden her zaman konuştuğu arkadaşlarıyla rahatça sohbet edebilmesi ve yaptığı eylem için kendisini seri katillerle özdeşleştirmesi soğukkanlılığına dikkat çekmektedir. Görüşme esnasında beklemediği, açıklamakta sıkışacağı bir soru ile karşılaştığında fazla tepkisel ve öfkeli davranması, kontrolü elinden bırakmak istemediğini ve açık vermemeye çalıştığını göstermektedir... Daha fazla veri almak amacıyla uygulanan testlere göre O. S.'nin kararlı görenme çabalarına rağmen pişmanlık duymaya başladığı, olayla ilgili zihnin karışık olduğu anlaşılmıştır. Sinirlerinin bozuk olduğu ve işlediği suç karşısında ne kadar ceza alacağını hesaplamaya başladığı görülmüştür. Kararlı ve haklı duruşunun yerini panik duygusu almaya başlamıştır. Fakat bunu gizleme ihtiyacı hissetmektedir. Kişilik yapısı olarak test sonuçları O.S.'nin düşmanlık hisleri ve saldırganlık tutumlarına sahip olduğu, katı ve benmerkezci özelliklerinin olduğunu göstermektedir. Şüpheci ve çevresi tarafından ilgi görebileceği davranışları yapmaya açık olduğu ortaya çıkmıştır. Uygulanan test süresince kendisine verilen talimatları en mükemmel ve hatasız bir şekilde gerçekleştirmeye çalışmış, gereğinden fazla ayrıntılara dikkat ederek komutları özenle yerine getirmiştir. Bu davranışı ise otorite olarak

gördüğü kişi ya da kişilerin emir ve direktiflerini sorumluluk addederek, hataya pay bırakmadan ve yerine getirebilecek yapıda olduğunun göstergesi sayılabilmektedir..."

PELİTLİ'DEKİ GÖZALTILARDA ERHAN MUAMMASI

Ahmet Samast'ın karakola giderek katilin oğlu olduğunu söylemesinden önce Trabzon'da emniyet güçleri hareketlenmişti. Cinayet hazırlıkları konusunda çok sayıda istihbaratları vardı ve bunu değerlendirmemişlerdi. Cinayetten sonra katilin ilişki ağının içinde yer alanları izliyorlardı. O. S.'nin Samsun otogarında gözaltına alınmasından saatler önce Trabzon Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün otoparkından polis araçları çıktı. Bir ekip 20 Ocak 2007 günü saat 17.00'da Ersin Yolçu'nun çalıştığı kırtasiyeye uğradı. Ersin yoktu, amcasının kızı olan Sevda Nuhoğlu'na nerede olduğunu sordular. Genç kız, evinde olabileceğini söyledi ve polisleri eve götürdü. Polisler dairenin ziline bastı. Kapıyı açan Ersin Yolçu'ydu. Amcasının kızıyla birlikte polis otosunun arka bölümüne oturdu.

Aynı saatlerde bir başka ekip cinayetten sonra takip edilen Yasin Hayal'i almak için istihbaratçılarla buluştu. İstihbaratçılar, Mihmandar Kafe'yi göstererek, içeride olduğunu söyledi. Sivil polisler sakin bir şekilde içeri girdi. Yasin'in oturduğu masaya doğru yürüdüler. Yasin'in yanında kafenin müdavimlerinden Abdullah Akçay ve Yusuf Kanal vardı. Polisler, emniyet müdürlüğüne gideceklerini söylediler. Polisler gelmeden kısa süre önce Özcan Bayram isimli arkadaşları masadan kalkmış, kafenin karşısındaki caminin tuvaletine gitmişti. Yasin'i takip eden polisler, Özcan Bayram'ın gelmesini bekledi. Onu da araca bindirerek Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün yolunu tuttular.

Aynı gün akşam saatlerinde diğer bir ekip Ahmet İskender'in evinin önündeydi. Ahmet İskender'in kardeşi Muham-

med İskender, ablasının düğün davetiyelerini dağıtmış, evinin önüne gelmişti. İki polis yanına gelerek, 'Sen Ahmet'in kardeşimizin?' diye sordu. 'Evet' yanıtını aldıklarında ağabeyinin yerini sordular. Bilmediğini ama telefon açarak öğrenebileceğini söyledi. Amcasının oğlunu aradığında onun yanında olduğunu öğrendi. Bu eve giden polis, Ahmet İskender'i gözaltına aldı.

Zeynel Abidin Yavuz da kısa süre içerisinde polis tarafından mahallede bulunarak emniyet müdürlüğünün sorgu odasına götürüldü. Mahalledekiler gözaltına alınırken polis, Erhan Tuncel'in sadece bilgisine başvurmakla yetiniyordu. Erhan, emniyette ayrı bir odada tutuluyordu.

Cinayetin aktörlerinden Tuncay Uzundal, ev arkadaşı için endişelenmeye başlamıştı. Telefonu kapalıydı ve ortalıkta yoktu. Jandarmadan arkadaş çevresini arayarak bilgi almaya çalışıyordu. Bir kimlik kontrolünde tanıştıktan sonra samimi olduğunu söylediği astsubay Satılmış Şahin'i arayarak, Erhan'ın gözaltında olup olmadığını sordu. Satılmış, araştıracağını söyleyerek telefonu kapattı. 21 Ocak 2007 günü yani cinayetten iki gün sonra öğlen saatlerinde çalıştığı lokantadan eve geldiğinde Erhan'ı evde uyurken buldu.

Tuncay, Erhan'ın kendisine anlattıklarını aktardı:

"Uyandıktan sonra bana 'Dün gece emniyet müdürlüğündeydim. Yakalanan şahısların ifadelerini okuttular, benim fikrimi aldılar. Ve bıraktılar' dedi."

Böylece Erhan Tuncel, gözaltına alınmadan önce kendisinin de adının geçtiği ifadeleri okudu. Bu ifadelerde zanlılar tarafından korunduğunu gördü. Serbest bırakıldı.

Ancak Erhan, polislerin yeniden geleceğini tahmin ediyordu.

Gece yarısından sonra evlerinin kapısı çaldı. Erhan Tuncel, Tuncay Uzundal'ın yanı sıra diğer ev arkadaşları Seyfi Yarımbaş evdeydi. Ayrıca Trabzon'a sınava girmek için geldiklerini

söyleyen iki kişi daha vardı. Bunlar KTÜ'de okuyan, sadece sınav dönemlerinde Trabzon' a gelen Onur Adıman ve Oğuzhan Tekir'di. Tuncay Uzundal'ın arkadaşıydılar. Onur Adıman cinayetten üç gün önce evlerinde kalmaya başlamıştı. Oğuzhan Tekir ise cinayetten bir gün sonra evlerine gelmişti. Gözaltına alınarak götürüldüler. Evde yapılan aramada daha sonra cinayetin delilleri arasına girecek ajandalar bulundu. Erhan ve Tuncay'ın ajandalarında büyük harflerle hedefin adı yazılmıştı: "Hrant Dink." Evdeki dizüstü bilgisayar, CD, telefon kartlarıyla birlikte bu ajandaya da el konuldu.

İfadeleri alındıktan sonra Erhan Tuncel emniyette kaldı. Uçakla İstanbul'a gönderilecekti. Diğerleri ise evlerine döndüler. Erhan'ın, daha sonra cinayette yardım ettiğini ve planın bütün aşamalarını bildiğini söyleyeceği Tuncay, emniyet müdürlüğünden elini kolunu sallayarak çıkıyordu. O sırada Türkiye onun verdiği Türk bayrağının arkasında O. S.'nin poster gibi fotoğraflarıyla çalkalanıyordu.

ERHAN TUNCEL'İ NEDEN KORUDULAR?

Türkiye, Dink cinayetinin şokunu yaşarken O. S.'nin arkasındakiler ortaya çıkmaya başlamıştı. Yasin Hayal, Ahmet İskender, Ersin Yolçu, Zeynel Abidin Yavuz, ilk gözaltına alınanlardı. Daha sonra 22 Ocak 2007 günü Erhan Tuncel, onlara eklendi.

24 Ocak 2007 günü Yasin, O. S., Ahmet İskender, Ersin Yolçu, Zeynel Abidin Yavuz onlarca basın mensubunun objektifleri altında Beşiktaş'taki İstanbul Adliyesi'ne sokuluyordu. Yasin, kelepçeli götürülürken "Orhan Pamuk akıllı olsun, akıllı" diye bağırdı. Bu tehdit sırasında yüzündeki kötülük ifadesi, ertesi gün bütün gazetelerin ilk sayfasındaydı. Fotoğrafın altındaki yazıda beş zanlının tutuklandığı yazıyordu. O. S., "tasarlayarak adam öldürmek", "çete üyesi olmak", "ruhsatsız silah bulundurmak" suçlarından tutuklandı. Yasin

Hayal tutuklandığında ise suçlamalar şöyleydi: "Tasarlayarak adam öldürmeye azmettirmek", "çete üyesi olmak" ve "ruhsatsız silah bulundurmak". Ahmet İskender, Ersin Yolçu, Zeynel Abidin Yavuz da cinayete yardım ettikleri suçlamalarıyla tutuklanmıştı.

Onlardan iki gün sonra Erhan Tuncel, İstanbul'daki Beşiktaş Adliyesi'nde hâkim karşısındaydı. Poliste ve savcılıkta susma hakkını kullanmıştı. Sadece poliste imzalamadığı şifahi beyanlarında polis muhbiri olduğunu söyledi. 26 Ocak 2007 günü, yani cinayetten bir hafta sonra 'tasarlayarak adam öldürmeye azmettirmek' suçlamasıyla cezaevine gönderildi.

Yasin Hayal'in, ilk ifadeleri yalanlarla doluydu. Yakalanacağı bilinerek hazırlanılmış bir ifade olduğu kısa sürede anlaşılacaktı. Yalan olmasına karşın O. S., Zeynel Abidin Yavuz'un ifadeleriyle örtüşüyordu. Önceden verecekleri ifadeler konusunda anlaştıkları ve iyi hazırlandıkları belliydi.

Dink cinayetinden sonra gözaltına alınan Yasin Hayal ve O. S.'nin ilk ifadelerinde en dikkat çekici nokta Erhan Tuncel'i ve Tuncay Uzundal'ı korumalarıydı. İkisi de Erhan Tuncel ve Tuncay Uzundal'ın cinayetteki rolünü ustaca gizlemişlerdi. Yasin Hayal ilk ifadesinde Erhan Tuncel'in kendisinden korktuğu için Dink cinayeti organizasyonuna katılmak zorunda kaldığını söylemişti. O. S. de ifadesinde Erhan Tuncel'in kendisiyle siyasi konularda ve cinayet konusunda hiç konuşmadığını savcılara anlatmıştı. Ancak daha sonra ifade veren çok sayıda kişi Erhan Tuncel ve O. S.'nin de birlikte olduğu ortamlarda cinayet planlarının yapıldığını ortaya koymuştu. Hatta Erhan Tuncel, O. S.'ye cinayeti işledikten sonra güvenlik kameralarından görüntülenmemek için yüzünü saklaması gibi detaylı talimatlar vermesine tanıklar vardı.

O. S. verdiği ifadede Erhan Tuncel'den çok az bahsetmişti. O. S.'nin ifadesinde anlattıkları sadece şunlardı:

"Erhan Tuncel isimli şahsı Trabzon'dan tanırım. Kendisi Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde öğrencidir. Trabzon'da yine öğrenci

arkadaşları ile birlikte bir apartman dairesi tutmuşlardı. Bildiğim kadarıyla Teknikel Mahallesi içerisinde bir yerdi. Ben bir kere bu eve gidip çay içmiştim. Ben gittiğimde Erhan ve Yasin ile birlikteydik. Birlikte oturup bir dövüş filmi izlemiştik. Siyasi konularda ya da Hrant Dink ile ilgili herhangi bir görüşmemiz olmamıştı. Bir süre sonra Erhan'ın o daireyi boşaltıp başka yerde yine bir öğrenci evi tuttuğunu duydum. Ancak yerini bilmiyorum. O eve gitmedim. Yasin'in zaman zaman bu kişi ile görüştüğünü, onun evine gidip geldiğini biliyorum. Ancak belirttiğim gibi ben bir kez gittim."

Yasin Hayal'in ilk ifadesi de farklı değildi. Erhan Tuncel'i cinayetin merkezine değil, uzak bir köşesine koyuyordu. Erhan Tuncel'den Dink'in resimlerini internetten çıkartmasını istediğini anlatan Hayal şunları söylüyordu:

"Bu suikast fikrinden resimleri bana gönderen Erhan Tuncel'in de bilgisi vardı. Ancak kararsızdı. Kendisi benden çekindiği için beni engelleyemiyordu. Başkalarına da konuyu açamıyordu."

İlk ifadesinde Tuncel'in adı sadece üç kez geçiyordu. Suikasttan sonra gözaltına alınanlardan Ahmet İskender'in ifadesi yüzüne okundu. İskender, "Hrant Dink'in öldürülmesi talimatını Erhan Tuncel'in verdiğini tahmin ediyorum" demişti. Yasin Hayal, İskender'in bu ifadesine şiddetle karşı çıktı: "Ben Ahmet İskender'in vermiş olduğu bu ifadeyi kabul etmiyorum. Herhangi bir kişiden talimat almış değilim."

Ayrıca Yasin ilk ifadesinde Mc Donald's bombalamasında kullandığı bombayı kendisinin yaptığını söylüyor, bunu, "Bomba yapımını Azerbaycan'da tanıştığım iki gençten internet üzerinden öğrendim" diyerek açıklıyordu. Ancak ikinci ifadesinde bombaları Erhan'ın yaptığını itiraf edecek, gözaltına alınan bazı şahıslar da Erhan'ın bu bombaları yapmakla övündüğünü anlatacaktı.

O. S.'den önce belirlenen tetikçi Zeynel Abidin Yavuz da

ifadesinde Erhan Tuncel'i korumuştu. Onun söylediği yalanlar da başkalarının ifadeleriyle ortaya çıkacaktı. İfadesinde Erhan Tuncel ile cinayetten 7-8 ay önce tanıştığını anlatıyor ve "Ara sıra selamlaşırdık" diyordu. Daha sonra gözaltına alınan KTÜ öğrencisi ve eski Alperen Ocakları Başkanı Mustafa Öztürk'ün ifadesinde Erhan Tuncel ile Zeynel Abidin Yavuz'un Dink cinayeti konusunda konuşmalarını detaylı bir şekilde anlatmıştı.

Sanıkların Erhan Tuncel hakkındaki çözülmeleri Yasin Hayal ile başladı. İlk ifadesinde Erhan Tuncel'i koruyan Yasin Hayal, tutuklandıktan sonra cezaevinden babasını aradı ve "Mahkemede konuşacağım. Erhan Tuncel o zaman yanacak. Ben de az bir ceza alarak kurtulacağım" demişti. Babası bu konuşmayı açıklayıp gazetelerde yayımlanınca savcılar ifadesini almak için cezaevindeki Yasin Hayal'in yanına gitti. Yasin Hayal burada verdiği ifadede Erhan Tuncel'in cinayetteki rolünü detaylı bir şekilde anlattı. Yasin'deki bu çözülme Erhan'ın polis muhbiri olduğunu öğrenmesiyle açıklandı. Ancak diğer tanıkların ifadelerine göre Yasin'in, Erhan'ın polis olduğunu zaten biliyor olma ihtimali çok yüksekti. Çünkü Erhan Mc Donald's bombalamasından sonra tutuklanmamıştı. Örneğin Erhan'ın polis muhbiri olmadığı için tutuklanmadığını KTÜ'den Emre Altuntaş ve hocası Hüseyin Tan biliyordu. Ev arkadaşı Tuncay Uzundal'ın ifadelerine göre sık sık resmi polis araçlarıyla Trabzon'da görünmekten de çekinmiyordu. Yasin'in bu kadar yakın olduğu ve birlikte cinayet planladıkları Erhan'ın polise çalıştığını bilmemesi mümkün müydü?

Bu sorunun yanıtı Tuncay Uzundal'ın cezaevinden, cinayetten aylar sonra savcılara gönderdiği bir mektupta ortaya çıkıyordu. Mektubunda cinayetin derin bağlantılarını ima edecek pek çok ibare vardı. Tuncay mektubunda, ifade verirken gizlediklerini anlatmaya karar verdiğini belirterek şunları yazmıştı:

"Mermi olayı olduktan sonra Yasin'e Erhan'ın ajan olduğunu söyledim. Yasin bana 'Erhan öyle mi söylüyor?' deyince 'Evet ben de eminim' dedim. Benim tek derdim içinde bulunduğum dönemi kapatmaktı. Erhan'dan ayrılacaktım. Onunla aram yoktu. Cinayetin olmaması için Yasin'i uyardım. Erhan'ın ajan olduğunu söylediğimi Yasin kabul edecektir. Ben bunları mahkemeye saklıyordum. Gerek kalmadı."

Tuncay'ın mektubuna göre Yasin, Erhan'ın polis muhbiri olduğunu biliyor ama cinayet planlarına devam ediyordu. Mektubu şöyle devam etti:

"Bayram tatili olduğu için oraya Erhan'ı ziyarete gittim... Yasin Dink konusunu, Mc Donald's konusunu açınca baktım cinayet harbi olacak. Yasin'e Erhan'ın hiç namaz kılmadığını söyledim. Yasin'i Erhan'a karşı tetikledim. İlerleyen günlerde Yasin üç tane adam ile eve geldi. (Daha önce Yasin ve Erhan'ın ifadelerine göre bu kişiler; İngiliz Mehmet, Metin Abi'ydi. Ama onlar üçüncü bir kişiden bahsetmiyordu.) Erhan ile konuştu. Sadece ben Yasin'in Erhan'ı indirmesini bekliyordum. Yasin konuşmak için eve girince ben de duşa girdim. Çıktığımda Yasin yoktu. Erhan da sağlamdı. Ama araları bozulmuştu. Bu iş artık olmaz kararına vardım..."

Mektubunun devamında Yasin'in de polis ile ilişkili olduğu yönünde imalar vardı:

"Bu kavga konuşma olayı geride kaldıktan iki gün sonra Nuri Lokanta'da kahvaltıda patronun oğlu bana 'Geçen gün Yasin, 17 yaşında bir çocukla geldi, seni sordu. Yasin'i nereden tanıyorsun?' dedi. Ona zarf atarak 'Yasin emniyete çalışıyor, ajan' dedim. Ertesi gün benim başıma bir polis memuru dikti, emniyet. Adam benimle konuşsa ben de cesaret edip onunla konuşurdum. Yok, ben ne yapabilirim. Her yerden beni markaja aldı-

lar. Yasin ile karşılaştığım gün adarn lokantada beni bekliyordu. Ben de eve doğru gidiyordum. O. S.'ye bayrak verdim, kendimi Yasin'den korudum. O. S.'ye bayrak verdiğimi Erhan'a söylemedim. Ama Yasin gitti, söyledi. Hani ben bunların aralarını bozmuştum. Beynimden vurulmuşa döndüm. Erhan'la Yasin halen işbirliği yapıyorlardı."

Tuncay'ın bu ilginç mektubunun bir bölümünde hiç detaylandırılmamış bir cümle dikkat çekiciydi:

"Polisler bana 'Devlet Dink'in kalemini kırdı' dediklerinde onlardan bile iğreniyordum."

O. S. ve Yasin Hayal, ilk ifadelerinde bu mektubu yazan Tuncay Uzundal'ı da gizlemişlerdi. Onun cinayet organizasyonuna aktif katılımı konusunda hiç bilgi vermemişlerdi. Önce O. S.'ye cinayete giderken Türk bayrağı verdiği ortaya çıktı Tuncay'ın. Daha sonra Erhan Tuncel, onun hakkında önemli bilgiler verdi.

BÜYÜK YÜRÜYÜŞ

Cinayet örgütünün ilk zanlıları cezaevi nakil aracının içinde cezaevine giderken Dink'in öldürüldüğü *Agos* gazetesinin önünde, Türkiye'nin daha önce görmediği bir kalabalık toplanmıştı. Ellerinde Türkçe, Ermenice, Kürtçe "Hepimiz Ermeni'yiz", "Hepimiz Hrant'ız" yazan dövizler vardı. Bazı yüzlerde Hrant'ın yüzünün olduğu kâğıt maskeler takılıydı.

Agos'un bulunduğu Sebat Apartmanı'na Dink'in dev bir fotoğrafı asılmıştı. Ailesi geleneklerine uygun olarak siyah kıyafetlerinin üzerine beyaz şallar takmıştı. Her yerde karanfil vardı. Dink "sessiz yürüyüş" vasiyet etmişti ama bölgeye akanların sayısı 100 bine dayandığında zaman zaman sloganlar yükseldi kalabalıktan. Sessizlik Türkçe ve Ermenice Sarı

Gelin şarkısıyla delindi. Dink'in cenazesi sabah saatlerinde vurulduğu yerin bir kaç adım uzağına geldi. Vurulduğu yerde çiçeklerin arasında mumlar yanıyordu.

Saat 11.00'de megafondan yükselen ses "Hrant Dink'in dostları, Hrant'lar" diyordu, kalabalık sessizdi, "İki dakika Dink'in özlemini duyduğu Türkiye'yi, dünyayı düşünelim" dedi. Sessizlik kilometrelerce uzadı. Eşi Rakel Dink, çocukları Arat, Delal, Sera ve geliniyle otobüsün üstüne çıktı ve eşi için kaleme aldığı 'Sevgiliye Mektup'u okudu. Rakel Dink her 'sevgilim' diye haykırdığında, insanlar ağlıyordu. Fonda 'Sarı Gelin' Ermenice yükselirken Rakel Dink, 'kardeşlik' diyordu. Gözlerinden akan yaş ve titreyen sesiyle şunları söyledi:

"Çutağıma (Ermenice 'keman' aynı zamanda Rakel Dink'in eşi için kullandığı sevgi sözcüğü) eş olmak bana verildi. Bugün çok acılı ve onurlu olarak buradayım. Ben, çocuklarım, ailem ve sizler, çok acılıyız. Bu sessiz sevgi biraz olsun bize güç katıyor, kederli bir sevinç yaşatıyor. İncil'den Yuhanna 15:13'te 'Hiç kimsede, insanın dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur' der.

Sevgili dostlar bugün bedenimin yarısını, sevgilimi, çocuklarımın babasını, ailemizin büyüğünü, sizin kardeşinizi uğurluyoruz. Sağdakine, soldakine, öndekine, arkadakine rahatsızlık, saygısızlık vermeden, sloganlar pankartlar açmadan, sessiz bir saygı yürüyüşü gerçekleştiriyoruz. Bugün sessizlikle büyük bir ses yükselteceğiz. Bugün derinliklerin ışığa yükseldiği günün başlangıcıdır.

Yaşı kaç olursa olsun 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılmaz kardeşlerim.

Kardeşlerim, onun doğruluğa olan sevgisi, şeffaflığa olan sevgisi, dostuna olan sevgisi onu buraya getirdi. Korkuya meydan okuyan sevgisi onu büyüttü. Diyorlar ki 'O büyük bir adamdı'. Size sorarım o büyük mü doğdu? Hayır. O da bizim gibi doğdu. O gökten değildi, o da topraktandı. Bizim gibi çürüyen bir beden,

fakat yaşayan ruhu, yaptığı iş, kullandığı üslup, gözlerindeki, yüreğindeki sevgi onu büyük yaptı. İnsan kendiliğinden büyük olmaz. İnsanı yaptıkları büyük yapar. Evet o büyük oldu. Çünkü büyük düşündü, büyük söyledi. Bugün buraya gelerek hepiniz büyük düşündünüz. Sessizce büyük konuştunuz. Siz de büyüksünüz. Bugünle kalmayın, bu kadarla yetinmeyin.

O bugün Türkiye'de milat yaptı. Sizler de mührü oldunuz. Onunla manşetler, onunla konuşmalar, onunla yasaklar değişti. Onun için dokunulmazlar veya tabular yoktu. Kelamda dediği gibi yüreğinden taştı. Büyük bir bedel ödedi.

Bedellerin ödendiği gelecekler Hrant'ları severek, Hrant'lara inanarak olur. Nefretle, hakaretle, kanı kandan üstün tutarak olmaz. Bu yükseliş karşıdakini kendin gibi görerek, kendin gibi sayarak, kendin sayarak olur.

Ah kardeşler, Hisus'un yardımıyla ev cennetinden ayırdılar. Göksel ve ebedi cennete kanat açtırdılar. Gözleri daha yorulmadan, bedeni daha yaşlanmadan, daha hasta olmadan sevdiklerine doyamadan kanat açtırdılar göksel cennete. Biz de geleceğiz sevgilim, biz de geleceğiz o eşsiz cennete. Oraya yalnız ve yalnız sevgi girer. İnsanların ve meleklerin dillerinden üstün olan, peygamberlikten üstün olan, bütün sırları bilmekten üstün olan, dağları yerinden oynatacak imandan üstün olan, varını yoğunu sadaka vermekten üstün olan, bedenini yakılmaya teslim etmekten daha üstün olan, yalnız ve yalnız sevgi girecek o cennete.

Orada gerçek sevgiyle bir arada ebedice yaşayacağız. Kimseyi kıskanmayan sevgi, kimsenin malında gözü olmayan sevgi, kimseyi öldürmeyen, kimseyi aşağılamayan sevgi, kardeşini kendinden üstün tutan sevgi, kendi hakkından vazgeçen sevgi, kin tutmayan sevgi, bağışlayan sevgi, kardeşinin hakkını savunan sevgi, Mesih'te bulunan sevgi, bize dökülmüş olan sevgi.

Yaptıklarını konuştuklarını kim unutabilir sevgilim. Hangi karanlık unutturabilir sevgilim? Olmuşları, olanları kim unutturabilir? Korku unutturulabilir mi sevgilim? Yaşam mı? Zulüm mü? Dünyanın zevku sefası mı sevgilim? Yoksa ölüm mü unutturacak sevgilim? Hayır hiçbir karanlık unutturamaz sevgilim.

Ben de sana yazdım aşk mektubunu sevgilim. Bana da ağır oldu bedeli sevgilim. Bunları yazabilmeyi Hisus'a borçluyum sevgilim. Onun da hakkını ona verelim sevgilim. Herkesin hakkını herkese geri verelim sevgilim.

Sevdiklerinden ayrıldın, çocuklarından, torunlarından ayrıldın, burada seni uğurlayanlardan ayrıldın. Kucağımdan ayrıldın. Ülkenden ayrılmadın."

Konuşmasının ardından Rakel Dink ve çocukları, beyaz güvercinleri gökyüzüne bıraktı. Bir beyaz güvercin cenaze arabasının üstüne kondu. Kalabalıktan da sesten de ürkmedi. Kortej oluştuğunda bile uçmamıştı. Yüz binlik kalabalık yavaşça hareketlendi. Önde giden otobüsten bir 'Sarı Gelin' bir 'Fırat' türküsü yükseliyordu. Bir Ermeni sanatçı 'duduk'la eşlik etti. Kalabalık hem yürüyor hem ağlıyordu. Yol boyunca apartmanlardan cenazeye karanfiller atılıyordu. Dink için, barış için 8 kilometre yürünecekti. Kortejin bir bölümü Tarlabaşı'na geldiğinde tertip komitesindekiler 'hızlanalım' diyordu. Kortejin bir ucu hâlâ *Agos*'un önündeydi! Önde giden kortejse Unkapanı Atatürk Köprüsü'ne ulaşmıştı.

Kalabalık yürürken 24 Ocak 1993'te katledilen gazeteci Uğur Mumcu'yu anmak için asılan pankartların altından geçiyordu.

POLİSİN İHMALİ

Hrant Dink cinayeti göz göre göre gerçekleşmişti. Polis, jandarma ve Pelitli Beldesi'ndeki onlarca kişi cinayet planlarından haberdardı. Polis Yasin Hayal'in cinayet planlarından resmi belgelere göre 11 ay önce haberdar olmuştu. Polis muhbiri Erhan Tuncel'in istihbarat polisi M. Z.'ye verdiği bilgiler Trabzon Emniyet Müdürlüğü tarafından kayıt altına alınmış ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne gönderilmişti. Şubat 2006 ta-

rihli Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü imzalı bu evrakta, Yasin'in çevresindeki insanlara Hrant Dink'i öldüreceğini söylediği yazıyor ve şöyle devam ediyordu:

"Maddi imkân sağladığı takdirde bahse konu eylemi gerçekleştirmek için İstanbul'a gideceğini ve Sarıgazi İlçesi'nde bir fırında çalıştığı bilinen abisi Osman Hayal'in yanında kalacağını söylediği öğrenilmiştir.
Ayrıca bahse konu şahsın Mc Donald's işyerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu göz önüne alınarak şahsın söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmekte olup 0 538 ... . numaralı telefonu kullanan şahsa yönelik çalışmalarımız devam etmektedir."

Polisin bu evrakında Yasin'in eylemi kendisinin gerçekleştireceği vurgulanıyordu. Dink'in öldürüleceği yönündeki istihbarat İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ulaşmıştı. Ancak evrak dikkate alınmadı. Dink cinayetinden sonra yapılan açıklamada; İstanbul polisinin Yasin'in Ağabeyi'nin çalıştığı belirtilen adrese gittiği, boş bir arazi çıktığı, çevredeki fırınlara sorulduğunda Osman Hayal diye birinin çalışmadığının tespit edildiği anlatıldı. Bu incelemeye ilişkin bir tutanak vardı. Ancak bu bilgi İstihbarat Daire Başkanlığı ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne gönderilmedi. Üstelik istihbarat bilgilerinin paylaşıldığı network sistemine de bu tutanak koyulmamıştı. Dink'in öldürülmesinden sonra İstanbul polisinin ihmalini soruşturan müfettişler, tutanağın ortak paylaşım ağına koyulmamasından şüphelendi. Tutanağın Dink'in öldürülmesinden sonra düzenlendiği şüphesi oluştu.

İstihbarat polisi M. Z.'nin ifadesine göre Erhan kendisine O. S. hakkında hiçbir bilgi vermemişti. Ayrıca daha önce belirlenen tetikçi Zeynel Abidin Yavuz'un adını Erhan'ın kendisine söylediğini anlatmış, "Ancak bu konuya ilişkin yeterli veri yoktu. Erhan'ın söylediği pek çok isimden biriydi. Ben

de bu ismi rapor etmedim" diyordu. Erhan ise Zeynel Abidin Yavuz'un tetikçi olarak belirlendiğini istihbarat şube müdürüne söylediğini ifadesinde öne sürüyordu.

Dink cinayetinin ardından İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne, Yasin Hayal'in Zeynel Abidin Yavuz'u Hrant Dink'i öldürmesi için yönlendirdiğine yönelik bir istihbaratın ulaşıp ulaşmadığını sordu. Gelen 23 Mart 2003 tarihli yanıtta "Böyle bir bilginin kayıtlarımıza intikal etmediği ve bu yönde herhangi bir personel raporunun da tanzim edilmediği anlaşılmıştır" denildi. Yani Yasin'in cinayeti bir tetikçiye işleteceği yönündeki çok sayıda istihbarata karşın polis, bunu dikkate almamıştı.

Ayrıca Erhan O. S.'yi polislere bildirmek istediğini ancak o dönem polislere ulaşamadığını öne sürmüştü. Polislere O. S.'nin cinayeti işleyeceğini hiç bildirmediğini ifadesinde anlatıyordu.

Eksiklerine karşın Hrant Dink'in öldürülmesine yönelik istihbaratlar, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne ulaştırılmıştı. Göz göre göre gelen cinayet sonrasında İçişleri Bakanlığı, Trabzon ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde soruşturma yapılması amacıyla müfettişler görevlendirdi. İhmaller zinciri kamuoyunda geniş yankı bulmuştu. Önce Erhan'ın polis muhbiri olduğu gazete manşetlerinde yer aldı. Alınan onlarca istihbarata karşın Hrant Dink'in korunmadığı, Pelitli sokaklarında çok sayıda kişinin cinayet planından haberdar olduğu, katil ve azmettiricilerin engellenmediği gazetelerin manşetlerinde, televizyon haber bültenlerinin birinci sırasında günlerce yer aldı. İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın görevden alınacağını tahmin ediliyordu. Soruşturmayı yöneten müfettişlerin, hazırladığı ön inceleme raporunda İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün ihmalleri şöyle sıralandı:

"Trabzon Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürlüğü'nden gereği için İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne yazılan 17. 02. 2006 tarih ve 027248 sayılı yazısında, Yasin Hayal'in Erme-

nilere karşı büyük bir kin beslediği ve önümüzdeki günlerde İstanbul ilinde ses getirecek bir eylem planladığı, hedef olarak da Türkleri ve Türk Cumhuriyeti'ni karalayıcı faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fırat (Hrant) Dink'i seçtiği, eylemi gerçekleştirmek için İstanbul İline gideceğini ve Sarıgazi İlçesinde bir fırında çalışan abisi Osman Hayal'in yanında kalacağı, ayrıca Yasin Hayal'in Mc Donald's isimli işyerine yapmış olduğu eylem öncesinde de yine benzer söylemlerde bulunduğu, söz konusu eylemi yapabilecek bir yapıya sahip olduğunun bilindiği.

Yazıyı alan İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün yazıda belirtilen Osman Hayal'e ait adres üzerinde bir çalışma yaptığı, bu çalışmada; Osman Hayal'in bu adreste bulunmadığı, yazının geldiği tarihlerde Osman Hayal'in İstanbul'da değil, Trabzon'da bulunduğunun tespit edildiği, bu tespitlerin hem Trabzon İstihbarat Şube Müdürlüğü hem de İstihbarat Daire Başkanlığı ile paylaşılmadığı, Trabzon'a cevap yazılmadığı, başkaca bir işlem de yapılmadığı, başkaca bir işlem yapılmadığının anlaşıldığı,

Trabzon Emniyet Müdürlüğü'nün gönderdiği yazıda ayrıntılı bilgi verildiği, yazının somut ve kesin bir kanaat içerdiği, nokta istihbarat olarak tanımlanabileceği, hedef kişi ve saldırganın belirtildiği, saldırı sebeplerinin açıkça ortaya konulduğu, Fırat (Hrant) Dink'in hedef olarak seçildiği, hayatının tehlikede olduğu, saldırganın bu eylemi yapabilecek yapıda ve kararlılıkta olduğu, daha öncesinde Mc Donald's'a yönelik bombalama eylemini gerçekleştirdiği ve bu eylem öncesinde de benzer söylemlerde bulunduğunun belirtildiği, yazanın çok ciddi olarak ele alınmasının gerektiğinin anlaşıldığı,

Ayrıca yazının öncelikle İl Emniyet Müdürü'ne arz edilmesi ve bu konudaki talimatının alınması gerektiği halde alınmadığı, 'Hedef şahıs kimdir? Neden hedeftir? Hedef şahsın hayatı ciddi biçimde tehdit altında mıdır? Korunması zarureti var mıdır?' sorularının cevabını bulmak için bir çalışma başlatılması, Fırat (Hrant) Dink'e yönelik gerçekten tehdit oluşturan şahısların tespit edilmesi, Yasin Hayal'in İstanbul'da daha önce geldiği, gele-

bileceği adresler üzerinde çalışılmasının gerektiği ve bu görevin yazının gereği olarak İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne ait bir yükümlülük olduğunun anlaşıldığı,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün yaptığı; 'Söz konusu adreste Osman Hayal'in tespit edilmediği' tespitinin eksik yapıldığı, Osman Hayal'in Tüylüoğlu Ekmek Fırını'nın 2004 yılının 9. ayından 2005 yılının 11. ayına kadar çalıştığının tespit edildiği,

İstihbarat Daire Başkanlığı'nın 12. 01. 2006 tarihinde 81 İl İstihbarat Şube Müdürlüğü'nü yazılı olarak uyardığı, Fransa Ulusal Meclisi'nde gündeme gelen sözde Ermeni tasarısı sebebiyle Ermeni vatandaşlarımıza karşı girişilebilecek provokatif eylemlere karşı müteyakkız bulunmasının istendiği,

Türkiye Ermenileri Patriği Mesrob II'nin 11 Ekim 2006 günü İstanbul Valiliği'ne sunmuş olduğu dilekçesinde, Türkiye Ermenileri toplumuna ait tüm okulların, hastanelerin, kiliselerin ve diğer kurumların güvenliğinin sağlanmasının istendiği, söz konusu yazının İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne havale edildiği,

Başta Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu olmak üzere polise görev veren yasalar gereğince kişilerin can güvenliğini korumakla görevli olan polisin üstlendiği kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmek, kişilerin can güvenliğine yönelik saldırıları önlemek için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, Fırat (Hrant) Dink'in ölümünün önceden bir yazı yazıldığı halde meydana geldiği, kuvvetle muhtemel bir olayın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmadığı anlaşıldığından,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler hakkında, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZNİ VERİLMESİNE,

İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in alınan ifadesinde; Trabzon'dan gelen söz konusu yazıdan İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın haberinin bulunmadığını belirttiği ve bu nedenle cezai sorumluluğunun bulunmadığı anlaşıldığından,

İl Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanması Kanunu'nun 6. maddesi gereğince SORUŞTURMA İZNİ VERİLMEMESİNE,

Kararın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, idaresine şikâyetçisine hakkında ön inceleme yapılan memurlara tebliğine, karara karşı itiraz edilmesi halinde tebliğ tarihinden itibaren 10 günlük yasal süre içerisinde itirazların doğrudan İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne veya İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne sunulmak üzere İstanbul Valiliği'ne verilmesine 28. 02. 2007 tarihinde karar verdim. İmza; Vali Muammer Güler."

Kamuoyunda bu karar, kaçınılmaz olarak bir memurun amirini kurtarması olarak yorumlandı. İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler verdiği ifadeyle İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ı kurtarmıştı.

Trabzon Valisi ve Emniyet Müdürü, Celalettin Cerrah kadar şanslı değildi. Trabzon Valiliği'nin faksında yavaş yavaş uzayan kâğıtta Vali Hüseyin Yavuzdemir'in İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nce geçici görevli olarak merkeze alındığına ilişkin bir yazı vardı. Yazının sonunda İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun imzası fakstan çıktı. Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay aynı saatlerde Ankara'da İl Emniyet Müdürleri toplantısındaydı. Toplantıda konuşulanları sessizce dinliyordu ve morali çok bozuktu. Emniyet Genel Müdürvekili Necati Altuntaş, Altay'ı yanına çağırdı. Geçici olarak merkeze alındığını söyledi. Artık Trabzon'a eşyalarını toplamak için dönecekti.

Cinayetten aylar sonra Hrant Dink'in avukatlarının şikâyeti üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay, eski Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek'in de aralarında bulunduğu emniyet görevlileri hakkında soruşturma açma talebinde bulundu. Müfettişlerin yaptığı inceleme sonucunda hazırladığı rapor, Dink cinayeti sonra klasikleşen bir şekilde noktalandı. Trabzon va-

lisinin imzaladığı ön inceleme raporunda, polislerin görevlerini yerine getirdiği, hiçbir ihmallerinin olmadığı anlatılıyordu. Evrakta şu tespit yapılmıştı:

> "Dink'in öldürülmesi olayında, Trabzon Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin suçların önlenmesinde memuriyet görevlerini gereği gibi yerine getirmedikleri iddia edilmekte ise de; yapılan ön inceleme sonucunda söz konusu kişilerin memuriyet görevlerini gereği gibi yerine getirdikleri, üzerlerine atılacak herhangi bir kusur bulunmadığı belirlenmiştir. Öte yandan Dink'in öldürüleceği konusunda 17 kez ihbar yapıldığı iddiasının doğru olmadığı, düzenlenen rapor ve eklerinin incelenmesinden anlaşılmaktadır."

Sonuç bölümünde ise Ramazan Akyürek, Reşat Altay, eski İstihbarat Daire Başkanı Engin Dinç, İstihbarat Şube Müdürü Faruk S., Emniyet Amiri Ercan D., komiser yardımcısı Özkan M., istihbarat polisleri M. Z. Ve M. A.'nın soruşturulmasına izin verilmediği belirtiliyordu. Oysa Ramazan Akyürek döneminde Erhan Tuncel, suça karışmasına karşın muhbir yapılmıştı.

Erhan Tuncel, ifadesinde Engin Dinç'in kendisini emniyet müdürlüğüne, yanına çağırdığını ve cinayet hazırlıkları konusunda bilgi verdiğini anlatıyordu. İstihbarat polisleri ise ifadelerinde Erhan ile ilişkilerini anlatmışlardı. Erhan'ın cinayet konusunda kendilerine defalarca istihbarat verdiğini kabul ediyorlardı. Bütün bunlara karşın Trabzon valiliğinin raporu; 'Soruşturma izni verilmemesine karar verildi" denilerek bitiyordu.

JANDARMANIN İHMALİ

Polis, Dink cinayetinden dolayı sarsılırken jandarma skandalın kendisine sıçramasını bekliyordu. Jandarma İstihbara-

tı'nda da Coşkun İğci'nin anlatımlarından sonra önemli bilgiler vardı. Bunu kamuoyunun öğrenmesi an meselesiydi. Pelitli'de gözaltılar sürerken beldenin kuytularında jandarmanın sorumluluğunu örtme telaşı vardı.

Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra jandarma istihbarat elemanları, kendilerine suikast hazırlıkları konusunda bilgi veren Coşkun İğci'yi arıyordu. İddialara göre; kimseye konuşmadan onu uyarmak ve korkutmak amacındaydılar. Coşkun İğci köyündeydi ve onu cep telefonundan aramadılar. Cinayetten bir gün sonra işyeri Devlet Malzeme Ofisi'ne giderek onu sormuşlardı. Coşkun İğci, iş arkadaşlarından, gelen kişilerin ve araçlarının tarifini istemiş ve gelenlerin jandarma istihbaratından olduğunu anlamıştı. Coşkun İğci ifadesinde şunları söyledi:

"JİTEM görevlileri beni cepten aramadılar. Ben de kendilerini aramadım. Ancak 20.01.2007 Cumartesi günü akşam ve 21. 01. 2007 günü Pazar akşamı işyerim olan DMO Bölge Müdürlüğü'ne gelerek beni sormuşlar...

22:01. 2007 Pazartesi günü saat 10:30 sıralarında beni DMO Bölge Müdürlüğü girişindeki görevli arayıp akrabalarımın geldiğini söyleyince ben de içeriye aldırdım. Ancak gelenlerin JİTEM görevlisi Engin ve X-1 şahıs ve daha önce görmediğim başka bir JİTEM görevlisi X-3 olduğunu gördüm. Bahçede ayaküstü konuştuk. X-3 JİTEM görevlisinin elinde benim daha önceden vermiş olduğumu bilgi notları vardı. Bu notları okudu ve X - 3, JİTEM görevlisi Engin ve X-1 şahsa 'Sizi kahraman yapacak bir şeyin bilgisini size vermiş ama siz kendinizi rezil ettiniz' dedi ve bana, ' Bu konuyu kimseye bahsetme polis gelip seni alırsa kesinlikle konuşma daha sonra görüşeceğiz' dedi. Ben de 'Tamam' dedim ve ayrıldılar... 24.01.2007 günü akşamı Trabzon Otogarı önünde buluştuk. Beni bir minibüse aldılar. Minibüsün içinde JİTEM görevlileri Engin, X-1 ve X-3 vardı. Seyir halindeyken JİTEM görevlileri bana 'Bu olayları birine anlatıp anlatmadığımı' sordular. Bende 'Anlatmadım' dedim. Sonra da, 'Bu olaylar ken-

di aramızda kalacak. Mezara kadar gidecek sır olacak. Bunu herhangi birisine anlattığın zaman başına işler gelebilir. Polisin seni alma ihtimali yok ama alırsa bir şey söylemeyeceksin. Bize bu olayı bildirdiğini kesinlikle anlatmayacaksın, anlatırsan senin geleceğin için hayırlı olmaz. Sağlığın sıhhatin için iyi olmaz. Hayat memat meselesi bunlar, bu olayları anlatmamam senin can güvenliğin için iyi olur' dediler.

Ben de 'Benim kimseyle hasmım yok. Neden benim can güvenliğim tehdit altında olsun' dedim. Onlar da 'Sen bizim ne demek istediğimizi anlıyorsun' diyerek beni üstü kapalı olarak tehdit ettiler. Bu şekilde Trabzon'dan Arsin İlçesi'ne kadar gidip döndük. Sonra beni otogarda indirdiler. Sonrasında bu şahıslarla telefonda dahi görüşmedim."

Coşkun İğci, ertesi gün uyandığında beldede belediyeden yapılan anonslar yankılanıyordu. Anonslarda yanlarında resmi kıyafetli jandarma olmayan kişilerle vatandaşların kesinlikle konuşmaması isteniyordu. Bazı kişilerin kendilerine güvenlik görevlisi süsü vererek bilgi topladığı belirtilen anonsta, yanlarında resmi kıyafetli güvenlik gücü olmayan ve bilgi isteyen kişilerin hemen jandarmaya haber vermesi isteniyordu. Jandarmanın bu telaşını İğci anlıyordu.

Bu sırada gözaltında bulunan Yasin, cezaevinden çıktıktan sonra bir tabanca aldığını ve eniştesi Coşkun İğci'ye verdiğini söylemişti. Bunun üzerine İstanbul Cumhuriyet savcıları, Coşkun İğci'nin ifadesine başvurulmasını istedi. İğci, bu talep üzerine 29 Ocak 2007 günü saat 15.00 sıralarında işyerinden davet edilerek Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne getirildi. Aynı gün savcının talimatıyla gözaltına alınarak evinde arama yapıldı. Aramada bir toplu tabanca, bir adet MKE yapımı boş kovan bulundu. 30 Ocak 2007 günü karayoluyla İstanbul'a gönderildi. Polis tarafından ifadesi alındıktan sonra Dink cinayetinde jandarma skandalının Türkiye gündemine gelmesi an meselesiydi.

Jandarma soruşturuluyor

Pelitli jandarma sorumluluğunda bir bölgeydi. Aynı Mc Donald's bombalamasında olduğu gibi sokaklarda Dink cinayeti onlarca kişi arasında konuşulurken jandarma istihbaratının bilgisinin olmaması yeterli bir skandal olacaktı. Ancak jandarmanın da Yasin Hayal ve cinayet hazırlıkları konusunda bilgi sahibi olmasına karşın önlemleri almaması daha büyük bir skandaldı. Coşkun İğci'nin polisteki ifadesi 6 Şubat 2007 tarihli *Milliyet* gazetesinin manşetindeydi. Manşette "Jandarmada biliyordu" denilmişti. Polisin skandallar zincirinden sonra gözler, jandarmaya çevriliyordu. İçişleri Bakanlığı, Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'ndaki soruşturmayı yürütmeleri için iki mülkiye, iki de jandarma müfettişi görevlendirdi.

İlk olarak Hayal'in eniştesi Coşkun İğci'den ifade alındı. Coşkun İğci, İstanbul polisine ve savcılığa verdiği ifadesinde ısrarlıydı. Soruşturmayı yürüten müfettişler İğci'nin ifadesini aldıktan sonra kod adı Engin olan ve İğci'nin ismini bilmediğinden X1, X2 ve X3 diye bahsettiği istihbarat görevlilerinin önce açık kimliklerini buldu ardından da ifadelerini aldı.

'Engin' kod isimli jandarma görevlisi V. Ş.'ydi. Müfettişlere ifadesini verirken, söze Coşkun İğci'nin ifadesinde 'Engin' kod isimli görevlinin kendisi olduğunu söyleyerek başladı. "Bu kişiyle olan temaslarımı ve bildiklerimi şimdi size anlatacağım" diyerek devam etti:

"Coşkun İğci'yle 2004 yılının Aralık ayında Trabzon şehir merkezinde bulunan Bedesten Çarşısı'ndaki Fesleğen Cafe işletmecisi Ali Gençoğlu tarafından tanıştırıldım. Kendisiyle sık olmamakla birlikte hal hatır sormak amacıyla kısa süreli telefon görüşmelerimiz oluyordu. Onun dışında kendisiyle istihbarat amaçlı, yalnız ve görev amaçlı istihbari konularda görüşmemiz olmadı. Temmuz 2006'da İğci beni telefonla aradı, kendisinin meydan civarında olduğunu, buralardaysam görüşmek istediğini söyledi. Bu sırada yanımda komutanım O. Ş. vardı. O. Ş., Coşkun İğci'yi tanımıyordu. Oturduk, çay içtik. Ailevi sorunlarından

bahsetti. Eşinin ailesinin boşanmamaları için baskı yaptığını, çocuğunu göstermeyeceklerini söyleyerek, bizden yardım istedi. Biz de mahkemeye intikal etmiş konu hakkında yardım edemeyeceğimizi söyledik. 15 - 20 dakika kadar görüştük. Diğer tesadüfi karşılaşmamız da yine meydan civarında oldu. Ayaküstü konuştuk."

V. Ş. ifadesinde İğci'nin yalan söylediğini öne sürüyordu. Dink cinayeti başta olmak üzere hiçbir konuda İğci'den istihbari bilgi almadığını iddia ediyordu. Dink cinayetinden sonra İğci'yle neden ve nasıl iletişim kurduklarınıysa şöyle açıklıyordu:

"... Hrant Dink'in öldürülmesini Akçaabat'ta görevli bulunduğumuz sırada öğrendik. Ertesi gün yani ayın 20'sinde saat 14.30 sıralarında O.S.'nin babası emniyete gelerek katil zanlısı olarak gösterilen kişinin kendi oğlu olduğunu, yine 15.05 sıralarında Jandarma 156 imdat telefonuna gelen bir ihbarla Dink'i öldüren kişinin Pelitli beldesinden birisi olduğu adının O.S. olduğu bildirilince başçavuş O. Ş. beni aradı ve merkez jardarma karakoluna gelmemizi söyledi. Diğer arkadaşların da gelmesiyle merkezde toplandık. Bunun siyasi bir cinayet olabileceğini ve 2004 yılında Mc Donalds'ı bombalayan Yasin Hayal'le bir bağlantısı olup olmayacağını tartıştık. Olabileceği ihtimali üzerine Pelitli'ye gittik. Jandarma Başçavuş O. Ş., uzman Başçavuş Ö. A. ve ben vardım. O. Ş. bize 'Yasin Hayal çevresinden tanıdığınız var mı?' dedi. Ben de 'Devlet Malzeme Ofisi'nde uzaktan akrabası olan Coşkun İğci var, istersen ona gidelim' dedim. 61 AR 208 Ford transit aracına binerek DMO'ya gittik. Görevliye 'Coşkun İğci burada mı?' diye sordum. Kendimi tanıtmadım. Orada olmadığını söylediler. Tekrar Pelitli'ye gittik. Durak Kıraathanesi'ne girdik. Yaklaşık 15-20 kişi vardı. Haberleri izliyorlardı. Olay ve O.S.'yle ilgili yorumlar yapıyorlardı. Bu kişinin o işi yapamayacağını, birinin bunu kullandığını, Trabzon'da işsizlik olduğunu konuşuyorlardı... Hemen yan tarafta bulunan masada

20-25 yaş grubunda dört genç bulunuyordu. O.S.'nin geçenlerde Yasin Hayal'le birlikte olduğunu söylediğini duyduk. Anladık ki, Yasin Hayal bu işin içinde. Kıraathaneden çıktık. Coşkun İğci'yle karşılaştık. Hayal'i sorduk, 'nerede olduğunu bilmiyorum' dedi. O.S.'yi tanımadığını ama Yasin Hayal'in bu olayı yapacağından haberi olduğunu söyledi. 'Bundan bana bir şey gelir mi' dedi. Biz de 'ne gelecek seni tanımıyoruz' dedik. Yasin Hayal'in Dink'in fotoğraflarını kendisine gösterdiğini, 500 YTL parası olduğunu ve silah almaya uğraştığını söyledi. Yasin Hayal'den başka 4-5 kişi daha olduğunu ancak sadece Yasin Hayal'i tanıdığını söyledi. Oradan ayrılıp İl Jandarma Komutanlığı'na gidip, durumu bildirdik. Emniyetle de bilgileri şifahen paylaştık. 21 Ocak'ta görüşmemiz olmadı. 22 Ocak'ta yeniden DMO'ya gittik. Yanımda O. Ş. ve Ö. A. vardı. İğci bizi gördü ve 'Beni almaya mı geldiniz' dedi. Bilgi almaya geldiğimizi söyledik. İşyerinde dikkat çekeceğini söyleyerek, 'Mesaiden sonra konuşuruz, terminal kavşağına geçerim, beni oradan alırsınız' dedi. Orada oturup konuşacak yer olmadığından araca aldık, değişik bilgisi olup olmadığını sorduk. Olmadığını söyledi. Değirmendere semtinde İş Bankası önünde Coşkun İğci'yi arabadan indirdik..."

V. Ş., 'Coşkun İğci neden yalan söylesin?' sorusuna şu yanıtı verdi:

"Kendisini cinayetin dışında tutmak için yalan söylüyor olabilir."

İğci'nin ifadelerinde X1 diye bahsettiği kişiyse O. Ş.'ydi. Müfettişlere verdiği ifadesinde olayları V. Ş.'in anlattığı şekilde aktardı. O. Ş. de İğci'nin cinayetle arasında bir bağlantı kurulmasını önlemek amacıyla bu yönde ifade vermiş olabileceğini söylüyordu.

İğci, fotoğraflarından V. Ş. ve O. Ş.'yi tespit etmişti. Ancak X-2 ve X-3 diyerek kodladığı jandarma görevlilerini emniyette çok detaylı tarif etmesine karşın teşhis edemediğini söyledi.

Komutanlar konuşuyor

Müfettişler olayda adı geçen iki istihbaratçının ifadelerini aldıktan sonra Trabzon Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Metin Yıldız'ı dinledi. Yıldız'ın anlatımları ilgi çekici ve çarpıcıydı. Yüzbaşı Metin Yıldız şöyle diyordu:

"Ben Coşkun İğci'yi tanımıyorum. İleri sürdüğü iddiaları okudum. Jandarmayla ilgili bir düşmanlığı olduğunu sanmıyorum. Coşkun İğci ismini ilk kez cinayetten sonra 20 Ocak'ta haber toplayıcıların getirdiği O.S.'yle ilgili bilgileri alırken öğrendim. Haber toplayıcıların aldığı Yasin Hayal'le ilgili bilgilerin kaynağının Coşkun İğci olduğunu bana bildirdiler. Coşkun İğci kayıtlı bir haber elemanı değildir. Hrant Dink'in katil zanlısının O.S. olduğunun belli olmasından sonra Pelitli'de birçok kişi ile görüşüldüğü gibi Coşkun İğci ile de görüşülmüştür. 20 Ocak'ta kendisinden elde edilen bilgiler Jandarma Genel Komutanlığı'na rapor edilmiştir. İl Jandarma Komutanı'nın emri ile bu bilgiler İl Emniyet Genel Müdürlüğü ile paylaşılmıştır. Kişisel değerlendirmem şudur; Coşkun İğci önceden bildiği ve kafasından geçirdiği konuları İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube'de tanıdığı rütbelilerle olay sonrası paylaşmasına rağmen kendini kurtarmak için olay öncesi paylaştığını beyan etmektedir.

... Olay zanlıları gerek jandarma gerekse polis sorumluluk bölgesinde herhangi yıkıcı, bölücü terör örgütleri ile bağlantısının tespit edilemediği gibi çıkar amaçlı suç örgütü kurmak veya kurulan bir örgüte üye olma gibi bir durum söz konusu olmadığından ve zanlıların daha önce işledikleri suçlar göz önüne alındığında basit darp, hırsızlık olaylarına karıştıkları görülmektedir. Bu sebeple zanlıların takip edilmesiyle ilgili yasal bir dayanak bulunmadığından mevzuat gereği fiziki takip ve teknik takip faaliyeti icra edilmemiştir. Yasin Hayal'in Ekim 2004'te Trabzon şehir merkezinde Mc Donald's isimli işyerini bombalaması neticesinde 11 ay kadar cezaevinde yatmış, cezaevinden çıktıktan sonra kendisinin Pelitli beldesinde ikamet etmesi sebebiyle yar-

gılamasına devam edildiğinden ve herhangi bir terör ve suç örgütleriyle bağlantısı bulunmadığından fiziki ve teknik takip yapılmamıştır.

... Bizim istihbarat şubemizin kayıtsız olarak çalıştırdığı ya da kullandığı haber elemanları yoktur. Haber toplayıcılarımız açık kaynaklardan kahvede, yolda vs. aldıkları istihbari nitelikte bilgiler olursa bunu görev sonuç raporuyla rapor etmek zorundadırlar. Cinayet öncesinde Coşkun İğci'den şubemize intikal etmiş hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Cinayet sonrasında İğci'den alınan haberlere göre düzenlenmiş bir haber kayıt bildirim formu vardır."

13 Mart'ta müfettişlerin karşısında bu kez Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz vardı. İfadesine önce jandarma birliklerinin görevlerini sayarak başladı:

"Jandarma sorumluluk bölgesinde emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak, işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunda belirtilen işlemleri yapmak...."

Öz, daha sonra jandarmanın istihbari bilgi toplamasıyla ilgili bilgileri aktardı:

"İlçe jandarma komutanlıkları sorumluluk bölgesinde emanet ve asayişin etkin olarak sağlanması maksadıyla kendi bölgelerinde haber elemanları ve diğer kaynak ve vasıtalarla haber toplarlar. Ayrıca önleyici ve adli kolluk görevlerini ifa ederken bizzat jandarma devriyeleri tarafından da haber toplarlar. Topladıkları haberleri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'ne rapor ederler. İstihbarat Şube Müdürü tarafından da bana arz edilir. Haberin değerlendirilmesi ve analizi sonucunda da istihbarat raporlarına dönüştürülerek onayımla Jandarma Genel Komutanlığı'na ve ilgili makamlara gönderilir."

Komutan Ali Öz, bu genel bilgileri müfettişlere aktardıktan sonra Coşkun İğci'nin muhbirliği ve Hrant Dink cinayetiyle ilgili detaylara geçti:

"Coşkun İğci'nin Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nda istihbarat maksatlı görüşülen bir haber elemanı olmadığını tespit ettim. Coşkun İğci isminin geçtiği hiçbir belge ve kayda rastlamadım...

19 Ocak 2007 günü gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesi olayından sonra şüpheliyle ilgili fotoğraf ve kimlik bilgileri medyada yayımlanmıştır. Bunun üzerine 20 Ocak'ta 14.30 sıralarında zanlının babası Ahmet Samast, İl Emniyet Müdürlüğü'ne gelip fotoğraf ve kimlik bilgilerinin oğlu O.S.'ye ait olduğunu beyan etti. Trabzon İl Emniyet Müdürü de beni cep telefonu ile arayarak Hrant Dink'in cinayet zanlısının O.S. olduğunu bildirmiştir. Aynı gün 15:05'te 156 jandarma imdat telefonuna yapılan bir ihbarda ismini vermeyen ve kimliğini açıklamak istemeyen bir vatandaş tarafından şüphelinin kimliği ve kabaca adresi ihbar edilmiştir.

Haberin alınmasıyla birlikte İstihbarat Şube Müdürlüğü personeli ve İl Merkez Jandarma Komutanlığı'na bağlı asayiş timlerini Pelitli Beldesi'nde ikamet eden O.S.'ile ilgili araştırma yapmak üzere görevlendirdim. İstihbarat Şube Müdürlüğü personelinin Pelitli'de birçok şahısla görüştüğü gibi Coşkun İğci'yle de görüşme yaptıklarını biliyorum. Coşkun İğci'den elde ettikleri bilgileri bana arz ettiler..."

Jandarmanın Coşkun İğci'nin iddialarıyla ilgili savunmasının ardından müfettişlerin başka soruları da vardı. Jandarma istihbaratı cinayet planlarından haberlerinin olmadığını öne sürüyordu. Ama bu da bir ihmali, yetersizliği ortaya koyuyordu. Pelitli'de sokaklarda cinayetin planının onlarca kişi tarafından konuşulmasına karşın Jandarma istihbaratının nasıl haberi olmamıştı? Jandarmanın bu konuda kendini savunma biçimi ise kamuoyuna yansıyan onlarca ifade ve bilgiyi red-

detmekti. Cinayetle ilgili ifadesi alınanların çoğunluğu, Dink'i öldürme planlarından haberdar olduklarını söylemişlerdi. Ama jandarma "sadece birkaç kişi biliyordu" diyordu. Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz ifadesinde şöyle diyordu:

"Cinayet olayının meydana gelmesinden sonra bu olayın olacağının herkes tarafından bilindiği iddiaları ortaya atılmaktadır. Bu olayı herkesin bilmesinin mümkün olmadığını sadece o grup içindeki birkaç kişinin bileceğini değerlendiriyorum. O.S.'nin babasının bile oğlunun bu cinayeti işleyeceğine dair bir bilgisi yoksa nasıl herkes bilebilir. Cinayeti işleyeceğini herkes bilse bizim de haberimiz olurdu..."

Onlar haberlerinin olmadığını iddia ediyorlardı, ancak cinayetin baş aktörleri Yasin Hayal ve Tuncay Uzundal'ın çevresinde çok sayıda jandarma vardı. Pelitli'de gözaltına alınan kişiler, Yasin'in jandarma araçlarıyla gezdiğini, kahvehanelerde jandarmalarla tavla oynadığını söylüyordu. Yasin de ifadesinde tanıdığı jandarmaları şöyle sıraladı:

"2004 yılı ve öncesinde Trabzon ve Pelitli Jandarması'nda tanıdığım kişiler; N. Başçavuş, M. Üsteğmen, F. Uzman Çavuş ve C. Uzman Çavuş isimli kişilerdi. Bu kişilerle yolda karşılaştığımızda zaman zaman selamlaşırdık. Ancak bu kişilerle çok samimiyetim yoktur. Hakkımda iddia edilen jandarma araçlarıyla dolaştığım, jandarmalarla çok samimi olduğum iddiaları gerçek değildir. Jandarma araçlarıyla dolaştırılma konusu daha ziyade 2004 yılı öncesinde sık sık adi kavgalara karıştığım için bana yer gösterme veya beni nezarete götürme nedeniyle bindiğim araçlardır."

Cinayetin önemli aktörlerinden Tuncay Uzandal da Pelitli'de jandarmayla yakın ilişkiler içindeydi. O kadar ki; cinayetten sonra Erhan, eve gelmeyince jandarma astsubayı arkadaşı S. Ş.'i arayarak 'Erhan'ın gözaltına alınıp alınmadığını'

sormuştu. Tuncay, Jandarma Astsubay S. Ş. ile bir kimlik kontrolü uygulaması sırasında tanıştıklarını anlatıyor ve sonrasında arkadaş olduklarını söylüyordu. S. Ş. de bu ifadeyi doğrulamıştı. Erhan da evlerine Tuncay'ın arkadaşı jandarmaların sık sık geldiğini anlatmıştı. Yani cinayet planları yapılırken jandarma hemen yanlarında bulunuyordu.

Mülkiye müfettişleri inanmadı

Müfettişler, sadece jandarma görevlilerinin değil Pelitli'de yaşayanların da ifadelerini aldı. Çalışmalarına martta başlamışlardı. Soruşturma bir aya yakın sürdü. Ancak dört müfettiş soruşturmada görüş birliğine varamadı. Mülkiye müfettişleri anlatılanlardan ikna olmadı. Jandarma müfettişlerine göreyse anlatılanlara göre ortada ihmal yoktu. Mülkiye müfettişleri 4 Nisan tarihli raporlarında ikna olmadıkları noktaları maddeler halinde yazdı:

"Pelitli'de birçok kişi Hrant Dink'in öldürüleceğini önceden bilmektedir. Yasin Hayal ve O. S. silah taşımaktadır. O. S. internet kafelerden yaptığı görüşmelerde, görüştüğü kişilere web kameradan silah göstermektedir...

Coşkun İğci, jandarma istihbarat görevlilerine 'Hrant Dink'in öldürüleceği bilgisine verdiğine ilişkin açık beyanlarda bulunmakta ne ilişkin açık istihbaratta bulunmakta Trabzon İl Jandarma Komutanlığı ve Jandarma istihbarat görevlileri V. Ş. ve çelişkiler giderilmeye çalışılmış ancak müfettişliğimizce giderilememiştir. Karşılıklı beyanların ne dereceye kadar geçerli ve güvenilir olduğunu şüpheden ari bir şekilde söylemek şimdilik mümkün değildir. Mevcut çelişkilerin cumhuriyet savcılığınca yapılacak hazırlık soruşturması esnasında ele alınması gerekir. Ön incelemeyle görevlendirilenlerin bu tür durumlarda delillerin takdirine girişmeleri yetkilerini aşarak bazı yanlış sonuçlara ulaşmalarına neden olabilir. Delillerin takdirinin buna yetkili olan adli makamlara bırakılması gerekir...

Hakkında ön inceleme yapılanlar benzer ifadelerinde; Trab-

zon'da kurusıkı tabanca kullanımının çok yaygın olduğunu, tabanca taşımak ve havaya ateş etmenin bölge halkının bir geleneği haline geldiğine, O.S. veya Yasin Hayal'in tabancayı ateş ederek denediklerinin vatandaşlar tarafından şikâyet edilmediğinin, şahısların cinayet hazırlıklarının Pelitli'deki internet kafelerde yaptıklarına dair kendilerine herhangi bir bilgi ulaşmadığını, cinayet olayının meydana gelmesinden sonra bu olayın meydana gelmesinin herkes tarafından bilinmesinin mümkün olmadığını, O.S.'nin babasının bile bu cinayetin işleneceği yönünde bilgisi yoksa nasıl herkes tarafından bilinebileceğini belirtmişlerdir. Bu savunmaya itibar etmek mümkün değildir. Jandarma hakkında ileri sürülen ihmal iddialarını bölge halkının tabancayla havaya ateş etme eğiliminde olduğu, Trabzon'da da kurusıkı tabanca kullanımının çok yaygın olduğu, tabanca taşıma, havaya ateş etmenin bölge halkının bir geleneği haline geldiği mazeretleriyle geçiştirmek mümkün değildir. Jandarmaya ihbar ve şikâyet gelmedi tezinin arkasına sığınmak da mümkün değildir. Cinayeti önceden bilen birçok insan bulunduğu halde, cinayeti sadece o grup içinde birkaç kişinin bilebileceğini O.S.'nin babasının bile oğlunun bu cinayeti işleyebileceğine dair bir bilgisi olmadığına göre nasıl herkesin bilebileceğini savunmak da mantıklı değildir.

Cinayetin faili olan O. S.'nin babasının bile cinayetten haberinin olmaması bu işin ne denli gizli tutulduğuna delil olarak gösterilemez. Hayatın normal akışı içerisinde ve toplumun en küçük üyesi olan aile kurumunun işleyişinde böylesi bir gerekçenin kabul edilebilmesine imkân yoktur. Zira hangi ailede böylesi bir cinayetin planladığı haberi duyulur da o ailenin fertleri ve de bilhassa aile içinde baba olan kişi bunu engellemek için harekete geçmez. Diğer taraftan O. S. ile babasının arasının açık olduğu bazen aralarında kavga ve sert tartışmalar yaşandığı bunun üzerine O. S.'nin zaman zaman arkadaşlarında veya dışarıda kaldığı ifadelerde beyan edilmiştir.

Hakkında ön inceleme yapılanlar, kimse bize itiraf etmedi, bildirmedi diyerek kendi görev alanına giren tüm hususlarda so-

rumluluğu ya diğer kamu görevlilerine veya vatandaşa yüklemekte ve aktif olarak görev yapması gereken önleyici kolluk hizmetlerinde nelerin yapılması gerektiğini tartışmamaktadır. Hrant Dink'in öldürülmesi olayında kullanılan resim ve bilgilerin, ifadelerin hiçbirisinde geçmediği halde evde bağlı olan internet üzerinden alınabileceği ileri sürülmektedir. Ancak, ifadelerden de anlaşılacağı üzere olayın failleri sürekli olarak internet kafelerde buluşmakta ve zaman geçirmektedir. İfadelerin hiçbirisinde de kişilerin evlerinde internet bağlantılı bilgisayar bulunduğu geçmemektedir.

İstihbarat Şube Müdürü Metin Yıldız, savunmasında Yasin Hayal'in karıştığı suçların darp, tehdit ve asılsız ihbar suçları olduğu, patlayıcı madde atma olayına kadar karıştığı suçlar dikkate alınırsa bu şahsın takibini gerektirecek yasal bir dayanak bulunmadığını, Yasin Hayal'in Mc Donalds'a patlayıcı madde atacağına ilişkin delil olabilecek bir mahiyette bilginin ulaşmadığını ifade etmiştir. Yasin Hayal'in karıştığı olaylara bakıldığında mevzuat açısından takip edilmesini gerektirecek bir kişi olmamakla beraber Pelitli'de kendisiyle ilgili söylenenler, Hrant Dink'i öldürmek için sürekli bir arayış içinde olması ve bunu etrafındaki kişilerle paylaşması onun bu işi yapma konusundaki kararlılığını gösterir. Ayrıca Yasin Hayal'i McDonalds'ı bombalamadan önce de bunu etrafıyla paylaştığı bilinmektedir. En azından bunun Pelitli bölgesinin sorumluluğunu taşıyan jandarma personeli tarafından bilinmesi gerekirdi...

... Hakkında ön inceleme yapılanlar Pelitli'de önleyici kolluk devriyeleriyle beraber istihbarat faaliyetlerine ağırlık verildiğini alınan önlemler sonucunda beldede asayişe müessir önemli bir olay meydana gelmediğini savunmuşlardır. Bütün suç örgütlerinin temel stratejisi destek aldığı ve gelişebildiği bölgelerde herhangi bir olay çıkarmamak üzerine kurulmuştur. Alınan kararların uygulama alanı hep karar alınan yerlerin dışındaki yerlerin olma temayülü vardır. 2004'teki McDonalds'a atılan bombanın faili ve planladığı yer de yine olayın gerçekleştirdiği yer dışındadır. Önemli olan olayın karar safhasında ve uygulama safhasın-

da nelerin dışarıya yansıdığıdır.

... Müfettişliğimizce Coşkun İğci'ye ifadesinde belirttiği Engin, x1, x2 ve x3'ü tarif ettiği halde x2 ve x3'ü neden teşhis edemediği sorulmuştur. İğci de ifadesinde 'Bu kişilerle çok sık görüşmediğim için bir yanlış da yapmamak için teşhis edemedim' demiştir. Coşkun İğci jandarma hakkında yalan söylemiş, iftira etmiş olsaydı ifadesinde belirttiği x2 ve x3'ü de gösterir, yanlışlık yapma kaygısına düşmezdi.

... Hakkında ön inceleme yapılanlardan Trabzon İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü J. Yüzbaşı Metin Yıldız, uzman jandarma V. Ş., Başçavuş O. Ş. ve Merkez Karakol Komutanı Başçavuş C. E. haklarında soruşturma izni verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."

Ancak araştırmada görev alan iki jandarma müfettişi soruşturmayı gerektirecek kadar sağlam bir iddianın ve delillerin bulunmadığını öne sürdü. Müfettişlerin ortak bir kanıya varamadığı ön rapor, İl İdare Kurulu'na gönderildi.

JANDARMA-POLİS ÇATIŞMASI

Jandarma ve polis, ihmalleriyle gündeme gelirken aynı zamanda birbirleriyle çatışıyordu. Türkiye'nin pek çok bölgesinde görev alanları, birbirinin içine geçen polis ve jandarmanın karşı karşıya geldiği örnekler yaşanmıştı. Ancak bu kez çatışma, büyük bir cinayetin bilgilerinin çok daha hızlı bir şekilde kamuoyuna ulaşmasını sağlıyordu. Erhan Tuncel'in polis muhbiri olduğunun kamuoyunun gündemine gelmesinden sonra Coşkun İğci'nin Dink cinayetinin istihbaratlarını jandarmaya verdiği bilgisi gazetelere kısa sürede ulaşmıştı.

Sokaklarda da bu çatışmanın ipuçları vardı. Jandarma, Pelitli'de insanlara polis hakkında şikâyet dilekçesi imzalatmaya çalışıyordu. İrfan Özkan'ın bu konudaki tanıklığı şöyleydi:

"Beni cep telefonumdan uzman çavuş olduğunu söyleyen bir kişi aradı. 'Kardelen İnternet Kafe'ye çabuk gel' dedi. Ben de kafeye gittim. Komutan buradaydı. Burada polise bilgi veren şahıslara dilekçe yazdırıp polisten şikâyetçi olmalarını istiyorlardı. Hatta Ümit Öksüz isimli Pelitli'den bir şahıs polis hakkında jandarmanın düzenlediği şikâyetçi tutanağını imzalamıştı. Sonra beni yanlarına çağırdılar. Bu komutan bana 'polis seni almış, polisten şikâyetçi ol' dedi. Ben şikâyetçi olmak istemedim. Sesini yükselterek şikâyetçi olmam konusunda ısrar etti. İmzalamadım."

Pelitli'de jandarma-polis geriliminin başladığı nokta, diğer bölgelerde olduğu gibi polisin jandarma bölgesindeki faaliyetleriydi. Üstelik burada toplanan istihbaratlar, jandarmayla paylaşılmamıştı. Dink cinayeti sonrasında müfettişler tarafından ifadesi alınan Trabzon İl Jandarma Komutanı Albay Ali Öz, ifadesinde polislerle aralarındaki gerilimi ortaya koyacak şekilde konuşmuştu:

"17 Şubat 2006 tarihinde Hrant Dink'in öldürüleceği Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerine gönderildiğini basından öğrendim. Cinayet şüphelilerinin birçoğunun jandarma sorumluluk bölgesinde ikamet etmesine karşın ve İl Emniyet Müdürlüğü'nün söz konusu gazetecinin öldürüleceği yönünde bilgisi olmasına rağmen neden jandarmaya rapor edilmemiştir. Vali başkanlığında her gün yaptığımız, benim ve il emniyet müdürünün katıldığı günlük asayiş toplantılarında da bu konuyla ilgili görüşme olmamış ve tarafıma bildirilmemiştir. Ayrıca Vali'nin başkanlığında her ay Garnizon Komutanı, Cumhuriyet Başsavcısı, MİT Bölge Başkanı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü ve Sahil Güvenlik Grup Komutanı'nın katılımıyla yapılan il emniyet ve asayiş toplantılarında da bu konu gündeme getirilmemiş ve tarafıma konuyla ilgili sözlü ya da yazılı herhangi bir bilgi verilmemiştir."

Coşkun İğci'nin ifadesine göre; jandarma da elde ettiği istihbaratları polisle paylaşmamıştı. Ön inceleme yapılan jandarmaların hepsi ifadesinde İğci'nin ifadelerinin polis tarafından yönlendirildiğini öne sürüyordu. Hemen hemen aynı cümlelerle İğci'nin ifadesini hür iradesiyle vermediğini savunuyorlardı. Coşkun İğci'nin özellikle ifadesinde yaptığı eşkal tarifleri kullandığı bazı kelime ve cümlelerin İğci'ye ait olamayacağı İğci'nin kullandığı jargonun kolluğun istihbarat ve mülakat yapan görevlilerince kullanılan bir jargon olduğunu öne sürdüler. Albay Öz, "Coşkun İğci'nin evinin ve çalıştığı kurumun jandarma bölgesinde olmasından dolayı şahsın İl Emniyet Müdürlüğü görevlilerince evinden ya da işyerinden alınıp, İstanbul'da ifadesi alınana kadar geçen süre içerisinde ilgili kolluk görevlileri tarafından jandarmanın yıpratılması maksadıyla hukuki olarak yönlendirildiğini değerlendiriyorum" diyerek polisi sert bir şekilde suçladı. Müfettişlerle konuşmasına şöyle devam etti:

"... Coşkun İğci'nin ifadelerindeki 'İstihbarat şube görevlilerinin eşkal tariflerinin yapılması', 'kendisiyle irtibatlarına daha önem vermeye başladıkları', 'teyit etmiş oldum', 'Bu görüşmelerimizde Yasin'in durumunu sorduğumda bana Yasin Hayal bu işi yapamaz, gözetimimiz altında biz o işi hallettik' gibi bazı cümle ve kelimeler dikkate alındığında kolluk görevlileri tarafından sık kullanılan tabirler olduğu değerlendirilmektedir. Sıradan bir vatandaşın bu cümle ve kelimeleri kullanması beklenemez. Daha da ötesi bu şekilde güzel bir eşkal tarifi yapamaz."

Öz konuşmasının devamında İğci'nin polis tarafından yönlendirilerek ifade verdiğini kanıtlamaya çalışıyor, yeni suçlamalar yöneltiyordu:

"Coşkun İğci ifadesinde Yasin Hayal'in üniversiteli arkadaşlarından bahsetmektedir. Bana gönderilen ifadesinde Coşkun İğci, Yasin Hayal'in üniversiteli arkadaşlarından bahsediliyor. Coş-

kun İğci'ye Yasin Hayal'in tanıdığı üniversiteli öğrenciler ile ilgili hiçbir soru sorulmadığı, aynı zamanda tanıdığı öğrencilerin eskallerinin yaptırılmadığını tespit ettim. Aynı ifadede İğci'ye, tanıdığı istihbarat personelinin ayrıntılı eşkal tariflerinin yaptırıldığı ve bu görevlilerle ilgili detaylı bilgiler sorulduğunu tespit ettim. Bildiğim kadarıyla Hrant Dink cinayeti olayının sanıklarından birkaç öğrenci Yasin Hayal'in yakın arkadaşıdır. Hatta bir öğrencinin de polisin haber elemanı olduğunu basından öğrendim. Niçin bu öğrencilerle ilgili hiçbir soru sorulmadığı halde benim emrimdeki jandarma personeli için detaylı soru yöneltilmiştir. Polisin şüpheli şahıslarla var olan bağlantısı ve ilişkilerinin açığa çıkarılmaması için bu şekilde ifade alındığını düşünüyorum. Benim anladığım kadarıyla bazı kişi ve kurumların üniversite öğrencileriyle bağlantılarının ve ilişkilerinin açığa çıkmaması için gayret gösterilmektedir."

Albay Öz, polisin cinayet failleriyle ilişkisi olduğunu açıkça söylüyor, bu gizlenmeye çalışılırken kendilerinin suçlandığını anlatıyordu.

Katilin posterini çekenler soruşturuluyor

Ancak polis-jandarma çatışmasının Pelitli'yle sınırlı kalmayacağı ortadaydı. Çatışmanın şiddeti O. S.'nin Samsun'da çekilen kahramanlık pozlarıyla en üst noktaya tırmandı. Hrant Dink'in öldürülmesinden iki gün sonra 21 Ocak'ta Doğan Haber Ajansı, İstanbul'dan Trabzon'a kaçarken Samsun Otogarı'nda yakalanan katil zanlısı O.S.'nin fotoğraflarını servise koydu. Bu fotoğraflardan biri oldukça ilginçti. O.S., Atatürk'ün "Hiçbir vatan toprağı kaderine terk edilemez" sözünün yazılı olduğu bir Türk bayrağının önündeydi. Yüzündeki ifadesiyle adeta poster kahramanı gibi duruyordu. O.S.'nin yakalandığı gece servise konulan bu fotoğraf o gün hiçbir gazetenin dikkatini çekmemişti. Detayı ilk yakalayan *Vatan* gazetesi oldu. Gazete, 22 Ocak 2007 tarihli sayısında O.S.'nin fotoğrafını 'yorumsuz' olarak yayımladı. Bir gün

sonraysa *Star* gazetesi, fotoğrafı birinci sayfaya büyük bir şekilde koyarak, "Bunun sorumlusu kim?" diye sordu.

Gündemi değiştiren bu soru üzerine, diğer gazeteler ve televizyonlar da objektiflerini bu skandala doğrulttu. Fotoğrafın nerede çekildiği belli değildi. O.S. Samsun'da yakalanmış, önce jandarmaya, sonra Samsun emniyeti ve ardından da İstanbul'a getirilmişti. Fotoğraf bu üç yerden birinde çekilmiş olmalıydı. Tepkiler yükselince resmi açıklamalar da peşi sıra gelmeye başladı. Jandarma Genel Komutanlığı'na göre bu fotoğraf jandarmada çekilmemişti. Genel Komutanlığın açıklamasında şöyle deniyordu:

> "Bazı basın yayın organlarında; gazeteci Hrant Dink'in öldürülmesi olayıyla ilgili Samsun'da yakalanan şüphelinin bir poster önünde fotoğrafı hakkında jandarma Genel Komutanlığı'nı itham eden haber ve yorumlara yer verilmiştir. Söz konusu şahsın jandarma sorumluluğunda bulunduğu Samsun Merkez Yeşilkent Jandarma Karakolu'nda yapılan ilk işlemleri esnasında, hiçbir şekilde fotoğrafı çekilmemiştir."

Bu açıklama üzerine gözler emniyete çevrildi. Zira, O.S.'nin jandarma ve polisin ortak operasyonuyla yakalandığı duyurulmuştu. Zanlı Samsun'da yakalanmış, sonra İstanbul'a getirilmişti. Dolayısıyla fotoğrafın çekildiği yer İstanbul olabilirdi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü de hemen bir açıklama yaparak, "Fotoğraf İstanbul'da çekilmedi" dedi. Beklenen açıklama, 25 Ocak'ta Emniyet Genel Müdürlüğü Sözcüsü İsmail Çalışkan'dan geldi, ancak detay yoktu: "Fotoğraf İstanbul'da değil, Samsun'da çekilmiş."

Samsun Otogarı'nda O. S.'yi yakalayan polis ve jandarmaya takdir belgesi verileceğini söyleyen Samsun Valisi Hasan Basri Güzeloğlu, Çalışkan'ın bu açıklamasından sonra harekete geçti ve İçişleri Bakanlığı'ndan olayı incelemesi için müfettiş istedi. Bakanlık da bu talebe uyarak O. S.'nin Türk bayrağı ve Atatürk'ün sözlerinin önündeki fotoğrafının

ne şekilde çekildiği ve nasıl dağıtıldığı konusunu araştırmak üzere Samsun'a iki müfettiş gönderdi.

Türkiye'yi sarsan görüntüler

Müfettişler olayı soruştururken, 1 Şubat 2007'de TGRT ana haber, gazetecilerin deyimiyle bombayı patlattı. Türkiye'yi karıştıran fotoğrafın perde arkası çok daha ilginçti. Haberlerde yayımlanan bir kamera görüntüsüydü. O. S. yakalandıktan sonra güvenlik görevlileri katil zanlısının fotoğrafını çekmek istiyordu. Ancak yöntemleri oldukça tartışmalıydı. O.S.'ye kahraman muamelesi yapılıyordu. Jandarma erleri, subaylar ve polis, koluna girerek onunla hatıra fotoğrafı çektiriyordu. Fotoğraf çekiminden önce içlerinden biri O.S.'nin eline Türk bayrağı verirken, biri de zanlının saçlarını düzeltiyordu. Karakoldakilerle teker teker fotoğraf çektiren O. S. de çok rahat görünüyordu. Fotoğraf çekimi yaklaşık 6-7 dakika sürüyordu. Bu süre içinde O. S.'nin fotoğrafını çekenler arasında şu ilginç diyalog yaşanıyordu:

- Yazıyı (Atatürk'ün sözünü) hatta tam şöyle kafasının üstüne denk getirebilir misiniz arkadaşlar?
- Geliyor zaten.
- Vatan toprağı kutsaldır diyor ya...
- Saçları düzelt. Bir de şuradan alalım.

...

- Keşke sen de şapkayı çıkarmasaydın... Sen de çıkar böyle daha iyi.
- Bir de şöyle alayım, saçını düzelt.
- Seni de kameraya alalım.
- Evet abi.

TGRT haber, görüntüleri tekrar tekrar verirken, gazetelerin internet siteleri, internetteki haber siteleri 'skandal' başlığıyla görüntüleri servis ediyordu. Kamera görüntülerinden kareler ertesi gün bütün gazetelerin ilk sayfasındaydı. Kimi

'rezalet', kimi 'skandal' diyordu. Köşeler bu görüntülere ayrılmıştı. Herkes aynı soruyu soruyordu, bu görüntüler nerede çekildi ve görevleri zanlıyı yakalamak olan güvenlik görevlileri nasıl böyle rahat davranıp, katil zanlısını kahraman ilan edebiliyordu?

Görüntüler aynı zamanda polis ve jandarma arasındaki gerilimi su yüzüne çıkaracak, haber sızdırma yarışı başlayacaktı.

Olayın detayları sonradan ortaya çıktı. Samsun'da inceleme yapan İçişleri Bakanlığı müfettişlerine göre jandarma ekipleri O. S.'yi Samsun Otogarı'nda yakaladıktan sonra bir süre Yeşilkent Jandarma Karakolu'nda tutmuştu. Daha sonra da zanlıyı Samsun Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne teslim etmişlerdi. Jandarmanın o anda tuttuğu rapora göre, polisin teklifi üzerine O. S.'yi yakalayan jandarma ve polisler 'anı ölümsüzleştirmek' için emniyetin çay ocağında fotoğraf çektirdi.

JANDARMA GERGİN

Ertesi gün 2 Şubat'ta Jandarma Genel Komutanlığı sert bir açıklama yaparak, görüntü ve fotoğrafların jandarma karakolunda çekilmediğini duyurdu. Genel Komutanlığın açıklamasında görüntülerin jandarmada çekilmiş gibi gösterilmesini ve soruşturma tamamlanmadan sızdırılmasını 'art niyetli' olarak nitelendiriyordu. Açıklama şöyleydi:

> "İçişleri Bakanlığı müfettişlerince tanzim edilen 'tespit ve beyan tutanağı'nda da televizyonda yayınlanan görüntülerin Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü çay ocağında çekildiği açıkça beyan edilmiştir. Müfettişlerce tespit ve beyan tutanağının düzenlenmesinden hemen sonra görüntülerin kaynak belirtilmeden ve jandarma karakolunda çekildiği ifade edilerek TGRT televizyon kanalına servis edilmesi, bu tertibin arkasında olanların niyet ve maksatlarını göstermesi açısından

son derece düşündürücü ve endişe vericidir. ... 24 Ocak 2007 tarihinde yapılan basın açıklamasında da kamuoyuna açık ve net bir şekilde duyurulduğu gibi söz konusu fotoğraf ve görüntüler hiçbir şekilde jandarma karakolunda çekilmemiştir. Görüntülerde yer alan jandarma personeli zanlıyı, emniyet müdürlüğüne teslim etmekle görevli olan personeldir. ... Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ayrılmaz bir parçası ve kanun ordusu olan Jandarma Genel Komutanlığı, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da yasalarla kendisine verilen görevleri yine yasaların verdiği yetkiler çerçevesinde tam bir tarafsızlık ve adalet duygusu içerisinde yerine getirme azim ve kararlılığındadır. Bu itibarla kamuoyunu bilgilendirme görevini yerine getiren basın yayın kuruluşlarının, basın meslek ilkelerine uygun hareket etmeleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yıpratmaya yönelik maksatlı girişimlere karşı daha fazla hassasiyet göstermeleri beklentimizdir."

Açıklamalar ardı sıra geliyordu. Emniyet Genel Müdürlüğü Sözcüsü İsmail Çalışkan, haftalık olarak düzenlediği bilgilendirme toplantısında konuya açıklık getirirken, itirafta bulundu:

"Televizyonda yayımlanan görüntüler, Samsun Emniyet Müdürlüğü'nde çekilmiş. Kim çekmiş, niye çekmiş, neden çekmiş, müfettişlerimiz bu konuların hepsini aydınlatacaktır. Bu neticesinde, bunun arkasında ve görüntülerde kimler varsa, hangi görevlilerimiz varsa, silsile yoluyla bütün teşkilatımız, Emniyet Genel Müdürü'ne kadar herkes hakkında soruşturma açılabilir. Müfettişlerin raporları neticesinde, hiç kimsenin şüphesi olmasın, gereği neyse mutlaka yapılacaktır. Hangi sorumlu varsa, kim varsa bunlar derhal gerekli cezaya çarptırılacaktır."

Aynı gün öğleden sonra bir açıklamada İçişleri Bakanlığı'ndan geldi. Bakanlık, zanlı O. S.'yle birlikte poz veren dört polisin görevden alındığı, dört jandarmanın da görev yerinin değiştirildiğini ve haklarında adli soruşturma başlatıldı-

ğını açıkladı.

Genelkurmay Başkanlığı da bir açıklama yaparak, TGRT'nin akreditasyonunun durdurulduğunu duyurdu.

İkinci kaset

Bu arada 9 Şubat'ta Samsun Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nin çay ocağında çekilen ikinci kaset de ortaya çıktı. Daha ilk görüntüler ve O.S.'nin poster gibi fotoğrafıyla ilgili tartışmalar sürerken ortaya çıkan bu ikinci kaset tartışmayı daha da büyüttü. Bu görüntülerin ortaya çıkma hikâyesi de hayli ilginçti.

5 Şubat'ta gece yarısından sonra Samsun Emniyet Müdürlüğü 155 polis imdat telefonunu arayan bir kişi, elinde O. S. ile ilgili çok önemli CD olduğunu ve üç ayrı yere buzdolabı naylon poşeti içerisine koyarak bıraktığını, birini TEMSAT isimli işyerinin arkasındaki beyaz bir minibüsün altına bıraktığını, ikincisini polis evinin arkasındaki ambulansın altına bıraktığını, üçüncüsünü ise sanat okulunun yakınlarındaki bir arabanın altına bıraktığını söyledi. Amacını, "Polislerin ceza alması onuruma dokunuyor. Karşı tarafın da ceza alması gerekiyor" diyerek anlattı ve ismini söylemesi çağrılarını yanıtsız bırakarak telefonu kapattı.

Karşı taraf olarak jandarmaları kastettiğine şüphe yoktu. Polisler, tarif ettiği araçların altına baktığında aynen söylendiği yerde ve şekilde CD'leri buldu. CD'lerin yanında yarım A4 kâğıdına bilgisayarda yazılmış şu metin vardı:

> "İnsanlık namına şu an O. S. soruşturmasını yapan müfettişlere bu CD'leri ulaştırmanızı istiyorum. Basına vermedim. Eğer bunun müfettişlere ulaşmadığını anlarsam basına vereceğim ve size verdiğimi ve işleme konulmadığını belirteceğim. Eğer adalet uygulanacaksa eşit uygulanmalıdır."

Yazının imzası ise 'Duyarlı bir vatandaş'tı. CD, poşet ve kâğıtlarda yapılan taramada parmak izine rastlanmadı.

CD'lerde O. S. ile polis ve jandarmanın samimi pozları ve kamera kayıtları vardı. 10 dakika 27 saniye süren ikinci kasette poster pozundan, bayrak açmaya kadar tüm ayrıntılar yer alıyordu. Artık jandarma ve polis arasındaki çatışma, gizli belge savaşlarına kadar ulaşmıştı.

Polis ve jandarma arasındaki gerilimi bitiren ise Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın 11 Mart 2007 tarihinde Emniyet Genel Müdürü Oğuz Kağan Köksal'ı ziyaret etmesi oldu. Orgeneral Büyükanıt'ın, yeni atanan Emniyet Genel Müdürü'yle yapacağı bu görüşme öncesinde söyledikleri ilgi çekiciydi:

> "Kendisini (Emniyet Genel Müdürü Oğuz Kağan Köksal), çeşitli valilikleri sırasında çok yakından tanıdığım sayın Genel Müdürümüzün, gerçekten polis, asker, jandarma çalıştığı yerlerde çok uyumlu görevler yaptığını çok yakından biliyorum. Çok değerli bir devlet adamımızdır. Kendisini bugün yeni görevinden dolayı kutlayacağım ve başarılar dileyeceğim... Şunu da ifade edeyim, güvenlik güçleri bir bütündür. Askeri, jandarması dahil polisi, bekçisi, korucusu, bunlar et ve tırnak gibidir. Polis Teşkilatı'yla Türkiye coğrafyasının her yerinde et ve tırnak gibi beraber çalışıyoruz. Niçin çalışıyoruz? Ülkemizin ve halkımızın huzuru için çalışıyoruz. Ülkemizin huzuru için çalışıyoruz."

Bu açıklamanın ardından Dink cinayeti soruşturmasında sular durulmuştu.

Poster skandalı örtülüyor

Bu barışın ardından Samsun Cumhuriyet Savcılığı'nın yaptığı soruşturmanın sonuçları ise skandalın üstünü örtüyordu. Türkiye'yi sarsan görüntüler gibi savcılık soruşturması da devletin Dink cinayetine bakışındaki taraflılığı ortaya koyuyordu. Görüntülerin televizyon ve gazetelerde yer almasının ardından İçişleri Bakanlığı emriyle jandarma ve mülkiye müfettişleri disiplin soruşturması başlatmıştı. Samsun Cumhuri-

yet Savcılığı da görüntülerin nerede, nasıl ve kimler tarafından çekildiğini araştırıyordu. Savcılığın soruşturmasına, daha sonra müfettişlerin raporları da eklenecekti. Müfettişler raporlarında görüntülerde, kamu görevlilerinin eyleminden dolayı O. S.'ye sempatisinin olduğu şeklinde bir intibanın oluştuğu kabul ediliyordu. Ancak eylemlerinin suç teşkil etmediği belirtiliyordu. Haklarında disiplin soruşturması kararını idareye bıraktı.

Görüntüler ile Samsun Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı'nda yapılan incelemeler neticesinde 12'si polis, 8'i Samsun İl Merkez Jandarma Komutanlığı'nda görevli jandarma 20 şüpheli tespit edildi. Çoğunluğu kamera, CD ve bilgisayardan oluşan deliller toplandı. Samsun Cumhuriyet Savcısı yaptığı incelemeler sonucunda "Ek Kovuşturmaya Gerek Olmadığına Dair Kararı" yazdı. Kararda ilk dikkat çeken Hrant Dink'in "Türklüğü alenen tahkir ve tezyif" ile suçlanmasının uzun uzun anlatılmasıydı.

Şüpheliler hakkında müfettişlerin tebliğleri sıralandıktan sonra kararda güvenlik görevlilerinin katil ile samimiyetinin 'bilgi almak' amaçlı olduğu öne sürülüyordu. Kararda güvenlik görevlilerinin 'insani yaklaşımı' şöyle açıklandı:

> "O. S.'nin Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü çay ocağında bulunduğu 21. 01. 2007 günü 00.30-03.10 saatleri dahilinde katil zanlısına insani yaklaşık göstermek suretiyle suçu nasıl işlediğine dair beyanda bulunmasını sağlamaya yönelik söz ve davranışta bulundukları, suçu suçluyu övmek mahiyetinde hareket edip etmedikleri hususunda yapılan soruşturmada kamu görevlisi olan şüphelilerin tümünün savunmalarında O. S.'ye eyleminden dolayı sempati duymadıklarını, sadece resmi görevlerini yapmaya çalıştıklarını savundukları, savunmalarının aksine kamu davası açmaya yeter derecede herhangi bir delil bulunmadığı, suçu ve suçluyu övme suçunun ancak alenen işlenebileceği, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nün çay ocağının aleni bir yer olduğunun düşünülemeyeceği, görsel ve yazılı basında

yer almasında şüphelilerin kasti hareketin olduğuna dair delilin mevcut olmadığı..."

Görüntülerdeki samimiyete ve O. S.'yi rahat ettirme yarışına karşın polis samimiyetinin belgelenemediğini anlatan bu cümlelerden sonra Atatürk'ün sözünün önünde çekilen fotoğrafın da 'komik' bir açıklaması vardı:

"... Arka fonda TEMA vakfına ait Atatürk'ün 'Vatan Toprağı Kutsaldır, Kaderine Terk Edilemez' sözünün yer aldığı takvimin yer almasının fotoğraf ve kamera görüntülerinin alındığı çay ocağının darlığı ve rahat fotoğraf çekilebilecek nitelikte başka yerin olmamasından kaynaklandığı."

Yani polisler, görüntü alınacak yer olmadığı için mecburen bu arka fonu tercih etmişti. Oysa görüntülerde kaydı yapanların konuşmaları açıkça duyuluyor, katilin başının üzerinde Atatürk'ün sözünün yer alması için kamera açısını ayarlamak için birbirlerine önerilerde bulunuyorlardı.

Kararda katile Türk bayrağı açtırılmasının da bir 'açıklaması' vardı. Savcı kararın bu bölümüne güvenlik görevlilerinin 'özverisini' yeniden vurgulayarak başladı:

"... Suçluyu kayırdıklarına dair herhangi bir delilin bulunmadığı, aksine işlediği suçu itiraf etmesi konusunda özel gayret sarf ettikleri, katil zanlısına ait Türk bayrağının elinde olmasının, bunu aşırı derecede önemsemesi, elinden alınması durumunda işlediği suça ilişkin hiçbir beyanda bulunmayacağını belirtmesinden kaynaklandığı, insani yaklaşım ile işlediği suçu anlatmasından elde edilecek kamusal menfaat göz önünde bulundurulmasından dolayı bayrağın elinden alınmadığı..."

Tuncay Uzundal'ın O. S.'ye eyleme gitmeden önce verdiği bayrağın cinayetten sonra kahramanlık pozunda açılmasının açıklanması da zanlının konuşturulma çabasıyla açıklanıyordu.

Kararın son bölümünde ise savcının şüpheliler konusundaki düşündürücü tavrını ortaya koyan şu bölüm vardı:

"Jandarma ve emniyet görevlileri olan şüphelilerin katil zanlısı O. S.'nin Samsun'a geleceğine dair duyumu aldıkları andan İstanbul Emniyeti'ne götürüp teslim ettikleri süreçte kamusal hizmet üretmek adına yarış halinde oldukları, suç teşkil etmemek ile birlikte disiplin soruşturması yapılabilecek mahiyette usulsüz davranışlarının söz konusu olduğu anlaşılmakla haklarında KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA, ... karar verildi."

Her zaman insan hakları ihlalleri ve işkenceyle gündeme gelen Türkiye, demek ki bu günleri de görecekti. İşkencede yüzlerce kişinin yaşamını yitirdiği Türkiye'de, Dink cinayetinin zanlısına konuşması için 'insani yaklaşım' sergilenmiş, bütün nezaket kurallarına uyulmuştu. Acaba işkencede yaşamını yitirenleri konuşturmak için neden böyle insani bir yöntem izlenmemişti.

Yapılan barışın ardından jandarma da polis de zarar görmeden soruşturma sonuçlanıyordu. Sadece görüntüleri basına sızdıran şüpheli İbrahim F. ve O. S.'yi nezarethaneye koymadığı gerekçesiyle Samsun Terörle Mücadele Şube Müdürvekili Metin Balta hakkında kamu davası açıldı.

ANKA SOYULDU

Jandarma-polis çatışması şimdilik sona ererken istihbaratı sarsacak bir bilgi sızması yaşandı. Bu kez Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı karışacaktı. ANKA Haber Ajansı'nın servise koyduğu haberde polis muhbiri Erhan Tuncel'in, aynı zamanda JİTEM'e çalıştığı için muhbirlikten atıldığı iddia ediliyordu. Haber özetle şöyleydi:

"... İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun emriyle ilk olarak Trab-

zon'da incelemelerini tamamlayan Mülkiye Başmüfettişlerinden ikisi İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne giderken, ikisi de Ankara'da bulunan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nda Gazeteci-Yazar Hrant Dink cinayetini araştırmaya başladılar.

İstihbarat'taki Yasin Hayal ve grubuna ilişkin yapılan tüm çalışmaları inceleyen müfettişler Y.İ.E. (Yardımcı İstihbarat Elemanı) olarak kayda giren ve olayın azmettiricisi olduğu iddia edilen Erhan Tuncel'e ilişkin kayıtları da mercek altına aldılar. Bu arada Tuncel'in halen İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek tarafından muhbir yapıldığı anlaşılırken, 2006 yılının Eylül sonuna kadar da kullanıldığı belirlendi. Aynı tarihe kadar Tuncel'in irtibatlı olduğu Yasin Hayal ve beraberindekilerin telefonlarının 3 aylık süreçte dinlendiğini anlayan müfettişler, Akyürek'e ilk olarak Tuncel'e ne kadar para aktarıldığı ve karşılığında ne tip bilgiler alındığı soruldu. Akyürek ve bu kişiye zaman zaman gerek Trabzon Emniyet Müdürlüğü döneminde gerekse, İstihbarat Daire Başkanlığı döneminde yüklü rakamlar olmamakla beraber para verildiğini doğrularken, 'Ancak Eylül sonunda bunu kestik' dedi. Tuncel'den alınan bilgilerin sürekli olarak resmi kaynaktan yetkili mercilere aktarıldığını ifade eden Akyürek'e Başmüfettişler, 'Eylül 2006 sonunda muhbirlikten neden attınız' diye sordu. Akyürek, bu kişinin son dönemde düzenli görüşmelere gelmediğine dikkat çekerek, 'Görüşmelerde de artık eskisi gibi ciddi bilgiler vermemeye başlayınca şüphelendik. Ardında da telefon trafiğini incelemeye aldık' dedi.

Bir süre Tuncel'in her iki istihbarat kuruluşunu da idare etmeye çalıştığının altını çizen Akyürek, 'Atıldıktan sonra Trabzon'daki istihbaratçı arkadaşlara (Onlar daha iyi ücret ödüyor) gerekçesiyle böyle yaptığını söylemiş. Bizimkiler de yapılan telefon incelemesinde kullandığı numaranın aradığı telefon numaralarının yüzde 70'inin JİTEM'e ait olduğunu bildirdiler' dedi.

Müfettişlere, 'Polis İstihbarat Yönetmeliği'ni de hatırlatan Akyürek, 'Bizde bir başka istihbarat kurumu tarafından kullanıldığı anlaşılan elemanın işine son verilir. Bizden de jandarma-

dan da para alarak kazancını katlamıştı' dedi.

Bu gelişme üzerine Mülkiye Başmüfettişleri, Tuncel ve beraberindekilerin kullandıkları cep ve sabit telefonların dökümlerinin alınması ve irtibatlı olduğu jandarma istihbarat elemanlarının belirlenmesini istediler."

ANKA'nın bu haberi servis edilince aynı gün içinde Emniyet Genel Müdürlüğü'nden de yalanlama geldi.

ANKA ise, haberinde ısrarlı olduğunu açıklayan bir metni servise koydu.

ANKA Haber Ajansı bir gün sonra, 7 Şubat'ta, "İstihbarat Karıştı" başlığıyla yeni bir haberi servise koydu. Bu haberdeyse bilgi sızmaları nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi'nin karıştığı ve kılıçların çekildiği öne sürülüyordu. ANKA'nın haberinde özetle şu bilgilere yer veriliyordu:

"Hrant Dink cinayetine ilişkin yürütülen soruşturmayla ilgili bilgilerin sızması Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi'ni karıştırdı.... Hrant Dink cinayetinin azmettiricisi olduğu iddiasıyla tutuklanan Erhan Tuncel'in ve beraberindekilere ilişkin bilgiler ve yapılanlar istihbaratı karıştırdı.... İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler'in görevden alınmasını haksız bulan bazı istihbaratçılar, 'Takipli ve muhbirli bir gruba ilişkin işlem yapmaması çok normal. İstihbaratçı grup içindeki muhbirin deşifre edilmemesi için hedefi aleni korumaya alamaz' diyerek 'İstanbul'a binlerce aynı yönde istihbarat geliyor. Yüzde 90'ı da boş çıkıyor. Trabzon Emniyeti ve İstihbarat Daire Başkanlığı'nın muhbirle ilişkinin kesildiğinden İstanbul'a haber vermemesi büyük bir hata. Kaldı ki olayla ilgili istihbaratın F3 (teyit edilmiş kesinleşmiş) ve F4 (eyleme dönüşecek ya da operasyon aşamasındaki istihbarat) raporlarını da bildirmemişler. Belki böyle bir şey bildirilse, grubun hedefi olan kişiye ilişkin daha detaylı çalışılabilirdi' dediler.

... Olayla ilgili bilgilerin bulunduğu C Şube (İrticai örgütler ve

azınlıklar) ile KOM Şube'sindeki (Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele) tüm evrakların güvenliğini isteyen İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek, İKK'ya da (İstihbarata Karşı Koyma Şubesi) sızan bilgilerin kaynağının bulunması için emir verdi. Bu arada Emniyet Genel Müdürlüğü'ndeki istihbaratçılar, gelişmeleri gruplar arasındaki çekişme olarak değerlendirerek, 'Kılıçlar çekildi. Herkes eteğindeki taşları dökecek. Olay çok ilginç gelişmelere gebe gözüküyor' dediler. Öte yandan İstihbarat Daire Başkanlığı'nda çeşitli konulara ilişkin hazırlanan raporlarda F kodu kullanılıyor. F1-F2-F3-F4 kodlarından oluşan raporlar, kişi ya da grupların tehlike boyutuyla ilgili de bilgi veriyor. F1 ön istihbarat, F2 güvenilir kaynağa dayanan istihbarat, F3 teyit edilmiş kesinleşmiş istihbarat, F4 ise eyleme dönüşecek ya da operasyon aşamasındaki istihbarat olarak değerlendiriliyor."

Haberin içindeki detaylar, bilginin istihbaratın içinden sızdığını ortaya koyuyordu. Haberin içeriği ise bilginin sızma nedeninin bir iç çatışma olduğunu öne sürüyordu. Bu haberin de yayımlanmasından iki gün sonra ANKA bu kez farklı bir olayla gündemdeydi. Ajansın Gümüşsuyu'nda bir binanın üçüncü katında bulunan İstanbul Temsilciliği Ofisi 8 Şubat gecesi soyulmuştu. Bir muhabirin dizüstü bilgisayarı da çalınmıştı. Muhasebe Servisi'ndeki kullanılmayan çelik kasa da başka bir odaya taşınıp matkapla açılmaya çalışılmış, çalışanların ajanda ve notları da karıştırılmıştı. Hırsızlar bilgisayar ve çelik kasa dışında hiçbir şeye dokunmamıştı.

BBP'DE PANİK

Cinayetin ardından BBP'de de panik yaşanıyordu. Gözaltına alınanların hemen hepsi BBP ve onun gençlik teşkilatı Alperen Ocakları'yla ilişkiliydi. Cinayetin ortaya çıkan azmettiricileri Yasin Hayal ve Erhan Tuncel, BBP ve Alperen Ocakları'nın aktif eylemci ve örgütleyicilerindendi. Cinayet planları

örgütlenme toplantılarının düzenlendiği evlerde yapıldı. BBP yöneticileri de cinayet zanlılarıyla yakın ilişki halindeydi. BBP Trabzon İl Başkanı Yaşar Cihan ve BBP MKYK üyesi Halis Egemen, geçmişte Erhan ve Yasin'e defalarca sahip çıkmıştı. Alperen Ocakları'nın binasında cinayet planları konuşulmuştu. 23 Mart 2007 tarihinde gözaltına alınan Alperen Ocakları Başkanı Mustafa Öztürk, serbest bırakıldıktan sonra cep telefonu susmuyordu. Bu sırada polis tarafından dinlenen telefonu BBP yöneticileri arıyor, cinayet konusunda sorular soruyordu.

Halis Egemen, Yaşar Cihan ve Ahmet Takım, Öztürk'ü arayarak O. S.'yi tanıyıp tanımadığını soruyorlardı. Öztürk hepsine tanımadığını söyledi. Cinayetten iki gün sonra Mustafa Öztürk, Alperen Ocakları Genel Sekreteri İhsan Ulusoy'un Ankara'daki kafesindeydi. Ulusoy ve bazı diğer partililer ile sohbet ederken ağzındaki baklayı çıkardı. "Abi ben cinayeti aylar öncesi Zeynel diye birisinin yapacağını duymuştum. O. S.'yi tanımıyorum, Yasin'i tanırım, iyi bir arkadaştı. Haberiniz olsun" dedi. Bunun söylemesinin nedenini daha sonra ifadesinde şöyle açıklayacaktı: "İleride gözaltına alınırsam haberleri olsun, partiye yönelik olabileceklere hazırlıklı olsunlar diye söyledim" dedi.

Bu sırada BBP Genel Merkezi üç yöneticisini olayı soruşturması için Trabzon'a gönderdi. BBP Genel Başkan Yardımcısı Ertuğrul Ogan, BBP Genel Başkan Yardımcısı Ömer Köse, MKYK Üyesi Metin Gündoğdu, Trabzon'daki tanıklarla konuşarak kamuoyundan çok daha fazla bilgiye ulaştılar. Mustafa Öztürk ifadesinde onlardan 'müfettişler' diye bahsediyordu. Onlara cinayet planları konusunda bilgi sahibi olduğunu, Alperen Ocakları'nda cinayet toplantısına tanık olduğunu anlatmıştı. Ancak BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, günler sonra bu konudaki raporu basın toplantısıyla açıklarken bu bilgileri saklayacaktı. Sadece cinayetin arkasında karanlık güçlerin bulunduğu ve BBP'ye iftiralar atıldığını anlatacaktı.

ŞÜPHELİ YOLCULUKLAR

Dink cinayetinde çözülemeyen noktalardan biri cinayet şebekesinin İstanbul ayağı olup olmadığıydı. Cinayetin soruşturmasının ulaştığı nokta Trabzon'un Pelitli İlçesi'yle sınırlı kalmıştı. Katil, azmettiriciler ve cinayete yardım edenlerin uçuş bilgileri, havayolu şirketlerine soruldu. Bu araştırma sonucunda Salih Hacısalihoğlu'nun Aralık 2006'da yani cinayete bir aydan daha az zaman kala iki defa İstanbul'a geldiği tespit edilmişti. Hacısalihoğlu, bu seyahatlerini İstanbul'da gözaltına alınan babasıyla ilgilenmek ve mal siparişleri vermekle açıklamıştı.

Polis, Erhan Tuncel isminde bir kişinin uçuş bilgisine de ulaştı. Erhan Tuncel isimli bir kişi, 15 Ocak 2007 tarihinde Pegasus Havayolları'nın ucağı ile Ankara'dan İstanbul'a uçmuştu. Ancak yine Erhan Tuncel isminin kayıtlı olduğu bir uçuş daha vardı. Bu uçuş, 04 Mart 2007 tarihindeydi. O sırada Dink cinayeti azmettiricisi Erhan Tuncel, cezaevindeydi.

Zeynel Abidin Yavuz isimli bir kişi ise Onur Air'e ait bir uçakla 17 Ocak 2007 tarihinde İstanbul'dan Gaziantep'e saat 09.30'da uçmuştu. Aynı kişi 19 Ocak 2007 tarihinde Gaziantep'ten İstanbul'a gitmek üzere saat 12:15'te kalkan bir uçağa binmişti.

Diğer sanıkların daha eski tarihlerde bazı uçuş kayıtları vardı.

Ayrıca Yasin Hayal isimli bir kişi 22 Temmuz 2006 tarihinde Adana'dan İstanbul'a uçmuştu. Yapılan araştırmada bunun sanıklardan Yasin Hayal ile bir isim benzerliği olduğu, uçuş yapan kişinin İstanbul'da yaşayan bir üniversite öğrencisi olduğu tespit edildi.

Ayrıca otobüs firmalarının yolcu listelerinin incelenmesinde de Yasin Hayal'in Metro Turizm'den 23 Aralık 2006 tarihinde İstanbul-Dalaman seferi için bilet aldığı tespit edildi. Ayrıca annesi Huri Hayal için de yer ayırtmıştı. Anne ismi de

aynıydı, ancak bu kişi de Yasin Hayal değildi, İstanbul Avcılar'da oturan bir gençti.

Savcılık, Erhan Tuncel, Zeynel Abidin Yavuz, Yasin Hayal, Ahmet İskender, Ersin Yolçu ve akrabalarının malvarlıkları, banka hesapları, trafik tescil kayıtları, vergi numaralarının da kontrol edilmesini istedi. Hemen hepsinin malvarlıkları, dikkat çekmeyecek kadar küçüktü. Çoğunluğunun kendisi ve ailesinin üzerine kayıtlı bir aracı yoktu. Banka hesapları da genellikle boştu.

İlk etapta gözaltına alınan beş zanlının pasaport kayıtları da incelendi. Sadece Yasin Hayal'in Sarp Sınır Kapısı'ndan Azerbaycan'a çıktığı görünüyordu. Diğerlerinin yurtdışına çıktığına dair bir kayıt yoktu.

Günümüzde cinayetlerin çözülmesinde en önemli unsur olan cep telefonu kayıtları da incelendi. Bu kayıtlar içinde en dikkat çeken Coşkun İğci'nin O. S. ile 57 kez görüşmüş olmasıydı. Salih Hacısalihoğlu'yla, Erhan Tuncel ise 163 defa telefon görüşmesi yapmıştı. Erhan'ın Yaşar Cihan ile 9 defa, Halis Egemen ile 31 defa telefon görüşmesi yaptığı tespit edildi. Erhan ile Yasin'in telefon görüşme sayısı azdı. Sadece 45 görüşmeleri olmuştu. Erhan'ın da Yasin'in de telefonları dinleniyordu ama Dink cinayeti konusunda hiçbir konuşmalarının tespit edilmemiş olması dikkat çekiyordu. Erhan'ın kayıt altına alınan toplam 5 bin 25 görüşmesinden sadece 46 tanesi savcılara gönderilecekti. Yasin'e ait 1225 ses kaydından ise 17 tanesi seçilecekti. Bu konuşmaların çoğunluğunda cinayet soruşturmasında ilerlemeyi sağlayacak bilgiler yoktu.

O. S.'nin, cinayet günü ve bir gün öncesinde İstanbul'dan Yasin'i aradığı konuşmalarda tespit edildi. Bu kayıtlar O. S.'nin ifadelerini doğruluyordu.

Kriminal polis laboratuvarında yapılan incelemeler sonucunda O. S.'nin elinde barut izi tespit edildi. Cinayet silahının O. S.'nin üzerinden çıkan tabanca olduğu yapılan incelemeler sonucunda kesinleşti.

İDDİANAME HAZIRLANDI

Dink'in öldürülmesinin üzerinden daha bir ay geçmemişti ki, 'zehirli kan' sözü nedeniyle yargılanıp, altı ay hapis cezası aldığı ancak usul eksikleri nedeniyle Yargıtay'dan dönen davanın duruşması yapıldı. Duruşma tarihi 6 Şubat 2007'ydi. Her Hrant Dink davasında Şişli Adliyesi'nin önünde yer alan öfkeli kalabalık bu kez yoktu. Bu kez sanık sandalyesi de boştu. Hedef vurulmuştu. Duruşma salonunda 30'dan fazla sanık avukatı ve şikâyet ederek davanın açılmasına neden olan Mehmet Soykan, izleyiciler ve gazeteciler vardı. Dink'in avukatı Bahri Bayram Belen söz aldı "Düşüncelerin hiçbir zaman hâkim kararıyla mahkum edilemeyeceği sonuçta anlaşılacaktır" dedi.

Söz sırası Soykan'daydı. "Merhuma Allah'tan rahmet, avukatlarına başsağlığı diliyorum" diye söze başladı. Ancak hâlâ Dink'in sözlerinden zarar gördüğünü ve müdahil olarak davaya katılmak istediğini söylüyordu; "Ben neyim, ot muyum? Kim zarar görmüştür? Bunun ölçüsü nedir? Bu, fikir özgürlüğü değil hakarettir..."

Dink öldürülmüştü. Herkes davanın düşeceğini sanıyordu. Öyle olmadı. Hâkimin önündeki dosyada Dink hâlâ yaşıyor görünüyordu. Ölüm kaydı dosyaya gelmemişti. Dava düşmedi. Hâkim Bayraktar, ölüm kaydını istenmesine karar vererek duruşmayı erteledi.

Davadan sonra avukat Erdal Doğan, Beşiktaş Nüfus Müdürlüğü'ne giderek, Dink'i nüfustan düşürecek işlemleri başlattı. Soruşturma nedeniyle Dink'in Beşiktaş'taki İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nda bulunan nüfus cüzdanı müdürlüğe gönderildi.

Bir zarfın içinde nüfus cüzdanı geldi. Sıradan bir iş gününün bezgin ifadesiyle bir memur, nüfus cüzdanını aldı. Resmi formaliteleri tamamladıktan sonra nüfus cüzdanıyla garip bir makinenin başına yürüdü. Nüfus cüzdanını kâğıt kıyma makinesinin ağzına koydu. Yeşil düğmeye bastı. Artık Hrant

Dink de davaları da yoktu.

Dink cinayeti davası iddianamesi, cinayetten dört ay sonra hazırdı.

Bu iddianameyle şüpheliler tarafından oluşturulan yapılanmanın terör örgütü olduğu vurgulanıyordu. Trabzon Santa Maria Katolik Kilisesi rahibinin kasten yaralanması, Trabzon Havalimanı'na asılsız bomba ihbarının yapılması, Trabzon Mc Donald's'a patlayıcı madde atılması ve Hrant Dink'in öldürülmesi eylemlerinin ideolojik amaçlı olduğu savunulmuştu. İddianamede cinayeti işleyenlerin bir terör örgütü olduğu şöyle ifade edildi:

"Yukarıda sırasıyla izah ettiğimiz eylemlerin niteliklerine bakıldığında tüm eylemlerin ideolojik amaçlar doğrultusunda, kendi sosyal ve siyasal dünya görüşleri dışında kalan görüşleri toptan reddederek cebir ve şiddet ile tepki göstermek suretiyle bu tür görüş sahiplerini cezalandırmak ve görüş taraftarları üzerinde korku ve kaygı yaratmak amacını taşıyan bir grup şüphelinin zamana yayılan biçimde bir araya gelerek gerçekleştirdikleri eylemler oldukları anlaşılmaktadır. Her bir eylemin ortaya çıkışı sonrasında gerek Trabzon ve gerekse suikast eylemi sonrasında tüm Türkiye ve dünya kamuoyunda ortaya çıkan tepkiler, devlete yönelik ihmal ve kasta ilişkin iddialar, uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin imajı ve karşı karşıya bırakıldığı sorunlar dikkate alındığında eylemler sonrası kamu düzeninin ciddi biçimde bozulduğu ve bir iç güvenlik tehdidinin ortayı çıktığı anlaşılmaktadır.
Bu şartlar altında şüpheliler tarafından oluşturulan topluluğun belirtilen amaçları doğrultusunda, içerisinde yer aldıkları 'araç suçun' TCK 314. maddesi kapsamında bir terör örgütü olarak yorumlanması yasaya uygun olacaktır."

Davanın iddianamesinde sanıklar için istenen cezalar şöyleydi:

* Erhan Tuncel: "Dink'in öldürülmesine azmettirmek, silahlı te-

rör örgütünün yöneticisi olmak, patlayıcı madde imal etmek, patlayıcı madde atmak, mala zarar vermek, Mc Donalds bombalamasında altı kişinin yaralanmasına neden olmak".

* Yasin Hayal: "Dink öldürülmesine azmettirmek, silahlı terör örgütünün yöneticisi olmak, Orhan Pamuk'u tehdit etmek, ruhsatsız silah bulundurmak".

* O. S.: "Hrant Dink'i öldürmek, terör örgütüne üye olmak, ruhsatsız silah bulundurmak".

* Zeynel Abidin Yavuz ve Ersin Yolçu: "Terör örgütüne üye olmak, Hrant Dink'in öldürülmesine yardım etmek".

* Ahmet İskender: "Terör örgütüne üye olmak, Hrant Dink'in öldürülmesine yardım etmek, ruhsatsız silah bulundurmak".

* Mustafa Öztürk ve Tuncay Uzundal: "Terör örgütüne üye olmak, Hrant Dink'in öldürülmesine yardım etmek".

* Salih Hacısalihoğlu: "Terör örgütüne yardım etmek, ruhsatsız mermi bulundurmak".

* Alper Esirgemez, İrfan Özkan, Osman Alpay, Erbil Susaman, Numan Şişman, Şenol Akduman ve Veysel Toprak: "Terör örgütüne yardım etmek, suçluyu gizlemek".

* Yaşar Cihan ve Halis Egemen: "Terör örgütüne yardım etmek".

* Coşkun İğci: "Kasten adam öldürmeye yardım etmek, terör örgütüne yardım etmek".

Davada 12'si tutuklu, altısı tutuksuz 18 şüpheli yargılanacaktı.

Savcılar, şüpheliler için terör örgütü davası açılmasını is-

teyen iddianameyi 20 Nisan 2007 günü mahkemeye sundu. Ancak davaya bakan İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi on gün sonra iddianamenin iadesine karar verdi. Bir örgüt davası olamayacağını düşünüyorlardı. Savcılar, mahkemenin bu kararına itiraz ettiler. Bu itirazı İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi inceledi ve 1 Mayıs 2007 günü iddianamenin iadesi kararının kaldırılmasına karar verdi. Yani sanıklar terör örgütü olarak yargılanacaktı. Bu karar üzerine 14. Ağır Ceza Mahkemesi iddianameyi kabul etti. Hrant Dink yaşasa meydanlarda olacağı 1 Mayıs 2007 günü dava açıldı.

Dink cinayeti soruşturmasından toplam 66 kişi gözaltına alınmıştı. Bunlardan 48 tanesi hakkında kovuşturmaya yer olmadığına savcılar karar verdi. Bunlar arasında Erhan Tuncel'in şifahi beyanında mermileri aldıklarını söylediği Süleyman Hacısalihoğlu da vardı.

Bazıları önce gözaltına alınıp bırakıldı, daha sonra tekrar gözaltına alınarak tutuklandı. Dava açıldığı sırada tutuklanarak cezaevine konulan şüpheliler şunlardı: "Erhan Tuncel, Yasin Hayal, O. S., Zeynel Abidin Yavuz, Ersin Yolçu, Ahmet İskender, Tuncay Uzundal, Salih Hacısalihoğlu, Veysel Toprak, Osman Alpay, İrfan Özkan, ve Mustafa Öztürk."

Tutuksuz olarak yargılananlar ise; "Şenol Akduman, Numan Şişman, Alper Esirgemez, Erbil Susaman, Yaşar Cihan, Halis Egemen"di.

DAVA DOSYASI

Hazırlık soruşturması aşamasında O. S.'nin 18 yaşından küçük olması nedeniyle dosyanın tümü üzerinde gizlilik kararı vardı. Dava açılıncaya kadar bu gizlilik kararı devam edecekti. Bu nedenle Dink ailesinin avukatlarının dava dosyasının oluşması sürecine katkısı olamamıştı. Dava dosyası, 10 Mayıs 2007 tarihinde avukatlara verildi. Dosya, 23 klasör ve yaklaşık 8 bin sayfa evraktan oluşuyordu.

Dava dosyası Dink ailesinin avukatları tarafından incelenirken yeni evrak gelmeye devam ediyordu. Dava dosyasına konulan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek imzalı bir belge dikkat çekiciydi.

Davanın açıldığı 14. Ağır Ceza Mahkemesi Emniyet Genel Müdürlüğü'nden sanıklarla ilgili dokümanları istemişti. İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek imzalı yanıtta sanıkların bir terör örgütü oluşturmadıkları anlatılıyordu. Bu evraka göre Yasin Hayal, MC Donald's bombalaması nedeniyle yattığı cezaevinden çıktıktan sonra Hrant Dink'e karşı eylem hazırlıklarına başlamıştı. Grubun lideri Yasin'di ve diğer sanıkların hepsine emir verebiliyordu. Sanıklar, 'Arkadaşlığa dayalı bir grup' olarak tanımlanıyordu. Erhan Tuncel'in ise hiyerarşik bir bağının olmadığı savunuluyordu.

Eski Trabzon Emniyet Müdürü olan İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek, kendi imzasıyla gönderilen evraktan Erhan Tuncel ile ilgili 48 sayfanın imha edilmesini istemişti. Bu evrak İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın İstihbarat Daire Başkanlığı'ndan Erhan'ın haber elemanı olarak kullanılmasıyla ilgili istediği belgelerdi. Ramazan Akyürek imzalı imha isteminde şunlar yazıyordu:

"Bahse konulu taleple ilgili olarak; Hrant Dink cinayetinin azmettiricisi olarak bahsi geçen Yasin Hayal, 24 Ekim 2006 tarihinde Yasin Hayal tarafından gerçekleştirilen Mc Donald's'a yönelik bombalama eylemi ve Hrant Dink cinayeti ile ilgili olarak yürütülen soruşturma kapsamında Mc Donald's eyleminde yer aldığına dair basında haberler yer alan Erhan Tuncel hakkında derlenen bilgilere ilişkin hazırlanan BİLGİ NOTU ile bu konularda İl İstihbarat Şube Müdürlüklerimizce Başkanlığımıza intikal eden evrakların birer sureti ekte gönderilmiştir.

Söz konusu evraklar ve bilgi notu; 'GİZLİ' gizlilik derecesinde olmakla birlikte, içeriği itibariyle ilgili kişiler hakkında hayati (!) önemi haiz olması açısından, hiçbir şekilde deşifre olmaması gerekmektedir. Bu sebeple bilgi güvenliği açısından oluşması

muhtemel risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, evrak ekinde yer alan tüm belgelerin İNCELENDİKTEN SONRA İMHA EDİLMESİ ve ihtiyaç duyulması halinde Başkanlığımız arşivlerinden her zaman temin edilebileceği hususunu, arz ederim."

Bu evraka göre devletin gizlemesi gereken hayati öneme haiz belgeler vardı. Bunları görmek en azından bir süre mümkün olmayacaktı. Ama Erhan ve onun devletle ilişkisi olduğu yönünde belgeler olduğu aşikârdı.

Erhan'ın Dink cinayetinden sonra istihbaratçılarla konuşma kayıtları da bu belgeler arasındaydı. Aynı bu imha edilen belgeler gibi cinayete adı karışın güvenlik görevlileri hakkındaki suçlamalar da dava dosyasında yoktu.

Cinayetin aşamalarında isimleri sıklıkla geçen güvenlik görevlileri, bu davaya dahil edilmemişti. Bu kişilerin yargılanması Trabzon ve Samsun Cumhuriyet Savcılıklarınca yürütülecekti. Bu haliyle dava dosyasında önemli bir eksiklik vardı.

Dink ailesinin avukatları davanın ilk duruşmasının yapılmasından üç gün önce, dava dosyasında gördükleri eksiklikleri sıraladı. İlk itiraz noktası güvenlik görevlilerinin ayrı olarak yargılanmasıydı. Onlarca yerli ve yabancı basın mensubunun karşısında konuşan avukat Fethiye Çetin, durumu şöyle ortaya koyuyordu:

"Gerek cinayet öncesinde ve gerekse cinayet sonrasında, cinayetin planlandığı yer olan Trabzon ile cinayet mahalli olan İstanbul'da ve bütün istihbari bilgilerin toplandığı yerde yani Ankara'da görev yapan güvenlik güçlerinin şüpheliler ile ilişkileri, görevlerindeki inanılmaz ölçüdeki zafiyet ve suiistimal ile suç delillerini gizleme, hatta suçu ve suçluyu övme eylemleri ortaya çıkmasına rağmen bu görevlilerin, CMUK 8-2 uyarınca bu davaya dahil edilmemesi de soruşturmanın önemli ayaklarından birinin eksikliği sonucuna yol açmıştır."

Dink ailesinin avukatlarının savunma politikasındaki en önemli noktayı ise şöyle izah etti:

"Çok kısa sürede tetikçi ve yakın çevresi, yani Trabzon ilinin Pelitli beldesinde yaşayan orada yoğunlaşan bir grup yakalanmış ve onlar arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır. Ancak iddia makamının tanımını yaptığı bu örgüt, bu davanın sanıklarından yani cinayetin planlandığı yerdeki yapıdan ibaret değildir. Bu yapı çok organize ve en azından cinayetin planlandığı yer dışında, cinayetin işlendiği yerde de bağlantıları olan örgütlü bir yapıdır. Hazırlık soruşturması cinayetin planlandığı yerle sınırlı kalmış, cinayetin işlendiği yerle olan ilişkisi, bağlantıları ve örgütün buradaki üyeleri üzerine gitmemiştir. Bu nedenle de soruşturma ciddi bir biçimde eksiktir. Cinayetin öncesinde uzunca bir süreye yayılan çok planlı ve çok iyi organize edilmiş bir cinayete hazırlık süreci vardır. Bu süreç ile cinayet eyleminin bağlantısı kurulmadan bu terör örgütünün tümü ortaya çıkarılamaz. Hazırlık soruşturması, sadece Pelitli beldesine takılıp kaldığı için bu son derece organize yapıyı ortaya çıkarmakta yetersiz kalmıştır."

Cinayete günler kala cezaevindeki Yasin Hayal'den Cumhuriyet Savcısı'na bir mektup daha geldi. Yasin Hayal mektubunda polis tarafıdan yönlendirildiklerini söylüyor, ancak detay vermiyordu:

"Sitemkarım, Büyük Fenerbahçe aşkına, Sayın Savcım, Bu başlığı kullanmak istemezdim, ama hakkımızda öyle bir iddianame hazırlamışsınız ki, resmen idam fermanımı hazırladınız. Size samimi itirafta bulundum. Önemli bilgiler verdim. Karşılığı bu mu olmalıydı? Ağırlaştırılmış müebbet istediniz, o yetmiyormuş gibi terör örgütü liderliğinden 20-30 yıl istemişsiniz. Bu ülkede Türk bayrağı açanlar da artık terörist mi oldular?
İsrail iki askeri esir alındı diye Lübnan'ı yerle bir ederken Amerika Yugoslavya savaşında uçağı düşürülüp Sırbistan toprağında

mahsur kalan askerine koskaca Sırp ordusundan önce gidip ol duğu yerden kurtarıyor. Yani dünyadaki bütün ülkeler kendi halklarının haklarını muhafaza ederken biz kendi halkımıza ceza yağdırıyoruz.

Sayın savcım, ben bu derin devlet, derin millet kavramlarını pek anlayabilmiş değilim. Ama ortada kesin olan bir şey var ki, o da emniyet içinde legal mi illegal mi bilmiyorum. Bir grup bizi kumanda etti. Bu aşikardır. Siz bunu gördüğünüz halde bizim hakkımızı muhafaza etmediniz.

Şimdi soruyorum, eğer devlet görevlerinde kullanıldıysak bizim haklarımızı korumak devlete düşmez mi? Ayrıca bana cezaevindeki sorguda samimi olmak, efendi olmam karşılığında beni çıkaracağınızı söylediniz. Ben de karşılığında samimi ifadelerde bulunup aç susuz kaldığım halde kuralların dışına hiç çıkmadan terbiyeli bir şekilde 3.5 ayımı doldurdum."

İLK DURUŞMA

2 Temmuz 2007 günü tel örgülü küçük pencereleri olan lacivert cezaevi nakil araçları, Beşiktaş'taki İstanbul Adliyesi'ne yaklaşıyordu. Akıllarda onlarca soru işareti vardı. Adliyenin küçük bahçesini onlarca gazeteci doldurmuştu. Hrant Dink cinayeti davasının ilk duruşması yapılacaktı. Cüppelerini Hrant Dink için giymiş yüzlerce avukat, Dink cinayeti davasına müdahil olabilmek için adliyedeydi. Sanıklar, gazetecilerin olmadığı arka kapıdan gizlice adliye binasına sokuldu. Birkaç saat sonra cinayetin aktörleri ve mağdurları, duruşma salonunda toplanmıştı. Cinayet örgütünün mensupları, sanık sandalyesinde oturuyordu. Rakel Dink, mahkemeye sunduğu iki sayfalık müdahillik dilekçesini okudu:

"Sayın Başkan, Sayın Hâkimler,

Benim hikâyem 1915'in artıklarından olan Ermeni Varto Aşireti'nde başlar. 1959'da Mardin'de, şimdi Şırnak'a bağlı olan Er-

meni Varto Aşireti'nde doğdum. Şimdi buraya Yolağzı köyü denmekte. Varto, babamın büyükbabasının adı Vartan'dan geliyor. Aşiretten kalanların tümü 1978'de İstanbul'a geldiler. O güne kadar köy yaşamları boyunca ve o günden sonra da yan köylerin ağalarının çıkardıkları sahte tapularla açılan mahkemelere git gelle uğraştılar. Yan köyler ki onlar da bizim toprakların üzerinde kurulmuştur. Haklarını aradıkları için dayaklar, yaralanmalar, bir iki de mucizevi bir şekilde ölümden kurtulma olayları yaşadılar. Babam, aslını ve dinini inkâr etmeden onurlu bir yaşam sürdürdü, halen davası süren topraklarda yüreği ve aklı kalarak, üç sene önce Brüksel'de, çocuklarından 'ilgileneceğiz' sözünü alarak gözlerini bu hayata kapadı. Asla korkak davranmadı, tembel olmadı, kimsenin emeğine gözünü dikmedi ve bizi asla kinle büyütmedi.

Yatılı okulda tanıştığım birlikte büyüdüğümüz, sevdiğim, Çutag diye seslendiğim, eşim Hrant Dink'le evlendik. Bu arada bu yatılı okul kampımızı da elimizden aldılar. İsa Mesih'in yardımı ile her türlü zorlukların üstesinden geldik, ülkemizin sorunlarına, söylemlerine birlikte üzüldük. Şimdi de acı acı ağlıyorum.

Şimdiye kadarki yaşamımızda Ermeni'yiz diye ya horlandık ya hakarete uğradık, veya Ermeni kelimesini küfür olarak duyduk. Bunları gazetelerde, televizyonlarda, nüfus dairelerinde memurlardan en yetkili ağızlara kadar her yerde işittik, işitiyoruz. Bazen bu ülkenin vatandaşı değilmişiz gibi, sanki başka yerden göç etmişiz gibi davranıldı. Bunların hepsi halen yapılmakta ve bu yapılanma bu anlayış, bu karanlık, bebeklerden katil yaratmaya devam etmekte.

Meseller 21:3'te der ki Rab kendisine kurban sunulmasından çok, doğruluğun ve adaletin yerine getirilmesini ister. Bugün burada bu katil olmuş bebekler var, onları yaratan karanlık nerede?

Karanlık dediğim belirsiz birileri değil. Bu karanlığın parçalarını Valilikte, Jandarmada, Silahlı Kuvvetler'de, MİT'te, Emniyet'te, Hükümet'te, Muhalefet'te, mecliste olmayan partilerde, hatta basında ve sivil toplum kuruluşlarında bulabilirsiniz. Bun-

lar adı sanı belli insanlar, görevleri belli insanlar. Durmadan düşman yaratıp bebekleri katil yetiştiriyorlar ve bunu Türkiye'ye hizmet diye yapıyorlar. Bunları *Agos*'un önünde Sabiha Gökçen haberinden sonra ve eşimin mahkemelerinin önünde de gördük. Ama nedense adalet ya da hukuk onlara ulaşmıyor, ulaşmak istemiyor. Çünkü biraz ileri giderse kendisinin içinde de bunlardan olduğunu görecek.

O halde eğer siz bu karanlıktan değilseniz ve bu karanlığı tasvip etmiyorsanız, onlara katılmıyorsanız, üzerine gitmeye cesaret edin ve bu dosyalarda set çekilmiş noktaların setlerini yıkın. Sizin aracılığınız ile Tanrı'nın adaleti yerine gelsin ki bu davanın sonunda biraz olsun Türkiye'nin yüzü gülsün, aydınlanmaya başlama noktası olsun."

Rakel Dink, cinayetten sonra yapılan büyük yürüyüşte anlattığı bebekten katil yaratan karanlığı somut olarak ortaya koymuştu.

Sanıklar, genellikle daha önce polis ve savcılıkta verdikleri ifadeleri tekrarladı. Yasin Hayal'e mermileri verdiği öne sürülen Salih Hacısalihoğlu, Yasin Hayal'i MC Donald's bombalamasından sonra evinde saklayan Veysel Toprak, Yasin Hayal'in mahalleden arkadaşı İrfan Özkan, Erhan Tuncel'in ev arkadaşlarından Osman Alpay tahliye edildi.

Duruşma akşam karanlığında bitti. Onlarca basın mensubu, sanıkların adliyenin içinden çıkarılarak cezaevi nakil araçlarına götürülmesini bekliyordu. Binanın tutukluların çıkarıldığı küçük kapısı açıldı. Karanlık geceyi onlarca flaş aynı anda patlayarak aydınlattı...

5. BÖLÜM

✷

TOPRAĞIN DİBİ

SON YAZISI

Başlarken bir not: Hiç işlemediğim 'Türklüğü aşağılamak' suçundan altı aya mahkûm oldum. Şimdi artık son çare olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gidiyorum. 17 Ocak tarihine kadar avukatlarım başvuruyu gerçekleştirecekler ve benden başvuruya eklemek için olayların gelişimini anlatan bir yazı istediler.

Ben de dosyaya konacak bu yazıyı kamuoyuyla paylaşmayı uygun gördüm. Çünkü benim için AİHM'nin kararı kadar, hatta ondan daha fazla Türkiye toplumunun vicdani kararı önemli. Birkaç hafta sürecek bu yazı dizisindeki bazı bilgileri ve ruh halimi muhtemelen AİHM'ye başvurmak mecburiyetinde kalmasaydım ilelebet kendime de saklayabilirdim.

Ama madem ki iş bu noktaya kadar geldi olan biten her şeyi paylaşmak galiba en iyisi...

Sadece benim değil, sadece Ermenilerin de değil... Tüm kamuoyunun merak ettiği ve sormaktan kendini alamadığı soru şu: 'Türklüğü aşağılamak suçlamasıyla 301'den soruşturma ya da dava açılan hemen herkes için bir biçimiyle teknik ya da hukuki çözüm bulundu ve dava mahkûmiyete varmadan daha ilk celselerde sonuçlandı da, Hrant Dink niye altı aya mahkûm oldu?'

Hafif atlatılanlar

Bu aslında yanlış bir tespit ya da gereksiz bir soru değil. Anımsanırsa, Orhan Pamuk için dava celsesi başlamadan daha, "Ne yapılabilir de dava düşürülebilir?" diye az takla atılmadı. Kimine göre Adalet Bakanlığı'nın yargılama için izin vermesi gerekiyordu, dolayısıyla oraya sormak gerekirdi. Ni-

tekim öyle de yapıldı.

Topun kendisine atıldığını gören Adalet Bakanı ise sıkışmışlığın arasında bir yandan Pamuk'a ateş püskürdü, bir yandan da ortaya çıkıp "Ben böyle bir şey demedim" demesi için çağrılarda bulundu.

Sonuçta 'Pamuk davası'nın ilk celsesi gerçekleşti ve bu ilk duruşma esnasında yaşanan vandalist saldırılarla Türkiye dünyaya rezil olunca, davanın ikinci celsesi aynı şekilde yaşanmasın diye de ikinci celsenin yapılmasına bile gerek kalmadan dava düşürüldü ve Pamuk'un 301 macerası teknik bir çözümle sona erdirilmiş oldu.

Benzer sürecin daha hafifi ise Elif Şafak davasında yaşandı. Öncesinde hayli patırtısı koparılan dava daha ilk celsesinde, Şafak'ın mahkemeye görünmesine bile gerek kalmadan, sona erdirildi. Bu teknik çözümden herkes memnundu. Başbakan Tayyip Erdoğan dahi Şafak'a telefon açıp geçmiş olsun dileğinde bulundu.

Benzer 'hafif atlatmaları' Ermeni Konferansı sonrasında yazdıkları nedeniyle haklarında 'Türklüğü aşağılamak' suçlamasıyla dava açılan gazeteci ve akademisyen arkadaşlar da yaşadı.

Cevaplanamayan

Bu davaların bu şekilde hafif atlatılmasını kıskandığım sanılmasın. Aksine bu davaların ya da soruşturmaların açılmış olması dahi mağdurları açısından çok ağır bir bedeldir ve tüm bu davalardan yargılanan arkadaşların yaşamış oldukları haksızlığın ne gibi bir ağırlık taşıdığını en iyi bilenlerdenim ve paylaşanlardanım.

Benim derdim onların davalarında gösterilen kaygı ve telaşın, Hrant Dink davasında niçin gösterilmediğini sorgulayıp cevaplamak.

Nitekim gördük ki, bu hafif atlatmalar hükümete bir tür opsiyon verdi ve 301'in kaldırılmasını isteyen AB'nin baskısı karşısında, 'sonuçları güzel' bu uygulamalar örnek olarak

gösterilebildi. Hükümetin 301'e ilişkin elinin kolunun bağlı kaldığı ve AB yetkililerine herhangi bir cevap yetiştiremediği tek örnek ise Hrant Dink'in mahkûmiyet almış olmasıydı. Konu o davaya geldiğinde diller kilitlendi.

Sahi, 'Türklüğü aşağılamak suçlamasıyla 301'den soruşturma ya da dava açılan hemen herkes için bir biçimiyle teknik ya da hukuki çözüm bulundu ve dava mahkûmiyete varmadan daha ilk celselerde sonuçlandı da, Hrant Dink, üstelik de hiç suç işlemediği bir yazısında, niçin altı aya mahkûm oldu?'

Ermeni olmanın rolü

Evet, cevaba hepimizin ihtiyacı var! Özellikle de benim. Sonuçta bu ülkenin bir yurttaşıyım ve ısrarla herkesle eşit olmak istiyorum.

Ermeni olduğum için kuşkusuz bundan önce birçok olumsuz ayrımcılıklar yaşadım. Sözgelimi 1986 yılında Denizli 12. Piyade Alayı'na kısa dönem askerlik (8 aylık) için gittiğimde, devremdeki tüm arkadaşlarıma yemin töreninden sonra erbaş rütbesi taktılar ve bir tek beni ayırıp er olarak bıraktılar. İki çocuk sahibi koca bir adamdım, umursamamam gerekiyordu belki. Üstelik bir tür rahatlık dahi sağlamıştı. Nöbet ya da daha zorlu görevler de verilmeyecekti. Amma velakin fena koymuştu bu ayrımcılık. Tören sonrasında herkes ailesiyle mutluluğunu paylaşırken, teneke barakanın arkasında, tek başıma iki saat boyunca ağladığımı hiç unutamıyorum. Alay komutanımın odasına çağırıp, "Üzülme, bir sorunun olursa gel bana" deyişi hâlâ belleğimde bir yara.

301'den yargılanış, aklanış ya da mahkûm oluş bir rütbe takdimi değil hiç kuşkusuz.

Dolayısıyla 'Onlara verilmediğine göre bana da verilmemeliydi', hele hele de 'Bana verdiklerine göre onlara da verilmeliydi' arayışında asla olamam. Ama ayrımcılığa uğramanın tecrübeleriyle pişmiş biri olarak ussal refleksimin şu soruyu sormaktan da hiç geri durmadığını itiraf etmeliyim: 'Benim Ermeni olmamın bu sonuçta bir rolü oldu mu?'

Bildiklerim ve sezdiklerim

Bu soruya karşılık, bildiklerimi ve sezdiklerimi yan yana getirdiğimde verebileceğim bir cevap var elbet. Özeti şu: Birileri karar verdi ve 'Bu Hrant Dink artık çok olmaya başladı... Ona haddini bildirmek gerek' diye harekete geçti...

Kabul ediyorum, kendimi ve Ermeni kimliğimi çok merkeze alan bir iddia bu. Abarttığım öne sürülebilir. Ne var ki benim ruhsal algılamam bu... Elimdeki veriler ve yaşadıklarım bana bu iddiam dışında seçenek bırakmıyor. İyisi mi şimdi tüm yaşadıklarımı ve sezgilerimi sizlere aktarayım. Sonrası sizin bileceğiniz iş.

Haddimin bildirilmesi

Öncelikle Hrant Dink'in 'çok olmasına' biraz açıklık getireyim.

Dink zaten epeyi bir süredir dikkatlerini çekiyor, canlarını sıkıyordu. 1996 yılıyla birlikte, *Agos*'u çıkardığından beri Ermeni toplumunun sorunlarını dile getirirken, haklarını talep ederken ya da tarihin konuşulmasına ilişkin Türk resmi tezinin hoşuna gitmeyen kendi duruşunu sergilerken, arada bir çizmeyi aştığı olmuyor değildi ancak asıl bardağı taşıran damla 6 Şubat 2004 tarihinde *Agos*'ta yayımlanan 'Sabiha Gökçen'le igili haber oldu.

Dink imzasıyla ve 'Sabiha Hatun'un sırrı' başlığıyla verilen haberde Gökçen'in Ermenistanlı akrabaları konuşuyor ve Atatürk'ün manevi kızının aslında yetimhaneden alınmış bir Ermeni yetim olduğunu iddia ediyorlardı.

Bu haber, Türkiye'nin en çok satan gazetesi *Hürriyet*'te 21 Şubat 2004 tarihinde *Agos*'tan alıntılanarak manşetten verilince olanlar oldu ve Türkiye'de yer yerinden oynadı. 15 günü aşkın bir süre tüm köşe yazarları habere ilişkin olumlu, olumsuz yorumlarda bulundu, değişik kesimlerden değişik beyanatlar verildi.

Tüm bunların en önemlisi Genelkurmay Başkanlığı'nın yazılı açıklamasıydı. Genelkurmay bu haberi yapanlara karşı

"Böyle bir sembolü amacı ne olursa olsun tartışmaya açmak, milli bütünlüğe ve toplumsal barışa karşı bir cürümdür" açıklamasıyla tepki koyuyordu. Onlara göre bu haberi yapanlar artniyetli miydi? Türk kadınını miti ve sembolü haline dönüştürülmüş bir kişinin Türklüğünü birdenbire üstünden çekerek o kimlikte deprem yaratmaya çalışıyorlardı. Kimdi bu densizler, kimdi bu Hrant Dink? Ona haddi bildirilmeliydi.

Resmi sohbete davet

Genelkurmay bildirisi 22 Şubat Pazar günü yayımlandı. Evimde, televizyon haberlerinden dinledim uzun bildiriyi. O gece çok rahat değildim. Ertesi gün muhakkak bir şeyler olacağını seziyordum. Tecrübe ve sezgilerim beni yanıltmadı. Ertesi gün sabahın erken saatinde çaldı telefonum. İstanbul vali yardımcılarından biri arıyordu. Sert bir tonla, habere ilişkin elimdeki belgelerle valiliğe beklediğini bildirdi.

'Bu çağrının hangi amaçla yapıldığını' sorduğumda ise "Sohbet etmek ve elinizdeki belgeleri görmek" yanıtı verildi.

Tecrübeli gazeteci dostlarımı aradım, bu çağrının hangi anlama geldiğini sordum. 'Bu tür sohbetlerin gelenekten olmadığı gibi bunun yasal bir prosedür de olmadığını, ancak elimdeki belgelerle davete icabet etmemin doğru olacağını' telkin ettiler.

Dikkatli olmalıydım

Tavsiyeye uydum ve elimdeki belgelerle birlikte Vali Yardımcısı'nın yanına gittim.

Hayli nazikti Vali Yardımcısı. İçeri buyur ettiğinde, odasında biri bayan iki kişi daha oturuyordu. Nazikçe 'Onların kendisinin yakınları olduğunu, sohbetimizde hazır bulunmalarında bir mahzur görüp görmediğimi' sordu.

'Bir mahzur görmediğimi' söyleyip oturduğumda zaten ortamın nazikliğini kavramıştım.

Hiç beklemeden girişi yaptı Vali Yardımcısı. "Hrant bey" diyordu, "Siz, tecrübeli bir gazetecisiniz. Daha dikkatli haber

yapmanız gerekmez mi? Sonra böyle haberlere ne gerek var? Bakın ortalık nasıl allak bullak oldu. Hayır, biz sizi biliyoruz ama sokaktaki adam ne bilsin? Bu tür haberleri başka bir niyetle yapıyorsunuz sanabilir. Bakın şu elimdeki evrakı görüyor musunuz? Ermeni Patriği'nin bir başvurusu vardı, bazı internet sitelerinde Ermeni toplumunun bazı kurumlarına yönelik bazı densizler terör sayılabilecek girişimlerde bulunmaya çalışıyorlarmış. Biz de onları arayıp Bursa'da bulduk, sonunda adalete teslim ettik. Ama işte sokaklar ne gibi insanlarla dolu. Bu tür haberlere daha dikkat etmek gerekmez mi?"

Vali Yardımcısı'nın bu girişle başladığı sohbete, odadaki misafirlerden erkek olan da katıldı ve ondan sonra da zaten sözü bir daha başkasına bırakmadı. Vali Yardımcısı'nın sözlerini daha da net bir üslupla bu kez o yineledi. Dikkatli olmamı, ülkeyi ve ortamı gerecek girişimlerden kaçınmamı telkin ediyordu:

"Sizin yazdığınız bazı yazılardan, her ne kadar üslubunuza katılmasak da, niyetinizin kötü olmadığını anlayabiliyoruz, ancak herkes bunu böyle anlamayabilir ve toplumun tepkisini üzerinize çekebilirsiniz" diyerek de beni kerelerce uyarıyordu.

Ben ise haberi hangi niyetle yaptığımı anlatmakla yetindim. Birincisi ben gazeteciydim ve bu bir gazeteciyi heyecanlandıracak bir haberdi. İkincisi de, Ermeni sorununu hep ölenler üzerinden konuşmak yerine biraz da kalanlar ve yaşayanlar üzerinden konuşmayı denemek istiyordum. Ama görüyordum ki kalanlar üzerinden konuşmak daha zordu!

Odadan ayrılacaktım ki götürdüğüm belgeleri görmek ya da almak için ısrar bile etmediklerini fark ettim. Belgeleri isteyip istemediklerini onlara ben anımsattım ve verdim.

Zaten konuşmaların içeriğinden, beni hangi amaçla oraya çağırdıkları belliydi.

Haddimi bilmeliydim... Dikkatli olmalıydım... Yoksa iyi olmazdı!

Artık Hedefteydim

Hakikaten de sonrası iyi olmadı.

Valiliğe çağrıldığımın ertesi gününden itibaren birçok gazetede birçok köşe yazarı Ermeni kimliği üzerine yazmış olduğum deneme serisinin içinde geçen "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermenilerin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" cümlesini cımbızlayarak, bununla Türk düşmanlığı yaptığımı ortak bir kampanyayla dile getirmeye başladılar.

Bu yayınların ardından 26 Şubat günü İstanbul Ülkü Ocakları İl Başkanı Levent Temiz'in başını çektiği bir grup ülkücü, *Agos*'un kapısına gelerek aleyhimde sloganlar attı ve tehditlerde bulundu. Polis gösterinin olacağını önceden haber almıştı. *Agos* içinde ve kapısında gereken önlemleri aldı.

Tüm televizyon kanalları ve gazeteler de haberdar edilmişlerdi, hepsi *Agos*'un önündeydi. Grubun kullandığı sloganlar çok netti: 'Ya sev ya terk et', 'Kahrolsun ASALA', 'Bir gece ansızın gelebiliriz.'

Grubun lideri Levent Temiz'in yaptığı konuşmada hedef açık ve seçikti: "Hrant Dink, bundan sonra bütün öfkemizin ve nefretimizin hedefidir, hedefimizdir."

Grup gösterisini yapıp dağıldı. Ama ne hikmetse o gün ve ertesi gün herhangi bir televizyon kanalında (Kanal 7 hariç), herhangi bir gazetede (*Özgür Gündem* hariç) haber geçilmedi. Belli ki ülkücü grubu *Agos*'un kapısına yönlendiren güç, basını ve medyayı da o olumsuz görüntü ve sloganların ardından blokaj altına –bir iki fireyle– almayı başarmıştı.

Tehlikenin eşiğinde

Agos'un önünde benzer bir gösteri de birkaç gün sonra kendilerini 'Asılsız Ermeni İddialarıyla Mücadele Federasyonu' olarak adlandıran grup tarafından yapıldı. Ardından da devreye o güne değin hiçbir popülaritesi olmayan Av. Kemal Kerinçsiz ve başkanlığını yaptığı Büyük Hukukçular Birliği girdi. Kerinçsiz ve arkadaşları Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na

giderek, hakkımda suç duyurusunda bulundu. Bu başvuruyla birlikte, Türkiye'nin itibarını bütünüyle zedeleyen 301 davalarına da hız verilmiş oldu. Benimle ilgili ise yeni ve tehlikeli bir süreç başlıyordu.

Gerçi ben hayatım boyunca hep tehlikelerin etrafında dolaşmıştım. Ya tehlikeler beni çok sevmişti, ya ben tehlikeleri...

Ve işte yine uçurumun kıyısındaydım. Peşimde tekrar birileri vardı. Onları seziyordum. Ve onların Kerinçsiz ekibiyle sınırlı ve salt onlardan oluşacak denli sıradan ve görünür olmadıklarını çok iyi biliyordum.

Okuyan anlayacaktı

Başlangıcında, 'Türklüğü aşağılamak' suçlamasıyla Şişli Cumhuriyet Savcılığı'nca hakkımda başlatılan soruşturmadan tedirginlik duymadım. Bu ilk değildi. Benzer bir davaya zaten Urfa'dan aşinaydım. 2002'de Urfa'da gerçekleşen bir konferansta yaptığım konuşmada 'Türk olmadığımı... Türkiyeli ve Ermeni olduğumu' söylediğim için 'Türklüğü aşağılamak' suçlamasıyla üç yıldan beri yargılanıyordum. Duruşmaların gidişatından dahi habersizdim. Hiç ilgilenmiyordum. Urfa'dan avukat arkadaşlar gıyabımda yürütüyorlardı celseleri.

Şişli Savcısı'na gidip ifade verdiğimde de hayli umursamazdım. Sonuçta yazdığıma ve niyetime güveniyordum. Savcı, yazımın sadece bir başına hiçbir şey anlaşılmayan o cümlesini değil, yazının bütününü değerlendirdiğinde, benim 'Türklüğü aşağılamak' gibi bir niyetimin bulunmadığını kolaylıkla anlayacaktı ve bu komedi de bitecekti.

Soruşturma sonunda bir dava açılmayacağına kesin gözüyle bakıyordum.

Ama hayret işte! Dava açılmıştı.

Kendimden emindim

Yine de iyimserliğimi kaybetmedim. O kadar ki bir televizyon programında beni suçlayan Kerinçsiz'e 'Çok heves-

lenmemesini, bu davadan herhangi bir ceza yemeyeceğimi, eğer ceza alırsam bu ülkeyi terk edeceğimi' dahi dile getirdim. Kendimden emindim, yazımda Türklüğü aşağılamak gibi bir niyetim ve kastım –hiç ama hiç– yoktu. Dizi yazılarımın tamamını okuyanlar bunu net olarak anlayacaktı.

Nitekim, bilirkişi olarak tayin edilen İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden oluşan üç kişilik heyetin mahkemeye sunduğu rapor da bunun böyle olduğunu gösteriyordu. Endişelenmem için sebep yoktu, davanın şu ya da bu aşamasında muhakkak yanlıştan dönülecekti.

Ya sabır çeke çeke...

Ama dönülmedi... Savcı, bilirkişi raporuna rağmen cezalandırılmamı istedi. Ardından da hâkim altı ay mahkûmiyetime karar verdi.

Mahkûmiyet haberini ilk duyduğumda, kendimi, dava süresi boyunca beslediğim ümitlerimin acı tazyiki altında buldum. Şaşkındım... Kırgınlığım ve isyanım had safhadaydı.

'Şu karar bir çıksın, bir beraat edeyim, siz o zaman bu konuştuklarınıza, yazdıklarınıza nasıl pişman olacaksınız' diye dayanmıştım günlerce, aylarca. Davanın her celsesinde 'Türk'ün kanı zehirlidir' dediğim dile getiriliyordu gazete haberlerinde, köşe yazılarında, televizyon programlarında. Her seferinde 'Türk düşmanı' olarak biraz daha meşhur ediliyordum.

Adliye koridorlarında üzerime saldırıyordu faşistler, ırkçı küfürlerle. Pankartlarla hakaretler yağdırıyorlardı. Yüzlerceyi bulan ve aylardır yağan telefon, e-mail, mektup tehditleri her seferinde biraz daha artıyordu.

Tüm bunlara 'ya sabır' çekip, beraat kararını bekleyerek dayanıyordum. Karar açıklandığında nasıl olsa gerçek ortaya çıkacak ve bu insanlar yaptıklarından utanacaklardı.

Tek silahım samimiyetim

Ama işte karar çıkmıştı ve tüm ümitlerim yıkılmıştı. Gay-

rı, bir insanın olabileceği en sıkıntılı konumdaydım.

Hâkim 'Türk Milleti' adına karar vermişti ve benim 'Türklüğü aşağıladığımı' hukuken tescillemişti... Her şeye dayanabilirdim ama buna dayanmam mümkün değildi.

Benim anlayışımla, bir insanın birlikte yaşadığı insanları etnik ya da dinsel herhangi bir farklılığı nedeniyle aşağılaması ırkçılıktı ve bunun bağışlanır bir yanı olamazdı.

İşte bu ruh haliyle, kapımda hazır bekleyen ve 'daha önce dile getirdiğim gibi ülkeyi terk edip etmeyeceğimi' teyit etmek isteyen basın ve medyadan arkadaşlara şu açıklamada bulundum: "Avukatlarıma danışacağım. Yargıtay'da temyize başvuracağım ve gerekirse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de gideceğim. Bu süreçlerden herhangi birinden aklanamazsam ülkemi o zaman terk edeceğim. Çünkü böylesi bir suçla mahkûm olmuş birinin benim kanaatimce aşağıladığı diğer yurttaşlarla birlikte yaşamaya hakkı yoktur."

Bu sözleri dile getirirken yine her zamanki gibi duygusaldım. Tek silahım samimiyetimdi.

Kara mizah

Ama gelin görün ki beni Türkiye insanının gözünde yalnızlaştırmaya ve açık hedef haline getirmeye çalışan derin güç, bu açıklamama da bir kulp buldu ve bu kez de yargıyı etkilemeye çalışmaktan hakkımda dava açtı. Üstelik bu açıklamayı tüm basın ve medya vermişti ama onların gözüne batan ille de *Agos*'takiydi.

Agos sorumluları ve ben, bu kez de yargıyı etkilemekten yargılanır olduk.

'Kara mizah' dedikleri bu olsa gerek.

Ben sanığım, bir sanıktan daha fazla kimin yargıyı etkileme hakkı olabilir ki? Ama bakın şu komikliğe ki sanık bu kez de yargıyı etkilemeye çalışmaktan yargılanıyor.

'Türk devleti adına'

İtiraf etmeliyim ki ülkemdeki 'adalet sistemi'ne ve 'hu-

kuk' kavramına güvenim fazlasıyla sarsılmıştı. Demek ki, bu ülkenin yargısı birçok devlet adamının ve siyasetçinin de dile getirmekten çekinmediği gibi bağımsız değil. Yargı yurttaşı değil, devleti koruyordu.

Nitekim şundan bütünüyle emindim ki, hakkımda verilen kararda da her ne kadar millet adına deniyor olsa da, şu çok açık ki millet adına değil, devlet adına verilmiş bir karardı bu. Dolayısıyla, avukatlarım Yargıtay'a başvuracaklardı, ama bana haddimi bildirmeye karar vermiş derin güçlerin orada da etkili olmayacaklarının garantisi neydi?

Hem sonra zaten, Yargıtay'dan hep doğru kararlar mı çıkıyordu? Azınlık Vakıfları'nın mülklerini ellerinden alan haksız kararlara aynı Yargıtay imza atmamış mıydı?

Başsavcının çabasına rağmen

Nitekim başvuruda bulunduk da ne oldu?

Yargıtay Başsavcısı tıpkı bilirkişi raporunda olduğu gibi suç unsuru bulunmadığını belirtti ve beraatimi istedi ama Yargıtay yine de beni suçlu buldu. Ben yazdığımdan ne kadar eminsem Yargıtay Başsavcısı da o kadar okuyup anladığından emindi ki, karara da itiraz etti ve davayı Genel Kurul'a taşıdı.

Ama, ne diyeyim ki, bana haddimi bildirmeye soyunmuş ve muhtemelen davamın her kademesinde bilemeyeceğim yöntemlerle varlığını hissettiren o büyük güç, yine perde arkasındaydı. Nitekim Genel Kurul'da da oy çokluğuyla benim Türklüğü aşağıladığım ilan edildi.

Güvercin gibi

Şu çok açık ki, beni yalnızlaştırmak, zayıf ve savunmasız kılmak için çaba gösterenler, kendilerince muratlarına erdiler. Daha şimdiden, topluma akıttıkları kirli ve yanlış bilginin tesiriyle Hrant Dink'i artık 'Türklüğü aşağılayan' biri olarak gören ve sayısı hiç de az olmayan önemli bir kesim oluşturdular.

Bilgisayarımın güncesi ve hafızası bu kesimdeki yurttaşlar tarafından gönderilen öfke ve tehdit dolu satırlarla yüklü.

(Bu mektuplardan birinin Bursa'dan postalandığını ve yakın tehlike arz etmesi açısından da hayli kaygı verici bulduğumu ve tehdit mektubunu Şişli Savcılığı'na teslim etmeme rağmen bugüne değin herhangi bir sonuç alamadığımı yeri gelmişken not düşeyim.)

Bu tehditler ne kadar gerçek, ne kadar gerçek dışı? Doğrusu bunu bilmem elbette mümkün değil. Benim için asıl tehdit ve asıl dayanılmaz olan, kendi kendime yaşadığım psikolojik işkence. 'Bu insanlar şimdi benim hakkımda ne düşünüyor' sorusu asıl beynimi kemiren. Ne yazık ki artık eskisinden daha fazla tanınıyorum ve insanların 'A bak, bu o Ermeni değil mi' diye bakış fırlattığını daha fazla hissediyorum. Ve refleks olarak da başlıyorum kendi kendime işkenceye.

Bu işkencenin bir yanı merak, bir yanı tedirginlik. Bir yanı dikkat, bir yanı ürkeklik.

Tıpkı bir güvercin gibiyim...

Onun kadar sağıma soluma, önüme arkama göz takmış durumdayım.

Başım onunki kadar hareketli... Ve anında dönecek denli de süratli.

İşte size bedel

Ne diyordu Dışişleri Bakanı Abdullah Gül? Ne diyordu Adalet Bakanı Cemil Çiçek? "Canım, 301'in bu kadar da abartılacak bir yanı yok. Mahkûm olmuş hapse girmiş biri var mı?"

Sanki bedel ödemek sadece hapse girmekmiş gibi... İşte size bedel... İşte size bedel...

İnsanı güvercin ürkekliğine hapsetmenin nasıl bir bedel olduğunu bilir misiniz siz ey bakanlar?.. Bilir misiniz?..

Siz, hiç mi güvercin izlemezsiniz?

Ölüm kalım dedikleri

Kolay bir süreç değil yaşadıklarım... Ve ailece yaşadıkla-

rımız. Ciddi ciddi, ülkeyi terk edip uzaklaşmayı düşündüğüm anlar dahi oldu.

Özellikle de tehditler yakınlarıma bulaştığında... O noktada hep çaresiz kaldım.

'Ölüm kalım' dedikleri bu olsa gerek.

Kendi irademin direnişçisi olabilirdim ama herhangi bir yakınımın yaşamını tehlikeye atmaya hakkım yoktu.

Kendi kahramanım olabilirdim, ama bırakın yakınımı, herhangi bir başkasını tehlikeye atarak yiğitlik yapmak hakkına sahip olamazdım.

İşte böylesi çaresiz zamanlarımda, ailemi, çocuklarımı toplayıp, onlara sığındım ve en büyük desteği de onlardan aldım. Bana güveniyorlardı. Ben nerede olursam onlar da orada olacaktı. 'Gidelim' dersem geleceklerdi, 'Kalalım' dersem kalacaklardı.

Kalmak ve direnmek

İyi de, gidersek nereye gidecektik? Ermenistan'a mı? Peki, benim gibi haksızlıklara dayanamayan biri oradaki haksızlıklara ne kadar katlanacaktı? Orada başım daha büyük belalara girmeyecek miydi?

Avrupa ülkelerine gidip yaşamak ise hiç harcım değildi. Şunun şurasında üç gün Batı'ya gitsem, dördüncü gün 'Artık bitse de dönsem' diye sıkıntıdan kıvranan ve ülkesini özleyen biriyim, oralarda ne yapardım?

Rahat bana batardı! 'Kaynayan cehennemler'i bırakıp, 'hazır cennetler'e kaçmak her şeyden önce benim yapıma uygun değildi.

Biz yaşadığı cehennemi cennete çevirmeye talip insanlardandık.

Türkiye'de kalıp yaşamak, hem bizim gerçek arzumuz, hem Türkiye'de demokrasi mücadelesi veren, bize destek çıkan, binlerce tanıdık tanımadık dostumuza saygımızın gereğiydi.

Kalacaktık ve direnecektik

Bir gün gitmek mecburiyetinde kalırsak ama... Tıpkı 1915'teki gibi çıkacaktık yola...

Atalarımız gibi... Nereye gideceğimizi bilmeden... Yürüyerek yürüdükleri yollardan... Duyarak çileyi, yaşayarak ıstırabı...

Öylesi bir serzenişle işte, terk edecektik yurdumuzu. Ve gidecektik yüreğimizin değil, ama ayaklarımızın götürdüğü yere.

Her neresiyse...

Ürkek ve özgür

Dilerim böylesi bir terk edişi hiç ama hiç yaşamak mecburiyetinde kalmayız. Yaşamak için fazlasıyla umudumuz, fazlasıyla da nedenimiz var zaten.

Şimdi AİHM'ye başvuruyorum. Dava kaç yıl sürer, bilemem. Bildiğim ve beni bir miktar rahatlatan gerçek şu ki, hiç olmazsa dava bitene kadar Türkiye'de yaşamaya devam edeceğim.

Mahkemeden lehime bir karar çıkarsa kuşkusuz çok daha sevineceğim. Bu demektir ki ülkemi terk etmek zorunda kalmayacağım.

Muhtemelen 2007 benim açımdan daha da zor bir yıl olacak. Yargılanmalar sürecek, yeniler başlayacak. Kim bilir daha ne gibi haksızlıklarla karşı karşıya kalacağım?

Ama tüm bunlar olurken şu gerçeği de tek güvencem sayacağım:

Evet kendimi bir güvercinin ruh tedirginliği içinde görebilirim, ama biliyorum ki bu ülkede insanlar güvercinlere dokunmaz.

Güvercinler kentin ta içlerinde, insan kalabalıklarında dahi yaşamını sürdürür...

Evet biraz ürkekçe ama bir o kadar da özgürce.

Derinde Kalan Cinayetler

Hrant Dink, Türkiye'de öldürülen 62. gazeteciydi. Öldürülüp hayattan koparılanlar sadece bedenler değil, fikir üreten zihinlerdi. Aslında hepsinin failleri belliydi. Tetiği çekenler de emri verenler de düşüncenin toprağın altına gömülmesini istiyordu. Ancak bu failler o kadar "derin"lerdeyde ki ne soruşturmalar ne yıllar süren upuzun yargılamalar onları ortaya çıkarabildi. Belki silahı tutan bulundu. Ama o silahı katilin eline kimin verdiği hep karanlık kaldı...

Derin Devlet mi? Sokak Serserileri mi?

Hrant Dink cinayeti organizasyonunun ne kadarını biliyoruz? Şüphesiz bu Türkiye için çok önemli bir soru. Bu gün bildiklerimizin büyük çoğunluğu, sanıkların anlattıklarından ibaret. Ancak söylediklerinin ne kadarının doğru olduğu ya da bildiklerinin hepsini anlatıp anlatmadıkları, muamma.

İstenildiğinde bir davanın üzerinin nasıl örtüldüğünün örneği, yine bu dava dosyasının içinde var. Mc Donald's bombalanması eyleminin nasıl karanlığa gömüldüğünü gördük. Bu davada sadece sanık Yasin Hayal'in, 'ele vermemesi'yle açıklanamayacak bir manipülasyon vardı. Ne bombaları yapan ve eyleme katılan Erhan Tuncel cezalandırılmıştı ne de eylemden sonra Yasin Hayal'e yardım eden ve evinde saklayanlar açığa çıkarılmıştı.

Bu örnekten sonra Dink cinayeti soruşturmasının aynı akıbete uğramadığından nasıl emin olabilirdik? Dink cinayeti dava dosyasındaki sanıklar, Pelitli beldesinde sokak serserilerinden oluşan küçük bir örgütle sınırlı kalmıştı. Daha büyük bir organizasyon olduğu şüphesine neden olacak cevaplan-

mamış pek çok soru vardı. Örneğin defalarca ifade veren Yasin Hayal, cinayette kullandığı silahı ve mermileri nereden aldığını bile açıklamamıştı. Jandarma muhbiri ve Yasin Hayal'in eniştesi Coşkun İğci'nin üzerine kayıtlı telefonla, tetiği çeken O. S.'ye ait telefon arasındaki 57 görüşmenin içeriği aydınlatılamamıştı. Yasin Hayal'in Azerbaycan'da geçirdiği süre içerisinde kimlerle ilişki kurduğu da sis perdesinin arkasında kalmıştı.

Başka bir soru O. S.'nin cep telefonuyla ilgiliydi. O. S.'nin cinayet sonrası Trabzon'a dönüş yolunda otobüs molalarında sürekli cep telefonuyla konuştuğunun tanıkları vardı. Ama O. S., yakalandığında üzerinde cep telefonu bulunmadı. Bazı ifadelerde Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in cinayetten günler önce, Pelitli'de yabancı, karanlık görünümlü bazı kişilerle görüştüğü anlatılıyordu. Gerçekten cinayetin sanıkları, İstanbul'dan gelen aralarında "başkan" diye hitap ettikleri bir kişinin bulunduğu örgütle toplantı yapmış mıydı?

Olay anında, olay yerinde de belirsizlikler vardı. Pek çok tanık, katilin yalnız olmadığı yönünde ifade vermişti. İkinci, üçüncü kişinin varlığından bahsediyorlardı. Olay yerinin yakınındaki güvenlik kamerası görüntülerinde cinayetten saniyeler sonra şüpheli hareketleriyle dikkat çeken ve kimlikleri tespit edilemeyen iki kişi vardı. Bir inşaata giriyorlardı ama orada çalışan kimse onları tanımıyordu. Sanık O. S., sadece 40 dakika pusuda bekledikten sonra Dink'i öldürmüştü. Şişli'ye daha önce hiç gelmediğini anlatan O. S., en mantıklı yoldan, soğukkanlı bir şekilde kaçmıştı.

Kitabın genelinde anlatıldığı gibi aydınlatılması gereken pek çok nokta var. Akıllardaki en önemli soru ise; "Cinayetin arkasında derin devletin olup olmadığı".

Derin mi? Değil mi? Şimdilik bilinmiyor. Belki hiçbir zaman bilinmeyecek. Ama yukarıda sıralandığı gibi pek çok soru işareti var ve faili meçhul cinayetlere onlarca aydınını kurban veren Türkiye'de "derin devlet şüphesi" çok haklı. Hrant Dink'i öldürenlerin, devlet içinde yapılanmış gizli örgütler ta-

rafından yönlendirildiği ihtimali hiçbir zaman unutulmamalı.

Derin devlet bağlantıları ortaya çıkarılamadı ama cinayetin neredeyse bütün aşamalarından devletin bilgisi olduğu gözler önüne serildi. Erhan Tuncel, polis haber elemanıydı. Davanın ilk duruşmasında, cinayetin bütün aşamalarından polisi haberdar ettiğini, Dink'in ensesinden vurulacağına kadar bilgi verdiğini anlatmıştı. Coşkun İğci de jandarmaya söylemişti.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne kadar bu istihbaratlar ulaşmıştı. Devlet, Dink'in öldürüleceğini biliyordu ama engellemek için hiçbir şey yapmadı. Hrant Dink, "göz göre göre" öldürüldü.

Dava dosyasında var olan İstanbul Valisi ve İçişleri Bakanı'na karşı eylem ihbarları, bu sorunun yanıtını veriyordu. Sadece bir ihbar bile bütün detaylarıyla inceleniyor, gözaltılar yapılıp ifadeler alınıyordu. Dink'in öldürüleceğine yönelik istihbaratlara, bu ilginin çok azı bile gösterilmemişti.

Dink cinayetinin gelişimindeki en korkunç tablo sokaktaydı. Yıllarca süren ırkçı söylemler sonucunda sokak aralarında eli tetikte güruhlar oluştuğunu, Pelitli'deki atmosfer gözler önüne serdi... Milliyetçiliklerini şişiren televizyon dizileri, her zaman devlet tarafından desteklenen sağcı örgütlenmeler, onlara "farklı olanın düşman olduğunu" tembihlemişti. "Ülkenin içindeki düşmanlar" tekerlemeleriyle büyümüşlerdi. Kullanılmaya hazırdılar. Ne de olsa Tansu Çiller'in Susurluk skandalından sonra söylediği gibi "Bu ülke için kurşun atan da kurşun sıkan da şerefliydi."

Dink'i öldürenlerin her zaman destek gördüğü bir siyasi parti de vardı. Aktif eylemcisi oldukları BBP, her zaman Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'e sahip çıktı. Cinayetin azmettiricileri, BBP ve partinin gençlik örgütlenmesi olan Alperen Ocakları'nın "reis"leriydi. Ancak cinayetin ardından 80 öncesinin 'hızlı ülkücüleri'nin toplandığı partiye dokunulmadı. Onlar her zaman olduğu gibi devletin resmi politikasının güvenli kucağındaydılar.

Katiller, kendileri gibi düşünen siyasi partileri, polisleri, jandarmalarıyla yalnız değildiler. Her zaman sırtları sıvazlandı. Dink'in öldürülmesinden sonra yakalanan O. S.'yle polis ve jandarmanın fotoğraf çektirme yarışına girmesi, katilin poster gibi fotoğraflarının çekilip, medyaya servis edilmesi onlara resmi bakışı özetliyordu. Sokaklarda katilleri, kahraman gibi karşılayanlarla aynı zihniyetteydiler.

Bu politik atmosferde Dink öldürüldüğünde içinde büyük bir hüzün vardı. Sözleri, hiç söylemediği ve söylemeyeceği manalara çekilerek hedefe konulmuştu. Bu iftiranın kalbindeki ağırlığını sökemeden katil tetiği çekmişti.

Baskılara karşı Hrant Dink hiç vazgeçmemişti. Son yazısından anlaşıldığı gibi hedefte olduğunun farkındaydı. Ama inandıklarını savundu, konuştu:

> "Bir Ermeni olarak ben hayatımda hiçbir suç işlemedim bu ülkede. Hiçbir terör örgütü ile bir işim olmadı. Hiç adam öldürmedim, adam dövmedim... İhtilalde (12 Eylül 1980 darbesi) beni aldılar götürdüler. Biraz iyi bir Ermeni'yimdir, iyi bir solcuyumdur. İkisi yan yana geldi mi bu ülkede neler olduğunu bilirsiniz. Aldılar götürdüler. Askerî kışlaların birinde sabah, akşam, sekiz gün boyunca tuvaletteydik. Tuvaletlerin birinde hücreler yapmışlar. Başka bazı Ermenileri de toplamışlar. Artık niye toplamışlardı, şimdi sırası değil. Yarım saatte bir asker geliyordu, kapıyı vuruyordu, İstiklal Marşı söyleyin diyordu. Orada sabah akşam bana 'korkma, sönmez' dedirterek beni Türk mü yapabildiniz? Ya da 75 yıllık bir tarih içinde bize 'Vatandaş Türkçe konuş' dediniz ne oldu? 80 bin Ermeni, Ermenice konuşmayı bırakıp size katılsa ne değişecekti?"

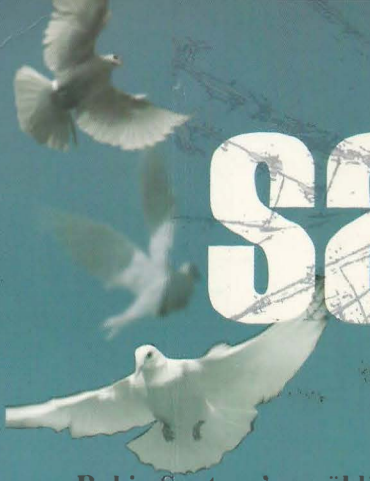
Son mektubunda bahsettiği gibi belki bu ülkeden gidip kurtulabilirdi ama o bu toprakları, insanları seviyordu:

> "Anadolu'nun her tarafından bana insanlar gelir. İstanbul'a, gazeteye (*Agos* gazetesi) ellerinde bir kağıtla gelirler. Abi şuna bir

baksana, içinde ne yazıyor? Bakarım, bir harita. 'Define mi arıyorsun dayı' derim. Evet. Aksaray'da Ermeni define haritalarının kahvehanesi, borsası bile var. Bu haritalarla çok define aradık. Ama asıl define toprağın altında değil, üstünde. Asil define o insanlardı."

Hrant Dink artık toprağın altındaydı. Balat'ta, Müslüman mezarlığıyla komşu Balıklı Ermeni Mezarlığı'na defnedilirken akılda yine ondan kalan sözler vardı:

"Evet gözümüz var toprağında bu vatanın. Gözümüz var ama koparıp götürmek için değil en dibine gömülmek için..."

sapan

- **Rahip Santoro'nun öldürülmesi, Mc Donald's'ın bombalanması gibi pek çok olayla gündeme gelen Trabzon'daki "derin" örgütlenmenin arkasında kimler var?**
- **Dink cinayetinde tetiği çekenler ve emir verenler daha önce de pek çok olaya karıştıkları bilindiği halde nasıl bu kadar rahat hareket edebiliyorlar?**
- **Cinayetin göz göre göre gerçekleşmesine kimler duyarsız kaldı?**
- **Cinayette devletin rölü var mı?**
- **Hrant Dink'in öldürülmesi kimlere hizmet ediyor?**
- **Dink cinayetinin arkasında hangi parti var?**
- **Dink'in katillerine, "kahraman" olacaklarını düşündüren dünyaları nasıldı? O dünyanın insanları kimlerdi?**

Bu sorulara yüzlercesini daha eklemek mümkün. Elinizdeki kitap, binlerce evrakın incelenmesi, deliller, zanlı ve tanık ifadeleri, telefon konuşma kayıtlarından yola çıkarak Dink cinayeti üzerindeki perdeyi aralamaya çalışıyor.

Hrant Dink, Türkiye'de öldürülen 62. gazeteciydi. Öldürülüp hayattan koparılanlar sadece bedenler değil, fikir üreten zihinlerdi. Aslında hepsinin failleri belliydi. Tetiği çekenler de emri verenler de düşüncenin de düşünenin de toprağın altına gömülmesini istiyordu.

Siyasi cinayetlere yüzlerce aydının, akedemisyenini ve gazetecisini kurban veren Türkiye'de hep 'derin'lerde seyreden ve yıllar süren yargılamalara Dink cinayetinin de eklenmemesi demokrasi ve hukuk adına son derece önemli...

GÜNCEL YAYINCILIK

ISBN 9944-84-007-1

www.guncelyayincilik.com.tr